

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳
۱۴۰۳/۰۴/۱۳

آزمون
هفدهم
حضور
دفترچه شماره ۱

خیلیسبز
آزمون
تجربہ | راشی | انسانی
سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

مطابق کنکور سراسری

آزمون آزمایشی خیلیسبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

نام و نام خانوادگی: شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	ریاضی	۲۰ سؤال	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰ سؤال	۲۱	۵۰	۳۰ دقیقه	۸۰ سؤال
۳	علوم اجتماعی	۱۵ سؤال	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه	۹۰ دقیقه
۴	روان‌شناسی	۱۵ سؤال	۶۶	۸۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی؛

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

۱- سن علی، ۱۲ سال از خواهرش بیشتر و ۳۰ سال از پدرش کم تر است. اگر سن خواهر علی، علی و پدرشان تشکیل یک دنباله هندسی بدهند، چند سال بعد سن خواهر علی، ثلث سن پدرش می شود؟

- (۱) ۱۱ (۲) ۱۲ (۳) ۱۳ (۴) ۱۴

۲- اگر مجموع ریشه های معادله $x^2 - (2m+1)x - \frac{m}{4} = 0$ با حاصل ضرب ریشه های معادله

$$x^2 - (3m+1)x + m + 2 = 0$$

- (۱) $-\frac{1}{4}$ (۲) $\frac{1}{2}$ (۳) $\frac{3}{4}$ (۴) $-\frac{3}{4}$

۳- رضا هر روز مسیر ۳ کیلومتری بین خانه تا باشگاه ورزشی را با موتورسیکلت خود طی می کند. اگر در مسیر رفت، سرعتش ۱۰ کیلومتر بر ساعت بیشتر از برگشت باشد، زمان برگشت از زمان رفت ۹۰ ثانیه بیشتر طول می کشد. سرعت او هنگام رفتن به باشگاه چند کیلومتر بر ساعت است؟ (سرعت در مسیر رفت، مقداری ثابت و در برگشت هم مقداری ثابت است.)

- (۱) ۳۰ (۲) ۴۰ (۳) ۵۰ (۴) ۶۰

۴- سهمی $y = (m-2)x^2 + (4-m^2)x + 1 - 4m$ نسبت به محور y متقارن است. مساحت مثلث ABC که رؤس آن، نقاط برخورد سهمی با محورهای مختصات هستند، کدام است؟

- (۱) ۱۲ (۲) $12/5$ (۳) ۱۳ (۴) $13/5$

۵- نمودار تابع خطی $f(x) = ax + b$ ، نمودار تابع ثابت $h = \frac{g}{f}$ را در نقطه $(2, a+4)$ قطع می کند. اگر دامنه تابع h به صورت $\mathbb{R} - \{-1\}$ باشد، ضابطه تابع $f + g$ کدام است؟

(۱) $14x + 14$

(۲) $12x + 12$

(۳) $14x + 12$

(۴) $6x + 6$

محل انجام محاسبات

۶- در تابع $f(x) = \begin{cases} \sqrt[3]{4x+a} & x \geq 1 \\ \sqrt{8-2x} & x < 1 \end{cases}$ ، اگر $f(-14) + f(6) = 9$ باشد، مقدار $[f(a)]$ کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۷- اگر f تابع همانی و $f(4a - [a]) = a^2 - [a] + \text{sign}(a^2 + 2) + [\pi]$ باشد، جزء صحیح ریشه سوم عدد $50a$ کدام است؟

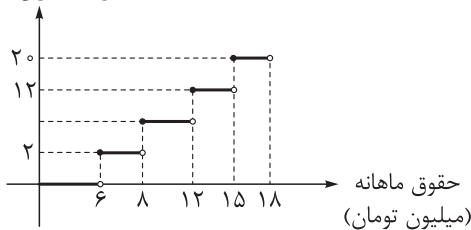
- ۱ (۳) ۲ (۴) ۳ (۵) ۴ (۶)

۸- اگر $f(x) = \frac{2}{[x] + [-x]}$ و $g = \{(2, 4), (2/5, -6), (3, -2), (\sqrt{2}, 3), (8, 4)\}$ باشد، مجموع اعضای برد تابع $f + 2g$ کدام است؟

- ۱ (۸-) ۲ (۷-) ۳ (۹-) ۴ (۱۰-)

۹- با توجه به نمودار پلکانی زیر، شخصی که ۱۶ میلیون تومان ماهانه حقوق می‌گیرد، ۹۶۰۰۰۰ تومان مالیات می‌دهد، نرخ مالیات مصوب بر حقوق مازاد بر ۸ تا ۱۲ میلیون تومان چند درصد است؟

درصد میزان مالیات

- ۱ (۶) ۲ (۷) ۳ (۸) ۴ (۹)

۱۰- اگر گزاره $(q \vee s) \Rightarrow [p \wedge q] \Leftrightarrow \sim r$ نادرست باشد، ارزش گزاره $(\sim r \vee q) \Rightarrow (s \Leftrightarrow p)$ چگونه است؟

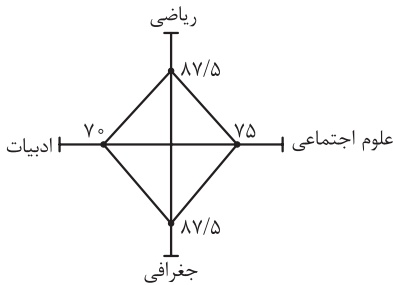
- ۱) همواره درست ۲) همواره نادرست
 ۳) هم‌ارزش با p ۴) هم‌ارزش با $\sim p$

۱۱- اگر به طول یک مستطیل ۲۵ درصد اضافه و از عرض آن k درصد کم کنیم، مساحت تغییری نمی‌کند. اگر محیط مستطیل در حالت دوم نسبت به حالت اول ۱۰ درصد زیاد شود، نسبت طول به عرض مستطیل اولیه کدام است؟

- ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴ (۵)

محل انجام محاسبات

۱۲- اگر نمودار راداری زیر برای نمرات چهار درس یک دانش‌آموز (با توجه به جدول زیر) رسم شده باشد، میانگین نمرات دانش‌آموز کدام است؟

نام درس	ریاضی	ادبیات	جغرافی	علوم اجتماعی
ضریب درس	۴	۳	۲	۱
بیشینه نمره	۱۶	۲۰	۱۸	۲۰

$$۱۶ (۱) \quad ۱۴ / ۶۸۷۵ (۲)$$

$$۱۵ / ۱۵ (۳) \quad ۱۴ / ۴۵ (۴)$$

۱۳- انحراف از میانگین ۸ داده آماری به صورت $-۴, ۷, ۲, -۱, a, ۵, -۶$ و -۲ است. اگر چارک سوم این داده‌ها ۲۸ باشد، مجموع این داده‌ها کدام است؟

$$۱۹۲ (۱) \quad ۱۹۶ (۲) \quad ۲۰۰ (۳) \quad ۲۰۴ (۴)$$

۱۴- در یک منحنی نرمال (خم بهنجار) با میانگین ۱۲۰ و واریانس $۶/۲۵$ ، تقریباً چند درصد داده‌ها کوچک‌تر از ۱۱۵ یا بزرگ‌تر از $۱۲۲/۵$ هستند؟

$$۲۸ (۱) \quad ۱۸ (۲) \quad ۱۶ (۳) \quad ۱۴ (۴)$$

۱۵- $\frac{1}{4}$ زیرمجموعه‌های سه‌عضوی مجموعه $A = \{1, 2, 3, \dots, n\}$ ، شامل عدد ۸ هستند. این مجموعه، چند زیرمجموعه دارد که همه اعضایش مضرب ۳ هستند؟

$$۱۲ (۱) \quad ۱۴ (۲) \quad ۱۰ (۳) \quad ۱۵ (۴)$$

۱۶- علی، سروش و وصال به همراه ۵ تا از دوستانشان می‌خواهند در کنار هم عکس یادگاری بگیرند، به طوری که در ردیف اول سه نفر و در ردیف دوم که پشت آن‌ها قرار می‌گیرند، ۵ نفر باشند. احتمال این که علی و سروش در یک ردیف باشند ولی وصال در ردیف آن‌ها نباشد، چه قدر است؟

$$\frac{5}{28} (۱) \quad \frac{3}{28} (۲)$$

$$\frac{17}{56} (۳) \quad \frac{15}{56} (۴)$$

محل انجام محاسبات

۱۷- در دنباله n فرد $[a_n] + 2n$ و n زوج $\frac{5}{2}a_n - n$ اگر $a_1 = \frac{11}{3}$ باشد، جمله ششم چه قدر است؟

۵۸ (۱) ۶۰ (۲) ۶۲ (۳) ۶۴ (۴)

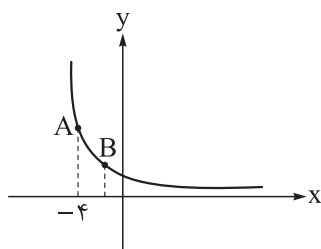
۱۸- مجموع جملات دنباله $1, x+1, 2x+3, 3x+5, \dots$ و $18x+35$ برابر با ۱۵۲۱ است. جمله ماقبل آخرین دنباله کدام است؟

۱۳۵ (۱) ۱۵۲ (۲) ۱۶۹ (۳) ۱۸۶ (۴)

۱۹- با توجه به تساوی $\sqrt[3]{54} \times (0.5)^{-2x} = 0.75 \times \sqrt[4]{8^{x+1}}$ ، مقدار $\frac{1-x}{1+2x}$ کدام است؟

۲۱ (۱) ۲۲ (۲) ۲۳ (۳) ۲۴ (۴)

۲۰- شکل زیر مربوط به نمودار تابع $f(x) = a^x$ است. اگر عرض نقاط A و B به ترتیب ریشه‌های سوم و هشتم عدد ۱۶ باشند، طول نقطه B کدام است؟

۱ (۱) $-\frac{4}{3}$ (۲)

۳ (۳) $-\frac{3}{2}$ (۴)

محل انجام محاسبات

۲۱- با توجه به ویژگی‌های سبکی مربوط به قلمروهای سه‌گانه شعر در سبک هندی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ (قلمرو ادبی)
- (۲) کم‌توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی (قلمرو ادبی)
- (۳) شعر صورت‌گراست و به زبان توجه دارد. (قلمرو فکری)
- (۴) طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود. (قلمرو فکری)

۲۲- کدام عبارت، «فاقد» ویژگی‌های زبانی موجود در «گلستان» است؟

- (۱) هر نعمتی را شکری واجب است.
- (۲) باد خزان را بر ورق او دست تطاول نباشد و گردش زمان عیش ربیعش را به طیش خریف مبدل نکند.
- (۳) هر چه نپاید، دلبستگی را نشاید.
- (۴) ستایش خود ایشان را درآموخت و به آن دستوری داد، ورنه که یارستی به خواب اندر بدیدن که گفتی الحمدلله.

۲۳- در کدام مورد نام شخصیت‌های ادبی دوره معاصر تا انقلاب اسلامی و آثار آن‌ها «کاملاً» درست آمده است؟

- (۱) (علی‌محمد افغانی: شوهر آهو خانم) (احمد محمود: آینه‌های دردار) (جمال‌زاده: راه‌آب‌نامه)
- (۲) (جلال آل احمد: خسی در میقات) (سیمین دانشور: شهری چون بهشت) (صادق چوبک: تهران مخوف)
- (۳) (احمد محمود: همسایه‌ها) (امین فقیری: دهکده پرمال) (جلال آل احمد: زیارت)
- (۴) (صادق هدایت: سگ ولگرد) (علی مؤذنی: ظهور) (حسن مقدم: جعفرخان از فرنگ برگشته)

۲۴- از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام‌یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. این زبان، اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و در مرحله‌ای میان

۲

۱

فارسی باستان و فارسی میانه قرار دارد. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. اشعار

۳

کمی به زبان پهلوی در دست است که در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند؛ مانند منظومه «درخت آسوریک» و

«یادگار زبیران» که هر دو اصل پارتی دارند.»

۴

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۲۵- کدام موارد بیانگر ویژگی‌های «ادبی» شعر در قرن‌های «پنجم و ششم» است؟

- (الف) از رونق افتادن قصیده و رواج غزل عارفانه و عاشقانه
 - (ب) به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار
 - (ج) طبیعی بودن تکرار قافیه در غزل‌های طولانی بیش از سی بیت
 - (د) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی
- (۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ج - د

۲۶- موارد زیر به ترتیب، درباره ویژگی کلامی کدام شاعر یا نویسنده آمده است؟

- وی در سبک خراسانی و با زبانی حماسی شعر می‌سرود.
 - سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است.
 - کتابش را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
 - در سرودن شعر مذهبی معروف است.
- (۱) فردوسی - کلیم کاشانی - صبای کاشانی - محتشم کاشانی
 - (۲) رودکی - وحشی بافقی - جامی - صبای کاشانی
 - (۳) ناصر خسرو - باباافغانی شیرازی - قائم‌مقام فراهانی - کلیم کاشانی
 - (۴) ملک‌الشعرا - وحشی بافقی - صبای کاشانی - محتشم کاشانی

۲۷- در میان عبارات زیر، کدام موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «درست» است؟
الف) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و حافظ داشته و کتابش را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

ب) جامی در کتاب «تحفة الاحرار» خود شیوه تذکره‌الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد.

ج) نثر در قرن هفتم بیشتر به دو جریان، یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگری «پیچیده‌نویسی» در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی گرایش پیدا کرد.

د) کتاب‌های تحقیقی در قرن نهم بیشتر سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری است.

۱) ج - د ۲) الف - د ۳) الف - ب ۴) ب - ج

۲۸- از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟
«در دهه نخست انقلاب، روی آوری به سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود و از پایان دهه شصت، گرایش به داستان‌های بلند بیشتر از داستان کوتاه است. در صورتی که قبل از انقلاب اقبال به داستان کوتاه، هم در میان مردم و هم نویسندگان وجود داشت. این روند از آغاز دهه هفتاد شکلی دیگر به خود گرفت و گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.»

۱) دو ۲) سه ۳) چهار ۴) یک

۲۹- کدام بیت «فاقد» مجاز است؟

۱) ز کینه دور بود سینه‌ای که من دارم
۲) من اگر هزار خدمت بکنم گناهکارم
۳) هرچند به جز مهر تو در دل نفزودم
۴) رفتی و مرا بر سر آتش بنشاندی
غبار نیست بر آینه‌ای که من دارم
تو هزار خون ناحق بکنی و بی‌گناهی
در حسرت دیدار تو چون ماه بکاهم
باز آی که از دست تو بر خاک نشستم

۳۰- در همه ابیات زیر، به جز ...، هر دو نوع تشبیه (فشرده و گسترده) دیده می‌شود.

۱) صلا یوسف گل شد جهان‌گیر
۲) به یاد لعل لب و چشم مست می‌گونت
۳) مهمان سراسر خانه دنیا که اندر او
۴) زلف زرین تو شعله‌رنگ است
زلیخای جوان شد عالم پیر
ز جام غم می‌لعلی که می‌خورم خون است
یک روز این بیاید و یک روز او رود
با دلم شعله‌آسا به جنگ است

۳۱- در همه ابیات، هر سه آرایه «لف و نشر، تشبیه و جناس» یافت می‌شود؛ به جز:

۱) از شکنج زلف و مهر طلعتت (=رخسارت)
۲) ما از آن خال بدین حال فتادیم که مرغ
۳) تا تو شام و سحر داری از روی و موی
۴) یاد باد آن که چو خواجه ز لب و دندانت
تاب بر خورشید و در خورشید تاب
دانه می‌بیند و در دام بلا می‌افتد
شام هجران خواجه ندارد سحر
در دهان شگر و در دیده گهر بود مرا

۳۲- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

هر چند نمک چون شکر شور جهانی است لیکن لب لعلت نمکی بس شکرین است

۱) مجاز - تشبیه - ایهام تناسب - حس‌آمیزی
۲) ایهام - استعاره - حس‌آمیزی - تضاد
۳) ایهام - واژه‌آرایی - تضاد - تلمیح
۴) تشبیه - استعاره - ایهام تناسب - واژه‌آرایی

۳۳- در کدام بیت آرایه‌های «اغراق، جناس تام، واج آرایه و استعاره» مشهود است؟

- (۱) ای ز چشمت رفته خواب از چشم خواب
(۲) پاک کن چهره حافظ به سر زلف ز اشک
(۳) با عشق و هوا برگ و نوا راست نیاید
(۴) غیر از گهر عشق که پاینده و باقی است
- و آب رویت برده آب از روی آب
ورنه این سیل دمادم ببرد بنیادم
خاموش که عشاق نوا را شناسند
باقی همه چون موج ز دریا گذرانند

۳۴- کدام بیت با «اظهار عجز پیش ستم‌پیشگان خطاست/ اشک کباب موجب طغیان آتش است» آرایه‌های مشترک دارد؟

- (۱) هرگه که دل به عشق دهی، خوش دمی بود
(۲) به آب می‌برد و تشنه باز می‌آرد
(۳) مجال خواب نمی‌باشدم ز دست خیال
(۴) این حدیث از سردردی است که من می‌گویم
- در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست
هزار تشنه‌جگر را چه زرخدانش
در سرای نشاید بر آشنایان بست
تا بر آتش نهنی، بوی نیاید ز عبیر

۳۵- آرایه‌های مقابل همه ابیات، «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- (۱) چو چشم مست تو را عین فتنه می‌بینم
(۲) خاطر خیطاقل عقل گرچه بسی بخیه زد
(۳) فرهاد یاد باد که چون داستان او
(۴) به جای، خشک بمانند سروهای چمن
- چگونه چشم تو در خواب و فتنه بیدار است (ایهام، تضاد)
هیچ قبایی ندوخت لایق بالای عشق (استعاره مکنیه، تشبیه)
شیرین حکایتی ز کسی یادگار نیست (حسن آمیزی، ایهام تناسب)
چو قامت تو ببینند در خرامیدن (حسن تعلیل، استعاره مصرحه)

۳۶- آرایه‌های «حسن آمیزی، استعاره مصرحه، لف و نشر، موازنه و ایهام» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) عشق از خاکستر ماریخت رنگ آسمان
(ب) کسان که در رمضان چنگ می‌شکستندی
(ج) چشمم آن دم که ز شوق تو نهد سر به لحد
(د) گر نیک بنگرند به لطف و به قهر تو
(ه) نظر تا کنی عرض نقل است و می
- این شرار شوخ اول در دل آدم گرفت
نسیم گل بشنیدند و توبه بشکستند
تا دم صبح قیامت نگران خواهد بود
دانند کاین حیات دهد و آن دگر ممات
نفس تا کشی، حرف چنگ است و نی
- (۱) ج - الف - ب - ه - د (۲) ب - ج - الف - د - ه (۳) ب - الف - د - ه - ج (۴) ج - الف - ب - د - ه

۳۷- با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

- وهم که باشد که بداند تو را
پیکرت آراسته حق چون پری
(۱) قافیه یکی از ابیات نادرست است.
(۲) یکی از ابیات قافیه درونی دارد.
(۳) یکی از ابیات ذوقافیتین است.
- فهم چه باشد که شناسد تو را
تا تو سوی صانع بی‌چون پری

۳۸- حرف «روی» در کدام ابیات یکسان است؟

- (الف) آنچه با من می‌کند از دوستی سیمین تنی
(ب) نگه خون شد به چشم دیدنی کو
(ج) ور به دریا می‌رود خون می‌شود
(د) هین از او خواهید نه از غیر او
(ه) زرع را چون رسید وقت درو
- دشمنم نپسندد آن حالت به جای چون منی
دل آتشیخانه شد گل‌چیدنی کو
بس که خون دل به دریا می‌رود
آب در یم جو مجو از خشک‌جو
نخرامد چنان که سبزه نو
- (۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) ج - ه (۴) د - ه

۳۹- وزن مقابل کدام مصراع «درست» است؟

- (۱) سرو را با آن بلندی غیرت آید (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (۲) چو خرد غرق باده شد در دولت گشاده شد (فاعلاتن مفاعله فاعلاتن مفاعله)
- (۳) جز در گدایی کس این نیابد (مستفعلن فعل مستفعلن فعل)
- (۴) با باد چو بیدلان همی گردی (مفعول مفاعله فعولن)

۴۰- وزن کدام گزینه با بیت زیر یکسان است؟

«هر چه زندم به طعنه زخم که بازآ پوست به تن می‌فزایدم به ضخامت»

- (۱) ای دل آغشته به خون چند بود شور جنون
- (۲) ای که در این خاکدان جان و جهانی مرا
- (۳) آن چه که شوریده‌ام نموده چو فرهاد
- (۴) دی سحری بر گذری گفت مرا بار

۴۱- نام وزن کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) چو شد صبح و خورشید رخشان دمید (مقاربه مثنی محذوف)
- (۲) یک دفعه عالم بی‌خبر زیر و زبر کن (رجز مسدس سالم)
- (۳) کمندش بیشه بر شیران قفس کرد (هزج مسدس محذوف)
- (۴) دیده چون آن را ببیند سنبل انگارد همی (رمل مثنی محذوف)

۴۲- وزن چند مصراع به ترتیب «دوری» و چند مصراع «ناهمسان سه‌رکنی» است؟

- وقت شبگیر بانگ ناله زیر
 - دل آزاده‌ام از صبح طربناک‌تر است.
 - مدت ما جمله به محنت گذشت
 - قصر شهان کی رسد به کلبه درویش
 - بشکست و فتاد و جان به مالک داد
 - آن کیست کاندرا آمد بازی‌کنان از این در
- (۱) یک - دو (۲) دو - دو (۳) یک - یک (۴) دو - یک

۴۳- در کدام گزینه، سه نوع اختیار وزنی و دو نوع اختیار زبانی وجود دارد؟

- (۱) کنج غم هست اگر بزم طرب جایم نیست
 - (۲) به سراپای تو ای سرو سهی قامت من
 - (۳) تو تماشاگه خلقی و من از باده شوق
 - (۴) گوهری نیست به بازار ادب ورنه رهی
- هست خون دل اگر باده به مینایم نیست
کز تو فارغ سر مویی به سراپایم نیست
مستم آن‌گونه که یارای تماشایم نیست
دامن دریا چون طبع گهرزایم نیست

۴۴- در کدام گزینه اختیار شاعری «قلب» بیشتر است؟

- (۱) داد مجیر از لب خود بده که تا درنگری
 - (۲) سایه نوری تو و ما جمله جهان سایه تو
 - (۳) تا که در این کوچه غم‌نگه نمی‌کند به من
 - (۴) جمله نمودم چو خسی پیشه و مور و مگسی
- عمر وی آید به فنا حسن تو گردد سپری
نور که دیده است که او باشد از سایه جدا
راه روم پیش روم تا نگهی بیش کند
یا هوس بوالهوسی یا روش دیو و ددم

۴۵- همه موارد کاملاً در ابیات زیر مصداق پیدا می‌کنند، به جز:

- شاهان به حال زار فقیران نظر کنند
- از پا درآمد، ز سر لطف دست‌گیر
- بر خاک آستان تو سر می‌نهد جهان
- تو شاه روزگاری و چون من فقیر نیست
- چون جز امید وصل توام دستگیر نیست
- زانش نظر به جانب تاج و سر بر نیست

- ۱) بیت اول با بیت «حافظ دوام وصل میسر نمی‌شود / شاهان کم التفات به حال گدا کنند»، تقابل مفهومی دارد.
- ۲) قافیه اشعار براساس قاعده «۲» سروده شده است و آرایه‌های «تضاد، جناس و کنایه» در آن یافت می‌شود.
- ۳) ابیات را می‌توان به دو گونه دسته‌بندی هجایی کرد و همه اختیارات زبانی در آن یافت می‌شود.
- ۴) در سروده، حرف روی، «ت» است و یک نوع اختیار وزنی در آن می‌توان یافت.

۴۶- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق
- ۲) وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی
- ۳) وقت آن است که مردم ره صحرا گیرند
- ۴) هر وقت خوش که دست دهد مغتنم شمار
- نیست فردا گفتن از شرط طریق
- حاصل از حیات ای جان این دم است تا دانی
- خاصه اکنون که بهار آمد و فروردین است
- کس را وقوف نیست که انجام کار چیست

۴۷- مفهوم «همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو ببوشی / همه بیشی تو بگاهی همه کمی تو فزایی» در کدام بیت آمده است؟

- ۱) من اگر کامروا گشتم و خوش دل چه عجب
- ۲) درد دل دوستان گر تو پسندی رواست
- ۳) از سر من هوای او هیچ به در نمی‌رود
- ۴) یکی را به سر بر نهد تاج بخت
- مستحق بودم و این‌ها به زکاتم دادند
- هر چه مراد شماست غایت مقصود ماست
- گر ز در سرای او بخت کشد به گلشنم
- یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

۴۸- مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

- «وان که محتاج خلق شد خوار است»
- ۱) هر عمل دارد به علمی احتیاج
 - ۲) آلا به روی دوست به دنیا و آخرت
 - ۳) یا رب تو چنان کن که پریشان نشوم
 - ۴) احتیاج است آن که قدر آدمی کم می‌کند
 - گرچه در علم بوعلی سیناست»
 - کوشش از دانش همی‌گیرد رواج
 - ما را به هیچ وجه دگر نیست احتیاج
 - محتاج برادران و خویشان نشوم
 - در بر نامرد، پشت مرد را خم می‌کند

۴۹- بیت «ولیکن ماه دارد قصد بالا / فروشد آفتاب از کوه بابل» با کدام بیت ارتباط تصویری دارد؟

- ۱) به یک ماه بالا گرفت آن نهال
- ۲) چو خورشید بر چرخ بنمود تاج
- ۳) شه مشرق که مغرب را پناه است
- ۴) چو آفتاب پس کوهسار پنهان شد
- فزون زان که دیگر درختان به سال
- زمین شد به کردار تابنده عاج
- قزل‌شه که افسرش بالای ماه است
- ز شرق از پس اشجار مه نمایان شد

۵۰- مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

- الف) من از این بند نخواهم به درآمد همه عمر
- ب) از فلاخن سنگ‌بی‌گردش نمی‌گردد خلاص
- ج) دل نه‌زان‌سان به کمند تو گرفتار شدای جان
- د) در قفس طلبد هر کجا گرفتاری است
- بند پایی که به دست تو بود تاج سر است
- جان زندانی به وجد آزاد می‌گردد ز بند
- که توان داشت به تدبیر خرد چشم رهایی
- من از کمند تو تا زنده‌ام نخواهم جست

الف - د

ب - ج

ج - د

د - الف

۵۱- کدام یک در رابطه با فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی، درست است؟

- ۱) فرصت‌های افراد برای کسب هویت‌های جدید متفاوت است؛ زیرا هر جامعه‌ای بنا به عقاید و هنجارهایش برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.
- ۲) جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، هر نوع تحرک اجتماعی را صرفاً برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند و از کانون‌های قدرت پیروی می‌کنند.
- ۳) در یک جهان سکولار فعالیت‌هایی که هویت دینی و معنوی افراد را نفی کند به رسمیت شناخته نمی‌شود و هویت‌هایی که بر مبنای عقاید دینی و معنوی افراد است نمی‌تواند ظهور اجتماعی داشته باشد.
- ۴) اگر تغییرات هویتی از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر رود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

۵۲- در متن زیر، به ترتیب به کدام آسیب‌های اجتماعی اشاره شده است؟

«هنگامی که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی، ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند، چه پیامدی حاصل می‌شود؟»، «در چه صورت راه برای دگرگونی هویت فرهنگی یک جهان اجتماعی باز می‌شود؟»، «علل درونی آن به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازمی‌گردد؟»، «کدام آسیب مربوط به جامعه‌ای است که فرهنگ تاریخی خود را فراموش کرده است؟»

۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تحول فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی

۲) تزلزل فرهنگی - تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - خودباختگی فرهنگی

۳) بحران هویت - بحران هویت - تعارض فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی

۴) بحران هویت - تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - خودباختگی فرهنگی

۵۳- طبق دسته‌بندی انواع قدرت، هر یک از موارد زیر به ترتیب، مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

- قدرت برخلاف حکم الهی و تبعیت از روی احساس رضایت
- تأثیرگذاری بر اراده دیگران برای رسیدن به اهداف خود
- هر نوع تدبیر و سازمان دادن قدرت

مفهوم	مصادیق یا ویژگی‌ها
«الف»	اعمال قدرت سازمان یافته برای دستیابی به هدفی معین
اقتدار غیرمشروع	«ب»
قدرت اجتماعی	«ج»

۱) «ج» - «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» - «الف» ۳) «ب» - «الف» - «ج» ۴) «ج» - «ب» - «الف»

۵۴- به ترتیب موضوع «جنبش وال استریت»، علت «پدید آمدن پیمان‌هایی مانند بریکس» و پیامد «جنگ سرد» چیست؟

- ۱) از مصادیق چالش فقر و غنا - حفاظت و حمایت از منابع کشورها برای ایجاد و استقرار صلح جهانی - تداوم جنگ گرم بین مناطق پیرامونی بلوک شرق و غرب
- ۲) راهکاری برای مقابله با بحران اقتصادی ۲۰۰۸ آمریکا و اروپا - حمایت از کشورهای توسعه یافته - رونق اقتصاد کشورهای وابسته به تسلیحات نظامی
- ۳) جنبشی در مقابله با بحران اقتصادی - مقاومت در برابر سیاست جهانی سازی اقتصادی قدرت‌های اروپایی و آمریکایی - رونق اقتصاد کشورهای صنعتی
- ۴) از اقدامات زیست‌محیطی برای مقابله با بحران بویال - ارتقادهنده وضعیت کشورهای در حال رشد و توسعه نیافته - انتقال جنگ و درگیری به کشورهای استعمارزده

۵۵- عالمان شیعی چه زمانی تعامل خود را از مقاومت منفی به فعالیت رقابت آمیز تغییر دادند و این تغییر چه پیامدی به همراه داشت؟

- ۱) هنگامی که حکومت قاجار با ورود به عرصه سیاسی و اجتماعی از دولت‌های استعماری تأثیر پذیرفت - اصلاح رفتار حاکمان قاجار یا ساختار حکومت آن‌ها توسط بیدارگران اسلامی، از جمله جنبش تنباکو.
- ۲) هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به قراردادهای استعماری روی آورد - ورود فعال عالمان شیعی به عرصه زندگی اجتماعی و سیاسی در جهت رقابت با قدرت حاکم؛ مانند جنبش تنباکو.
- ۳) زمانی که همکاری سیاسی با قاجار صرفاً در حد واجبات نظامیه انجام می‌شد - همکاری عالمان شیعه با حاکمان قاجار در اموری که برای بقای زندگی اجتماعی ضروری است؛ مانند حفظ امنیت یا مقابله با دشمنان خارجی.
- ۴) زمانی که در جریان انقلاب مشروطه رقابتی سخت بین بیدارگران و منورالفکران غرب‌گرا شکل گرفت - ظالمانه و غیرمشروع دانستن حاکمیت حاکمان قاجار توسط علمای شیعه و تدوین رساله‌های جهادی.

۵۶- به ترتیب هر یک از موارد زیر، نشان‌دهنده کدام موضوع است؟

«فهم کنش اجتماعی»، «مطالعه نابرابری اجتماعی»، «فهم معنای زندگی» و «ارائه معیارهای جهان‌شمول برای رفع منازعات هویتی»

- ۱) نقطه‌ضعف رویکرد تبیینی - نقطه‌قوت رویکرد انتقادی - نقطه‌قوت جامعه‌شناسی تفسیری - نقطه‌ضعف جامعه‌شناسی انتقادی
- ۲) نقطه‌قوت رویکرد تفسیری - نقطه‌قوت رویکرد انتقادی - هدف رویکرد تفسیری - نقطه‌قوت رویکرد تفسیری
- ۳) نقطه‌ضعف رویکرد تبیینی - روش جامعه‌شناسی تبیینی - هدف رویکرد تفسیری - نقطه‌ضعف رویکرد تفسیری
- ۴) نقطه‌قوت رویکرد تفسیری - روش جامعه‌شناسی تبیینی - نقطه‌قوت جامعه‌شناسی تفسیری - نقطه‌ضعف جامعه‌شناسی انتقادی

۵۷- نگرش نسبت به نابرابری اجتماعی در رویکردهای کمونیستی و لیبرالی به ترتیب چگونه است؟

- ۱) تأکید آنان بر قشربندی نشان می‌دهد که باید انگیزه رقابت از بین برود و راه پیشرفت مادی مسدود گردد - مالکیت خصوصی برای بقای جامعه ضرورت ندارد و باید حذف شود و نابرابری‌های اجتماعی از نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود.
- ۲) نابرابری‌های اجتماعی ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه از میان انسان‌هاست - با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع را در پدیدآیی و تداوم آن نادیده می‌گیرند.
- ۳) برای ایجاد برابری و عدالت اقتصادی باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت تا دیگر طبقه پایین نداشته باشیم - دولت باید برای کاهش نابرابری‌ها تدابیری بیندیشد؛ برای مثال از ثروتمندان مالیات بگیرد.
- ۴) از گذشته تا حال هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است و قشربندی در همه زمان‌ها و مکان‌ها موجود بوده است - نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجه نابرابری‌های طبیعی نیستند.

۵۸- در مطالعه یک پدیده اجتماعی مانند اعتیاد، هر یک از رویکردهای تبیینی، تفسیری و انتقادی به ترتیب چه هدفی را دنبال می‌کنند؟

- ۱) یافتن معنای کنش افراد - ارائه پیشنهاد برای رسیدن به وضع مطلوب - انتقاد از وضع موجود
- ۲) پیشگیری و کنترل اعتیاد - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - تفسیر، انتقاد و تجویز
- ۳) نگاه از بیرون به این پدیده - شناخت و کشف نظم اجتماعی - نقد و اصلاح رفتار کنشگران
- ۴) پیش‌بینی و پیشگیری از این پدیده - تلاش برای فهم معنای کنش افراد - تجویز وضع مطلوب

۵۹- به ترتیب کدام یک از ویژگی‌های عقل نظری است و کدام یک از کارکردهای عقل تجربی نیست؟

- ۱) واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند شناسایی می‌کند - دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از این عقل استفاده می‌کنند و همواره به آزمون‌های حسی پایبندند.
- ۲) هرگونه تلاش ذهنی و علمی را شامل می‌شود و انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد - واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها را شناسایی می‌کند.
- ۳) قانون علیت در فلسفه یا قانون جاذبه زمین در فیزیک با این عقل شناخته می‌شود - هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند.
- ۴) به کمک حس و با روش تجربی احکام ریاضی و متافیزیکی را درمی‌یابد و ریاضی و فلسفه را شکل می‌دهد - درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند؛ برای مثال عدالت را خوب و ظلم را بد ارزیابی می‌کند.

۶۰- در ارتباط با اندیشمندان، نظریات و روش آن‌ها، پاسخ درست کدام است؟

- ملاک فارابی برای تقسیم‌بندی جوامع به انواع مختلف چه بود؟
 - چرا ماکس وبر، تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست؟
 - اهمیت امروزی ابوریحان بیرونی در مطالعات مذهبی، تاریخی و جغرافیایی چیست؟
 - کدام اندیشمند در کتابی با عنوان «نظام ادب، تعارف و مفهوم وجهه در فرهنگ ایرانی» به تعارفات ایرانیان اشاره کرده است؟
- (۱) استدلال عقلی - تفاوت پدیده‌های طبیعی با پدیده‌های معنادار - به کارگیری روش تجربی در کنار روش انتقادی - چارلز هندی
(۲) نوع علم و اندیشه جوامع - محدود دانستن علم به علم تجربی - به کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی - سوفیا کوتلاکی
(۳) مقایسه جوامع زمان خود با جوامع گذشته - تفاوت جهان اجتماعی و جهان طبیعی - به کارگیری روش حسی در کنار روش تفهیمی - وبر
(۴) نوع فرهنگ و رفتار جوامع - ضرورت اثبات موضوعات با روش تجربی - به کارگیری روش تفهیمی در کنار روش حسی - نیکی کدی

۶۱- پاسخ درست پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کدام یک، از فواید و کارکردهای علوم اجتماعی نیست؟
 - بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست‌محیطی، محصول کدام دیدگاه است؟
 - کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک، یادآور کدام مفهوم است؟
 - در جامعه ایرانی، ساده‌زیستی جزء کدام بخش از آرمان‌ها محسوب می‌شود؟
- (۱) داوری درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - دیدگاه انسان مدرن - تنازع هویت - بیرون از قلمرو واقعی
(۲) پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی - نگاه دنیوی به طبیعت - وحدت و کثرت هویت‌ها - درون قلمرو واقعی
(۳) پیش‌بینی و پیشگیری برای غلبه بر طبیعت - نگاه دنیوی به طبیعت - مدل تکثرگرا - بیرون از قلمرو واقعی
(۴) کمک به انسان در استفاده صحیح از طبیعت - دیدگاه انسان مدرن - وحدت یا کثرت هویت‌ها - درون قلمرو واقعی

۶۲- هر یک از موارد زیر، با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- به دستور غازان خان، شهادتین بر دو سوی سکه‌ها ضرب شد.
 - مالیات ابرزاری برای کاهش فاصله طبقاتی است.
 - قاره آفریقا با وجود معادن ارزشمند، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست.
- (۱) برخی فرهنگ‌ها قابلیت جهانی شدن ندارند - مدل موافقان قشربندی - جوامع غربی چالش‌های درونی خود را به کشورهای پیرامونی منتقل می‌کنند.
(۲) غلبه نظامی با غلبه فرهنگی همراه نیست - مدل عدالت اجتماعی - چالش و نزاع بین کشورهای فقیر و غنی به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌شود.
(۳) فرهنگ‌های قومی شایستگی جهانی شدن را ندارند - مدل مخالفان قشربندی - علت فقر کشورهای پیرامونی، عملکرد کشورهای مرکزی است.
(۴) غلبه نظامی گسترش فرهنگی به دنبال نمی‌آورد - مدل عدالت اقتصادی - مشکل اصلی کشورهای فقیر، خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.

۶۳- موارد درست در بین عبارتهای زیر کدام‌اند؟

- (الف) فرهنگ صهیونیسم دارای رویکرد دنیوی است و دیگران را در خدمت به یک نژاد خاص به کار می‌گیرد.
(ب) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش عمومی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش علمی را غنی‌تر می‌کند.
(ج) در بیشتر نقاط دنیا، هزینه‌های آموزش و بهداشت از محل مالیات‌ها پرداخت می‌شود.
(د) نادیده گرفتن ارادی بودن کنش سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف رفتارهای قابل مشاهده محدود شود.
(ه) فرهنگ جاهلی تا دوران پس از فتح مکه توسط مسلمانان، در برابر اسلام آشکارا مخالفت کرده بود.
(و) عقلانیت جهان اسلام، اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان می‌گیرد.

(۱) «ب» - «و» (۲) «ج» - «د» (۳) «ه» - «د» (۴) «الف» - «ج»

۶۴- هر یک از موارد زیر در چه زمانی یا تحت چه شرایطی پدید آمدند؟

- تبیین واقعیت‌های نظام مشروطه توسط میرزای نائینی
- پدیدآمدن دانش فاقد توان ارزیابی ارزش‌ها
- تبدیل ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی
- عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی

(۱) با استفاده از علم فقه - قرن نوزدهم و بیستم میلادی - ظهور قطب فرهنگی جدید اسلام - گسترش تجارت و رشد صنعت
 (۲) با توجه به واقعیات اجتماعی ایران - دوران حس‌گرایی - بازگشت ایران به هویت اسلامی خود - با رشد تجارت و کشف آمریکا
 (۳) در آغاز قرن بیستم میلادی - شرایط بحران معرفتی غرب - پس از حیات مجدد معنویت اسلام - پس از دوران رنسانس
 (۴) در شرایط عدم امکان تحقق نظام مطلوب شیعه - نفی عقل و وحی - بهار عربی و بیداری اسلامی - انقلاب صنعتی در انگلستان

۶۵- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کدام گروه از اندیشمندان درباره ابعاد اجتماعی هویت انسان بحث می‌کند؟
- چه عاملی منجر به برتری جایگاه بازرگانان نسبت به زمینداران شد؟
- کدام‌یک، از کارکردهای علم فقه در جامعه اسلامی نیست؟

• به چه دلیلی جامعه‌شناسی تبیینی از شناخت واقعی سیاست و قدرت باز می‌ماند؟

(۱) جامعه‌شناسان - رشد تجارت و برده‌داری - از جامعه آرمانی سخن نمی‌گویند - فروکاستن سیاست و قدرت به پدیده‌های مادی و فاقد معنا

(۲) فیلسوفان - انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی - برای شکل‌گیری امت اسلامی تلاش می‌کنند - عدم توصیف ارزش‌های سیاسی

(۳) روانکاوان - بالاگرفتن تب طلا - رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی یا نقد می‌نمایند - معنازدایی و ارزش‌زدایی از این دو پدیده

(۴) انسان‌شناسان - انتقال ثروت به جوامع اروپایی - مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین می‌کند - تمرکز بر ذهنیت‌ها

۶۶- متأسفانه تصادفات جاده‌ای در ایام تعطیلات سال نو، هم‌زمان با مسافرت‌های نوروزی، همواره موجب فوت یا آسیب دیدن جدی هموطنان ماست (۷۶۹ کشته و بیش از ۲۰ هزار زخمی در نوروز ۱۴۰۳). هریک از گزاره‌های زیر به ترتیب ناظر بر کدام یک از اهداف علم روان‌شناسی در بررسی این موضوع است؟

- تولید برنامه‌های تلویزیونی و تأکید پلیس راهنمایی بر بستن کمربند، موجب کاهش این تلفات خواهد شد.
- سطح ایمنی خودروها از جمله نبود کیسه هوا و کیفیت بدنه خودرو عامل پرهزینه بودن تصادفات است.
- می‌توان با اجرای طرحی ملی مبتنی بر جداسازی مسیرهای رفت و برگشت جاده‌ها از تصادفات جاده‌ای کاست.

- (۱) کنترل - تبیین - کنترل
(۲) تبیین - توصیف - پیش‌بینی
(۳) تبیین - تبیین - کنترل
(۴) کنترل - توصیف - پیش‌بینی

۶۷- در عبارات زیر، جملاتی از فرایند یک پژوهش علمی آورده شده است. با توجه به توالی مفاهیم علمی، کدام گزینه درست است؟

- (الف) نقص توجه در فرزندان پسر در بروز بیش‌فعالی در آن‌ها مؤثر است.
(ب) آیا نقص توجه و بیش‌فعالی در فرزندان پسر با یکدیگر رابطه معناداری دارند؟
(ج) تأثیر نقص توجه بر بروز بیش‌فعالی در فرزندان پسر براساس پژوهش‌های روان‌شناختی
- (۱) (الف) همواره قبل از (ب) می‌آید.
(۲) (ب) بر (ج) مقدم است.
(۳) (ج) مقدم بر (الف) و مؤخر از (ب) است.
(۴) ترتیب درست عبارات بدین شکل است: ج - ب - الف

۶۸- کدام عبارت در مورد ویژگی‌های روان‌شناختی دوره کودکی درست است؟

- (۱) کودکان در قضاوت اخلاقی خود اختیار، عاملیت و نیت دیگر افراد را در نظر می‌گیرند.
(۲) کودکان به سبب ذات اجتماعی خود تمایل زیادی به بازی‌های اجتماعی از ابتدای تولد دارند.
(۳) کودکان در تشخیص هیجان مراقب اولیه خود (به خصوص هیجان‌های منفی) توانایی زیادی دارند.
(۴) کودکان در انتخاب ظرف غذای خود، با حجم مشابه غذا، تمایل به انتخاب ظرف با ظاهر بزرگ‌تر دارند.

۶۹- به ترتیب، کدام گزینه توصیف درست‌تری از جنبه رشدی مورد اشاره در عبارات زیر است؟

- ترگل نسبت به قبل، رشد قابل توجهی را در مهارت‌های مرتبط با حرکاتی چون بستن دکمه‌های لباسش داشته است.
 - شایان در تمرکز کردن برای انجام فعالیت‌ها مشکل دارد و والدین او برای بهبود وضعیتش اسباب‌بازی‌هایی خریده‌اند که توانایی تمرکز کردن او بهتر شود.
 - شیوا چند وقتی است مهد کودک می‌رود. در آغاز وقتی که بچه‌های دیگر برای بازی با او پیش‌قدم می‌شدند، پشت مادرش قایم شده و با آن‌ها بازی نمی‌کرد، اما حالا به راحتی دوست پیدا کرده و با آن‌ها بازی می‌کند.
- (۱) سرعت رشد این جنبه تا نوجوانی بسیار زیاد است. - آگاهی از این جنبه مستلزم آگاهی از خود کودک و آگاهی از احوالات اطرافیان اوست. - آگاهی از ویژگی‌های این جنبه رشدی تدریجی است و حالت افزایشی دارد.
(۲) ابتدایی‌ترین جنبه رشدی است. - بررسی انواع پردازش در این جنبه قرار می‌گیرند. - آگاهی از ویژگی‌های این جنبه رشدی تدریجی است و حالت افزایشی دارد.
(۳) این جنبه تا نوجوانی با تغییرات زیادی همراه است. - آگاهی از این جنبه مستلزم آگاهی از خود کودک و آگاهی از احوالات اطرافیان اوست. - دلیل انجام کار در این جنبه مهم بوده و در افراد مختلف، متفاوت است.
(۴) شاخص‌ترین جنبه رشدی است. - بررسی انواع پردازش در این جنبه قرار می‌گیرند. - دلیل انجام کار در این جنبه مهم بوده و در افراد مختلف، متفاوت است.

۷۰- اگر بخواهیم عبارات زیر را از نظر قرابت با مفاهیم «وراثت»، «یادگیری» و «آمادگی خاص نهفته» مرتب کنیم، کدام گزینه پاسخ صحیح است؟

- (الف) همنشین تو از تو به باید تا تو را عقل و دین بیفزاید
(ب) عاقبت گرگ زاده گرگ شود گرچه با آدمی بزرگ شود
(ج) نتوان به پند کردن کوبد سرشت را صیقل‌گری نمی‌کند آینه خشت را

(۱) الف - ب - ج (۲) الف - ج - ب (۳) ب - ج - الف (۴) ج - الف - ب

۷۱- در هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب کدام یک از حالات چهارگانه «ردیابی درست علامت» رخ داده است؟

- کوروش با شنیدن صدای ربنّا از تلویزیون گمان کرد که صدای اذان است و روزه خود را افطار کرد.
- حسین در خروجی فرودگاه منتظر دوستش بود، اما نتوانست در شلوغی جمعیت او را تشخیص دهد.
- تعمیرکار خودروی کیارش، با تشخیص اشتباه منشأ صدا، لنت خودروی کیارش را تعویض کرد.

(۱) از دست دادن محرک - رد درست - از دست دادن محرک

(۲) هشدار کاذب - رد درست - هشدار کاذب

(۳) از دست دادن محرک - از دست دادن محرک - از دست دادن محرک

(۴) هشدار کاذب - از دست دادن محرک - هشدار کاذب

۷۲- موفقیت در هریک از وظایف شناختی زیر، با کمک کدام یک از انواع حافظه محقق می‌شود؟

• به خاطر داشتن رمز کارت بانکی

• به یاد آوردن اولین خاطره زندگی

• حل جدول کلمات با توجه به توضیحات مفاهیم

• ثبت پلاک خودروی با سرعت غیرمجاز به دست پلیس مستقر

(۱) بلندمدت - رویدادی - بلندمدت - کوتاه‌مدت (۲) بلندمدت - رویدادی - معنایی - حسی

(۳) کاری - بلندمدت - بلندمدت - حسی (۴) کاری - بلندمدت - معنایی - کوتاه‌مدت

۷۳- هریک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام یک از مراحل یا انواع حافظه مرتبط است؟

«پدیده نوک‌زبانی - میز کار همه اجزای شناخت - فراخنای ارقام - ظرفیت اندوزش نامحدود»

(۱) اندوزش - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه کاری - بلندمدت

(۲) بازیابی - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه کاری - بلندمدت

(۳) اندوزش - حافظه کاری - حافظه کوتاه‌مدت - حسی

(۴) بازیابی - حافظه کاری - حافظه کوتاه‌مدت - حسی

۷۴- فردی را در نظر بگیرید که دائماً در زندگی خود شکست می‌خورد و زمانی که در موقعیت‌های پرفشار زندگی قرار می‌گیرد، نمی‌تواند شرایط را کنترل و گام‌های رسیدن به خواسته‌هایش را بازآفرینی کند. به همین خاطر پرخاشگر شده و رفتارهای تکانشی دارد. این فرد با چه شرایط روان‌شناختی روبه‌روست و از چه طریق می‌تواند از آن خارج شود؟

(۱) فشار روانی - یادگیری روش‌های حل مسئله

(۲) ناکامی - یادگیری روش‌های حل مسئله

(۳) فشار روانی - یادگیری روش‌های مقابله سازگاران

(۴) ناکامی - یادگیری روش‌های مقابله سازگاران

۷۵- با توجه به دو موقعیت زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) کیارش کمردرد شدیدی دارد. با مشورت چند دکتر به این نتیجه رسید که می تواند عمل جراحی انجام دهد که در این صورت احتمال بالایی برای بهبودی وجود داشته، ولی با احتمال ضعیفی آسیب به ستون فقراتش می تواند برایش مشکل سازتر باشد. از طرفی، کیارش می تواند تمرینات ورزشی انجام داده تا کمی از کمردرد او بکاهد.

ب) نیلوفر به تازگی از کارش استعفا داده و فشار اقتصادی را تحمل می کند. او برای پرداخت اقساط وام خود و هم چنین برطرف کردن مشکل درآمدی به دنبال کار جایگزین می گردد.

۱) در موقعیت «ب» برخلاف «الف»، توجه فرد معطوف به موضوع انتخاب کردن است.

۲) در موقعیت «ب» برخلاف «الف» فرد با مسئله روبه روست.

۳) در موقعیت «الف» برخلاف «ب» فرد می خواهد بهترین اولویت را انتخاب کند.

۴) در هر دو موقعیت، فقط یک راه فرد را به هدف می رساند.

۷۶- بازیکن فوتبالی در فصل نقل و انتقالات از دو تیم لیگ برتری پیشنهاد قرارداد دارد. هر یک از عبارات زیر، به ترتیب

به کدام یک از مراحل تصمیم گیری او اشاره دارد؟

• در نظر گرفتن میزان و شرایط مالی هر قرارداد

• بررسی شرایط زندگی در شهر هر یک از تیم ها

• شرکت منظم و با جدیت در تمرین های تیم انتخاب شده

۱) بیان ویژگی های هر انتخاب - بیان ویژگی های هر انتخاب - تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر

۲) بیان ویژگی های هر انتخاب - بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر

۳) بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - بیان ویژگی های هر انتخاب - اجرای بهترین اولویت

۴) بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - اجرای بهترین اولویت

۷۷- به ترتیب علت زیربنایی هر یک از رفتارهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

• دانش آموزی که با وجود تکالیف باقی مانده انتخاب می کند بخوابد.

• نوجوانی که با وجود خستگی فراوان ساعت ها به درد و دل دوستش گوش می کند.

• گربه ای که با زیرکی غذای روی میز رستورانی را برداشته و فرار می کند.

• صاحب خانه ای که افزایش اجاره بهای ملک خود را کم تر از تورم در نظر می گیرد.

۱) انگیزش - نگرش - نگرش - انگیزش - نگرش - انگیزش - نگرش

۲) نگرش - انگیزش - نگرش - انگیزش - نگرش - انگیزش - نگرش

۷۸- با توجه به نقش متقابل عوامل جسمانی و روان شناختی در سلامت روان، جاهای خالی جدول زیر، به ترتیب با عبارات

کدام گزینه کامل می شوند؟

عامل روانی	پیامد روانی	بیماری جسمانی
۳	۱	فشار خون بالا
۲	۴	بیماری ام اس

۱) پرخاشگری - افسردگی - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم

۲) پرخاشگری - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم - افسردگی

۳) افسردگی - پرخاشگری - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم

۴) افسردگی - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم - پرخاشگری

۷۹- در هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب کدام یک از انواع مقابله دیده می‌شود؟

- گلبهار برای انتخاب رشته دانشگاهی خود بین رشته‌های تاریخ و باستان‌شناسی از افرادی که قبلاً در این رشته‌ها تحصیل کرده‌اند، پرس‌وجو و تحقیق می‌کند.
- ساعی سر جلسه کنکور و قبل از توزیع شدن دفترچه‌های سؤال با دوستان خود شوخی می‌کند تا حواسش پرت شود و کم‌تر اضطراب داشته باشد.
- یونس وقتی مضطرب می‌شود بدون توجه به شرایط زمانی از خانه خارج شده و از دکه سر خیابانشان سیگار خریده و می‌کشد.
- وضعیت خانوادگی نهال آشفته است و او برای بهبود وضعیت طوری وانمود می‌کند انگار مسئله‌ای وجود ندارد تا مسئله خودبه‌خود حل شود.

- (۱) ناسازگارانه - سازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه
 (۲) سازگارانه - سازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه
 (۳) ناسازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه - سازگارانه
 (۴) سازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه

۸۰- درستی و نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- فشار روانی در تمامی موقعیت‌ها موجب افت عملکرد می‌شود.
 - مقابله‌های سازگارانه همیشه موجب کاهش عامل فشارآور می‌شوند.
 - سبک‌شمردن مشکل و کنار گذاشتن موقت آن می‌تواند مقابله سازگارانه باشد.
 - گاهی اوقات برای مقابله سازگارانه کافی است موقعیت فشارآور را ترک کرد.
- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
 (۲) درست - نادرست - درست - درست
 (۳) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۴) نادرست - نادرست - درست - نادرست

دوستان عزیز خیلی سبز، سلام؛
فایل پاسخنامه این آزمون را که شامل درسنامه، نکات کنکوری، پاسخ تشریحی و ... است، ساعت ۱۴ امروز از
صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.
همچنین شما می‌توانید همین امشب کارنامه اولیه آزمونتان را در صفحه شخصی خود مشاهده بفرمایید.
برای دسترسی به صفحه شخصی خود وارد سایت آزمون خیلی سبز به آدرس: azmoon.kheilisabz.com شوید
و کدی را که توسط مدرسه و یا نمایندگی‌های آزمون‌های خیلی سبز به شما داده شده، در محل مشخص شده در
سایت ثبت بفرمایید.

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳
۱۴۰۳/۰۴/۱۳

آزمون
هفدهم
حضور
دترچه شماره ۲

خیلی سبز!
آزمون
تجربہ | راشی | انسانی
سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

مطابق کنکور سراسری

آزمون آزمایشی خیلی سبز

گروه آزمایشی علوم انسانی

• نام و نام خانوادگی: • شماره داوطلبی:

عنوان مواد امتحانی آزمون، تعداد، شماره سوالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰ سؤال	۸۱	۱۰۰	۲۰ دقیقه	۸۰ سؤال ۸۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳ سؤال	۱۰۱	۱۱۳	۲۵ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۲ سؤال	۱۱۴	۱۲۵		
۴	فلسفه و منطق	۲۰ سؤال	۱۲۶	۱۴۵	۲۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۵ سؤال	۱۴۶	۱۶۰	۱۵ دقیقه	

اساتید، مشاوران و دانش‌آموزان گرامی:

نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سوالات این آزمون را می‌توانید از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام‌رسان‌ها با ما به اشتراک بگذارید.

Azmoon.kheilisabz.com

• عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۸۱-۸۸):

۸۱- ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ﴾:

- ۱) مردم همچون یک امت بودند پس خداوند پیامبرانی بشارت‌دهنده را فرستاد.
- ۲) چون مردم امتی یکپارچه بودند الله پیامبران را همراه با بشارت برانگیخت.
- ۳) مردم امتی متحد بودند؛ پس خداوند پیامبران را مژده‌آور فرستاد.
- ۴) مردم که امتی یکپارچه بودند، خداوند برایشان پیامبران را بشارت‌دهنده فرستاد.

۸۲- «قد كثرت النفايات الصناعي، وتضرر صحة الإنسان و بينته مسرعة و هو لم يفعل عملاً هاماً لحد الآن لدفع أضرارها كي يعيش أفضل!»:

- ۱) زباله‌های صنعتی به سرعت زیاد گشته و به سلامتی انسان و محیط زیست او زیان می‌رساند، حال آن‌که او کار مهمی را تا الان برای زدودن ضررهایش انجام نداده تا بهتر زندگی کند!
- ۲) زباله‌های صنعتی فراوان شده و سلامتی انسان و محیط زیست او را مورد آسیب قرار می‌دهد، در حالی که پرشتاب است و او تا الان عمل مهمی را برای رفع آسیب‌های آن انجام نداده تا این‌که بهتر زندگی کند!
- ۳) زباله‌های صنعتی زیاد شده است و تندرستی انسان و محیط زیستش را به سرعت آسیب می‌زند، حال آن‌که او تاکنون کار مهمی را برای برطرف کردن آسیب آن انجام نداده تا زندگی‌اش بهتر شود!
- ۴) زباله‌های صنعتی زیاد شده و به سلامتی انسان و محیط زیستش شتابان آسیب می‌زند، در حالی که او تا اکنون برای رفع ضررهای آن، کار مهمی انجام نداده تا بهتر زندگی کند!

۸۳- «هناك أشخاص لا يستطيعون أن يفتخروا أمام الناس إلا بنسبهم مع أنهم يعلمون إنما الفخر بعقل ثابت!»:

- ۱) افرادی وجود دارند که در برابر مردم فقط می‌توانند به دودمانشان افتخار کنند، با این‌که می‌دانند افتخار تنها به خردی استوار است!
- ۲) افرادی هستند که در برابر مردم فقط به دودمان خود افتخار می‌کنند، در حالی که می‌دانند افتخار بدون شک برای خردی استوار است!
- ۳) اشخاصی هستند که در برابر مردم می‌توانند فقط به دودمان خود افتخار کنند، با این‌که می‌دانند افتخار فقط به خردی استوار است!
- ۴) افرادی وجود دارند که نمی‌توانند در برابر مردم به چیزی جز دودمانشان افتخار کنند، در حالی که آگاه‌اند که قطعاً افتخار به خردی استوار است!

۸۴- «إن يعمل كل مواطن معروفاً و لو قليلاً يمكن أن يؤدي إلى تشكيل مجتمع سليم يعيش جميع الناس فيه فرحين!»:

- ۱) اگر هر شهروندی کار نیکی را انجام دهد هرچند کم، ممکن است به شکل‌دادن جامعه‌ای سالم منجر شود که همه مردم در آن با خوشحالی زندگی می‌کنند.
- ۲) چنان‌چه هر شهروندی کاری نیک انجام دهد هرچند کم باشد، امکان دارد به شکل‌گیری جامعه‌ای سالم منجر شود تا همه مردم در آن با شادمانی زندگی کنند!
- ۳) اگر هر شهروندی هرچند کم، کار نیکی را انجام می‌دهد، ممکن است به شکل‌دادن آن جامعه‌ای سالمی بینجامد که همه مردم آن با شادی زیست می‌کنند!
- ۴) چنان‌چه هر شهروندی کار شایسته انجام دهد، حتی اگر کم باشد می‌تواند منجر به شکل‌گیری آن جامعه‌ای سالمی شود که همگی مردم در آن زندگی می‌کنند، در حالی که خوشحال هستند!

۸۵- «لم يكن حاتم الطائي يرد أي ضعيف يُراجعُه خائباً فهو كان يُعدّ مثلاً معروفاً في الكرم!»: حاتم طائي ...

- ۱) هیچ ضعیفی به او مراجعه نمی‌کرد مگر این‌که با ناامیدی از نزدش بر می‌گشت و او مثال معروفی در بخشش شمرده می‌شد!
- ۲) هیچ ناتوانی را که به او مراجعه می‌کرد ناامید بر نمی‌گرداند؛ پس او یک مثال معروف در بخشش به شمار می‌رفت!
- ۳) هیچ ضعیفی را که به او مراجعه کرده بود ناامید برنگرداند؛ پس او یک مثال معروف در بخشش به شمار می‌رفت!
- ۴) هیچ ناتوانی را که به او مراجعه می‌کرد ناامید بر نمی‌گرداند؛ پس او مثالی معروف در بخشش شمرده می‌شود!

۸۶- عین الخطأ:

- ۱) أغلقوا بوابة قلوبكم للإعجاب بالنفس و الكبر ولكن افتحوا باب التواضع فتحاً: دروازه دل هایتان را به خودپسندی و کبر ببندید، ولی در فروتنی را بی گمان بگشایید!
- ۲) كانت تلميذة ذكية في صفنا، تحل التلميذة أصعب مسائل الرياضيات لنا: دانش آموز باهوشی در کلاسماں بود، این دانش آموز سخت ترین مسئله های ریاضی را برای ما حل می کرد!
- ۳) قد نريد شيئاً و نصل إليه أيضاً لكن بعد قليل نفهم ما كانت لجهدنا قيمة: گاهی چیزی را می خواهیم و به آن نیز می رسیم، ولی بعد از مدتی می فهمیم آن ارزشی برای تلاشمان ندارد!
- ۴) لا طفل يتعلم مجالسة الآخرين إلا أن يعلمه والداه هذا الأمر: هیچ کودکی همنشینی با دیگران را نمی آموزد، مگر این که والدینش این کار را به او یاد دهند!

۸۷- عین الصحيح:

- ۱) تلك شذائذ يُواجهها كل نفس في حياته؛ فعليكم بالصبر: با آن سختی ها هر کسی در زندگی اش مواجه می شود؛ پس بر شما باد شکیبایی!
- ۲) لم أوصل مُحاولاتي للنجاح في طريق أهدافي ولكني لا أكون مأیوساً: به تلاش هایم برای موفقیت در مسیر هدف هایم ادامه ندادم، ولی نباید ناامید شویم!
- ۳) أحتاجُ إلى برامج تُساعدني على تعلم اللغة الفرنسية: به برنامه هایی که مرا در یادگیری زبان فرانسوی یاری کند، احتیاج داشتم!
- ۴) عرفنا المهندس الشاب الذي يعمل في المصنع و هو مبتسم: مهندس جوانی که در کارخانه کار می کرد، ما را شناخت در حالی که خندان بود!

۸۸- «در بین مردم نگویند آن چه را که هیچ سودی در گفتنش نیست». عین الصحيح:

- ۱) لا تقولوا بين الناس ما لا نفع في قوله!
- ۲) لا تقولوا بين الناس ما لا نفعاً في قوله!
- ۳) لا تقولون ما لا نفع في قوله بين الناس!
- ۴) بين الناس لا تقولوا ما لا ينفَعكم قوله!

● اقرأ انص التالي ثم أجب عن الأسئلة (۸۹-۹۱) بما يُناسب النص:

أعلن علماء التغذية بأن الحليب يحتوي نسبة بالغة من مادة الفسفور و هي مادة لا بأس بها للإنسان. و اللحم و الجبن يشملان الفسفور أيضاً و لكن المصدر الرئيسي لهذه المادة المهمة هو لحوم الأسماك حيث كبد السمك يحتوي نسبة عالية من الفسفور لذلك يُستعمل زيت كبد الأسماك كدواء لعلاج أمراض سببها نقص الفسفور في الجسم منها سوء الهاضمة. هناك أثمارٌ توجد فيها فيتامينا «E» و «D» اللتان يحتاج إليهما الجسم احتياجاً كثيراً منها الجوز و الفستق. يؤكد خبراء التغذية على تناول الأغذية النباتية أكثر من المنتوجات الحيوانية لاحتوائها على الزيوت الخالية من مادة الكولسترول الضارة للجسم إذا كان مقدارها أكثر من اللازم. بالتأكيد أن الإكثار في استخدام كل مادة ضارة للجسم سواء طبيعية أم غير طبيعية.

۸۹- عین الصحيح:

- ۱) نقص كل فيتامين في الجسم يؤدي إلى الإصابة بمرض لا علاج له!
- ۲) النباتات أفضل مصدر غذائي للإنسان يُغنيه عن المصادر الحيوانية!
- ۳) الحليب مادة غذائية كاملة تشمل على الفسفور أكثر من المواد الأخرى!
- ۴) من أكل لحم السمك كل يوم فسوف يصاب بمرض سببه كثرة الفسفور في الجسم!

٩٠- عین الخطأ:

- ١) لا احتیاج للبدن إلى مادة الكولسترول لأنها ضارة له و إن كانت قليلة!
- ٢) الإنسان إذا إراد أن يحصل على كل ما يحتاج إليه البدن فعليه أن يأكل المأكولات المتنوعة!
- ٣) الفيتامينات التي توجد في المنتوجات الحيوانية موجودة في الأغذية النباتية أيضاً!
- ٤) الفسفور مادة لا يمكن للإنسان العيش بدونها و هو يوجد في الأغذية النباتية أو المنتوجات الحيوانية!

٩١- «من أصيب بمرض في جهاز الهاضمة...!»:

- ١) يكفيه استعمال لحم السمك فقط!
- ٢) فأكل الجبن يُغنيه عن المراجعة إلى الطبيب!
- ٣) فعليه أن يجتنب استعمال المنتوجات الحيوانية!
- ٤) يمكن أن يكون سببه قلة الفسفور في الجسم!

٩٢- «المصدر - تناول - يُستعمل - أعلن»:

- ١) تناول: مفرد مذکر - مصدر مزيد ثلاثي له حرفان زائدان - معرب / مجرور بالكسرة بحرف «على»
- ٢) المصدر: مفرد مذکر - اسم مكان (اشتقاقه من «صدر، يُصدر») - معرفة / اسم لکن و منصوب
- ٣) يُستعمل: فعل مضارع - مزيد ثلاثي - له ثلاثة أحرف زائدة: «الف - س - ت» - مجهول / فعل فاعله محذوف و نائب فاعله «زيت»
- ٤) أعلن: فعل ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي من باب إفعال - معلوم - متعدّد / فعل و فاعله «علماء»

٩٣- «يحتوي - احتياجاً - توجد - بالغة»:

- ١) احتياجاً: مفرد مذکر - مصدر مزيد ثلاثي (فعله المضارع: يحتاج) - نكرة - معرب / مفعول مطلق للنوع و منصوب
- ٢) توجد: فعل مضارع - للغائبة - مجرد ثلاثي - حروفه الأصلية: «و - ج - د» - مجهول / فعل مع نائب فاعله جملة تصف «أثمار»
- ٣) بالغة: مفرد مؤنث - اسم فاعل من فعل مجرد ثلاثي - نكرة - معرب / صفة و منصوب بالتبعية من موصوفها «نسبة»
- ٤) يحتوي: فعل مضارع - مزيد ثلاثي على وزن «يفعل» - حروفه الزائدة: «ي - ت» - لازم / فعل و فاعل و الجملة فعلية

٩٤- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ١) من أخلاق الجاهل المعارضة قبل أن يفهم و الحكم بما لا يعلم!
- ٢) إن كثيراً من الناجحين أثاروا إعجاب الآخرين مع أنهم كانوا معوقين!
- ٣) إن موعِد العشاء في هذا الفندق من السابعة حتى التاسعة إلا ربعاً!
- ٤) اليوم لا مُشتري في السوق فأغلقوا أبواب متاجرکم!

٩٥- «كل نفس ذائقة الموت» عین الخطأ في المفهوم:

- ١) در سبزه نشین و می روشن می خور
 - ٢) این سبزه که امروز تماشاگه توست
 - ٣) هر چشمه و هر سبزه که از خاک برآید
 - ٤) هر گل نو ز گلرخی یاد همی کند ولی
- کاین سبزه بسی دمد ز خاک من و تو!
فردا همه از خاک تو بر خواهد رست!
دیدار تو و شکر تو را چشم و زبان است!
گوش سخن شنو کجا؟ دیده اعتبار کو؟!

٩٦- عین الصحيح في استخدام العدد أو المعدود:

- ١) جدی العزیز قد بلغ من العمر تسعين و أربعة عاماً!
- ٢) لوادي سيارتان إثنان لكنّه لا يسمح لي أن أسوقهما!
- ٣) كان ثلاثة لاعبين في المباراة قد أثاروا إعجاب المُتفرّجين!
- ٤) أمضينا سنة عشر أياماً بسرعة و قد بقي يومان إثنان فقط!

٩٧- عین فعلاً تمکن قراءته معلوماً و مجهولاً:

- (١) تنكسر زجاجات عديدة في مختبر نبحث عن ظواهر كيميائية!
- (٢) يُصدّر بعض البضائع و الصناعات اليدوية رجل غني إلى بلدان صناعية!
- (٣) لا تستطيع العاقلة أن تسمح لها حتى تفقد فرصها في الحياة!
- (٤) تلك الأبواب فتحت و الطالبات دخلن صالة الامتحان!

٩٨- عین عبارة جاءت فيها صفتان من نوعين:

- (١) قرأنا الآراء المتعددة في موضوع جديد فلنفكر فيه أكثر!
- (٢) أذكى التلاميذ في الصف يكسب درجة عالية في دروس صعبة حقاً!
- (٣) كان حاكم عادل قد حكم بعدالته بين الناس في قرية كبيرة!
- (٤) متعلم يلتزم بما يقول أحسن من العالم الشهير الذي لا ينفع الآخرين!

٩٩- عین فعلاً قد أكد بمصدره:

- (١) قد يظلم الإنسان الطبيعة في نشاطاته ظلماً واسعاً!
- (٢) المزارع يفكر في سبب ذلك الإختلال تفكراً يوصله إلى نتيجة!
- (٣) كانت البومات تهجم على الأفراخ هجوماً في المزرعة و تأكلها!
- (٤) تدخل الإنسان في الطبيعة يسبب فيها إختلالاً!

١٠٠- عین ما ليس فيه المنادى:

- (١) صديقي لا تكذب على الآخرين حتى يصدقوا كلامك!
- (٢) أمي لا تطبخي الأطعمة التي تُستفاد الزيوت الكثيرة فيها!
- (٣) أبي لم يساعد من يسعون أن يضرّوك!
- (٤) أختي لم تتكاسل في أداء الواجبات و هذا كان سبب تقدّمها!

۱۰۱- کدام گزینه با توجه به واقعیات تاریخی درباره تاریخ و تمدن یونان باستان به درستی بیان شده است؟
 (۱) در یونان باستان برخلاف سایر کشورهای دیگر، نخست حکومت جمهوری بر سر کار آمد، اما در نهایت، شاهان به صورت موروثی حکومت کردند.

(۲) هم‌زمان با جنگ‌های پلوپونزی، هخامنشیان در ایران حکومت می‌کردند و تجربه ناموفق دو نبرد سالامیس و ماراتن را با یونان داشتند.

(۳) دولت - شهرهای خسته و متفرق یونانی توسط فیلیپ اول مطیع و متحد شدند و این اتحاد تا زمان فیلیپ دوم دوام آورد.

(۴) در یونان، نفوذ و قدرت کاهنان به اندازه کاهنان مصر و بین‌النهرین بود اما به پای کاهنان سومری نمی‌رسید.

۱۰۲- هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، در توصیف کدام یک از حکومت‌های عصر باستان است؟

(الف) به عنوان واسطه تجاری میان هند، چین و اروپا عمل می‌کرد.

(ب) برای نخستین بار، مسیر دریایی میان هند و مصر شناسایی شد.

(ج) نظام حکومتی آن‌ها مجموعه‌ای از حکومت‌های نیمه‌مستقل بود.

(د) اختلاف و دشمنی میان پادشاه و بزرگان به برکناری و قتل پادشاه می‌انجامید.

(۱) ساسانیان - هخامنشیان - ساسانیان - اشکانیان (۲) اشکانیان - هخامنشیان - اشکانیان - ساسانیان

(۳) هخامنشیان - ساسانیان - اشکانیان - ساسانیان (۴) اشکانیان - ساسانیان - هخامنشیان - اشکانیان

۱۰۳- کدام موارد از منابع دست اول نوشتاری در دوران ساسانیان قابل استخراج است؟

(الف) در این دوره نقش روحانیون زرتشتی در امور قضایی بیشتر شد.

(ب) راه‌ها و وسایل ارتباطی اهمیت زیادی داشت و جاده‌ها توسعه یافت.

(ج) هنر فرش بافی و پارچه‌بافی به‌ویژه پارچه‌های ابریشمی رونق زیادی پیدا کرد.

(د) زنان حق مالکیت و فعالیت اقتصادی داشتند و می‌توانستند درآمد کسب کنند.

(۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «ج» (۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «د»

۱۰۴- مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱)، برای وقوع کدام یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب «احتمال بسیار زیاد» و «احتمال زیاد» قائل شده‌اند؟

(الف) گروه‌هایی از جمعیت‌های انسانی از آفریقا و آسیای مرکزی در دوران پارینه‌سنگی به ایران مهاجرت کرده‌اند.
 (ب) کشت دانه‌های گیاهان توسط زنان شروع شده است.

(ج) برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.

(د) اقوام هند و اروپایی نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران می‌زیسته‌اند.

(۱) «ج» - «ب» (۲) «الف» - «ج» (۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «د»

۱۰۵- کدام مورد درباره زمان وقوع رویدادهای زیر درست است؟

(الف) انتقاد انوری از اوضاع زمان خود در قصیده‌نامه اهل خراسان

(ب) تقدیم شاهنامه توسط فردوسی به سلطان زمان خود

(ج) شکست مغولان در نبرد عین جالوت از مملوکان مصر

(د) قتل عام مردم شهر ری به دلیل اسماعیلی بودن

(۱) «ب» مقدم بر «الف» است ولی «د» مدت‌ها پس از «ج» به وقوع پیوست.

(۲) «الف» و «ب» در یک دوره زمانی رخ داده‌اند و «د» مقدم بر «ج» است.

(۳) «الف» مقدم بر «ب» است ولی «د» مدت‌ها پس از «ج» به وقوع پیوست.

(۴) «د» و «ب» تقریباً در یک دوره زمانی رخ داده‌اند و «ج» متأخر از «الف» است.

۱۰۶- کدام موارد درباره مقایسه دو حکومت غزنویان و سلجوقیان، درست است؟

- الف) خاستگاه نژادی هر دو حکومت از ترکان ماوراءالنهر به شمار می‌رود که بعدها اسلام آوردند.
 ب) سلجوقیان به رهبری طغرل سلجوقی توانستند مدت‌ها پس از انقراض غزنویان قدرت را به دست بگیرند.
 ج) خلافت عباسی، هر دو حکومت را تأیید کرده بود و آن‌ها در پی کسب رضایت خلیفه زمان خود بودند.
 د) غزنویان، برخلاف سلجوقیان به اقلیت‌های دینی مثل شیعیان و اسماعیلیان احترام می‌گذاشتند.
- ۱) «الف» - «د» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «د» ۴) «ب» - «ج»

۱۰۷- کدام گزینه در خصوص انواع سبک و روش‌های تاریخ‌نگاری اطلاعات درستی ارائه می‌کند؟

- ۱) تاریخ بیهقی به طور متمرکز و ویژه به دوره فرمانروایی مسعود غزنوی می‌پردازد و تمام اخبار و روایت‌های مربوط به این دوره را تحلیل و تفسیر کرده است.
 ۲) مروج‌الذهب مسعودی همانند تاریخ بیهقی در دسته تاریخ‌نگاری تحلیلی و همانند تاریخ طبری براساس روش سال‌شماری تدوین شده است.
 ۳) بلاذری و دینوری در قرن سوم هجری با مطالعه و مطابقت‌دادن همه روایت‌ها یک گزارش از مجموع آن‌ها را تنظیم و در آثار خود ثبت کرده‌اند.
 ۴) طبری در تاریخ خود روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد و به صورت موضوعی ارائه کرده است.

۱۰۸- کدام گزینه در خصوص اوضاع اجتماعی دوران خلفای نخستین و تحولات اقتصادی این دوران درست است؟

- ۱) از آن‌جا که دو خلیفه اول از گروه مهاجران بودند، فرماندهی سپاه و حکومت شهرها و نواحی را به افرادی از گروه مهاجران می‌سپردند.
 ۲) اختلاف بر سر جانشینی پیامبر و آسیب‌دیدن اتحاد امت اسلامی باعث تشدید اختلافات و اوج‌گرفتن مجدد تعصبات قبیله‌ای در دوره سه خلیفه اول شد.
 ۳) خلیفه دوم درآمدهای به‌دست‌آمده را به عنوان عطایا بر پایه مساوات اسلامی میان مسلمانان توزیع می‌کرد.
 ۴) سخت‌گیری خلیفه دوم نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، برخلاف خلیفه بعدی، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.

۱۰۹- موارد کدام گزینه به شباهت دو حکومت ساسانی و صفوی اشاره درستی دارد؟

- الف) مقابله با تهاجمات مکرر در مرزهای شمال شرقی و غربی قلمرو
 ب) تأسیس نیروی دریایی برای برقراری امنیت و تحکیم سلطه بر خلیج فارس
 ج) رسمی کردن دین و مذهب زمان خود برای ایجاد تمرکز و انسجام بیشتر
 د) فروپاشی در اثر تهاجم نیروی خارجی اعراب مسلمان و افغان‌ها
- ۱) «الف» - «ب» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «د» ۴) «ج» - «د»

۱۱۰- مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۳): ایران و جهان معاصر، برای توضیح موارد زیر به کدام منابع استناد کرده‌اند؟

- الف) میزان صادرات غیرنظامی آمریکا به ایران و واردات نفتی آمریکا از ایران در سال ۵۷
 ب) عوامل اصلی کمبود غله در ایران در خلال جنگ جهانی اول
 ج) نخستین نشانه‌های اندیشه نوین در عصر قاجار

- ۱) «الف» و «ب»: گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران، «ج»: سفرنامه‌ها
 ۲) «الف»: اسناد، «ب»: تحقیقات جدید، «ج»: تصاویر و عکس‌ها
 ۳) «الف» و «ج»: تحقیقات و پژوهش‌های جدید، «ب»: گزارش‌های اروپاییان
 ۴) «ب»: گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران، «الف»: اسناد، «ج»: سفرنامه‌ها

۱۱۱- کدام مورد درباره وضعیت دولت عثمانی در جریان جنگ جهانی اول، درست است؟

- ۱) در ابتدا اعلام بی طرفی کرد اما با مداخله نیروهای روسیه و انگلیس به ناچار درگیر جنگ شد.
- ۲) پس از بروز انقلاب در روسیه و خارج شدن این کشور از جبهه جنگ و قبل از پایان جنگ فروپاشید.
- ۳) در میانه جنگ از متفقین جدا شد و به متحدین پیوست و در نهایت شکست خورد.
- ۴) با شروع جنگ به متحدین پیوست ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد.

۱۱۲- کدام گزینه در خصوص رویدادهای مربوط به مسئله نفت ایران و هم‌زمانی آن‌ها با رویدادهای جهانی، اطلاعات درستی ارائه کرده است؟

- ۱) در همان سالی که جنگ جهانی اول شروع شد، دولت انگلستان ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خرید و حق نظارت کامل بر آن شرکت را به دست آورد.
- ۲) زمانی که رضاشاه قرارداد داری را لغو کرد و قرارداد دیگری با سهم بیشتر برای ایران با انگلستان امضا کرد، جنگ جهانی دوم آغاز شده بود.
- ۳) در آخرین سال جنگ جهانی دوم، نمایندگان دوره پانزدهم مجلس شورای ملی به پیشنهاد دکتر مصدق طرحی را تصویب کردند که در حکم آغاز سیاست موازنه منفی بود.
- ۴) پس از پایان جنگ جهانی دوم و خارج شدن نیروهای شوروی از ایران، احمد قوام طی موافقت‌نامه‌ای امتیاز نفت شمال را به این کشور واگذار کرد.

۱۱۳- هر یک از توصیفات زیر به ترتیب، مربوط به کدام یک از منتقدان تاریخ‌نویسی سنتی در عصر قاجار است؟

- الف) برای نخستین بار واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
 - ب) صاحب کتاب صدرالتواریخ است و تاریخ‌نویسی درباری بود.
 - ج) به حقیقت‌نویسی و مختصرنویسی علاقه داشت و مورخ زمان فتحعلی‌شاه بود.
 - د) تاریخ‌نویس نبود، اما تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد.
- ۱) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - خاوری شیرازی
 - ۲) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه
 - ۳) میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده
 - ۴) خاوری شیرازی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

۱۱۴- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) خلیج فارس
ب) تنگه هرمز
ج) دریای عمان
د) دریای خزر

- ۱) مورد «الف» عامل ورود توده هوای سودانی است و به لحاظ دسترسی به آب‌های آزاد شبیه به «ب» و «د» است.
۲) مورد «ج» عامل ورود توده‌های هوای مرطوب موسمی و به لحاظ گستردگی در عرض جغرافیایی مشابه با «الف» و «ب» است.
۳) مورد «ج» از نظر اهمیت، ویژگی‌ها و قابلیت‌ها با مورد «الف» شباهت دارد ولی از نظر موقعیت نسبی متفاوت با «ب» است.
۴) مورد «الف» از نظر بهره‌برداری از منابع نفت و گاز با مورد «د» شباهت دارد و از طریق «ب» به «ج» وصل می‌شود.

۱۱۵- کدام مورد عبارت زیر را در خصوص انواع آب و هوای ایران، به درستی کامل می‌کند؟

«شهرهای بیرجند و زاهدان دارای آب و هوای هستند که از نظر طبقه‌بندی کوپن در دسته قرار می‌گیرند.»

- ۱) گرم و خشک همراه با بارش کم، اختلاف شدید دما و فقر پوشش گیاهی - B
۲) گرم و شرجی همراه با بارندگی اندک، رطوبت نسبی بالا و میانگین دمای بالای سالیانه - A
۳) گرم و خشک همراه با بارندگی اندک، رطوبت نسبی متوسط و میانگین دمای بالای سالیانه - A
۴) گرم و شرجی همراه با بارش کم، اختلاف شدید دما و فقر پوشش گیاهی - B

۱۱۶- کدام مورد براساس متن زیر به درستی تنظیم شده است؟

«اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قله کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنیم، منطقه کوهستانی مرکزی تشکیل می‌شود.»

- ۱) ناحیه طبیعی کوهستانی مرکزی دارای ویژگی‌های طبیعی مثل پوشش گیاهی است که مرزهایش نیز براساس همان ویژگی‌ها تعیین شده و ممکن است چند استان در آن قرار بگیرد.
۲) یک ناحیه طبیعی مثل منطقه کوهستانی مرکزی، می‌تواند بین یک یا چند استان قرار بگیرد، زیرا مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شود.
۳) تعیین مرزهای دقیق ناحیه‌ای مثل منطقه کوهستانی مرکزی دشوارتر از نواحی سیاسی مثل خراسان رضوی، قزوین و سیستان و بلوچستان به عنوان یک ناحیه سیاسی است.
۴) نواحی طبیعی بستر فعالیت‌های انسانی و زندگی محسوب می‌شود و تحت مدیریت نواحی انسانی قرار دارند، اما مرزهایشان براساس تصمیم‌گیری‌های سیاسی تعیین می‌شود.

۱۱۷- کدام گزینه عبارت زیر را کامل می‌کند؟

«کانون‌های اتفاقی در شکل می‌گیرند؛ زیرا»

- ۱) کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک - بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد
۲) کوهستان‌های اطراف خلیج فارس و دریای عمان - حداقل ۵۰۰ میلی‌متر بارش در ماه‌های گرم سال رخ می‌دهد
۳) کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک - حداقل ۵۰۰ میلی‌متر بارش در ماه‌های گرم سال رخ می‌دهد
۴) کوهستان‌های اطراف خلیج فارس و دریای عمان - بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد

۱۱۸- با بررسی موارد «الف» و «ب» کدام گزینه درست است؟

الف) با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به شهرهای کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است.

ب) در دوران معاصر، افزایش شهرنشینی و رشد و توسعه شهرها و تمرکز جمعیت در آن‌ها از یک سو و کاهش تدریجی روستانشینی و مهاجرت نیروی کار کشاورزی از روستاها به شهرها از سوی دیگر، مشکلاتی را در این سکونتگاه‌ها به وجود آورده است.

- ۱) شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود.
۲) نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن اعم از طبیعی یا انسانی در طول زمان تغییر می‌کند یا تکامل می‌یابد.
۳) با پیشرفت فناوری و وسایل حمل‌ونقل، جابه‌جایی جمعیت و مهاجرت نسبت به گذشته افزایش یافته است.
۴) رشد سریع جمعیت از یک سو بر تعداد جمعیت شهرها افزوده و از سوی دیگر، با تبدیل روستاها به شهر تعداد نقاط شهری افزایش یافته است.

۱۱۹- کدام مورد دلیل مناسبی برای متن زیر ارائه داده است؟

«هوای گرم و سبک بالا می‌رود و هوای نسبتاً سرد و سنگین به زیر آن می‌رود و جانشین آن می‌شود.»

- ۱) در نواحی کم‌فشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه گرم‌شدن آن می‌شود.
- ۲) وقتی هوا سرد می‌شود، مولکول‌های آن از هم دورتر و تعدادشان در واحد حجم کمتر می‌شود.
- ۳) هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری وجود دارد به سمت جایی که فشار کم‌تری دارد، جریان می‌یابد.
- ۴) وقتی هوا گرم می‌شود، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود.

۱۲۰- با توجه به عوامل درونی و بیرونی پیدایش و شکل‌گیری ناهمواری‌ها در سطح زمین، کدام موارد در یک دسته قرار می‌گیرند؟

الف) حرکات ورقه‌های زمین بر روی بخش خمیری شکل گوشته

ب) خردشدن، متلاشی و تجزیه‌شدن سنگ‌ها در طول زمان

ج) شکل‌گیری رشته‌کوه‌ها و کوه‌های آتشفشانی به مرور زمان

د) تغییر چهره زمین بر اثر هوازدگی و فرسایش به شکل‌های گوناگون

- ۱) «ب» - «ج» ۲) «د» - «الف» ۳) «الف» - «ب» ۴) «ب» - «د»

۱۲۱- کدام یک از موارد مطرح‌شده متناسب با مشخصات کشور ایران، تنظیم شده است؟

الف) با توجه به موقعیت مطلق آن، کشور ما برای انجام فعالیت‌های نوع اول اقتصادی بسیار مناسب است.

ب) کشور ایران در حال حاضر مجهز به انواع قطارهای پرسرعت (حداکثر ۲۰۰ کیلومتر در ساعت) است.

ج) در نیمه غربی و شمال غربی این کشور، فعالیت‌های نوع دوم اقتصادی رشد کرده است.

د) نخستین گام برای احداث خط لوله سراسری در ایران، در سال ۱۳۵۷ برداشته شد.

۱) موارد «ب» و «د» برخلاف موارد «الف» و «ج» با جغرافیای کشور مطابقت دارد.

۲) موارد «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» با جغرافیای کشور مطابقت دارد.

۳) موارد «ب» و «ج» برخلاف موارد «الف» و «د» با جغرافیای کشور مغایرت دارد.

۴) موارد «د» و «ج» برخلاف موارد «الف» و «ب» با جغرافیای کشور مغایرت دارد.

۱۲۲- کدام مورد، مطابق با عبارت زیر تدوین و تنظیم شده است؟

«به باور مکی‌ندر، هارتلند، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هرکس بر منابع آن مسلط شود، می‌تواند بر کل

جزیره جهانی و جهان فرمان براند.»

۱) حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این کشورها، براساس این نظریه انجام شد.

۲) حمله‌های مکرر عربستان به یمن در سال‌های اخیر با کمک‌گرفتن از کشورهای متحد، نمونه‌ای بارز از این نظریه توسعه‌طلبانه است.

۳) رژیم بعثی عراق تحت تأثیر این نظریه در سال ۱۳۵۹ به ایران و در سال ۱۳۶۹ به کویت حمله کرد.

۴) این نظریه بر سیاست‌های جنگ‌طلبانه آلمان و هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم تأثیر گذاشته است.

۱۲۳- با توجه به شکل‌های زیر، کدام مورد عبارت را به درستی کامل می‌کند؟

«سکونتگاه‌های روستایی و شهری را می‌توان رتبه‌بندی کرد؛ یعنی»

۱) رابطه میان آن‌ها را به عنوان یک سلسله مراتب در نظر گرفت؛ به عبارت

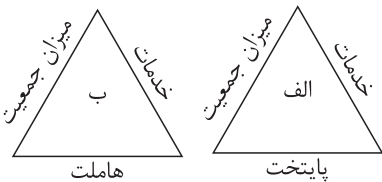
دیگر اگر از «الف» به سمت «ب» حرکت کنیم، میزان تعداد و تنوع خدمات

کاهش می‌یابد

۲) گستردگی حوزه نفوذ هر سکونتگاه را مشخص کرد؛ به عبارت دیگر اگر از «ب» به سمت «الف» حرکت کنیم، میزان تعداد و تنوع خدمات کاهش می‌یابد

۳) رابطه میان آن‌ها را به عنوان یک سلسله مراتب در نظر می‌گیریم؛ به عبارت دیگر اگر از «ب» به سمت «الف» حرکت کنیم، میزان جمعیت کاهش می‌یابد

۴) گستردگی حوزه نفوذ هر سکونتگاه را مشخص کرد؛ به عبارت دیگر اگر از «الف» به سمت «ب» حرکت کنیم، میزان جمعیت افزایش می‌یابد

۱۲۴- کدام گزینه با توجه به موارد ارائه شده، دلیل مناسبی برای عبارت زیر مطرح می کند؟

«حمل و نقل چندوجهی امروزه در میان کشورها، کاربرد فراوان دارد.»

الف) حمل و نقل چندوجهی در حال حاضر در کشورهای پیشرفته صنعتی و اروپای غربی کاربرد دارد.

ب) از طریق این نوع حمل و نقل زمان جابه جایی کالا یا مسافر کاهش می یابد.

ج) این نوع حمل و نقل در برخی شیوه های حمل و نقل مانند حمل و نقل ریلی و جاده ای کاربرد دارد.

د) حمل و نقل چندوجهی هزینه های مربوط به حمل و نقل را به طور مؤثری کاهش می دهد.

۱) «الف» - «ج» ۲) «الف» - «د» ۳) «ب» - «ج» ۴) «ب» - «د»

۱۲۵- روش های غیرسازه ای برای مدیریت سیل پیش از وقوع آن، در کدام تصویر مطرح شده است؟

ایجاد کانال های انحرافی	تقویت پوشش گیاهی حوضه
ایجاد دیواره های مهارکننده و پایدارکننده	ایجاد پایگاه های نجات و امداد

(۲)

ایجاد کانال های انحرافی	احداث سدهای ذخیره ای و تنظیمی
ایجاد دیواره های مهارکننده و پایدارکننده	اصلاح بسترهای رودخانه ها

(۱)

تعیین حریم توسعه برای رودخانه ها	تقویت پوشش گیاهی حوضه
نفوذ دادن آب باران در حوضه ها	ایجاد پایگاه های نجات و امداد

(۴)

تعیین حریم توسعه برای رودخانه ها	احداث سدهای ذخیره ای و تنظیمی
نفوذ دادن آب باران در حوضه ها	اصلاح بسترهای رودخانه ها

(۳)

۱۲۶- دلالت واژه «سر» در عبارت «سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی» با دلالت کدام واژه مشخص شده یکسان است؟

- (۱) دیشب بعد از ۱۵ سال وارد ایران شدم؛ این جا چه قدر تغییر کرده.
- (۲) پیرهن چاک و غزل خوان و صراحی در دست
- (۳) صاحب خانه جوابم کرده؛ مجبورم خانه را عوض کنم.
- (۴) آن قدر به این میز فشار آوردی که آخرش شکست.

۱۲۷- کدام مفاهیم می توانند در یک طبقه بندی درست جای بگیرند؟

- (۱) اندیشه - استدلال قیاسی - قضیه - استقراری تعمیمی
- (۲) مستطیل - متوازی الاضلاع - قائم الزاویه - مربع
- (۳) جسم - موجود - دارای مکان - مجرد
- (۴) جاندار - گیاه - رشد کننده - جانور

۱۲۸- «کشتی گیر وزن ۸۶ کیلوگرم ایران پس از باخت در مسابقات جهانی و آسیایی به حریف تُرک تبار خود، در مصاحبه با شبکه ۳ تلویزیون گفت: من هیچ وقت نمی توانم این حریف را شکست دهم.» این کشتی گیر دچار کدام مغالطه شده است؟

- (۱) تمثیل ناروا (۲) ایهام انعکاس (۳) بزرگ نمایی (۴) تعمیم شتاب زده

۱۲۹- در کدام گزینه، قضیه ای داریم که علامت موضوع و محمولش یکسان است؟

- (۱) بعضی صداها را نمی شنیدم.
- (۲) با ما به از این باش که با خلق جهانی.
- (۳) حیوان از ماده حیات گرفته شده است.
- (۴) فلزات، در دمای طبیعی مایع نیستند.

۱۳۰- اگر مصراع «گر نبودی اختیار این شرم چیست؟»، یک قیاس استثنایی معتبر باشد، کدام مورد می تواند یکی از مقدمات آن باشد؟

- (۱) این شرم چیست (۲) شرم هست (۳) اختیار هست (۴) اختیار چیست؟

۱۳۱- کدام گزینه درباره مغالطه بار ارزشی کلمات درست است؟

- (۱) در میان کلمات هم خانواده با پیام های ضمنی متفاوت رخ می دهد.
- (۲) یک کلمه واحد در هر جمله ای که به کار رود، بار ارزشی یکسان خواهد داشت.
- (۳) رسانه های مختلف برای منتقل کردن اخبار خود به این مغالطه متوسل می شوند.
- (۴) صفات ناپسندی را بدون دلیل به فردی نسبت می دهد تا بار منفی به ذهن مخاطب القا کند.

۱۳۲- کدام عبارت درست است؟

- (۱) انسان ها براساس معنایی که برای زندگی در نظر دارند، فلسفه خود را شکل می دهند.
- (۲) تفاوت یک فیلسوف با دیگران، در اندیشیدن یا نیندیشیدن به مسائل اساسی زندگی است.
- (۳) تصمیم و عمل کسی که اهل تفکر فلسفی است، برخلاف دیگران، براساس باورهای وی شکل می گیرد.
- (۴) افلاطون در تمثیل غار، جایگاه و نقش نیروی عقل انسانی در رهایی از عادات ناپسند فکری را به تصویر می کشد.

۱۳۳- درباره اندیشمندان یونان باستان، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) پارمنیدس معتقد بود که هستی یک امر واحد ثابت است و تغییری نمی کند و در آن بودن و شدن راه ندارد.
- (۲) هراکلیتوس معتقد بود که هیچ قانون ثابت و پایداری در جهان وجود ندارد و همه چیز در سیلان است.
- (۳) نمی توان نظر پارمنیدس درباره حقیقت هستی و نظر فیثاغورس درباره مبدأ اولیه جهان را با هم جمع نمود.
- (۴) یکی از عوامل ظهور سوفسطائیان را می توان، بی اعتنایی آن ها به علوم و مغالطه کار بودن دانست.

۱۳۴- کدام مورد، عبارت مقابل را به درستی کامل نمی کند؟ «اصل امکان شناخت

- (۱) از طریق استدلال قابل اثبات نیست.
- (۲) لازمه هرگونه اظهار نظر درباره عالم هستی است.
- (۳) در فلسفه معرفت شناسی بررسی می شود.
- (۴) با ابزاری جز عقل، قابل رد یا اثبات نیست.

۱۳۵- کدام مورد، با تجربه‌گرایی ناسازگار است؟

- (۱) جست‌وجوی ملاک درستی گزاره‌ها در چیزی غیر از تطابق با واقع
- (۲) معتبردانستن نوعی شناخت قلبی و شهودی
- (۳) اعتقاد به عدم امکان شناخت واقعیت
- (۴) عقلی‌دانستن گزاره‌های بدیهی

۱۳۶- کدام گزینه تمثیل مناسب‌تری برای نشان دادن نظریه ملاصدرا درباره رابطه نفس و بدن است؟

- (۱) پشت و روی یک پارچه
- (۲) رابطه پدری و فرزندی
- (۳) مادر بودن و شاغل بودن یک زن
- (۴) تابلوی نقاشی و نقاش

۱۳۷- کدام گزینه بین فلاسفه مسلمان و ماتریالیست‌ها نقطه اختلافی در مسائل اخلاقی می‌باشد؟

- (۱) هر آنچه را برای خود می‌پسندی، برای دیگران بپسند.
- (۲) اخلاقیات، باعث بهبود روابط اجتماعی و سلامت جامعه می‌شوند.
- (۳) صداقت، عدالت و امانت‌داری غیراخلاقی هستند.
- (۴) هیچ انسانی نمی‌تواند به طور مطلق آزاد باشد.

۱۳۸- رابطه کدام مفهوم با وجود نسبت به سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) شاعر
- (۲) انسان هفت‌سر
- (۳) مثلث متساوی‌الاضلاع
- (۴) مثلث متوازی‌الاضلاع

۱۳۹- کدام مورد بیانگر یکی از نتایج اصلی است که زیر سؤال رفتن آن، اصل علیت را مخدوش و بی‌معنا می‌کند؟

- (۱) یکسان عمل کردن طبیعت
- (۲) امکان پیش‌بینی و پیشگیری از امور و رخدادها
- (۳) میان وجود و عدم، چیزی نیست.
- (۴) جهان دارای انتظام است.

۱۴۰- کدام گزینه را می‌توان به عنوان تمثیلی از معنای اول اتفاق پذیرفت؟

- (۱) یک ورزشکار پس از باخت در یک مسابقه تکواندو می‌گوید: «من همه شرایط لازم برای قهرمانی را داشتم ولی شانس نیاوردم.»
- (۲) یک تعمیرکار خودرو پس از ایرادهای زیادی که در یک خودرو مشاهده می‌کند می‌گوید: «تولید این خودرو هیچ هدف و برنامه‌ای نداشته»
- (۳) یک کارشناس هواشناسی با ناراحتی می‌گوید: «هیچ‌وقت نمی‌توانیم عامل ایجاد خشکسالی‌های مکرر در این منطقه را شناسایی کنیم»
- (۴) یک روان‌شناس پس از تحقیق بر روی روحيات نوجوانان معتقد شده که رفتار نوجوانان به شدت غیرقابل پیش‌بینی است.

۱۴۱- ریشه اعتراض هیوم به برهان‌های عقلی اثبات خداوند را در کجا باید پیگیری کرد؟

- (۱) مباحث علت و معلول
- (۲) دیدگاه‌های معرفت‌شناسانه
- (۳) اشکال به برهان نظم
- (۴) عدم اعتقاد به وجدان اخلاقی

۱۴۲- کدام یک از گزینه‌ها کاربرد متفاوتی از عقل به معنای قوه استدلال و تفکر می‌باشد؟

- (۱) بررسی وجود انسان از نظر تک‌بعدی یا دو‌بعدی بودن
- (۲) بررسی دلایل روانی عدم استقبال داوطلبان کنکور از برخی رشته‌ها
- (۳) بررسی ویژگی‌های مدینه فاضله و آرمانی
- (۴) بررسی وظایف همسران در مقابل یکدیگر در خانواده

۱۴۳- کدام گزینه درباره رابطه عقل و دین درست است؟

- ۱) ایمان ارزشمند، آن است که پشتوانه عقلی داشته باشد و ایمان بدون پشتوانه عقلی قطعاً انسان را به خطا می‌کشاند.
- ۲) بزرگانی چون ملاصدرا و علامه طباطبایی هر چند فیلسوف بودند، ولی معتقد بودند در تفسیر آیات قرآن نباید از عقل کمک گرفت.
- ۳) آنچه به عنوان تعارض بین عقل و داده‌های وحی به ذهن ما می‌رسد، احتمالاً به خاطر ضعف توانمندی‌های عقلی انسان‌ها است.
- ۴) از نظر فلاسفه مسلمان، هر چند عقل، مهم‌ترین ابزار درک اعتقادات است، ولی حس، عقل و شهود ما را به یک حقیقت می‌رسانند.

۱۴۴- کدام مورد درباره دیدگاه ابن سینا راجع به اموری مانند سیل و زلزله درست است؟

- ۱) باعث کندی حرکت عالم طبیعت نمی‌شود.
- ۲) با هیچ سیر کمالی در طبیعت تضادی ندارد.
- ۳) بود و نبود آن‌ها در عالم، تأثیری ندارد.
- ۴) از لطف و عنایت خداوند نشأت نگرفته است.

۱۴۵- کدام گزینه با اصلی از حکمت متعالیه که با هدف تبیین دقیق تعدد و تکثر در عالم مطرح شده است، در ارتباط است؟

- ۱) وجود فلسفه مشاء و نور حکمت اشراق یک معنا و هویت پیدا کرده‌اند.
- ۲) تکثرها همگی ظاهری هستند و هیچ تعدد واقعی در عالم نداریم.
- ۳) ماهیت امری انتزاعی، با منشأ واقعی است.
- ۴) وجود، وجه مشترک اشیاء است که ما به ازای خارجی دارد.

۱۴۶- صاحب یک کارگاه تولیدی در طول یک سال ۲۳,۰۰۰ جفت کفش از قرار هر جفت ۴۵۰,۰۰۰ تومان تولید کرده است. اگر هزینه‌های تأمین مواد اولیه در سال ۹۳۲ میلیون تومان، اجاره‌بهای ماهانه کارگاه ۱۰۰ میلیون تومان، هزینه‌های جاری در هر فصل ۴۰۰ میلیون تومان، هزینه تعمیرات و جایگزینی قطعات خودروی صاحب کارگاه در سال معادل ۳۵ میلیون تومان، هزینه پرداخت قبوض آب، برق، گاز و مالیات سالیانه ۱,۵۰۰ میلیون تومان، متوسط حقوق پرداختی به هر کارگر ماهانه ۳ میلیون تومان (در مجموع ۱۳ کارگر) و هزینه خرید قطعات مورد نیاز دستگاه‌های تولیدی معادل ۱۰۰ میلیون تومان در سال باشد و اگر این تولیدکننده در پایان سال موفق به فروش ۲۰ هزار جفت کفش شده باشد و هم‌چنین درآمدی معادل یک میلیارد تومان از کالاهای واسطه‌ای صادرشده به کشور پاکستان کسب کرده باشد، آن‌گاه با این توضیحات سود اقتصادی این تولیدکننده در پایان سال چه قدر است؟ (این تولیدکننده به جای سرمایه‌گذاری در کارگاه تولید کفش، می‌توانست سرمایه‌اش را صرف تأسیس یک آموزشگاه هنر کند و درآمدی معادل ۵۰۰ میلیون تومان در سال کسب کند.)

(۱) ۵,۰۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۲) ۳,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

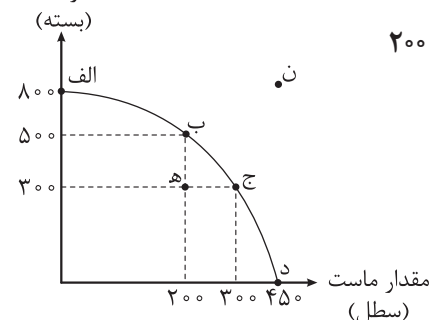
(۳) ۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۴) ۳,۶۶۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان

۱۴۷- یک کارخانه تولید لبنیات می‌تواند دو کالای ماست و کشک را تولید کند. با توجه به منحنی مرز امکانات تولید

این کارخانه، کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

مقدار کشک
(بسته)

(الف) اگر نقطه تولید این کارخانه نقطه (ج) باشد، آن‌گاه هزینه فرصت تولید ۲۰۰

بسته کشک بیشتر، کدام است؟

(ب) در کدام نقطه هیچ کشکی در این کارخانه تولید نمی‌شود؟

(ج) در چه صورت نقطه تولید کارخانه، نقطه (ه) خواهد بود؟

(د) در کدام نقطه مقدار تولید ماست و کشک برابر است و این مقدار کدام است؟

(۱) الف) ۵۰ سطل ماست / ب) نقطه (د) / ج) در صورتی که منابع و مواد اولیه جدید این اجازه را به کارخانه دهند تا

هر دو محصول، به مقدار بیشتری تولید شوند. / د) نقطه (ج) - ۳۰۰

(۲) الف) ۱۰۰ سطل ماست / ب) نقطه (الف) / ج) در صورتی که تقاضای مشتریان برای محصول ماست افزایش یابد. /

د) نقطه (ب) - ۲۰۰

(۳) الف) ۱۰۰ سطل ماست / ب) نقطه (د) / ج) در صورتی که بخشی از کارگران خط تولید کشک کارخانه، در حال حاضر

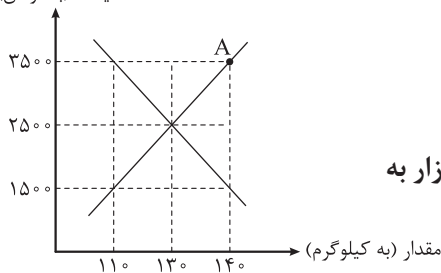
بیکار باشند. / د) نقطه (ج) - ۳۰۰

(۴) الف) ۵۰ سطل ماست / ب) نقطه (الف) / ج) تعداد کارگران تولیدکننده ماست، از طریق استخدام از بیرون کارخانه

افزایش یابند. / د) نقطه (ب) - ۲۰۰

محل انجام محاسبات

۱۴۸- با توجه به نمودار عرضه و تقاضای مقابل، کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟ (قیمت به تومان)

الف) در نقطه A بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟

ب) در سطح قیمت ۱۵۰۰۰ تومان در بازار چه وضعیتی وجود دارد؟

ج) درآمد تولیدکننده در نقطه تعادل چه قدر است؟

د) اگر تولیدکننده‌ای ناراضی در سطح قیمت فروش ۳۵۰۰۰ تومان بخواهد بازار به تعادل برسد، چه راه حلی پیش رو دارد؟

- ۱) الف) کمبود تقاضا / ب) فزونی عرضه بر تقاضا / ج) ۳۲۵,۰۰۰ تومان / د) قیمت محصول را ۱,۵۰۰ تومان کاهش دهد.
 ۲) الف) مازاد عرضه / ب) فزونی تقاضا بر عرضه / ج) ۲۴۰,۰۰۰ تومان / د) تعداد فروش را ۳۰ واحد بیشتر کند.
 ۳) الف) کمبود تقاضا / ب) فزونی عرضه بر عرضه / ج) ۳۲۵,۰۰۰ تومان / د) کاهش ۱۰۰۰ تومانی قیمت محصول
 ۴) الف) کمبود عرضه / ب) فزونی عرضه بر تقاضا / ج) ۲۴۰,۰۰۰ تومان / د) از تعداد فروشش به قدر ۳۰ واحد بکاهد.

۱۴۹- مالک یک معدن، سنگ آهن خود را به ارزش ۲۵,۰۰۰ میلیون تومان به مجتمع ذوب آهن می‌فروشد و مجتمع ذوب آهن، سنگ آهن را به شمش فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۳۲,۰۰۰ میلیون تومان به کارخانه تولید فولاد می‌فروشد؛ کارخانه فولادسازی، شمش فولادی را به ورقه فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۴۰,۰۰۰ میلیون تومان به کارخانه خودروسازی می‌فروشد؛ کارخانه خودروسازی، ورقه فولادی را به ورقه خودرو تبدیل کرده و محصول خود را به ارزش ۴۵,۰۰۰ میلیون تومان به مصرف‌کننده نهایی می‌فروشد. با توجه به این داده‌ها، اگر نرخ مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد باشد، آن گاه:

الف) قیمت کالای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ب) مجموع کل مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده چه قدر است؟

ج) میزان مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده توسط کارخانه فولادسازی چه قدر است؟

د) کدام یک از مراحل تولید این کالا از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف است؟

- ۱) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان / ب) ۳,۰۰۰ میلیون تومان / ج) ۷۲۰ میلیون تومان / د) مرحله ۱
 ۲) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان / ب) ۴,۰۵۰ میلیون تومان / ج) ۲,۷۰۰ میلیون تومان / د) هیچ کدام
 ۳) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان / ب) ۳,۰۰۰ میلیون تومان / ج) ۲,۷۰۰ میلیون تومان / د) مرحله ۱
 ۴) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان / ب) ۴,۰۵۰ میلیون تومان / ج) ۷۲۰ میلیون تومان / د) هیچ کدام

۱۵۰- عبارات کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) اشخاص با گرفتن مجوزهای مختلف کسب‌وکار، چه اجازه‌ای به دولت می‌دهند؟

ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی چیست؟

ج) دولت‌ها تلاش می‌کنند با تعریف و اجرای حقوق مالکیت چه چیزی را بهبود ببخشند؟

۱) الف) از کسب‌وکار آن‌ها مالیات دریافت کند. / ب) درآمد مؤدی / ج) امنیت خرید و فروش و مبادلات

۲) الف) به کسب‌وکار آن‌ها نظارت کند. / ب) ثروت مؤدی / ج) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

۳) الف) به کسب‌وکار آن‌ها نظارت کند. / ب) ثروت مؤدی / ج) امنیت خرید و فروش و مبادلات

۴) الف) از کسب‌وکار آن‌ها مالیات دریافت کند. / ب) درآمد مؤدی / ج) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

محل انجام محاسبات

۱۵۱- عبارات کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟
الف) بازرگانان در معاملات خود به جای رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر آنان به طرف مقابل بود، طرف مقابل نیز براساس اصل اعتماد این رسید را می‌پذیرفت.
ب) مشکلات عمده مبادلات تهاتری چه بود؟

ج) مزیت پول فلزی نسبت به کالاهای خاص و پرترفدار چه بود؟
۱) الف) تحویل کالا - طلب / ب) محدودبودن کالاهای در دست بشر - سخت بودن تعیین و محاسبه قیمت - نبود امکان پس‌انداز و حفظ ارزش / ج) فسادناپذیری، حجم کم، حمل‌ونقل آسان‌تر
۲) الف) پرداخت پول - بدهی / ب) عدم تمایل هر دو طرف به مبادله - دشواری ارزش‌گذاری و تبدیل آن‌ها - نبود امکان پس‌انداز - حمل‌ونقل دشوار / ج) فسادناپذیری، حجم کم، حمل‌ونقل آسان‌تر
۳) الف) تحویل کالا - طلب / ب) عدم تمایل هر دو طرف به مبادله - دشواری ارزش‌گذاری و تبدیل آن‌ها - نبود امکان پس‌انداز - حمل‌ونقل دشوار / ج) ارزش بیشتر، حمل‌ونقل ساده‌تر، فسادپذیری بیشتر
۴) الف) پرداخت پول - بدهی / ب) محدودبودن کالاهای در دست بشر - سخت بودن تعیین و محاسبه قیمت - نبود امکان پس‌انداز و حفظ ارزش / ج) ارزش بیشتر، حمل‌ونقل ساده‌تر، فسادپذیری بیشتر

۱۵۲- کدام گزینه متضمن پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

الف) چرا دیدگاه کشورها به مسئله تجارت بین‌الملل با هم متفاوت است؟
ب) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود، و سرمایه‌ها در فضای تولید به هدر می‌روند و با تولید محصولات و بی‌کیفیت، رفاه جوامع کاهش می‌یابد.

۱) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها، باعث می‌شود تا دولت‌ها دیدگاه‌های متفاوت و بعضاً متضادی درباره تجارت بین‌الملل داشته باشند. / ب) کالاها - نامرغوب
۲) الف) کشورها به دلیل ویژگی‌های متفاوت خود از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی، دیدگاه‌های متضاد و متعارضی به مسئله تجارت بین‌الملل دارند. / ب) منابع - کم‌تر
۳) الف) کشورها به دلیل ویژگی‌های متفاوت خود از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی، دیدگاه‌های متضاد و متعارضی به مسئله تجارت بین‌الملل دارند. / ب) کالاها - نامرغوب
۴) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها، باعث می‌شود تا دولت‌ها دیدگاه‌های متفاوت و بعضاً متضادی درباره تجارت بین‌الملل داشته باشند. / ب) منابع - کم‌تر

۱۵۳- در کشوری با جمعیت ۹۵ میلیون نفر، رکود اقتصادی و تولیدی در جامعه حکمفرماست. در این کشور ۳۵ میلیون نفر زیر ۱۵ سال سن دارند و ۴۰٪ از جمعیت باقی‌مانده جزء جمعیت غیرفعال هستند، اگر تعداد شاغلین در این کشور ۹ میلیون نفر باشند، آن‌گاه:

الف) در این کشور چه نوع بیکاری‌ای مشهودتر است؟

ب) نرخ بیکاری چه قدر است؟

۱) الف) بیکاری ساختاری / ب) ۹۲٪
۲) الف) بیکاری دوره‌ای / ب) ۷۵٪
۳) الف) بیکاری ساختاری / ب) ۷۵٪
۴) الف) بیکاری دوره‌ای / ب) ۹۲٪

۱۵۴- عبارات کدام گزینه مشتمل بر پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

(الف) با توجه به مباحث مربوط به محاسبه تولید ناخالص داخلی، اقلام ذکر شده در کدام گزینه تماماً در تولید ناخالص داخلی ثبت می‌شوند؟

(ب) اقتصاددانان چگونه اثر انحرافی تغییرات قیمت بر محاسبه تولید کل را از بین می‌برند؟

(ج) محتوای کدام گزینه در رابطه با مفهوم، معنا و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

(۱) الف) درآمد یک واسط مالی - درآمد حاصل از فروش مبلمان منزل / ب) با استفاده از شاخص‌های اسمی / ج) تولید فقط محدود به تولید کالاهایی مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی هم تولید است و باید در محاسبه ما لحاظ شود.

(۲) الف) فعالیت آقای احمدی در جهت رفع نم دیوار خانه خود - درآمد خانم طاهری از انجام فعالیت خیاطی برای بستگان و همسایه‌ها / ب) با استفاده از سال پایه / ج) تولید ناخالص ملی، تولیداتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود، اندازه می‌گیرد؛ صرف نظر از این که چه شهروندی آن را تولید کرده باشد.

(۳) الف) درآمد یک کشاورز از فروش محصول پسته خود به کارخانه فرآوری خشکبار - درآمد سالیانه یک فروشنده مواد مخدر / ب) با استفاده از شاخص‌های اسمی / ج) در محاسبه تولید یک کشور صرف نظر از ابعاد، اندازه و وزن، هر کالا با ارزشی که در بازار داشته در محاسبه مقدار تولید لحاظ خواهد شد.

(۴) الف) درآمد شهرداری از فروش طرح ترافیک - درآمد یک تعمیرکار از تعمیر سیستم‌های تهویه خانگی / ب) با استفاده از سال پایه / ج) در محاسبه تولید ناخالص داخلی، ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور منظور نمی‌شود و تنها ارزش تولید افراد کشور چه ساکن در داخل چه ساکن در خارج از کشور در محاسبات لحاظ می‌شود.

۱۵۵- با توجه به جدول زیر، با فرض این که نرخ تورم کشورهای A و C از کشور B، ۲۰ درصد کم‌تر باشد، هزینه سبد

بازار در انتهای سال در کشور A و هزینه سبد بازار در ابتدای سال در کشور C به ترتیب کدام است؟

نام کشور	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال
A	۶۵,۰۰۰	؟
B	۱۳۹,۰۴۰	۲۲۲,۴۶۴
C	؟	۲۸۵,۴۶۰

(۲) الف) (۱۰۴,۰۰۰ / ب) ۱۷۸,۴۱۲

(۱) الف) (۹۱,۰۰۰ / ب) ۲۰۳,۹۰۰

(۴) الف) (۱۰۴,۰۰۰ / ب) ۲۰۳,۹۰۰

(۳) الف) (۹۱,۰۰۰ / ب) ۱۷۸,۴۱۲

محل انجام محاسبات

۱۵۶- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش از تاریخ اقتصاد ایران است؟
 الف) در این دوره ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.
 ب) در حالی که کشورهای دیگر منطقه در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.
 ج) علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

د) توسعه و نوسازی ایران در این زمان به صورتی سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد.
 ه) حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند و به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

- ۱) قاجار - قاجار - نیمه اول حکومت صفویه - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفویه
- ۲) قاجار - پهلوی - نیمه اول حکومت صفویه - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفویه
- ۳) قاجار - قاجار - دوره پایانی حکومت صفویه - پهلوی - نیمه اول حکومت صفویه
- ۴) پهلوی - قاجار - نیمه اول حکومت صفویه - قاجار - دوره پایانی حکومت صفویه

۱۵۷- با توجه به اطلاعات جدول وضعیت توزیع درآمد در کشورهای A، B و C:

کشور	سهم دهک اول	سهم دهک هشتم	سهم دهک دهم
A	۳	۹	۲۱
B	۲	۸	۲/۵ برابر سهم دهک هشتم
C	۲۰ درصد سهم دهک هشتم	۱۵	۲۴

- الف) توزیع درآمد در کدام کشور نامناسب‌تر است؟
 ب) کدام گروه بیشترین درصد درآمد ملی را دارد؟
 ج) چگونه می‌توان وضعیت توزیع درآمد در این سه کشور را بهبود بخشید؟
 ۱) الف) B / ب) دهک دهم در کشور C / ج) سهم دهک‌های بالای جامعه را افزایش داده و از سهم دهک‌های پایین جامعه کم کنیم.
 ۲) الف) C / ب) دهک دهم در کشور A / ج) سهم دهک‌های بالای جامعه را افزایش داده و از سهم دهک‌های پایین جامعه کم کنیم.
 ۳) الف) B / ب) دهک دهم در کشور C / ج) سهم دهک‌های بالای جامعه را کم‌تر کرده و به سهم دهک‌های پایین جامعه اضافه کنیم.
 ۴) الف) C / ب) دهک دهم در کشور B / ج) سهم دهک‌های بالای جامعه را کم‌تر کرده و به سهم دهک‌های پایین جامعه اضافه کنیم.

محل انجام محاسبات

۱۵۸- آقای محمدی ماهانه ۲۳ میلیون تومان درآمد دارد. در صورتی که جدول زیر مربوط به مخارج او باشد، محاسبه کنید ایشان در پایان سال چه مبلغی را باید بابت خمس پرداخت کند؟ (تمامی اقلام مصرفی خریداری شده، استفاده شده است.)

نوع خرج	مقدار (به میلیون تومان)
اجاره مسکن	سالانه ۲۴
خدمات رفاهی	ماهانه ۱/۵
غذا	ماهانه ۳
قبوض	۲۵٪ هزینه سالانه غذا
بازپرداخت وام	ماهانه ۳/۲۵
بنزین	سالانه ۵/۵
امور خیریه	سالانه ۲/۵

(۱) ۲۸۴ میلیون ریال

(۲) ۲۲/۸ میلیون تومان

(۳) ۲۴۲ میلیون ریال

(۴) ۲۲/۴ میلیون تومان

۱۵۹- با توجه به خرید هوشمندانه و خرید مقایسه‌ای، درست (د) یا غلط (غ) بودن هر یک از عبارات زیر به ترتیب چگونه است؟
 الف) مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند در مرحله تعیین معیارهای خرید مقایسه‌ای مشخص می‌شود.
 ب) ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای به‌ویژه در مورد اقلامی با قیمت بالا، کم‌تر از هزینه بنزین، زمان یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

ج) مطلع شدن از گزینه‌هایی که قبلاً از آنها آگاه نبوده‌ایم از مزایای خرید مقایسه‌ای است.

د) در مرحله دوم خرید هوشمندانه، باید ویژگی‌هایی از کالا که بیشتر برایمان اهمیت دارد را مشخص کنیم.

(۱) د - غ - د - غ (۲) غ - غ - د - غ (۳) غ - غ - د - غ (۴) د - د - غ - غ

۱۶۰- هر یک از عبارات زیر به مزایا یا معایب کدام حساب سپرده سرمایه‌گذاری، اشاره دارد؟

الف) نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.

ب) معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.

ج) نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.

د) می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.

(۱) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

(۲) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

(۳) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

(۴) از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت

حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

محل انجام محاسبات

ویژه
کنکوری‌های
۱۴۰۳

دفترچه
پاسخ
آزمون هفدهم
حضور

۱۴۰۳/۰۴/۱۳

علوم انسانی

سال تحصیلی
۱۴۰۲ - ۱۴۰۳

آزمون آزمایشی خیلی سبز

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	محمد بهرامی - امیر زراندوز - علی شهربانی
زبان و ادبیات فارسی	عصمت بقائی راوری - کورش بقائی راوری - ابوالفضل قاضی - حسینعلی موسی‌زاده - مهدی کرانی - یعقوب کیانی - افشین محی‌الدین
جامعه‌شناسی	محمدابراهیم مازنی
روان‌شناسی	مهدی جاهدی - خدیجه جنت علیپور - فرزانه حاجی - سیمین زاهدی
زبان عربی	ولی برجی - کیارش پورمهدی - آریا ذوقی - کاظم غلامی - آیدین مصطفی‌زاده
تاریخ	مریم صالحی - علیرضا کاهیدوند
جغرافیا	مریم صالحی - علیرضا کاهیدوند
فلسفه و منطق	علی‌اکبر آخوندی - سعید رحیمیان - مجید قدرتی‌پور
اقتصاد	سعید بهروزی‌فر - سارا شریفی - پریناز گلپایگانی - ستایش محمدی

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ‌نامه	کارشناسان علمی - محتوایی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهربانی	علی شهربانی	علی شهربانی	مرتضی محمدی‌نژاد	امیرحسین ابومحبوب - شقایق راهبریان - پگاه نادری
زبان و ادبیات فارسی	کورش بقائی راوری	کورش بقائی راوری	کورش بقائی راوری	جمال طباطبائی‌نژاد	مرتضی عزیزی - نگار کاتبی - صادق محرمی
جامعه‌شناسی	حبیبه صالح‌نژاد	محمدابراهیم مازنی	محمدابراهیم مازنی	فروغ نجمی تیموریان	علی سلوکی - زهره قموشی
روان‌شناسی	سیمین زاهدی	مهدی جاهدی	مهدی جاهدی	محسن پیرحسینلو - مهدی جاهدی	خدیجه جنت علیپور - فرزانه حاجی - نگار کاتبی
زبان عربی	کاظم غلامی	کاظم غلامی	آریا ذوقی	جمال‌الدین هنرور - محمدنوید راست‌خدویو - حسام حاج‌مومن	مختار حسامی - سمانه ریحانی - احسان کلاته
تاریخ	مریم صالحی	مریم صالحی	مریم صالحی	بهروز یحیی	عباس اسدی - سلمان بهری
جغرافیا	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند	علیرضا کاهیدوند	مریم صالحی	وحیده صادقی مالواجردی - مرتضی عزیزی - بهروز یحیی
فلسفه و منطق	محمدجواد سه‌دهی	علی‌اکبر آخوندی	علی‌اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	محمد مهدی بادامه - علی سلوکی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	مهدی ضیایی	مرتضی عزیزی - شاهین محمدی - مرجان نژاد ایران

سرپرست محتوایی: فاطمه آقاجانپور

مشاور محتوایی: محمدابراهیم مازنی

Azmoon.kheilisabz.com

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱

سن علی، ۱۲ سال از خواهرش بیشتر و ۳۰ سال از پدرش کم تر است. اگر سن خواهر علی، علی و پدرشان تشکیل یک دنباله هندسی بدهند، چند سال بعد سن خواهر علی، ثلث سن پدرش می شود؟

۱۴ (۴)

۱۳ (۳)

۱۲ (۲)

۱۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

$y^2 = x.z$

نکته اگر X, Y و Z ، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، آن گاه:

پاسخ تشریحی گام اول: سن علی را X می گیریم.

سن خواهرش ۱۲ سال کم تر از علی است؛ یعنی $X - 12$ سال.

سن پدرشان ۳۰ سال بیشتر از علی است؛ یعنی $X + 30$ سال.

گام دوم: سن این سه نفر بر حسب X به صورت مقابل شد:

این سه عدد، سه جمله متوالی دنباله هندسی اند، پس:

$$(X + 30) \cdot X = (X - 12) \cdot X \Rightarrow X^2 = (X - 12)(X + 30) \Rightarrow X^2 = X^2 + 18X - 360 \Rightarrow 18X = 360 \Rightarrow X = 20$$

$$\begin{array}{ccc} \text{خواهر علی، علی، پدر} & & \\ \hline X-12 & X & X+30 \end{array}$$

گام سوم: سن سه نفر به صورت مقابل است:

$$\begin{array}{ccc} \text{خواهر علی، علی، پدر} & & \\ \hline 20-12=8 & 20 & 20+30=50 \end{array}$$

سن فعلی خواهر علی ۸ سال و سن فعلی پدرش ۵۰ سال است.

اگر X سال بعد سن آن‌ها به ترتیب $X + 8$ و $X + 50$ شود، قرار است سن خواهر علی، ثلث سن پدرش باشد.

$$3(X + 8) = X + 50 \Rightarrow 3X + 24 = X + 50 \Rightarrow 2X = 26 \Rightarrow X = 13$$

$$\text{سن خواهر علی} = \frac{\text{پدر علی}}{3} \Rightarrow 8 + X = \frac{50 + X}{3}$$

تست و پاسخ ۲

اگر مجموع ریشه‌های معادله $(m-1)x^2 - (2m+1)x - \frac{m}{3} = 0$ با حاصل ضرب ریشه‌های معادله $(m-2)x^2 - (3m+1)x + m + 2 = 0$ برابر باشد، ریشه گویای کوچک تر معادله دوم کدام است؟

-3/4 (۴)

3/4 (۳)

1/2 (۲)

-1/2 (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه •• جمع، ضرب و اختلاف ریشه‌های معادله $ax^2 + bx + c = 0$ (با شرط $\Delta > 0$)

	مجموع $(x_1 + x_2)$	ضرب $(x_1 x_2)$	اختلاف $(x_1 - x_2)$
فرمول کلی	$S = -\frac{b}{a}$	$P = \frac{c}{a}$	$M = \frac{\sqrt{\Delta}}{ a }$
مثال برای $2x^2 - 7x + 1 = 0$	$S = \frac{7}{2}$	$P = \frac{1}{2}$	$M = \frac{\sqrt{49-8}}{ 2 } = \frac{\sqrt{41}}{2}$

$$S = -\frac{b}{a} = \frac{2m+1}{m-1}$$

پاسخ تشریحی گام اول: مجموع ریشه‌های معادله $(m-1)x^2 - (2m+1)x - \frac{m}{3} = 0$ برابر است با:

$$P' = \frac{c'}{a'} = \frac{m+2}{m-2}$$

حاصل ضرب ریشه‌های معادله $(m-2)x^2 - (3m+1)x + m + 2 = 0$ برابر است با:

گام دوم: S با P' برابر است، پس:

$$S = P' \Rightarrow \frac{2m+1}{m-1} = \frac{m+2}{m-2} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} (2m+1)(m-2) = (m+2)(m-1) \Rightarrow 2m^2 - 4m + m - 2 = m^2 + m - 2$$

$$\Rightarrow m^2 - 4m = 0 \Rightarrow m(m-4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} m = 0 \\ m = 4 \end{cases}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

گام سوم: به ازای $m = 0$ و $m = 4$ ، معادله $(m-2)x^2 - (3m+1)x + m+2 = 0$ را می‌نویسیم و دلتایشان را حساب می‌کنیم:

$$m = 0: -2x^2 - x + 2 = 0 \Rightarrow \Delta = (-1)^2 - 4(-2)(2) = 1 + 16 = 17 \xrightarrow{\text{ریشه‌ها}} x = \frac{1 \pm \sqrt{17}}{2(-2)} = \frac{1 \pm \sqrt{17}}{-4}$$

$$m = 4: 2x^2 - 13x + 6 = 0 \Rightarrow \Delta = (-13)^2 - 4(2)(6) = 169 - 48 = 121 = 11^2 \xrightarrow{\text{ریشه‌ها}} x = \frac{13 \pm 11}{2(2)} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{24}{4} = 6 \\ x_2 = \frac{2}{4} = \frac{1}{2} \end{cases}$$

ریشه‌های معادله اول که گویا نیستند. در معادله دوم، ریشه‌ها 6 و $\frac{1}{2}$ هستند که هر دو گویا هستند. ریشه کوچکتر هم $\frac{1}{2}$ است.

تست و پاسخ ۳

رضا هر روز مسیر ۳ کیلومتری بین خانه تا باشگاه ورزشی را با موتورسیکلت خود طی می‌کند. اگر در مسیر رفت، سرعتش ۱۰ کیلومتر بر ساعت بیشتر از برگشت باشد، زمان برگشت از زمان رفت ۹۰ ثانیه بیشتر طول می‌کشد. سرعت او هنگام رفتن به باشگاه چند کیلومتر بر ساعت است؟ (سرعت در مسیر رفت، مقداری ثابت و در برگشت هم مقداری ثابت است.)

۶۰ (۴)

۵۰ (۳)

۴۰ (۲)

۳۰ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۱ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

گام اول: سرعت رفت را v می‌گیریم. سرعت برگشت ۱۰ تا کم‌تر است، پس سرعت برگشت $v - 10$ می‌شود. با توجه به

$$t_{\text{رفت}} = \frac{3}{v}$$

$$t_{\text{برگشت}} = \frac{3}{v-10}$$

$$t_{\text{برگشت}} - t_{\text{رفت}} = 90''$$

گام دوم: چون زمان برگشت، ۹۰ ثانیه بیشتر است، پس:

چون سرعت بر حسب کیلومتر بر ساعت داده شده است، پس $90''$ را به ساعت تبدیل می‌کنیم. کفایت ۹۰ را بر ۳۶۰۰ تقسیم کنیم:

$$\frac{90}{3600} = \frac{1}{40}$$

پس معادله به شکل زیر می‌شود:

$$t_{\text{برگشت}} - t_{\text{رفت}} = \frac{1}{40} \Rightarrow \frac{3}{v-10} - \frac{3}{v} = \frac{1}{40}$$

گام سوم: دو طرف را در $40v(v-10)$ ضرب می‌کنیم:

$$40v(v-10) \left(\frac{3}{v-10} - \frac{3}{v} \right) - 40v(v-10) \left(\frac{1}{40} \right) = 40v(v-10) \times \frac{1}{40} \Rightarrow 120v - 120(v-10) = v(v-10)$$

$$\Rightarrow 120v - 120v + 1200 = v^2 - 10v \Rightarrow v^2 - 10v - 1200 = 0 \xrightarrow{\text{جمله مشترک}} (v-40)(v+30) = 0 \Rightarrow \begin{cases} v = 40 \\ v = -30 \text{ x} \end{cases}$$

تست و پاسخ ۴

سه‌می $y = (m-2)x^2 + (4-m^2)x + 1-4m$ نسبت به محور y متقارن است. مساحت مثلث ABC که رئوس آن، نقاط برخورد سه‌می با محورهای مختصات هستند، کدام است؟

۱۳/۵ (۴)

۱۳ (۳)

۱۲/۵ (۲)

۱۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۲ - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۴

نکته اگر سه‌می $y = ax^2 + bx + c$ نسبت به محور y متقارن باشد، باید $b = 0$ باشد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: چون سهمی $y = \underbrace{(m-2)}_a x^2 + \underbrace{(4-m^2)}_b x + \underbrace{1-4m}_c$ نسبت به محور y ها متقارن است، پس ضریب x باید صفر باشد.

$$b=0 \Rightarrow 4-m^2=0 \Rightarrow m^2=4 \Rightarrow m=\pm 2$$

● به ازای $m=2$ ، ضریب x^2 (یعنی $m-2$) صفر می‌شود و ضابطه به شکل روبه‌رو می‌شود: $y = 0x^2 + 0x + 1-8 \Rightarrow y = -7$ چون سهمی نشد، پس $m=2$ رد می‌شود.

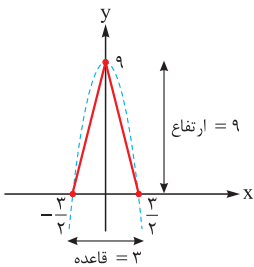
● به ازای $m=-2$ ، ضابطه را می‌نویسیم: $y = \underbrace{(-2-2)}_{-4} x^2 + \underbrace{0x}_{\text{صفر}} + 1-4(-2) \Rightarrow y = -4x^2 + 9$

گام دوم: نقاط برخورد سهمی با محورهای مختصات را پیدا می‌کنیم:

● برخورد با محور x ها: باید y را صفر بدهیم: $0 = -4x^2 + 9 \Rightarrow 4x^2 = 9 \Rightarrow x^2 = \frac{9}{4} \Rightarrow x = \pm \frac{3}{2}$

● برخورد با محور y ها: باید x را صفر بدهیم: $y = -4(0)^2 + 9 = 0 + 9 = 9$

گام سوم: سه نقطه برخورد سهمی با محورهای مختصات را مشخص می‌کنیم:

$$S = \frac{\text{قاعده} \times \text{ارتفاع}}{2} = \frac{9 \times 3}{2} = 13.5$$

گام چهارم: مساحت مثلث رنگی برابر است با:

تست و پاسخ ۵

نمودار تابع خطی $f(x) = ax + b$ ، نمودار تابع ثابت $h = \frac{g}{f}$ را در نقطه $(2, a+4)$ قطع می‌کند. اگر دامنه تابع h به صورت $\mathbb{R} - \{-1\}$ باشد، ضابطه تابع $f+g$ کدام است؟

$$6x + 6 \quad (4)$$

$$14x + 12 \quad (3)$$

$$12x + 12 \quad (2)$$

$$14x + 14 \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۱ و ۳)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی گام اول: تابع h تابعی ثابت است. ضابطه آن را به صورت $h(x) = c$ در نظر می‌گیریم.

با توجه به تساوی $h(x) = \frac{g(x)}{f(x)}$ ، داریم:
$$c = \frac{g(x)}{f(x)} \Rightarrow g(x) = c \cdot f(x) = c(ax + b)$$

گام دوم: توابع f و g هر دو خطی هستند، پس دامنه هر دو \mathbb{R} است. دامنه $\frac{g}{f}$ به صورت $\mathbb{R} - \{-1\}$ شده، پس مخرج یعنی $f(x) = ax + b$ به ازای $x = -1$ صفر می‌شود:

$$f(-1) = 0 \Rightarrow -a + b = 0 \Rightarrow a = b$$

پس ضابطه f به شکل $f(x) = ax + a$ در می‌آید.

گام سوم: از طرفی f و h هر دو از نقطه $A(2, a+4)$ می‌گذرند.

نقطه A را در ضابطه $f(x) = ax + a$ صدق می‌دهیم:

$$a(2) + a = a + 4 \Rightarrow 2a = 4 \Rightarrow a = 2$$

پس مختصات نقطه A به صورت $(2, 6)$ است.

ضابطه f هم کامل شد:

$$f(x) = 2x + 2$$

ضابطه g هم این‌جوری شد:

$$g(x) = c(ax + a) = c(2x + 2)$$

گام چهارم: نقطه $A(2, 6)$ روی تابع ثابت $h(x) = c$ نیز قرار دارد، پس c باید 6 باشد. ضابطه g به شکل زیر می‌شود:

$$g(x) = 6(2x + 2) = 12x + 12$$

گام پنجم: ضابطه $f+g$ را تشکیل می‌دهیم:

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x) = (2x + 2) + (12x + 12) = 14x + 14$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۶

در تابع $f(x) = \begin{cases} \sqrt{4x+a} & x \geq 1 \\ \sqrt{8-2x} & x < 1 \end{cases}$ اگر $f(x) + f(-14) = 9$ باشد، مقدار $f(a)$ کدام است؟

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول:

• $x = -14$ در دامنه $x < 1$ قرار دارد، پس برای محاسبه $f(-14)$ از ضابطه پایینی استفاده می‌کنیم:

$$x < 1: f(x) = \sqrt{8-2x} \Rightarrow f(-14) = \sqrt{8-2(-14)} = \sqrt{8+28} = \sqrt{36} = 6$$

• $x = 6$ در دامنه $x \geq 1$ قرار دارد، پس برای محاسبه $f(6)$ از ضابطه بالایی استفاده می‌کنیم:

$$x \geq 1: f(x) = \sqrt{4x+a} \Rightarrow f(6) = \sqrt{4(6)+a} = \sqrt{24+a}$$

گام دوم: مقادیر به دست آمده را در تساوی $f(-14) + f(6) = 9$ جای گذاری می‌کنیم:

$$6 + \sqrt{24+a} = 9 \Rightarrow \sqrt{24+a} = 3$$

زیر رادیکال باید چه عددی باشد تا فرجه سوم آن ۳ باشد؟ باید 3^3 یعنی ۲۷ باشد، پس $24+a$ را مساوی ۲۷ قرار می‌دهیم:

$$24+a = 27 \Rightarrow a = 3$$

گام سوم: برای محاسبه $f(a)$ که همان $f(3)$ است باید سراغ ضابطه بالا برویم:

$$x \geq 1: f(x) = \sqrt{4x+3} \Rightarrow f(3) = \sqrt{4(3)+3} = \sqrt{15}$$

حالا باید جزء صحیح $\sqrt{15}$ را حساب کنیم. چون $3^3 < 15 < 2^3$ است، پس $2 < \sqrt{15} < 3$ و در نتیجه:

$$[\sqrt{15}] = [2/\dots] = 2$$

تست و پاسخ ۷

اگر f تابع همانی و $f(4a - [a]) = a^2 - [a] + \text{sign}(a^2 + 2) + [\pi]$ باشد، جزء صحیح ریشه سوم عدد $50a$ کدام است؟

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۱ و ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره جای $f(4a - [a])$ ، قرار دهید $4a - [a]$.

درس نامه

(۱) اگر f تابعی همانی باشد، جای $f(a)$ ، می‌نویسیم a .

(۲) ضابطه تابع علامت به صورت مقابل است.

(۳) ریشه سوم عدد x ، برابر با $\sqrt[3]{x}$ است.

$$\text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & x > 0 \\ 0 & x = 0 \\ -1 & x < 0 \end{cases}$$

پاسخ تشریحی گام اول:

$$f(4a - [a]) = 4a - [a]$$

• چون f همانی است، پس:

$$\text{sign}(a^2 + 2) = 1$$

• $a^2 + 2$ همواره مثبت است، پس:

$$[\pi] = [3/14] = 3$$

• π تقریباً $3/14$ است، پس:

$$4a - [a] = a^2 - [a] + \text{sign}(a^2 + 2) + [\pi] \Rightarrow 4a = a^2 + 1 + 3 \Rightarrow a^2 - 4a + 4 = 0$$

گام دوم: تساوی داده شده، ساده‌تر می‌شود:

$$\xrightarrow{\text{اتحاد مربع}} (a-2)^2 = 0 \Rightarrow a-2=0 \Rightarrow a=2$$

$$50 \times 2 = 100$$

گام سوم: عدد $50a$ می‌شود:

ریشه سوم 100 یعنی $\sqrt[3]{100}$ ، چون $5^3 < 100 < 6^3$ است؛ پس $\sqrt[3]{100}$ می‌شود 4 و خورده‌ای که جزء صحیحش 4 است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۸

اگر $f(x) = \frac{2}{[x]+[-x]}$ و $g = \{(2, 4), (2/5, -6), (3, -2), (\sqrt{2}, 3), (8, 4)\}$ باشد، مجموع اعضای برد تابع $f+2g$ کدام است؟

-۱۰ (۴)

-۹ (۳)

-۷ (۲)

-۸ (۱)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

$$[u]+[-u] = \begin{cases} 0 & u \in \mathbb{Z} \\ -1 & u \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

نکته

$$[x]+[-x] = \begin{cases} 0 & x \in \mathbb{Z} \\ -1 & x \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

گام اول: در مورد عبارتی که در مخرج تابع f آمده، می‌دانیم که:

$$D_f = \mathbb{R} - \mathbb{Z}$$

یعنی به ازای x های صحیح، مخرج f صفر می‌شود، پس اعداد صحیح در D_f نیستند؛ در نتیجه:دامنه $f+2g$ از اشتراک D_f و D_g به دست می‌آید. با توجه به دامنه f ، اشتراک دامنه‌ها، اعضای غیر صحیح دامنه تابع g می‌شوند:

$$D_{f+2g} = D_f \cap D_g = \underbrace{(\mathbb{R} - \mathbb{Z})}_{\text{اعداد غیر صحیح}} \cap \{2, 2/5, 3, \sqrt{2}, 8\} = \{2/5, \sqrt{2}\}$$

$$f(x) = \frac{2}{[x]+[-x]} = -2$$

گام دوم: با توجه به دامنه f ، جای عبارت مخرج f باید عدد -1 قرار دهیم:مقدار $f+2g$ را در $x = \sqrt{2}$ و $x = 2/5$ حساب می‌کنیم:

$$\bullet (f+2g)(2/5) = \underbrace{f(2/5)}_{-2} + 2 \underbrace{g(2/5)}_{-6} = -2 - 12 = -14$$

$$\bullet (f+2g)(\sqrt{2}) = \underbrace{f(\sqrt{2})}_{-2} + 2 \underbrace{g(\sqrt{2})}_{3} = -2 + 6 = 4$$

$$-14 + 4 = -10$$

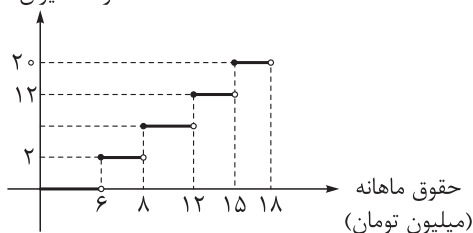
گام سوم: پس برد $f+2g$ ، شامل دو عدد بالاست و مجموعشان برابر است با:

تست و پاسخ ۹

با توجه به نمودار پلکانی زیر، شخصی که ۱۶ میلیون تومان ماهانه حقوق می‌گیرد، ۹۶۰۰۰۰ تومان مالیات می‌دهد، نرخ مالیات مصوب بر حقوق

مزاد بر ۸ تا ۱۲ میلیون تومان چند درصد است؟

درصد میزان مالیات

۶ (۱)

۷ (۲)

۸ (۳)

۹ (۴)

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۲ - درس ۲)

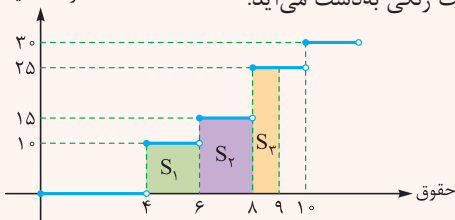
پاسخ: گزینه ۴

درس نامه •• محاسبه مالیات یا قبض آب و برق از روی نمودار پلکانی

در نمودار پلکانی مالیات بر حقوق یا هزینه برق مصرفی، اگر مقدار مالیات یا هزینه برق را به ازای $x = a$ خواستند، باید مساحت زیر نمودارتا محور x ها را از $x = 0$ تا $x = a$ به دست آوریم.

مثلاً در نمودار روبه‌رو، مالیات کسی که حقوقش ۹ میلیون است از جمع سه مساحت رنگی به دست می‌آید:

درصد مالیات

$$\text{مالیات} = S_1 + S_2 + S_3$$

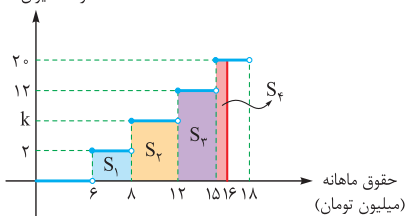

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی گام اول: فرض می‌کنیم درصد مالیات حقوق مازاد بر ۸ تا ۱۲ میلیون تومان، k درصد است. مساحت زیر نمودار تا محور X را از $X=0$ تا $X=16$ حساب می‌کنیم.

درصد میزان مالیات

$$\begin{cases} S_1 = (8000000 - 6000000) \times \frac{2}{100} = 2000000 \times \frac{2}{100} = 40000 \\ S_2 = (12000000 - 8000000) \times \frac{k}{100} = 4000000 \times \frac{k}{100} = 40000k \\ S_3 = (15000000 - 12000000) \times \frac{12}{100} = 3000000 \times \frac{12}{100} = 360000 \\ S_4 = (16000000 - 15000000) \times \frac{20}{100} = 1000000 \times \frac{20}{100} = 200000 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{مجموع}} S_{\text{کل مالیات}} = 400000 + 40000k + 360000 + 200000 = 40000k + 600000$$

گام دوم: عدد به دست آمده برای مساحت، همان مالیات است که باید برابر با ۹۶۰۰۰۰ باشد:

$$40000k + 600000 = 960000 \Rightarrow 40000k = 360000 \Rightarrow k = \frac{360000}{40000} = 9$$

پس نرخ مالیات مصوب بر حقوق مازاد بر ۸ تا ۱۲ میلیون تومان، ۹ درصد است.

تست و پاسخ ۱۰

اگر گزاره $(q \vee s) \Rightarrow (p \wedge q) \Leftrightarrow \sim r$ نادرست باشد، ارزش گزاره $(\sim r \vee q) \Rightarrow (s \Leftrightarrow p)$ چگونه است؟

- (۱) همواره درست (۲) همواره نادرست (۳) هم‌ارزش با p (۴) هم‌ارزش با $\sim p$

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

گام اول: گزاره شرطی $\square \Rightarrow \circ$ زمانی نادرست است که \circ درست و \square نادرست باشد.

پس در گزاره $(q \vee s) \Rightarrow (p \wedge q) \Leftrightarrow \sim r$ که ارزش نادرست دارد، باید شرایط زیر برقرار باشد:

$q \vee s$ نادرست باشد: پس هر دو گزاره q و s نادرست‌اند: $q \equiv s \equiv F$

گزاره $(p \wedge q) \Leftrightarrow \sim r$ باید درست باشد. با توجه به نادرست بودن q ، گزاره $p \wedge q$ هم نادرست می‌شود: $(p \wedge q) \Leftrightarrow \sim r$

برای درست بودن گزاره دوشرطی $r \Leftrightarrow \sim r$ باید $F \Leftrightarrow \sim F$ باشد، پس r درست است. ارزش سه گزاره معلوم شد: $r \equiv T$ و $s \equiv F$ ، $q \equiv F$

گام دوم: ارزش p نامعلوم است، پس برای p دو حالت در نظر می‌گیریم و با توجه به آن، ارزش گزاره خواسته شده را پیدا می‌کنیم:

(۱) اگر p درست باشد: $(s \Leftrightarrow p) \Rightarrow (\sim r \vee q) \equiv (F \Leftrightarrow T) \Rightarrow (F \vee F) \equiv F \Rightarrow F \equiv T$

(۲) اگر p نادرست باشد: $(s \Leftrightarrow p) \Rightarrow (\sim r \vee q) \equiv (F \Leftrightarrow F) \Rightarrow (F \vee F) \equiv T \Rightarrow F \equiv F$

در هر دو حالت، ارزش گزاره با ارزش p یکسان شد، پس با p هم‌ارزش است.

تست و پاسخ ۱۱

اگر به طول یک مستطیل ۲۵ درصد اضافه و از عرض آن k درصد کم کنیم، مساحت تغییری نمی‌کند. اگر محیط مستطیل در حالت دوم نسبت به حالت اول ۱۰ درصد زیاد شود، نسبت طول به عرض مستطیل اولیه کدام است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۵

(ریاضی و آمار ۲ - فصل ۱ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی گام اول: طول و عرض مستطیل اولیه را a و b می‌گیریم.

مساحت و محیط آن را بر حسب a و b می‌نویسیم:

$$\begin{cases} S = ab \\ P = 2(a + b) \end{cases}$$

$$a' = \frac{100+25}{100}a = \frac{125}{100}a = \frac{5}{4}a$$

گام دوم: به طول ۲۵ درصد اضافه می‌کنیم، پس طول جدید (a') برابر است با:

$$b' = \frac{100-k}{100}b$$

از عرض k درصد کم می‌کنیم، پس عرض جدید (b') برابر است با:

$$S' = a'b' = \frac{5}{4}a \times \frac{100-k}{100}b = \frac{100-k}{80}ab$$

مساحت مستطیل جدید برابر است با:

$$\frac{100-k}{80} = 1 \Rightarrow 100-k = 80 \Rightarrow k = 20$$

گام سوم: چون مساحت تغییری نکرده، پس $\frac{100-k}{80}$ باید ۱ باشد:

$$b' = \frac{100-20}{100}b = \frac{80}{100}b = \frac{4}{5}b$$

پس b' بر حسب b برابر است با:

$$P' = 2(a' + b') = 2\left(\frac{5}{4}a + \frac{4}{5}b\right)$$

گام چهارم: محیط مستطیل جدید برابر است با:

$$P' = \frac{100+10}{100}P \Rightarrow P' = \frac{11}{10}P$$

گام پنجم: P' نسبت به P ، ۱۰ درصد افزایش داشته، پس:

P' و P بر حسب a و b داریم:

$$2\left(\frac{5}{4}a + \frac{4}{5}b\right) = \frac{11}{10} \times 2(a+b) \xrightarrow{\times 10} 10\left(\frac{5}{4}a + \frac{4}{5}b\right) = 11(a+b) \Rightarrow \frac{25}{2}a + 8b = 11a + 11b \Rightarrow \frac{25}{2}a - 11a = 11b - 8b$$

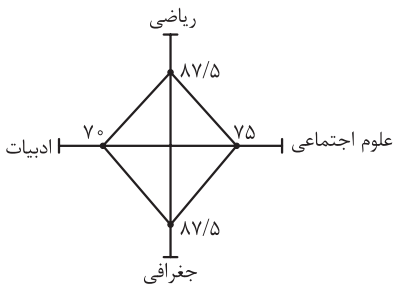
$$\Rightarrow \frac{3}{2}a = 3b \xrightarrow{\div 3} \frac{a}{2} = b$$

$$\frac{a}{b} = \frac{a}{\frac{a}{2}} = 2$$

پس نسبت a به b برابر است با:

تست و پاسخ ۱۲

اگر نمودار راداری زیر برای نمرات چهار درس یک دانش‌آموز (با توجه به جدول زیر) رسم شده باشد، میانگین نمرات دانش‌آموز کدام است؟

نام درس	ریاضی	ادبیات	جغرافی	علوم اجتماعی
ضریب درس	۴	۳	۲	۱
بیشینه نمره	۱۶	۲۰	۱۸	۲۰

$$14/45 \quad (4)$$

$$15/15 \quad (3)$$

$$14/6875 \quad (2)$$

$$16 \quad (1)$$

(ریاضی و آمار ۱- فصل ۴- درس ۲)

پاسخ: گزینه ۴

نکته روی شعاع نمودار راداری، تناسب روبه‌رو را داریم:

$$\frac{\text{عدد روی شعاع}}{\text{مقدار متغیر}} = \frac{\text{بیشینه متغیر}}{100}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

پاسخ تشریحی

گام اول: در هر درس به کمک تناسب، نمره دانش آموز را به دست می آوریم:

● ریاضی: $\frac{r}{16} = \frac{87/5}{100} \Rightarrow r = \frac{16 \times 87/5}{100} = \frac{350}{25} = 14$

● ادبیات: $\frac{a}{20} = \frac{70}{100} \Rightarrow a = \frac{20 \times 70}{100} = \frac{1400}{100} = 14$

● جغرافی: $\frac{j}{18} = \frac{87/5}{100} \Rightarrow j = \frac{18 \times 87/5}{100} = \frac{1575}{100} = 15/75$

● علوم اجتماعی: $\frac{e}{20} = \frac{75}{100} \Rightarrow e = \frac{20 \times 75}{100} = \frac{1500}{100} = 15$

گام دوم: با توجه به ضریب هر درس، میانگین موزون نمرات را حساب می کنیم:

$$\bar{X}_{\text{موزون}} = \frac{(\text{ضریب} \times \text{اجتماعی}) + (\text{ضریب} \times \text{جغرافی}) + (\text{ضریب} \times \text{ادبیات}) + (\text{ضریب} \times \text{ریاضی})}{\text{مجموع ضرایب}}$$

$$= \frac{\overbrace{(14 \times 4)}^{56} + \overbrace{(14 \times 3)}^{42} + \overbrace{(15/75 \times 2)}^{31/5} + \overbrace{(15 \times 1)}^{15}}{4 + 3 + 2 + 1} = \frac{144/5}{10} = 14/45$$

تست و پاسخ ۱۳

انحراف از میانگین ۸ داده آماری به صورت $-4, 7, 2, -1, a, 5, -6, -2$ است. اگر چارک سوم این داده ها ۲۸ باشد، مجموع این داده ها کدام است؟

۲۰۴ (۴)

۲۰۰ (۳)

۱۹۶ (۲)

۱۹۲ (۱)

(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

نکات

$$(x_1 - \bar{x}) + (x_2 - \bar{x}) + \dots + (x_n - \bar{x}) = 0$$

۱) مجموع انحراف (اختلاف) داده ها از میانگین صفر است:

۲) چارک سوم، میانه نیمه دوم داده ها (داده های بزرگ تر از Q_3) است.

پاسخ تشریحی: گام اول: مجموع انحراف داده ها از میانگین صفر است، پس:

$$-4 + 7 + 2 + (-1) + a + 5 + (-6) + (-2) = 0 \Rightarrow 1 + a = 0 \Rightarrow a = -1$$

گام دوم: با فرض این که میانگین \bar{x} باشد، به ۸ عدد داده شده (یعنی همان انحراف داده ها از میانگین)، \bar{x} تا اضافه می کنیم تا داده های اولیه

به دست آیند:

انحراف داده ها از میانگین (از کوچک به بزرگ): $-6, -4, -2, -1, -1, 2, 5, 7$

داده ها (از کوچک به بزرگ): $-6 + \bar{x}, -4 + \bar{x}, -2 + \bar{x}, -1 + \bar{x}, -1 + \bar{x}, 2 + \bar{x}, 5 + \bar{x}, 7 + \bar{x}$

گام سوم: چارک سوم را به دست می آوریم:

$$\underbrace{+6 + \bar{x}, -4 + \bar{x}, -2 + \bar{x}, -1 + \bar{x}}_{\text{نیمه اول}} \underbrace{-1 + \bar{x}, 2 + \bar{x}, 5 + \bar{x}, 7 + \bar{x}}_{\text{نیمه دوم}}$$

$$Q_3 = \frac{(2 + \bar{x}) + (5 + \bar{x})}{2} \text{ دو داده وسط}$$

چارک سوم را برابر با ۲۸ قرار می دهیم:

$$Q_3 = 28 \Rightarrow \frac{2 + \bar{x} + 5 + \bar{x}}{2} = 28 \Rightarrow \frac{2\bar{x} + 7}{2} = 28 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 2\bar{x} + 7 = 56 \Rightarrow 2\bar{x} = 49 \Rightarrow \bar{x} = \frac{49}{2}$$

$$\text{مجموع} = \text{تعداد} \times \bar{x} = 8 \times \frac{49}{2} = 196$$

گام چهارم: مجموع داده ها برابر است با تعداد ضربدر میانگین:

تست و پاسخ ۱۴

در یک منحنی نرمال (خم بهنجار) با میانگین ۱۲۰ و واریانس $6/25$ ، تقریباً چند درصد داده ها کوچک تر از ۱۱۵ یا بزرگ تر از $122/5$ هستند؟

۱۴ (۴)

۱۶ (۳)

۱۸ (۲)

۲۸ (۱)

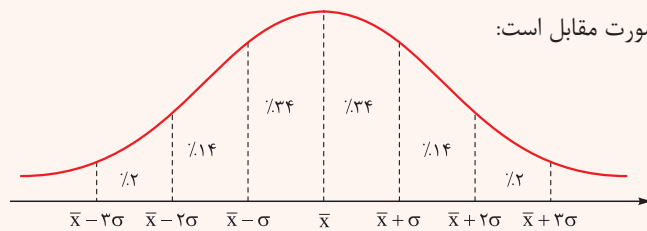
(ریاضی و آمار ۱ - فصل ۳ - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

درس نامه •• توزیع داده‌ها در منحنی نرمال (خم بهنجار) به صورت مقابل است:

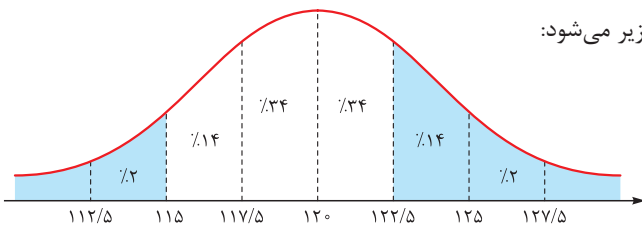
$$\sigma^2 = 6/25$$

پاسخ تشریحی گام اول: واریانس داده‌ها 6/25 است:

$$\sigma = \sqrt{6/25} = 2/5$$

انحراف معیارشان برابر است با:

گام دوم: با توجه به $\bar{x} = 120$ و $\sigma = 2/5$ ، منحنی نرمال به شکل زیر می‌شود:

گام سوم: درصد داده‌های کوچک‌تر از 115 یا بزرگ‌تر از 122/5 را می‌خواهیم که در نمودار بالا رنگی شده‌اند. مجموع درصدشان برابر است با:

$$2 + 14 + 2 = 18$$

تست و پاسخ 15

1/4 زیرمجموعه‌های سه‌عضوی مجموعه $A = \{1, 2, 3, \dots, n\}$ ، شامل عدد 8 هستند. این مجموعه، چند زیرمجموعه دارد که همه اعضایش مضرب 3 هستند؟

$$15 (4)$$

$$10 (3)$$

$$14 (2)$$

$$12 (1)$$

(ریاضی و آمار 3 - فصل 1 - درس 1)

پاسخ: گزینه 4

پاسخ تشریحی گام اول: تعداد زیرمجموعه‌های 3 عضوی مجموعه n عضوی $\{1, 2, \dots, n\}$ برابر است با:

$$\binom{n}{3} = \frac{n!}{(n-3)!3!} = \frac{n(n-1)(n-2)(n-3)!}{(n-3)!3!} = \frac{n(n-1)(n-2)}{6}$$

$$\{8, 0, 0\}$$

زیرمجموعه‌های 3 عضوی شامل 8 به صورت مقابل‌اند:

$$\binom{n-1}{2} = \frac{(n-1)(n-2)}{2}$$

دو عضو دیگر باید از بین $n-1$ عضو دیگر انتخاب شوند، پس تعدادشان برابر است با:

گام دوم: با توجه به صورت سؤال، 1/4 عبارت $\binom{n}{3}$ باید با $\binom{n-1}{2}$ برابر باشد:

$$\frac{1}{4} \binom{n}{3} = \binom{n-1}{2} \Rightarrow \frac{1}{4} \times \frac{n(n-1)(n-2)}{6} = \frac{(n-1)(n-2)}{2} \Rightarrow \frac{n}{24} = \frac{1}{2} \Rightarrow 2n = 24 \Rightarrow n = 12$$

$$12, 9, 6, 3$$

گام سوم: مجموعه A به صورت $\{1, 2, 3, \dots, 12\}$ شد. مضرب 3 آن، 4 عدد هستند:

زیرمجموعه‌هایی که همه اعضایشان مضرب 3 باشد، یا 1 عضوی یا 2 عضوی یا 3 عضوی یا 4 عضوی هستند:

$$\binom{4}{1} = 4$$

• زیرمجموعه‌های 1 عضوی: باید از بین 4 عدد بالا انتخاب شود:

$$\binom{4}{2} = \frac{4 \times 3}{2} = 6$$

• زیرمجموعه‌های 2 عضوی: باید 2 عدد از بین 4 عدد بالا انتخاب شود:

$$\binom{4}{3} = 4$$

• زیرمجموعه‌های 3 عضوی: باید 3 عدد از بین 4 عدد بالا انتخاب شود:

$$\binom{4}{4} = 1$$

• زیرمجموعه‌های 4 عضوی: باید 4 عدد از بین 4 عدد بالا انتخاب شود:

$$4 + 6 + 4 + 1 = 15$$

مجموعشان برابر است با:

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ریاضی

تست و پاسخ ۱۶

علی، سروش و وصال به همراه ۵ تا از دوستانشان می‌خواهند در کنار هم عکس یادگاری بگیرند، به طوری که در ردیف اول سه نفر و در ردیف دوم که پشت آن‌ها قرار می‌گیرند، ۵ نفر باشند. احتمال این که علی و سروش در یک ردیف باشند ولی وصال در ردیف آن‌ها نباشد، چه قدر است؟

$$\frac{15}{56} \quad (۴)$$

$$\frac{17}{56} \quad (۳)$$

$$\frac{3}{28} \quad (۲)$$

$$\frac{5}{28} \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۱ - درس ۲)

$$n(S) = 8!$$

پاسخ تشریحی گام اول: در کل ۸ جایگاه داریم که با ۸ نفر قرار است پر شود، پس:

پاسخ: گزینه ۴

گام دوم: برای محاسبه حالات مطلوب دو حالت داریم:

(۱) علی و سروش در ردیف جلو و وصال در ردیف پشت باشد:

$$\binom{5}{1} = 5$$

ابتدا یکی از ۵ نفر دیگر را انتخاب می‌کنیم تا به همراه علی و سروش در ردیف جلو باشد. حالا که سه نفر جلو معلوم شد، آن‌ها را کنار هم قرار می‌دهیم که ۳! حالت دارد.

برای ردیف پشت هم که وصال به همراه ۴ نفر باقی‌مانده، ۵! حالت دارند.

پس تعداد حالات برابر است با:

$$5 \times 3! \times 5!$$

(۲) علی و سروش در ردیف پشت و وصال در ردیف جلو باشد:

$$\binom{5}{2} = \frac{5 \times 4}{2} = 10$$

ابتدا ۲ نفر از ۵ نفر دیگر را انتخاب می‌کنیم تا به همراه وصال در ردیف جلو باشد. حالا که سه نفر جلو معلوم شد، آن‌ها را کنار هم قرار می‌دهیم که ۳! حالت دارد.

برای ردیف پشت هم که علی و سروش به همراه ۳ نفر باقی‌مانده، ۵! حالت دارند. پس تعداد حالات برابر است با:

$$10 \times 3! \times 5!$$

$$n(A) = 5 \times \underbrace{3! \times 5!}_{\text{عامل فاکتور}} + 10 \times \underbrace{3! \times 5!}_{\text{عامل فاکتور}} = (5 + 10) \times 3! \times 5! = 15 \times 3! \times 5!$$

مجموع حالات مطلوب برابر است با:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{15 \times 3! \times 5!}{8!} = \frac{15}{56}$$

گام سوم: احتمال وقوع پیشامد A برابر است با:

تست و پاسخ ۱۷

در دنباله فرد n در دنباله زوج n

$$a_{n+1} = \begin{cases} [a_n] + 2n & \text{فرد } n \\ \frac{5}{2} a_n - n & \text{زوج } n \end{cases}$$

اگر $a_1 = \frac{11}{2}$ باشد، جمله ششم چه قدر است؟

$$64 \quad (۴)$$

$$62 \quad (۳)$$

$$60 \quad (۲)$$

$$58 \quad (۱)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

خودت حل کنی بهتره جای n، اعداد ۱ تا ۵ را قرار دهید.

پاسخ تشریحی جای n، اعداد ۱ تا ۵ را قرار می‌دهیم. اگر فرد n باشد، از ضابطه بالایی و اگر زوج n باشد، از ضابطه پایینی استفاده می‌کنیم:

$$n = 1 \xrightarrow{\text{بالایی}} a_{n+1} = [a_n] + 2n \xrightarrow{n=1} a_2 = [a_1] + 2(1) = \left[\frac{11}{2} \right] + 2 = \left[\frac{5}{5} \right] + 2 = 7$$

$$n = 2 \xrightarrow{\text{پایینی}} a_{n+1} = \frac{5}{2} a_n - n \xrightarrow{n=2} a_3 = \frac{5}{2} a_2 - 2 = \frac{5}{2} (7) - 2 = \frac{35}{2} - 2 = 17/2 - 2 = 15/2$$

$$n = 3 \xrightarrow{\text{بالایی}} a_{n+1} = [a_n] + 2n \xrightarrow{n=3} a_4 = [a_3] + 2(3) = \left[\frac{15}{2} \right] + 6 = 21$$

$$n = 4 \xrightarrow{\text{پایینی}} a_{n+1} = \frac{5}{2} a_n - n \xrightarrow{n=4} a_5 = \frac{5}{2} a_4 - 4 = \frac{5}{2} (21) - 4 = \frac{105}{2} - 4 = 52/2 - 4 = 48/2$$

$$n = 5 \xrightarrow{\text{بالایی}} a_{n+1} = [a_n] + 2n \xrightarrow{n=5} a_6 = [a_5] + 2(5) = \left[\frac{48}{2} \right] + 10 = 58$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۸

مجموع جملات دنباله $x+1, 2x+3, 3x+5, \dots, 18x+35$ برابر با ۱۵۲۱ است. جمله مقابل آخر این دنباله کدام است؟

۱۸۶ (۴)

۱۶۹ (۳)

۱۵۲ (۲)

۱۳۵ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۲ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

خودت حل کنی بهتره به اختلاف بین جملات متوالی دقت کنید.

پاسخ تشریحی گام اول: اختلاف بین جملات متوالی، مقداری ثابت است:

$$x+1, 2x+3, 3x+5, \dots, 18x+35$$

$$+ (x+2) \quad + (x+2)$$

پس با یک دنباله حسابی ۱۸ جمله‌ای با اختلاف مشترک $d = x+2$ و جمله اول $a_1 = x+1$ طرفیم.

گام دوم: مجموع ۱۸ جمله را با فرمول (آخری + اولی) $S_n = \frac{n}{2}$ حساب می‌کنیم:

$$S_{18} = \frac{18}{2} ((x+1) + (18x+35)) = 9(19x+36)$$

مقدار به دست آمده را با ۱۵۲۱ برابر قرار می‌دهیم:

$$9(19x+36) = 1521 \xrightarrow{\div 9} 19x+36 = 169 \Rightarrow 19x = 133 \Rightarrow x = \frac{133}{19} = 7$$

گام سوم: جمله آخر $18x+35$ است. از آن $x+2$ تا عقب می‌رویم تا به جمله مقابل آخر برسیم.

$$a_{17} = a_{18} - d = (18x+35) - (x+2) = 17x+33 = \underbrace{17(7)}_{119} + 33 = 152$$

تست و پاسخ ۱۹

با توجه به تساوی $\sqrt[3]{54} \times (0/5)^{1-2x} = 0/75 \times \sqrt[4]{8^{x+1}}$ مقدار $\frac{1-x}{1+2x}$ کدام است؟

۲۴ (۴)

۲۳ (۳)

۲۲ (۲)

۲۱ (۱)

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی گام اول: هر چهار عبارت را ساده می‌کنیم:

$$\bullet \sqrt[3]{54} = \sqrt[3]{27 \times 2} = \sqrt[3]{27} \times \sqrt[3]{2} = 3 \times \sqrt[3]{2} = 3 \times 2^{\frac{1}{3}}$$

$$\bullet (0/5)^{1-2x} = \left(\frac{1}{5}\right)^{1-2x} = (5^{-1})^{1-2x} = 5^{-1+2x}$$

$$\bullet 0/75 = \frac{75}{100} = \frac{3}{4} = \frac{3}{2^2} = 3 \times 2^{-2}$$

$$\bullet \sqrt[4]{8^{x+1}} = \sqrt[4]{2^{3(x+1)}} = \sqrt[4]{2^{3x+3}} = 2^{\frac{3x+3}{4}}$$

گام دوم: معادله را ساده می‌کنیم:

$$\sqrt[3]{54} \times (0/5)^{1-2x} = 0/75 \times \sqrt[4]{8^{x+1}} \Rightarrow 3 \times 2^{\frac{1}{3}} \times 2^{-1+2x} = 3 \times 2^{-2} \times 2^{\frac{3x+3}{4}} \Rightarrow 2^{\frac{1}{3}-1+2x} = 2^{-2+\frac{3x+3}{4}}$$

$$\Rightarrow 2^{\frac{1-3+6x}{3}} = 2^{\frac{-8+3x+3}{4}} \Rightarrow 2^{\frac{6x-2}{3}} = 2^{\frac{3x-5}{4}} \xrightarrow{\text{حذف پایهها}} \frac{6x-2}{3} = \frac{3x-5}{4} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 24x-8 = 9x-15$$

$$\Rightarrow 24x-9x = -15+8 \Rightarrow 15x = -7 \Rightarrow x = -\frac{7}{15}$$

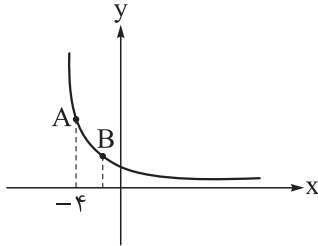
گام سوم: $x = -\frac{7}{15}$ را در کسر $\frac{1-x}{1+2x}$ جای گذاری می‌کنیم:

$$\frac{1 - (-\frac{7}{15})}{1 + 2(-\frac{7}{15})} = \frac{1 + \frac{7}{15}}{1 - \frac{14}{15}} = \frac{\frac{22}{15}}{\frac{1}{15}} = 22$$

تست و پاسخ ۲۰

شکل زیر مربوط به نمودار تابع $f(x) = a^x$ است. اگر عرض نقاط A و B به ترتیب ریشه‌های سوم و هشتم عدد ۱۶ باشند، طول نقطه B کدام است؟

$$-\frac{4}{3} \quad (2)$$

$$-1 \quad (1)$$

$$-2 \quad (4)$$

$$-\frac{3}{2} \quad (3)$$

(ریاضی و آمار ۳ - فصل ۳ - درس ۲ و ۳)

پاسخ: گزینه ۳

گام اول: عرض نقطه A برابر با ریشه سوم عدد ۱۶ است:

$$y_A = \sqrt[3]{16} = \sqrt[3]{2^4} = 2^{\frac{4}{3}}$$

عرض نقطه B برابر با ریشه هشتم مثبت عدد ۱۶ است (چون عرض B مثبت است):

$$y_B = \sqrt[8]{16} = \sqrt[8]{2^4} = 2^{\frac{4}{8}} = 2^{\frac{1}{2}}$$

گام دوم: مختصات نقطه A به صورت $(-4, 2^{\frac{4}{3}})$ است. این نقطه در تابع $y = a^x$ صدق می‌کند، پس:

$$2^{\frac{4}{3}} = a^{-4} \xrightarrow{\text{توان‌ها را به ۴ ساده می‌کنیم.}} 2^{\frac{1}{3}} = a^{-1} \xrightarrow{\text{دو طرف به توان -۱}} (2^{\frac{1}{3}})^{-1} = (a^{-1})^{-1} \rightarrow 2^{-\frac{1}{3}} = a$$

پس ضابطه تابع به صورت $y = (2^{-\frac{1}{3}})^x = 2^{-\frac{x}{3}}$ شد.

گام سوم: مختصات B به صورت $(x_B, 2^{\frac{1}{2}})$ است. این نقطه را در $y = 2^{-\frac{x}{3}}$ جای‌گذاری می‌کنیم:

$$2^{\frac{1}{2}} = 2^{-\frac{x_B}{3}} \xrightarrow{\text{حذف پایه‌ها}} \frac{1}{2} = \frac{-x_B}{3} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} -2x_B = 3 \Rightarrow x_B = -\frac{3}{2}$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۲۱

باتوجه به ویژگی‌های سبکی مربوط به قلمروهای سه‌گانه شعر در سبک هندی، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ (قلمرو ادبی)
 (۲) کم‌توجهی شاعران کوچه و بازار به آرایه‌های ادبی (قلمرو ادبی)
 (۳) شعر صورت‌گراست و به زبان توجه دارد. (قلمرو فکری)
 (۴) طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود. (قلمرو فکری)

پاسخ: گزینه ۳

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۰)

مشاوره در پاسخ‌گویی به سوالات سبک‌شناسی به تفکیک ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری از یکدیگر توجه ویژه داشته باشید.

خودت حل کنی بهتره برای شناسایی ویژگی‌های زبانی بین کدوم مورد ربط به موضوعاتی مثل وجود واژگان کهن، میزان واژگان غیرفارسی، کاربرد شبکه معنایی بین لغات، ترکیب‌سازی، کاربردهای تاریخی دستور، سادگی و دشواری زبان شعر و طول جمله‌ها و بررسی ساختمان واژه‌ها داره! برای شناسایی ویژگی‌های ادبی بین کدوم مورد به قالب شعری و آرایه‌های بیانی و آرایه‌های بدیعی لفظی و معنوی توجه می‌کنه! و برای شناسایی ویژگی‌های فکری بین کدوم مورد، نگرش و دیدگاه نویسنده نسبت به موضوع و همین‌طور آموزه‌های فکری و فلسفی مطرح‌شده درون متن رو نشون می‌ده!

درس نامه

ویژگی‌های زبانی شعر در سبک هندی	ویژگی‌های ادبی شعر در سبک هندی	ویژگی‌های فکری شعر در سبک هندی
(۱) روی آوردن طبقات مختلف مردم که عمدتاً آموخته‌های ادبی نداشتند به عالم ادبیات، باعث شد که زبان کوچه و بازار به شعر راه یابد و از این رهگذر روح تازه‌ای در زبان شعر دمیده شد.	(۱) در شعر شاعران کوچه و بازار از آرایه‌های بدیع و بیان جز به صورت طبیعی و تصادفی کم‌تر استفاده شده است.	(۱) شعر هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان. شاعران این دوره برای مضمون‌سازی، از هر پدیده‌ای در عالم طبیعت یا هر موضوعی در قلمرو ذهن استفاده کردند.
(۲) دایره واژگان شعر گسترش یافت و بسیاری از لغات ادبی قدیم از صحنه شعر رخت بر بستند؛ به نحوی که می‌توان گفت زبان شعر سبک هندی، زبان جدید فارسی است و از مختصات زبان قدیم مخصوصاً سبک خراسانی در آن خبری نیست.	(۲) در شعر برخی از شاعران شاخص این دوره، استفاده از آرایه‌های ادبی از جمله تشبیه بسیار رواج دارد.	(۲) شعر در سبک هندی بیشتر در تک‌بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود و نهایت این که تحسین و اعجابی را در حد آن بیت برمی‌انگیزد.
(۳) لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در این دوره به حوزه شعر و ادب وارد شد.	(۳) تلمیح نیز در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد (البته تلمیحات رایج نه تلمیحات غریب و نادر).	(۳) شاعران این دوره معمولاً مطالب فلسفی، عرفانی و غنایی گذشتگان را به شیوه خود بازگو می‌کردند، گاهی چنین موضوعاتی با وجود داشتن ابهام، در اشعار آنان قابل درک‌تر و خلاصه‌تر بیان شده است.
(۴) در این دوره با از بین رفتن سلطه حکومت بغداد بر ایران، کاربرد لغات عربی کم شد و از طرفی حملات تیموریان و ازبکان سبب رواج لغات ترکی و ضعف زبان فارسی گردید؛ به خصوص، که سلاطین صفوی هم در دربار به ترکی سخن می‌گفتند.	(۴) حسن تعلیل، حس آمیزی، تمثیل و اسلوب معادله نیز از دیگر آرایه‌های پرکاربرد این سبک‌اند.	کوشش شاعر سبک هندی مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص و معنی برجسته است؛ یعنی یافتن فکری جزئی اثنا تازه و نکته و بیان آن به صورتی اعجاب‌انگیز.
(۵) زبان سبک هندی را باید زبانی واقع‌گرا قلمداد کرد، زیرا زبان حقیقی مردم آن دوره بوده است.	(۵) قالب مسلط در این دوره به ظاهر غزل است؛ اما درحقیقت شاعر سبک هندی تک‌بیت‌گو است؛ یعنی قالب حقیقی شعرش مفردات است.	
	(۶) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ نیز در شعر این دوره رایج است.	

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی ۱۱ استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ از ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی است. **۲** کم‌توجهی شاعران کوچک و بازار به آرایه‌های ادبی از ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی است. **۳** در مورد نگرش و دیدگاه شاعر صحبت می‌کند و مربوط به ویژگی فکری است ولی شعر سبک هندی معنی‌گراست، نه صورت‌گرا؛ و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان. در **۴** به معنا و مضمون شعر اشاره شده که از ویژگی‌های فکری است و در سبک هندی شعر بیشتر در تک‌بیت خلاصه است و طول و عرض معنا از یک بیت پیش‌تر نمی‌رود و نهایت این که تحسین و اعجابی را در حد آن بیت برمی‌انگیزد.

تست و پاسخ ۱۲

کدام عبارت، «فاقد» ویژگی زبانی موجود در «گلستان» است؟

- ۱) هر نعمتی را شکری واجب است.
- ۲) باد خزان را بر ورق او دست تطاول نباشد و گردش زمان عیش ربیعش را به طیش خریف مبدل نکند.
- ۳) هر چه نیاید، دل بستگی را نشاید.
- ۴) ستایش خود ایشان را در آموخت و به آن دستوری داد، ورنه که یارستی به خواب اندر بدیدن که گفتی الحمدلله.

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تحلیل فصل اول)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره سؤال حاضر مطابق با متنی از «گلستان» سعدی است که در کارگاه تحلیل فصل اول مورد پرسش واقع شده است. به کارگاه‌های تحلیل هر فصل از کتاب بیشتر توجه کنید و نکات آن‌ها را به خاطر بسپارید.

درس نامه

ویژگی‌های زبانی موجود در نمونه متن گلستان در صفحه ۳۲ کتاب دهم

- ۱) کاربردهای کهن: «را»ی فک اضافه ← پارسازاده‌ای را ... به دست: به دست پارسازاده‌ای / «را» به معنی برای ← کسی را: برای کسی
- ترکیب وصفی مقلوب ← خشک‌رود: رود خشک
- پشیمانی خوردن: پشیمان شدن / نشاید: شایسته نیست / کار بستن: به جا آوردن / باری: به هر صورت / ملاح: دریانورد / گذاشتن: رها کردن / سپری شدن: تمام شدن، به پایان رسیدن
- ۲) استفاده از کلمات عربی: فسق و فجور، دخل، نعمت، لهو و لعب، قول، مصاحبت و ...
- ۳) استفاده از جملات کوتاه و ساده

پاسخ تشریحی ۱۲ عبارت این گزینه از کتاب «کشف‌الاسرار و عدّة‌الابرار» اثر ابوالفضل میبیدی است. استفاده از مختصات زبان کهن (مانند دو حرف اضافه برای متمم)، در کنار واژه‌های فارسی قدیم مانند «دستوری» به معنای اجازه و «یارستی» به معنای توانستی و هم‌چنین واژه‌های «در آموخت» و «بدیدن» در کنار هم متناسب با ویژگی زبانی گلستان نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) کاربردهای کهن ← «را» به معنی برای: هر نعمتی را شکری ... برای هر نعمتی شکری ...
- ۲) استفاده از کلمات عربی ← ورق، تطاول، زمان، عیش، ربیع، طیش، خریف و مبدل.
- ۳) کاربردهای کهن ← نشاید: شایسته نیست.

تست و پاسخ ۱۳

در کدام مورد نام شخصیت‌های ادبی دوره معاصر تا انقلاب اسلامی و آثار آن‌ها «کاملاً» درست آمده است؟

- ۱) (علی محمد افغانی: شوهر آهو خانم) (احمد محمود: آینه‌های دردار) (جمال زاده: راه‌آب‌نامه)
- ۲) (جلال آل احمد: خسی در میقات) (سیمین دانشور: شهری چون بهشت) (صادق چوبک: تهران مخوف)
- ۳) (احمد محمود: همسایه‌ها) (امین فقیری: دهکده پرملال) (جلال آل احمد: زیارت)
- ۴) (صادق هدایت: سگ ولگرد) (علی مؤذنی: ظهور) (حسن مقدم: جعفرخان از فرنگ برگشته)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در پاسخ‌گویی به سؤالات تاریخ ادبیات به تفاوت تقسیم‌بندی «دوره معاصر تا انقلاب اسلامی» و «دوره انقلاب اسلامی» توجه کنید.

درس نامه

شخصیت‌های ادبی در دوره معاصر تا انقلاب اسلامی و آثار آنها

- ۱) احمد محمود: زمین سوخته، همسایه‌ها، مدار صفر درجه *
- ۲) اسماعیل فصیح: زمستان ۶۲
- ۳) امین فقیری: دهکده پرملال *
- ۴) بزرگ علوی: چشم‌هایش
- ۵) جلال آل احمد: خسی در میقات، ارزیابی شتاب‌زده، دید و بازدید، سه‌تار، مدیر مدرسه، زیارت
- ۶) حسن مقدم: جعفرخان از فرنگ برگشته
- ۷) سید محمدعلی جمال‌زاده: یکی بود یکی نبود، راه آب‌نامه، تلخ و شیرین
- ۸) سیمین دانشور: آتش خاموش، شهری چون بهشت، سووشون
- ۹) صادق چوبک: تنگسیر
- ۱۰) صادق هدایت: سگ ولگرد
- ۱۱) علامه علی‌اکبر دهخدا: نوشته‌های طنزآمیز سیاسی - اجتماعی با عنوان چرند و پرند، لغت‌نامه، امثال و حکم و روزنامه سروش *
- ۱۲) علی‌محمد افغانی: شوهر آهو خانم *
- ۱۳) محمود دولت‌آبادی: روزگار سپری‌شده مردم سالخورده
- ۱۴) مرتضی مشفق کاظمی: تهران مخوف
- ۱۵) مهدی اخوان ثالث: آخر شاهنامه، از این اوستا، زمستان
- ۱۶) نیما یوشیج: افسانه، ققنوس
- ۱۷) هوشنگ گلشیری: آینه‌های دردار، بزه گمشده راعی *

* احمد محمود نویسندهٔ رمان «همسایه‌ها»، علی‌محمد افغانی نویسندهٔ رمان «شوهر آهو خانم»، هوشنگ گلشیری نویسندهٔ رمان «بزه گمشده راعی» و امین فقیری نویسندهٔ رمان «دهکده پرملال» از نویسندگان شناخته‌شدهٔ دوران مقاومت نیز هستند.
* علامه علی‌اکبر دهخدا از شخصیت‌های ادبی دوران بیداری نیز هست.

نکته محمود دولت‌آبادی با رمان «روزگار سپری‌شده مردم سالخورده» احمد محمود با رمان‌های «مدار صفر درجه» و «زمین سوخته»، اسماعیل فصیح با رمان «زمستان ۶۲» و هوشنگ گلشیری با داستان «آینه‌های دردار» از نویسندگان دوره انقلاب اسلامی هستند که نویسندگی را پیش از انقلاب آغاز کرده بودند.

پاسخ تشریحی احمد محمود با رمان «همسایه‌ها» و امین فقیری با رمان «دهکده پرملال» از نویسندگان معاصر تا انقلاب اسلامی هستند که نویسندگی را در دوره مقاومت آغاز کردند. «زیارت» اولین داستان جلال آل احمد از نویسندگان معاصر تا انقلاب اسلامی بوده که در مجله سخن چاپ شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) داستان «آینه‌های دردار» اثر هوشنگ گلشیری از نویسندگان دوره انقلاب اسلامی است که نویسندگی را پیش از انقلاب اسلامی و در دوره مقاومت آغاز کرد.

۲) رمان «تهران مخوف» اثر مرتضی مشفق کاظمی، اولین رمان اجتماعی است که در سال ۱۳۰۱ منتشر شد.

۴) علی مؤذنی از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. از آثار او می‌توان به «ظهور»، «سفر ششم»، «ملاقات در شب آفتابی» و «دلاویزتر از سبز» اشاره کرد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۲۴

از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده نادرست است؟

«زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود. این زبان، اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی

۲

۱

میان قرار دارد. آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است که در میان

۳

اندرزنامه‌های منثور جای دارند؛ مانند منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که هر دو اصل پارتی دارند.»

۴

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(علوم ۳ و فنون ادبی دهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

مهم‌ترین ویژگی‌های زبان پهلوی (فارسی میانه)

- ۱) زبان پهلوی، زبان رسمی دوران ساسانی بود.
- ۲) از آن‌جا که این زبان، اساساً به ناحیه پارس تعلق داشته است و در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی نو (دری) قرار دارد، آن را «فارسی میانه» نامیده‌اند.
- ۳) آثاری که به زبان پهلوی تألیف شده، بیشتر آثار دینی زردشتی است. حتی رساله‌های کوچکی که معمولاً آن‌ها را در زمره آثار غیردینی به شمار می‌آورند، مانند «یادگار زریران» نیز رنگ دینی دارند.
- ۴) آثار ادبی منثور و منظوم این زبان از میان رفته است؛ ولی ترجمه عربی و فارسی بعضی از آن‌ها مانند «کلپله و دمنه» و «هزار و یک شب» در دست است که آن‌ها هم دچار تغییرات فراوان شده‌اند.
- ۵) آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت درنیامده بود.
- ۶) اشعار کمی به زبان پهلوی در دست است و آن‌چه باقی مانده، دچار تحریف‌هایی شده است.
- ۷) بعضی قطعات، بازمانده اشعار تعلیمی و اخلاقی‌اند. این قطعات شعری در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند؛ مانند منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» که هر دو اصل پارتی دارند.

نکته «فارسی میانه» به دو مفهوم در تاریخ ادبیات به کار رفته است؛ یکی در مفهوم زبان‌های ایرانی میانه، شامل زبان‌های «پارتی» و «پهلوی» و دیگر در مفهوم «زبان پهلوی».

پاسخ تشریحی زبان پهلوی در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی نو (دری) قرار دارد؛ نه میان فارسی باستان و فارسی میانه، چون فارسی میانه، اسمی دیگر برای زبان پهلوی است.

تست و پاسخ ۲۵

کدام موارد بیانگر ویژگی‌های «ادبی» شعر در قرن‌های «پنجم و ششم» است؟

(الف) از رونق افتادن قصیده و رواج غزل عارفانه و عاشقانه

(ب) به کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار

(ج) طبیعی بودن تکرار قافیه در غزل‌های طولانی بیش از سی بیت

(د) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی

۴) ج - د

۳) الف - ج

۲) ب - د

۱) الف - ب

(علوم ۳ و فنون ادبی دهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره اگر در جدول‌هایی جداگانه، ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری دوره‌های مختلف را بنویسید و آن‌ها را هر از چندی یک بار مرور بکنید، تفاوت آن‌ها به خوبی ملکه ذهن‌تان می‌شود.

درس نامه

ویژگی‌های سبکی متون ادبی در قرن‌های پنجم و ششم هجری		
ویژگی‌های فکری	ویژگی‌های ادبی	ویژگی‌های زبانی
(۱) ورود اصطلاحات عرفانی؛ (۲) فراوانی وعظ و اندرز در شعر؛ (۳) فاصله گرفتن غزل از عشق زمینی؛ (۴) رواج هجو در شعر؛ (۵) رواج حسّ دینی؛ (۶) رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی.	(۱) رواج و اوج‌گیری بیشتر قالب‌های شعری، به‌ویژه غزل و مثنوی؛ (۲) رواج داستان‌سرایی و منظومه‌های داستانی؛ (۳) توجه بیشتر به آرایه‌های ادبی؛ (۴) به‌کارگیری ردیف‌های فعلی و اسمی دشوار در شعر.	(۱) از میان رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی؛ (۲) فراوانی ترکیبات نو؛ (۳) کاهش سادگی و روانی کلام و حرکت به سوی دشواری متون؛ (۴) ورود لغات زبان ترکی و مغولی به زبان فارسی.

پاسخ تشریحی وقتی صحبت از ویژگی‌های ادبی در شعر می‌شود، باید به قالب شعری و آرایه‌های بیانی و آرایه‌های بدیعی لفظی و معنوی توجه کنیم. هر چهار مورد مربوط به ویژگی‌های ادبی است؛ ولی مورد «الف» یعنی از رونق افتادن قصیده و رواج غزل عارفانه و عاشقانه از ویژگی‌های ادبی شعر در سبک عراقی و مورد «ج» یعنی تکرار قافیه در غزل‌های طولانی بیش از سی بیت، مربوط به ویژگی‌های ادبی شعر در سبک هندی است.

تست و پاسخ ۲۶

موارد زیر به ترتیب، درباره ویژگی کلامی کدام شاعر یا نویسنده آمده است؟

- وی در سبک خراسانی و با زبانی حماسی شعر می‌سرود.
- سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است.
- کتابش را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
- در سرودن شعر مذهبی معروف است.

- (۱) فردوسی - کلیم کاشانی - صبای کاشانی - محتشم کاشانی
- (۲) رودکی - وحشی بافقی - جامی - صبای کاشانی
- (۳) ناصر خسرو - باباغانی شیرازی - قائم‌مقام فراهانی - کلیم کاشانی
- (۴) ملک‌الشعرا - وحشی بافقی - صبای کاشانی - محتشم کاشانی

(علوم ۳ و فنون ادبی یازدهم - درس ۷ / علوم ۳ و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

ویژگی‌ها	قرن یا دوره	شاعر یا نویسنده
(۱) علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و این شناخت و توانمندی را در خدمت آزادی و وطن‌خواهی درآورد. (۲) او در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود. (۳) بهار علاوه بر تحقیق و تدریس در دانشگاه، در حوزه سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت. (۴) از او در جایگاه شاعر و پژوهشگر، آثاری مانند تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطوّر نظم فارسی، دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی بسیاری به جای مانده است.	عصر بیداری	محمّدتقی بهار (ملک‌الشعرا)
از شعرای قرن دهم است که سبک شعرش حدّ واسط سبک دوره عراقی و دوره بعد، یعنی سبک هندی است و واقع‌گرایی شاخصه اصلی آن است.	۱۰ ه. ق.	وحشی بافقی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

ویژگی‌ها	قرن یا دوره	شاعر یا نویسنده
(۱) پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره است. (۲) صبا در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و در این قالب‌های شعری، آثاری چون «گلشن صبا» (به تقلید از بوستان سعدی)، «خداوندنامه» (حماسه‌ای مذهبی در بیان معجزات پیامبر (ص) و دلیری‌های حضرت علی (ع)) و ... از خود به یادگار گذاشت.	۱۲ و ۱۳ هـ . ق.	صبای کاشانی (فتحعلی‌خان صبا کاشانی)
از دیگر شاعران قرن دهم، در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است: باز این چه شورش است که در خلق عالم است باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است.	۱۰ هـ . ق.	محتشم کاشانی

پاسخ تشریحی ملک‌الشعرا در سبک خراسانی و با زبانی حماسی شعر می‌سرود.

شعر وحشی بافقی حدّ واسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است.

صبای کاشانی کتاب «گلشن صبا» را به تقلید از بوستان سعدی سرود.

محتشم کاشانی در سرودن شعر مذهبی معروف است.

تست و پاسخ ۲۷

در میان عبارات زیر، کدام موارد از دیدگاه تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی «درست» است؟

(الف) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و حافظ داشته و کتابش را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

(ب) جامی در کتاب «تحفة الاحرار» خود شیوه تذکرة الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد.

(ج) نثر در قرن هفتم بیشتر به دو جریان، یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگری «پیچیده‌نویسی» در آثاری

همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی گرایش پیدا کرد.

(د) کتاب‌های تحقیقی در قرن نهم بیشتر سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری است.

(۲) الف - د

(۱) ج - د

(۴) ب - ج

(۳) الف - ب

(علوم و فنون یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

ویژگی‌ها	قرن یا دوره	شاعر یا نویسنده
(۱) از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. (۲) مثنوی «جمشید و خورشید» او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است.	۸ هـ . ق.	سلمان ساوجی
(۱) معروف‌ترین شاعر قرن نهم است. (۲) کتاب «بهارستان» را به تقلید از گلستان سعدی نوشت و در کتاب «نفحات الانس» خود نیز شیوه تذکرة الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد. (۳) او همچنین مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که «تحفة الاحرار» یکی از آنهاست.	۹ هـ . ق.	جامی

ویژگی‌های شعر و نثر در قرن هفتم:

نثر	شعر
نثر در این دوره بیشتر به دو جریان گرایش پیدا کرد: (۱) «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد	(۱) شعر این عصر نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد؛ (۲) اکثر شاعران از حاکمان روی برتافتند؛
(۲) «پیچیده‌نویسی»، با محتوای عمدتاً تاریخ حاکمان وقت که در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی دیده می‌شود.	(۳) در نتیجه قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت؛ (۴) البته قالب مثنوی نیز برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد و در نمونه‌های ارزشمندی مانند مثنوی مولوی، حماسه‌ای عرفانی سروده شد که قهرمانش، انسان پاک‌نهاد و خداجویی است که به نبرد با هوای نفس می‌پردازد.

وضعیت هنر و ادبیات ایران در دوره بازماندگان تیمور:

هنر، تحقیق و تألیف در دوره تیموریان
(۱) بازماندگان تیمور، همچون بازماندگان چنگیز، کم‌وبیش از فرهنگ ایرانی تأثیر پذیرفتند و بعد از مدتی در ایران متمدن شدند؛ (۲) در عهد تیموریان، علاوه بر گسترش هنرهای چون مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی نیز ادامه یافت و ادبیات رونقی تازه گرفت؛ (۳) کسانی مانند جامی و دولت‌شاه کتاب‌های ارزشمندی نوشتند؛ هرچند این رونق، بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود؛ (۴) پس از مرگ تیمور، شاهرخ توانست شهر هرات را مرکز فرمانروایی خود قرار دهد؛ (۵) او با علاقه‌ای که به هنر و فرهنگ اسلامی پیدا کرده بود، از هنرمندان خوش‌نویس، نقاش و شاعر حمایت نمود؛ (۶) بایسنقر میرزا، پسر شاهرخ نیز هنرمند و هنردوست بود و در زمان او هنرمندان، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند و آثاری ماندگار از هنر اسلامی عرضه کردند.

پاسخ تشریحی نثر در قرن هفتم بیشتر به دو جریان، یکی «ساده‌نویسی» در آثاری مثل طبقات ناصری و مرصادالعباد و دیگری «پیچیده‌نویسی»

در آثاری همچون تاریخ و صاف و تاریخ جهانگشای جوینی گرایش پیدا کرد.

کتاب‌های تحقیقی در قرن نهم بیشتر سطحی و ادبیات این دوره نیز تقلیدی و فاقد نوآوری است.

علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

الف) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و کتابش یعنی مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

ب) جامی در کتاب «نفحات‌الانس» خود شیوه تذکره‌الاولیای عطار را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد.

تست و پاسخ ۲۸

از دیدگاه تاریخ ادبیات، در متن زیر چند «خطا» به چشم می‌خورد؟

«در دهه نخست انقلاب، روی آوری به سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود و از پایان دهه شصت، گرایش به داستان‌های بلند بیشتر از داستان کوتاه است. در صورتی که قبل از انقلاب اقبال به داستان کوتاه، هم در میان مردم و هم نویسندگان وجود داشت. این روند از آغاز دهه هفتاد شکلی دیگر به خود گرفت و گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.»

(۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) یک

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس دهم)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره در سؤال های شمارشی تاریخ ادبیات، مثل همه سؤالات شمارشی، زیر موارد خواسته شده خط بکشید یا علامت بزنید و در آخر علامت ها را بشمارید تا دچار اشتباه نشوید.

پاسخ تشریحی در متن سؤال، دو خطا دیده می شود: (۱) در دهه نخست انقلاب، دوری از سبک های جدید داستان دیده می شود. (۲) از پایان دهه پنجاه تا پایان دهه شصت گرایش به داستان بلند بیشتر از داستان کوتاه است.

تست و پاسخ ۲۹

کدام بیت «فاقد» مجاز است؟

(۱) ز کینه دور بؤد سینه ای که من دارم	(۲) من اگر هزار خدمت بکنم گناهکارم
(۳) هرچند به جز مهر تو در دل نفزودم	(۴) رفتی و مرا بر سر آتش بنشاندی
غبار نیست بر آینه ای که من دارم	تو هزار خون ناحق بکنی و بی گناهی
در حسرت دیدار تو چون ماه بکاهم	باز آی که از دست تو بر خاک نشستم

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

تکنیک برای تشخیص مجاز باید بررسی کنیم که در هر بیت، کدام واژه در معنای حقیقی خودش به کار نرفته است و معنای مجازی (غیرحقیقی) آن چیست و چه رابطه ای میان معنای حقیقی و مجازی وجود دارد.

درس نامه

مجاز: کاربرد یک اسم به جای اسم دیگر است؛ به گونه ای که میان آن دو اسم، یکی از رابطه های جزئی، کلیه، محلیه (جایگاهی)، جنسیه، سببیه، آلیه (ابزاری)، شباهت و ... وجود داشته باشد. اگر رابطه دو اسم، «شباهت» باشد، آن را استعاره مصرّحه می نامیم و دیگر رابطه ها را مجاز می گوئیم.

در بیت زیر، واژه «عالم» با رابطه محلیه (جایگاهی) مجاز از مردم عالم و واژه «نرگس» با رابطه شباهت، مجاز یا استعاره از چشم یار است: عالم از شور و شر عشق، خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان، نرگس جادوی تو بود

پاسخ تشریحی در (۱) واژه «سینه» با رابطه جایگاهی، مجاز از «دل» است.

در (۲) واژه «خون» با رابطه همراهی به جای «قتل» و «کشتن» به کار رفته است.

در (۳) مجاز وجود ندارد و واژه های «مهر»، «دل» و «ماه» در معنی حقیقی خود آمده اند.

در (۴) واژه «دست» با رابطه ابزاری به جای «کار و رفتار» آمده است.

تست و پاسخ ۳۰

در همه ابیات زیر، به جز، هر دو نوع تشبیه (فشرده و گسترده) دیده می شود.

(۱) صلا ی یوسف گل شد جهان گیر	(۲) به یاد لعل لب و چشم مست می گونت
(۳) مهمان سراسر خانۀ دنیا که اندر او	(۴) زلف ز زین تو شعله رنگ است
زلیخای جوان شد عالم پیر	ز جام غم می لعلی که می خورم خون است
یک روز این بیاید و یک روز او رود	با دلم شعله آسا به جنگ است

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

● تشبیه گسترده و فشرده: می‌دانیم که هر تشبیه در اصل، چهار رکن (پایه) دارد؛

نمونه ۱: دانا چو طبله عطار است؛ خاموش و هنرنمای!

مشبهه ادات تشبیه مشبه‌به وجه شبه

از میان این ارکان، حضور «مشبه» و «مشبه‌به» در تشبیه الزامی است؛ یعنی وقتی آرایه تشبیه داریم که حتماً مشبه و مشبه‌به داشته باشیم؛ اما وجه شبه و ادات تشبیه، هر کدام به تنهایی یا هر دو با هم ممکن است حذف شوند؛

نمونه ۲: ... و نگاهش مثل خنجر بود. (وجه شبه ندارد.)

مشبهه ادات تشبیه مشبه‌به

نمونه ۳: عشق، دریایی کرانه ناپدید (ادات تشبیه ندارد.)

مشبهه مشبه‌به وجه شبه

نمونه ۴: عشق، دریا است و موجش ناپدید (نه وجه شبه دارد، نه ادات تشبیه.)

مشبهه مشبه‌به

نمونه ۵: آتش عشق است کاندر نی فتاد (نه وجه شبه دارد، نه ادات تشبیه.)

مشبهه مشبه‌به

● تشبیه گسترده: تشبیهی است که سه یا چهار رکن از ارکان تشبیه را داشته باشد؛ مانند نمونه‌های ۱، ۲ و ۳.

● تشبیه فشرده یا بلیغ: تشبیهی است که فقط دو رکن یعنی مشبه و مشبه‌به را داشته باشد؛ مانند نمونه‌های ۴ و ۵.

نکته نمونه‌هایی مانند شماره ۵ را «اضافه تشبیهی» می‌گوییم که در آن‌ها مشبه و مشبه‌به به شکل یک ترکیب اضافی (مضاف و مضاف‌الیه) ظاهر می‌شوند. در اضافه‌های تشبیهی معمولاً مضاف‌الیه یعنی کلمه دوم، مشبه است و مضاف یعنی کلمه اول، مشبه‌به.

چند نمونه دیگر: مروارید باران - شکوفه اشک - گوهر پند - گنج سعادت.

مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه

نکته مهم (مطرح شده در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳): اضافه‌های تشبیهی، اغلب تشبیه فشرده یا بلیغ‌اند؛ اما ممکن است وجه شبه یا ادات تشبیه نیز ذکر شود که در این صورت، دیگر نوع تشبیه، فشرده نیست؛ بلکه گسترده است.

نمونه ۶: لعل او بازار جان خواهد شکست («جان» به «بازار» تشبیه شده و ویژگی بازار یعنی شکستن به معنی از رونق افتادن هم مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه

وجه شبه

به عنوان وجه شبه ذکر شده؛ پس تشبیه از نوع گسترده است.)

نمونه ۷: چه سود مرغ همت من بال و پر نداشت («همت» به «مرغ» یعنی پرند تشبیه شده و ویژگی مرغ یعنی داشتن بال و پر هم به عنوان مشبه‌به مشبه

وجه شبه

وجه شبه ذکر شده؛ پس تشبیه از نوع گسترده است.)

نکته تشبیه فشرده (بلیغ) گاهی در دو جزء واژه‌ای مرکب دیده می‌شود؛

نمونه ۸: لاله‌رویی که از او خار، مرا در جگر است (دقت کنید «لاله‌رو» اضافه تشبیهی نیست، چون میان دو جزء آن، کسره اضافه (ب) وجود ندارد.) مشبه‌به مشبه

وجه شبه

به این نوع تشبیه فشرده، «درون‌واژه‌ای» می‌گویند.

چند نمونه دیگر از تشبیه‌های درون‌واژه‌ای: ماه زخ - مه رو - گل زخ - گل چهره - سیم اندام.

مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به مشبه

پاسخ تشریحی در ۲۲ سه تشبیه وجود دارد که هر سه تای آن‌ها، گسترده‌اند:

زلف زرّین («ین» پسوند نسبت است و به عنوان ادات تشبیه ظاهر شده است.)

مشبهه مشبه‌به ادات تشبیه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

زلفِ زرین تو شعله رنگ است. («رنگ» پسوندی است که حکم ادات تشبیه را دارد).

مشبه مشبه‌به ادات تشبیه

زلفِ زرین تو با دلم شعله آسا به جنگ است. («آسا» پسوند شباهت و ادات تشبیه است و «به جنگ بودن» وجه شبه است).

مشبه مشبه‌به ادات تشبیه وجه شبه

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در مصراع اول «گل» به «یوسف» تشبیه شده و جهان‌گیر یعنی مشهور شدن صلا‌ی آن، وجه شبه است ← تشبیه گسترده.

در مصراع دوم، «عالم پیر» به «زلیخای جوان» تشبیه شده است ← تشبیه فشرده

۲) در این بیت، چهار تشبیه وجود دارد: «لعل لب»، «می لعل» و «می خون است» تشبیه‌های فشرده و

مشبه‌به مشبه مشبه مشبه‌به مشبه مشبه‌به

«چشم مست می گون» تشبیه گسترده است.

مشبه مشبه‌به ادات تشبیه

نکات ۱) «جام غم» در بیت دوم، یعنی جامی که محتوای آن غم است و اضافه تشبیهی نیست؛ بلکه کنایه از «دل» است.

۲) گفتیم در اضافه‌های تشبیهی معمولاً مضاف‌الیه به مضاف تشبیه می‌شود؛ اما این قاعده، استثنا هم دارد؛ در اضافه تشبیهی «می لعل»، می (شراب) به لعل مانند شده که سرخ رنگ است.

۳) در این بیت، دو تشبیه وجود دارد: «خانه دنیا» تشبیه فشرده است و «خانه دنیا مهمان سراسر است که

مشبه‌به مشبه مشبه مشبه‌به

در آن، یک روز این بیاید و یک روز او رود» تشبیه گسترده.

وجه شبه

تست و پاسخ ۳۱

در همه ابیات، هر سه آرایه «لف و نشر، تشبیه و جناس» یافت می‌شود؛ به جز:

- ۱) از شکنج زلف و مهر طلعت (=رخسارت)
- ۲) ما از آن خال بدین حال فتادیم که مرغ
- ۳) تا تو شام و سحر داری از روی و موی
- ۴) یاد باد آن‌که چو خواجه ز لب و دندانت

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۲ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

لف و نشر: آن است که دو یا چند لفظ را در بخشی از کلام بیاورند؛ سپس در بخش دیگر کلام، دو یا چند لفظ دیگر بیاورند که هر کدام از آن‌ها به یکی از الفاظ پیشین، مربوط باشد؛ این ارتباط ممکن است رابطه‌ای دستوری، تشبیهی یا معنایی باشد.

افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت

یعنی: پروانه سوختن، شمع افروختن و گل جامه‌دریدن را از من آموخت.

واژه‌های افروختن، سوختن و جامه‌دریدن، لف و واژه‌های پروانه، شمع و گل، نشر هستند.

نمونه‌ای دیگر:

منعم مکن از دیدن قَد و رخ و چشمش من انس به سرو و گل و بادام گرفتم

در تشبیهی نهفته، قد به سرو، رخ به گل و چشم به بادام مانند شده است. بنابراین واژه‌های قد، رخ و چشم، لف و واژه‌های سرو، گل و بادام، نشر هستند.

نکته اگر نشرها به ترتیب لفها آمده باشند، لف و نشر را مرتب و اگر نشرها به ترتیب لفها نیامده باشند، لف و نشر را مشوش یا نامرتب می‌گویند. نمونه‌ای از لف و نشر مرتب:

دل و کشورت جمع و معمور باد ز ملکوت، پراکنندگی دور باد
دلت، جمع (آسوده) و کشورت، معمور (آباد) باد (واژه‌های دل و کشور لف و واژه‌های جمع و معمور، نشر هستند).
نمونه‌ای از لف و نشر نامرتب (مشوش):

آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است
زلف در سیاهی به شب و بناگوش در سپیدی به روز تشبیه شده است (واژه‌های زلف و بناگوش، لف و واژه‌های روز و شب، نشر هستند).

پاسخ تشریحی وجود آرایه‌های داده‌شده را در هر بیت، بررسی می‌کنیم:

معنی بیت ۱: از چین و شکن زلفت، پیچ و تاب بر روی خورشیدمانند افتاده و نور و تابشی که در خورشید آسمان است، از پرتو مهر رخسار توست.

در ۱) واژه «تاب» در دو معنی «پیچ و تاب» و «پرتو و تابش» **جناس** همسان دارد و ترکیب «مهر طلعت» به معنی «خورشید رخسار» تشبیه است. در بیت لف و نشر وجود دارد: از شکنج (چین و شکن) زلفت، تاب (پیچ و تاب) بر خورشید رویت افتاده و از مهر طلعت تاب (نور و تابش) در خورشید آسمان پدید آمده است.

در ۲) واژه‌های «خال» و «حال»، **جناس** ناهمسان (ناقص اختلافی) دارند. شاعر «حال گرفتاری خود را با دیدن خال یار» به «حالت مرگی که با دیدن دانه در دام می‌افتد» تشبیه کرده است. لف و نشر در بیت، دیده نمی‌شود.

در ۳) واژه‌های «شام» و «سحر» به طور نامرتب با «روی» و «موی» ارتباط تشبیهی و لف و نشر دارند. ترکیب «شام هجران» تشبیه است و واژه‌های «روی» و «موی»، **جناس** ناقص اختلافی دارند.

در ۴) واژه‌های «لب» و «دندان» به ترتیب با «شکر» و «گهر» ارتباط تشبیهی و لف و نشر دارند. عبارت «چو خواجو» بیانگر تشبیه است و واژه‌های «یاد» و «باد» **جناس** ناهمسان (ناقص اختلافی) دارند.

تست و پاسخ ۳۳

آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

هر چند نمک چون شکر شور جهانی است لیکن لب لعنت نمکی بس شکرین است

- ۱) مجاز - تشبیه - ایهام تناسب - حس آمیزی ۲) ایهام - استعاره - حس آمیزی - تضاد
۳) ایهام - واژه‌آرایی - تضاد - تلمیح ۴) تشبیه - استعاره - ایهام تناسب - واژه‌آرایی

پاسخ: گزینه ۴ (علوم و فنون ادبی دهم - درس ۳ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۹)

مشاوره برای تسلط بیشتر بر آرایه‌های ادبی، درس‌نامه آرایه‌ها را در یکی از کتاب‌های «علوم و فنون ادبی جامع یا هفت‌خان آرایه یا جمع‌بندی خیلی سبز، مطالعه کنید.

درس‌نامه

ایهام؛ وقتی یک واژه دو یا چند معنایی در شعر یا متن به کار رفته که در معنی دست کم دو معنای آن را می‌توان در نظر گرفت ایهام پدید می‌آید؛ مثال: «بی‌مهر رخت روز مرا نور نمانده است»: در این مصراع برای واژه «مهر» دو معنی می‌توان در نظر گرفت: ۱) خورشید ۲) محبت ایهام تناسب؛ یک واژه دو یا چند معنایی در شعر یا متن به کار رفته؛ اما تنها یک معنی آن را می‌توان در نظر گرفت و معنای دیگرش با برخی واژه‌های شعر یا متن، تناسب دارد؛ مثال: «اشک من رنگ شفق یافت ز بی‌مهری یار»: در این جا واژه «مهر» تنها در معنی «محبت» به کار رفته است؛ اما معنی دیگرش (خورشید) که مورد نظر نیست، با واژه «شفق» تناسب دارد.

نکته برای پاسخ دادن به سؤالات ایهام و ایهام تناسب، بهتر است واژه‌های دو یا چند معنایی ادبیات فارسی را بشناسیم.

در اینجا فهرستی از این واژه‌ها ارائه می‌شود:

(آب: آب / آبرو)، (آهو: غزال / عیب و نقص)، (آیت: آیه / نشانه)، (اصفهان: شهر اصفهان / نوایی در موسیقی)، (باب: درباره / بخش / رایج)، (باز: دوباره / نام پرنده / گشوده)، (باقی: بقیه، باقی مانده / جاوید و پایدار)، (برآمدن: طلوع کردن / ممکن شدن)، (برگ: برگ درخت / اسباب و دارایی / توشه)، (بو: رایحه / امید و آرزو)، (به: بهتر / میوه به)، (بهار: فصل بهار / شکوفه)، (پرده: راز و حجاب / آهنگ و نغمه)، (پروانه: حشره معروف / اجاره و فرمان)، (پرشانی: آشفتگی / عاشقی و شیدایی)، (پیاده: متضاد سوار / مهره سرباز در شطرنج)، (پیوسته: همیشه، پی در پی / صفتی برای ابرو ابرو / پیوسته)، (تاب: پیچ و تاب / خشم / گرما / توان و تحمل / تابش و روشنائی)، (چنگ: دست / نوعی ساز)، (چین: کشور چین / چین و شکن)، (حجاز: سرزمین حجاز / نوایی در موسیقی)، (خاموش: ساکت / تخلص مولوی)، (خاموشی: سکوت / متضاد روشنی)، (خراب: ویران / مست)، (خسرو: خسرو پرویز / پادشاه)، (خطا: اشتباه / سرزمینی در مغولستان)، (خودبینی: غرور / خود را دیدن ظاهری)، (داد: عدل و انصاف / فریاد / فعل «داد»)، (دارا: دارنده / داریوش هخامنشی)، (داغ: بسیار گرم / سوگ / نشان)، (دستان: دست‌ها / نغمه و آهنگ / حيله و نیرنگ / لقب زال)، (دم: نفس / خون)، (دور از ...: جدا از ... / دور از جان ...)، (دوراندیش: آینده‌نگر / کسی که به دوری و جدایی می‌اندیشد)، (دور: اطراف / گردش / روزگار)، (دوران: گردش / زمانه)، (دیدار: ملاقات / چهره)، (دوش: کتف / دیشب)، (دیده: چشم / آن چه دیده شود)، (راست: درست / دقیق / راست‌قامت / نام دستگاهی در موسیقی)، (راه: راه و مسیر / نغمه و آهنگ)، (روان: جان / جاری، روانه)، (رخ: رخسار / مهره قلعه در شطرنج)، (رود: رودخانه / فرزند / نوعی ساز)، (روزی: رزق / یک روز)، (روی: چهره / فلز روی / دلیل)، (زال: پدر رستم / پیرزن)، (زخم: ضربه / جراحت) (زدن: ضربه زدن / برپا کردن / نواختن)، (سایه: محیط تاریک / تخلص هوشنگ ابتهاج)، (سخت: بسیار / دشوار)، (سرگرم: مشغول / گرم و پر نشاط بودن)، (سهم: ترس / تیر / بهره)، (سیاه‌دلی: بی‌رحمی / سیاهی ظاهری میانه چیزی)، (سو: سمت و جهت / بینایی و نور)، (سواد: سیاهی / نوشته و رونوشت / سیاهی شهر که از دور دیده می‌شود)، (سودا: سیاهی / معامله، داد و ستد، تجارت / عشق، هوس، آرزو، خیال)، (شام: شب / سرزمین شام)، (شانه: کتف / شانه مو)، (شاهد: گواه / بیننده / زیبارو)، (شفا: بهبود / نام کتابی از بوعلی سینا)، (شکر: قند / نام همسر خسرو پرویز)، (شمس: خورشید / شمس تبریزی)، (شور: مزه شور / غوغا / شوق و هیجان / نوایی در موسیقی)، (شهریار: پادشاه / نام شاعر)، (شیرین: مزه شیرین / همسر خسرو پرویز)، (صبر: شکیبایی / گیاهی تلخ)، (صورت: چهره / تصویر / ظاهر)، (ضخاک: ضحاک ماردوش / خندان)، (عراق: سرزمین عراق / نوایی در موسیقی)، (عشاق: عاشقان / نوایی در موسیقی)، (عهد: پیمان / دوران، روزگار)، (عزیز: گرامی / مقام و منصبی در مصر قدیم)، (عود: چوبی خوشبو / نوعی ساز)، (عین: چشم / چشمه / کاملاً شبیه)، (غریب: ناآشنا و بیگانه / عجیب و شگفت)، (فرصت: وقت، مجال / نام شاعر: فرصت شیرازی)، (قانون: قاعده / نام کتابی از بوعلی / نوعی ساز)، (قرار: آرام و قرار / تصمیم / وعده)، (قصور: کوتاهی و گناه / قصرها)، (قلب: دل / سگه قلبی / میانه لشکر)، (قربان: فدا / بخشی از تیردان / عید قربان)، (کام: دهان / آرزو)، (کمر: کمر بند / میانه کوه)، (کنار: جنب / ساحل / آغوش)، (گلستان: گلزار / کتاب گلستان)، (گور: گورخر / قبر)، (گوهر: گهر / مروارید / نژاد)، (لاله: گل لاله / نوعی چراغ)، (لب: لب / کنار)، (ماه: ماه آسمان، استعاره از معشوق / سی روز)، (مجنون: دیوانه / عاشق لیلی)، (مخفی: پنهان / تخلص شاعری به نام زیب‌التسا)، (مدام: همیشه، پیوسته / شراب) (مردم: انسان / مردمک چشم)، (میان: وسط / کمر)، (مهر: محبت و عشق / خورشید / ماه مهر)، (مشتري: خریدار / سیاره مشتری)، (منصور: پیروز / حسین بن منصور حلاج)، (نابردار: برادر ناتنی / نامرد)، (نای: نی / گلو / نام زندان مسعود سعد)، (نگران: نگرانده / دلواپس)، (نگاه داشتن: نگاه کردن / حفظ کردن)، (نطع: سفره / صفحه شطرنج)، (نوا: آهنگ / چاره)، (نواختن: نوازش کردن / ساز زدن)، (نهاد: سرشت / گذاشت)، (ورق: برگ درخت / برگه کاغذ)، (هزار: عدد هزار / بلبل)، (هوا: جو و آسمان / آرزو و هوس) ...

پاسخ تشریحی در عبارات‌های «نمک چون شکر شور جهانی است» و «لب لعلت، نمکی شکرین است» تشبیه وجود دارد. واژه «شکر»

استعاره از «لب» است؛ و واژه «شور» در معنی «شور و شوق» قابل قبول است و در معنی مزه «شور» با نمک متناسب است؛ بنابراین در «شور»، ایهام تناسب وجود دارد. تکرار واژه‌های «نمک» و «شکر» واژه‌آرایی است.

آرایه‌های تلمیح و حس‌آمیزی در بیت وجود ندارد (۱)، (۲) و (۳) رد می‌شوند.

تکنیک برای پاسخ‌دادن به این‌گونه سؤالات، با آرایه‌هایی که مسلط‌تر هستید، رد گزینه کنید تا به پاسخ برسید.

تست و پاسخ ۳۳

در کدام بیت آرایه‌های «اغراق، جناس تام، واج آرایبی و استعاره» مشهود است؟

- (۱) ای ز چشمت رفته خواب از چشم خواب و آب رویست برده آب از روی آب
 (۲) پاک کن چهره حافظ به سر زلف ز اشک ورنه این سیل دمامد ببرد بنیادم
 (۳) با عشق و هوا برگ و نوا راست نیاید خاموش که عشاق نوا را نشناسند
 (۴) غیر از گهر عشق که پاینده و باقی است باقی همه چون موج ز دریا گذرانند

پاسخ: گزینه ۱ (علوم و فنون ادبی دهم - درس‌های ۳ و ۱۲ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹)

پاسخ تشریحی آرایه‌های ۱ اغراق: خواب از چشم خواب رفتن

جناس تام: آب دوم (آبرو) و آب سوم (مایه حیات)

واج آرایبی: صامت /ب/، شش بار در بیت به کار رفته و گوش نواز است.

استعاره: «چشم خواب» و «روی آب» تشخیص و استعاره دارد.

تست و پاسخ ۳۴

کدام بیت با «اظهار عجز پیش ستم‌پیشگان خطاست / اشک کباب موجب طغیان آتش است» آرایه‌های مشترک دارد؟

- (۱) هرگه که دل به عشق دهی، خوش دمی بود در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست
 (۲) به آب می‌برد و تشنه بازمی‌آرد هزار تشنه‌جگر را چه زنخدانش
 (۳) مجال خواب نمی‌باشدم ز دست خیال در سرای نشاید بر آشنایان بست
 (۴) این حدیث از سر دردی است که من می‌گویم تا بر آتش ننهی، بوی نیاید ز عبیر

پاسخ: گزینه ۲ (علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۳ و ۱۲)

مشاوره این سؤال، دارای ایده‌ای نو است که مشابه آن در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ نیز مطرح شده است.

پاسخ تشریحی بیت صورت سؤال، سه آرایه بارز دارد: اسلوب معادله (مصراع دوم، مثالی برای مصراع اول است)، تشخیص (اشک کباب) و

تناسب یا مراعات نظیر («عجز و اشک» و «کباب و آتش»).

این آرایه‌ها در ۲ نیز دیده می‌شود: شاعر در این بیت می‌گوید: «خیال معشوق به صورت‌های گوناگون هجوم می‌آورد و به من فرصت خوابیدن نمی‌دهد، همان‌گونه که شایسته نیست و نمی‌توان در خانه را به روی آشنایان بست، من نیز نمی‌توانم خیال معشوق را به خاطر راه ندهم.» در نتیجه در این‌جا اسلوب معادله داریم. قائل شدن دست برای خیال، ایجاد تشخیص می‌کند و میان «خواب و خیال» و هم‌چنین «در و سرای» مراعات نظیر یا تناسب وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در ۱ مصراع دوم، نمونه و مثالی برای مصراع اول است (اسلوب معادله) و میان «دل و عشق» و نیز «خیر و استخاره» تناسب هست؛ اما در این بیت تشخیص نداریم.

در ۲ بردن و بازآوردن «چاه زنخدان (=چانه)» تشخیص دارد و «آب و چه» تناسب دارند؛ اما دو مصراع از نظر معنی تکمیل‌کننده هم هستند و در این‌جا اسلوب معادله وجود ندارد.

در ۴ مصراع دوم، مثالی برای مصراع اول است (اسلوب معادله) و میان «بو و عبیر» تناسب وجود دارد؛ ولی این بیت فاقد تشخیص است.

تست و پاسخ ۳۵

آرایه‌های مقابل همه ابیات، «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- (۱) چو چشم مست تو را عین فتنه می‌بینم
 - (۲) خاطر خیط عقل گرچه بسی بخیه زد
 - (۳) فرهاد یاد باد که چون داستان او
 - (۴) به جای، خشک بماند سروهای چمن
- علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۳ و ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۶، ۹ و ۱۲

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

استعاره: استعاره تشبیه بسیار فشرده‌ای است که در آن، گوینده مشبّه‌به یا مشبّه را همراه با نشانه یا قرینه‌ای در جمله به کار می‌برد؛ بر این اساس که مشبّه‌به یا مشبّه در سخن آمده باشد. استعاره بر دو گونه است:

الف) استعاره مصرّحه (آشکار):

منظور از مصرّحه یا آشکار آن است که مشبّه‌به در سخن، آشکار و نمایان است؛ بنابراین، هرگاه گوینده مشبّه‌به را همراه با قرینه یا نشانه‌ای در سخن بیاورد، با استعاره مصرّحه (آشکار) روبه‌رو هستیم.

در بیت: «هزاران نرگس از چرخ جهانگرد/ فروشد تا برآمد یک گل زرد» شاعر در ذهن خود، ستاره‌ها را به «نرگس» و خورشید را به «گل زرد» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها مشبّه‌به‌ها را در سخن آورده است.

و در بیت: «گفتا که مرو به غربت و می‌بارید/ از نرگس تر به لاله بر مروارید» به ترتیب: چشم را به «نرگس تر»، گونه‌ها را به «لاله» و اشک را به «مروارید» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها مشبّه‌به‌ها را در سخن خود آورده است.

روش تشخیص استعاره مصرّحه:

برای تشخیص استعاره مصرّحه یا آشکار، اسم‌هایی را که در بیت آمده، بررسی می‌کنیم تا ببینیم آیا در معنی حقیقی و رایج خود به کار رفته‌اند یا خیر؛ در بیت: «مرا برف باریده بر پَر زاغ/ نشاید چو بلبل تماشای باغ» اسم‌هایی چون «برف»، «پَر زاغ»، «بلبل» و «باغ» آمده است، با بررسی این اسم‌ها می‌بینیم که «برف» و «پَر زاغ»، در مصراع اول را نمی‌توانیم در معنی حقیقی آن‌ها در نظر بگیریم؛ بلکه با توجه به مفهوم بیت، به ترتیب استعاره از موهای سفید و موهای سیاه شاعر هستند.

ب) استعاره مکنیه (پوشیده):

در این نوع استعاره، مشبّه همراه با نشانه یا جزئی از مشبّه‌به می‌آید؛ بنابراین، منظور از استعاره مکنیه یا پوشیده، پوشیده و پنهان بودن مشبّه‌به است؛ اما همواره ویژگی یا نشانه‌ای از مشبّه‌به در سخن وجود دارد که ما را به وجود فرایند تشبیه، راهنمایی می‌کند.

در جمله «چهره‌اش از شادی شکفت»، فعل «شکفت» ما را راهنمایی می‌کند که «چهره» به «گل» تشبیه شده است؛ یعنی: چهره‌اش از شادی (مانند گل) شکفت.

استعاره مکنیه، معمولاً به صورت‌های زیر، در سخن دیده می‌شود:

(۱) مشبّه + گزاره یا فعل مربوط به مشبّه‌به:

به صحرا شدم، عشق باریده بود. (فعل «باریده بود» ویژگی مشبّه‌به (باران / برف) است که به مشبّه (عشق) نسبت داده شده؛ بنابراین، عشق در ذهن گوینده به باران یا برف تشبیه شده است.)

(۲) عضو یا ویژگی مشبّه‌به + - + مشبّه (اضافه استعاری):

ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم. («آبرو» ویژگی مشبّه‌به (انسان) است که به مشبّه (فقر و قناعت) نسبت داده شده؛ بنابراین، فقر و قناعت در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده است.)

(۳) نسبت‌دادن صفت مشبّه‌به به مشبّه:

نار خندان، باغ را خندان کند. (صفت «خندان» ویژگی مشبّه‌به (انسان) است که به مشبّه (نار و باغ) نسبت داده شده؛ بنابراین، نار (انار) و باغ، در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده‌اند.)

۴) منادا واقع شدن مشبّه غیرانسان:

منادا واقع شدن، ویژگی انسان است؛ هرگاه یک موجود غیرانسان، منادا شود، با استعاره مکنیه روبه‌رو هستیم، زیرا در ذهن گوینده به انسان تشبیه شده است که می‌تواند منادا واقع شود و مورد خطاب قرار گیرد:

ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی! («باد بامدادی»، منادا شده است؛ بنابراین در ذهن شاعر، باد بامدادی به انسان تشبیه شده است).

نکته در استعاره مکنیه، معمولاً مشبّه‌به انسان است؛ هرگاه در استعاره مکنیه، ویژگی انسانی به مشبّه نسبت داده شود، استعاره مکنیه را «تشخیص» می‌گویند.

روش تشخیص استعاره مکنیه:

برای تشخیص استعاره مکنیه، بررسی می‌کنیم آیا نسبت‌دادن واژه‌های سخن به یکدیگر، حقیقی است یا بر اساس تشبیه و تخیل؛ مثلاً در مصراع: «مهرش به جان می‌کاشتم تا بر دهد مهر و وفا» فعل «می‌کاشتم»، به صورت تخیلی و غیرحقیقی به «مهر» نسبت داده شده و این فعل ما را راهنمایی می‌کند که «مهر» در ذهن گوینده به «دانه» یا «نهالی» تشبیه شده است که آن را می‌کارند تا بزرگ و بارور شود؛ همچنین است «کاشتن مهر» در بیت: «هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نچید / در رهگذار باد نهبان لاله بود»

پاسخ تشریحی در ۱) ترکیب «عین فتنه» با دو معنای «چشم فتنه» و «حقیقت فتنه / فتنه محض» ایهام دارد؛ و بین واژه‌های «خواب»

و «بیدار» تضاد وجود دارد.

در ۲) ترکیب «خیاط عقل» تشبیه و ترکیب «بالای (قامت) عشق» استعاره مکنیه دارد. نسبت دادن افعال «بخیه زدن» و «دوختن» به «عقل» نیز استعاره مکنیه و تشخیص است.

در ۳) ترکیب «شیرین حکایت» حس آمیزی دارد. واژه «شیرین» به معنی «دلنشین و مطبوع» آمده و معنای دیگرش (معشوق فرهاد) با «فرهاد» ایهام تناسب دارد.

در ۴) استعاره مصرّحه و حسن تعلیل وجود ندارد، زیرا واژه «سرو» در معنی حقیقی آمده و علت غیرواقعی و تخیلی برای موضوعی به کار نرفته است (در بیت، استعاره مکنیه (تشخیص) و اغراق وجود دارد).

تکنیک برای پاسخ‌گویی به چنین سؤالی، بهتر است بررسی را با آرایه‌هایی شروع کنیم که برایمان ساده‌تر است.

تست و پاسخ ۳۶

آرایه‌های «حس آمیزی، استعاره مصرّحه، لف و نشر، موازنه و ایهام» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

الف) عشق از خاکستر ما ریخت رنگ آسمان
ب) کسان که در رمضان چنگ می‌شکستندی
ج) چشمم آن دم که ز شوق تو نهد سر به لحد
د) گر نیک بنگرند به لطف و به قهر تو
ه) نظر تا کنی عرض نقل است و می

این شرار شوخ اول در دل آدم گرفت
نسیم گل بشنیدند و توبه بشکستند
تا دم صبح قیامت نگران خواهد بود
دانند کاین حیات دهد و آن دگر ممات
نفس تا کشی، حرف چنگ است و نی

۱) ج - الف - ب - ه - د ۲) ب - ج - الف - د - ه ۳) ب - الف - د - ه - ج ۴) ج - الف - ب - د - ه

پاسخ: گزینه ۳ (علوم و فنون ادبی دهم - درس ۹ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۹، ۶ و ۱۲)

پاسخ تشریحی الف) «شرار شوخ» در مصراع دوم، استعاره مصرّحه از «عشق» است که در مصراع اول حضور دارد.

ب) «شنیدن نسیم» آمیختن دو حس شنوایی و بویایی است.

ج) «نگران» با دو معنی مضطرب و نگاه‌کننده ایهام دارد.

د) لف‌ها: لطف و قهر / نشرها: این حیات دهد و آن دگر ممات [دهد]

ه) موازنه دارد: نظر با نفس / کنی با کشی / عرض با حرف / نقل با چنگ / می با نی = سجع متوازن یا متوازی هستند.

نکته گاهی در مصراع اول شعر، کلمه‌ای می‌آید و در مصراع دوم، مشبّه‌بیهی به‌عنوان جایگزین آن ذکر می‌شود. این «مشبّه‌به» که به‌تنهایی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

و به جای «مشته» به کار رفته است، استعاره مصرّحه از آن خواهد بود. در بیت زیر، این موضوع به خوبی دیده می‌شود:
 «بگفتا گر به سر یابیش خشنود؟ بگفت از گردن این وام افکنم زود»

کلمه «وام» در مصراع دوم، به جای «سر» نشسته که در مصراع اول آمده است و شاعر در واقع، «سر را به وامی تشبیه کرده که باید به محبوب بازپس داد»؛ بنابراین، «وام» استعاره مصرّحه از «سر» است.

تست و پاسخ ۳۷

با توجه به ابیات زیر کدام گزینه نادرست است؟

- وهم که باشد که بداند تو را پیکرت آراسته حق چون پری
 فهم چه باشد که شناسد تو را تا تو سوی صانع بی چون پری
- (۱) قافیه یکی از ابیات نادرست است.
 (۲) یکی از ابیات ذوقافیتین است.
 (۳) یکی از ابیات نادرست است.
 (۴) یکی از ابیات قافیه درونی دارد.

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره بحث قافیه تنوع خوبی دارد و باید به نکاتی که در این سؤال آمده است تسلط کامل داشته باشید، زیرا هر کدام از مطالب خواسته شده در این سؤال به تنهایی می‌تواند عنوان یک سؤال باشد.

- پاسخ تشریحی ۱** در بیت یک کلمات «بداند» و «شناسد» قافیه هستند و «د» شناسه است و الحاقی محسوب می‌شود و «بدان» و «شناس» قافیه نمی‌شوند؛ پس قافیه این بیت، نادرست است.
- ۲** در بیت یک «تو را» ردیف است.
- ۳** در بیت دوم «پری» در مصراع اول به معنی فرشته و پری است و در مصراع دوم به معنی «پروازکنی» است و قافیه دوم «چون» و «بی چون» است که بیت ذوقافیتین است.
- ۴** هیچ کدام از ابیات قافیه درونی ندارد.

تست و پاسخ ۳۸

حرف «روی» در کدام ابیات یکسان است؟

- (الف) آنچه با من می‌کند از دوستی سیمین‌تنی
 (ب) نگه خون شد به چشم دیدنی کو
 (ج) ور به دریا می‌رود خون می‌شود
 (د) هین از او خواهید نه از غیر او
 (ه) زرع را چون رسید وقت درو
- (۱) الف - ب (۲) ب - د (۳) ج - ه (۴) د - ه

(علوم و فنون ادبی دهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

به آخرین حرف اصلی قافیه «زوی» می‌گویند. برای پیدا کردن حرف روی، ابتدا باید حروف اصلی قافیه را پیدا کنیم. اگر طبق قاعده (۱) بود، حرف زوی مصوت‌های بلند «ا» یا «و» است و اگر طبق قاعده (۲) بود، آخرین صامت در حروف اصلی قافیه است.

پاسخ تشریحی ج کلمات قافیه «می‌شود و می‌رود» است و «د» حروف الحاقی و «و» حروف اصلی است و صامت «و» زوی است.

زبان و ادبیات فارسی پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

ه) «درو» و «نو» کلمات قافیه است و «و» حروف اصلی است و صامت «و» زوی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

الف) کلمات «سیمین‌تنی» و «منی» قافیه هستند و مصوت بلند «ی» الحاقی است و «ن» حروف اصلی است و صامت «ن» زوی است.

ب) کلمات «دیدنی و گل‌چیدنی» قافیه هستند و «ن» مصدری و مصوت بلند «ی» هر دو الحاقی هستند، زیرا پسوند مشترک‌کاند و «ید» حروف اصلی است و صامت «د» حرف زوی است.

د) کلمات قافیه «او» و «جو» است و مصوت بلند «و» حرف اصلی و همین مصوت، حرف زوی است.

تست و پاسخ ۳۹

وزن مقابل کدام مصراع «درست» است؟

۱) سرو را با آن بلندی غیرت آید (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)

۲) چو خرد غرق باده شد در دولت گشاده شد (فاعلاتن مفاعلهن فاعلاتن مفاعلهن)

۳) جز در گدایی کس این نیابد (مستفعلن فعل مستفعلن فعل)

۴) با باد چو بیدلان همی گردی (مفعول مفاعلهن فاعلن)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در کنکورهای اخیر دیده شده است که طراحان از وزن‌های خارج از کتاب هم سؤال‌اتی را مطرح کرده‌اند و گاهی بعضی از گزینه‌ها شعر نیمایی و بعضی شعر سنتی است. توصیه می‌شود در صورتی که از نظر سماعی خیلی قوی نیستید، حتماً گزینه‌ها را تقطیع کنید.

پاسخ تشریحی

سُ	د	شا	گ	لَ	دُو	ر	دَ	سُ	د	با	ق	عَ	رَد	خ	جُ
-	U	-	U	-	-	U	U	-	U	-	U	-	-	U	U
مفاعلهن				فاعلاتن				مفاعلهن				فاعلاتن			

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن»

نکته یکی از مواردی که معمولاً طراحان در پرسش‌های وزن‌یابی به آن نظر دارند، کم یا زیادتر آوردن هجای پایانی است.

۳) «مستفعلن فع مستفعلن فع» یا «فعلن فاعلن فع فاعلن فاعلن»

۴) «مفعول مفاعلهن مفاعلهن» یا «مستفعلن فاعلاتن مفعولن»

تست و پاسخ ۴۰

وزن کدام گزینه با بیت زیر یکسان است؟

«هر چه زَنندم به طعنه زخم که بازآ پوست به تن می‌فزایدم به ضخامت»

پخته شد انگور کنون غوره میفشار بیا
چون بروم زین سرا باغ و جنانی مرا
صحبت شیرین آن لب نمکین است
شيفته و بی‌خبری چند از این کار

۱) ای دل آغشته به خون چند بود شور جنون
۲) ای که در این خاکدان جان و جهانی مرا
۳) آنچه که شوریده‌ام نموده چو فرهاد
۴) دی سحری بر گذری گفت مرا یار

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

مشاوره برای پاسخ‌گویی به چنین سؤالاتی علاوه بر روش سماعی، تقطیع هجایی بیت صورت سؤال و مقایسه‌گزینده‌ها با آن و توجه به اختیارات شاعری روش اطمینان بخشی است.

پاسخ تشریحی

هر	چ	رَ	نَن	دَم	بِ	طَع	نِ	رَخ	م	ک	با	زا
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
مفتعلن			فاعلات				مفتعلن			فع		

۳

آن	چ	ک	شو	ری	دِ	آم	نِ	مو	دِ	جُ	قَر	هاد
-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-
مفتعلن			فاعلات				مفتعلن			فع		

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن»
- ۲ «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن»
- ۳ «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن»

تست و پاسخ ۴۱

نام وزن کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) چو شد صبح و خورشید رخشان دمید (متقارب مثنی محذوف) ۲) یک دفعه عالم بی خبر زیر و زبر کن (رجز مسدس سالم)
- ۳) کمندش بیشه بر شیران قفس کرد (هزج مسدس محذوف) ۴) دیده چون آن را ببیند سنبل انگارد همی (رمل مثنی محذوف)

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

در مرحله اول باید نام بحر یا وزن را تعیین کنیم؛ تکرار مفاعیلن ← هزج / تکرار مستفعلن ← رجز / تکرار فاعلن ← متقارب / تکرار فاعلاتن ← رمل. در مرحله دوم و بعد از نام‌گذاری باید به تعداد ارکان بیت دقت کنید؛ ابیات ۸ رکنی ← مثنی؛ ۶ رکنی ← مسدس و ۴ رکنی ← مرتع. در مرحله سوم باید به سالم یا محذوف بودن دقت کنید؛ اگر رکن آخر نسبت به ارکان دیگر یک هجا کم‌تر داشت «محذوف» و در غیر این صورت «سالم» نامیده می‌شود.

۲ وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فاعلن» است؛ پس این بیت مثنی است و سالم هم نیست.

تست و پاسخ ۴۲

وزن چند مصراع به ترتیب «دوری» و چند مصراع «ناهمسان سه‌رکنی» است؟

در این سؤال، علاوه بر دوری بودن بعضی از مصراع‌ها باید به تعداد ارکان و ناهمسان بودن هم توجه داشته باشید.

- وقت شبگیر بانگ ناله زبر
- دل آزاده‌ام از صبح طربناک‌تر است.
- مدت ما جمله به محنت گذشت
- قصر شهبان کی رسد به کلبه درویش
- بشکست و فتاد و جان به مالک داد
- آن کیست کاندرا آمد بازی کنان از این در

۴ - دو - یک

۳ - یک - یک

۲ - دو - دو

۱ - یک - دو

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس‌های ۸ و ۱۱ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی وقت شبگیر بانگ ناله زیر ← «فاعلاتن مفاعن فعلن» (ناهمسان سه‌رکنی)

بشکست و فتاد و جان به مالک داد ← «مفعول مفاعن مفاعیلن» یا «مستفعل فاعلات مفعولن» (ناهمسان سه‌رکنی)
آن کیست کاندرا آمد بازی کنان از این در ← «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» (دوری)
بررسی سایر مصراع‌ها:

دل آزاده‌ام از صبح طربناک‌تر است ← «فاعلاتن فاعلاتن فعلن» (همسان چهاررکنی)

مدت ما جمله به محنت گذشت ← «مفتعلن مفتعلن فاعلن» (مطابق درس هشتم پایه یازدهم: همسان سه‌رکنی)

قصر شهبان کی رسد به کلبه درویش ← «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» (ناهمسان چهاررکنی)

تست و پاسخ ۴۳

در کدام گزینه، سه نوع اختیار وزنی و دو نوع اختیار زبانی وجود دارد؟

۱) کنج غم هست اگر بزم طرب جایم نیست	هست خون دل اگر باده به مینایم نیست
۲) به سراپای تو ای سرو سهی قامت من	کز تو فارغ سر مویی به سراپایم نیست
۳) تو تماشاگاه خلقی و من از باده شوق	مستم آن‌گونه که یارای تماشاچیم نیست
۴) گوهری نیست به بازار ادب ورنه رهی	دامن دریا چون طبع گهرزایم نیست

(علوم فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۵ و ۸)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره معمولاً امکان این‌که سه اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن»، «ابدال» و «بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع» در کنار هم باشند، بیشتر از آمدن سه اختیار «ابدال»، «قلب» و «بلند در نظر گرفتن هجای پایان مصراع» در یک بیت است.

پاسخ تشریحی اختیارات وزنی: وزن همه گزینه‌ها «فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است. در ۱) رکن اول هر دو مصراع: به جای «فاعلاتن»، فاعلاتن آمده است و در رکن آخر هر دو مصراع، به جای «فعلن»، «فعلن» آمده است؛ پس هر دو مصراع ابدال دارند و سومین اختیار وزنی، بلندبودن هجای پایان مصراع است که هر دو مصراع به هجای کشیده ختم شده‌اند - اختیارات زبانی: هجای کوتاه «ن» در کلمه «خون» بلند می‌شود و در ترکیب «دل اگر» حذف همزه رخ می‌دهد (در ۱) سه نوع اختیار وزنی و دو نوع اختیار زبانی وجود دارد).

نکته حتماً دقت کنید که عنوان سؤال نوع اختیارات را می‌خواهد یا تعداد آن‌ها را یا هر دو را!

توجه حتماً گزینه‌های دیگر را بررسی کنید و علت رد آن‌ها را بیابید. به عنوان کمک، ما به تعداد اختیارات زبانی و وزنی گزینه‌ها اشاره می‌کنیم؛ اما خودتان آن‌ها را پیدا کنید.

۲) سه نوع وزنی - بدون اختیار زبانی

۳) سه نوع وزنی - یک نوع زبانی

۴) سه نوع وزنی - یک نوع زبانی

تست و پاسخ ۴۴

در کدام گزینه اختیار شاعری «قلب» بیشتر است؟

۱) داد مجیر از لب خود بده که تا درنگری	عمر وی آید به فنا حسن تو گردد سپری
۲) سایه نوری تو و ما جمله جهان سایه تو	نور که دیده است که او باشد از سایه جدا
۳) تا که در این کوچه غم نگه نمی‌کند به من	راه روم پیش روم تا نگهی بیش کند
۴) جمله نمودم چو خسی پیشه و مور و مگسی	یا هوس بوالهوس‌ی یا روش دیو و ددم

(علوم فنون ادبی دوازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

طبق نظر کتاب درسی اختیار شاعری «قلب» تنها در دو رکن «مفتعلن» و «مفاعلن» رخ می‌دهد. «قلب» هر چند در رکن‌های «مستفعل» و «فاعلات» هم بسیار رایج است، اما اولویت را به وزن‌هایی می‌دهیم که دو رکن مورد نظر کتاب درسی در آن‌ها وجود دارد.

پاسخ تشریحی

تا	ک	د	ر	پ	ک	چ	ی	ع	م	ن	گ	ن	م	ب	م
-	U	U	-	-	U	U	U	-	U	U	-	U	-	U	-
را	ه	ر	و	م	ی	ش	ر	م	و	ت	ن	گ	ه	ش	د
-	U	U	-	-	U	U	U	-	U	U	U	U	-	U	-
مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن				مفتعلن			

در این بیت، در مصراع اول دو بار به جای «مفتعلن»، «مفاعلن» آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در ۱) یک «قلب» وجود دارد؛ آن را پیدا کنید. در گزینه‌های دیگر، اختیار شاعری «قلب» وجود ندارد.

تست و پاسخ ۴۵

همه موارد کاملاً در ابیات زیر مصداق پیدا می‌کنند، به جز:

- شاهان به حال زار فقیران نظر کنند
- از پا درآمدم، ز سر لطف دست‌گیر
- بر خاک آستان تو سر می‌نهد جهان
- تو شاه روزگاری و چون من فقیر نیست
- چون جز امید وصل توام دستگیر نیست
- زانش نظر به جانب تاج و سریر نیست

۱) بیت اول با بیت «حافظ دوام وصل میسر نمی‌شود / شاهان کم التفات به حال گدا کنند»، تقابل مفهومی دارد.

۲) قافیه اشعار براساس قاعده «۲» سروده شده است و آرایه‌های «تضاد، جناس و کنایه» در آن یافت می‌شود.

۳) ابیات را می‌توان به دو گونه دسته‌بندی هجایی کرد و همه اختیارات زبانی در آن یافت می‌شود.

۴) در سروده، حرف روی، «ت» است و یک نوع اختیار وزنی در آن می‌توان یافت.

پاسخ: گزینه ۲ (علوم و فنون ادبی دهم - درس‌های ۱۱ و ۱۲ / علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱۳ / علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس‌های ۲، ۵، ۶ و ۸)

پاسخ تشریحی کلمات قافیه «فقیر، دستگیر و سریر» هستند و «ر» حرف زوی است. توجه داشته باشید که «نیست» ردیف است؛ البته در

این سروده، یک نوع اختیار وزنی وجود دارد، چون واژه «نیست» هجای کشیده است و هجای آخر مصراع، بلند در نظر گرفته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) در بیت اول، سخن از عنایت شاهان به فقیران است؛ اما بی‌تی که در ۱) آمده، مفهومی متضاد (متقابل) با آن دارد و می‌گوید: شاهان به

حال گدا کم توجه‌اند.

۲) قاعده قافیه ۲ است، چون آخرین حرف اصلی آن «ر» است / کنایه: از پا در آمدن: کنایه از ناتوان شدن / جناس: دست‌گیر و دستگیر - بر و

سر / تضاد: شاهان و فقیران

۳) وزن ابیات: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل» یعنی دو وزنی است / در مصراع دوم بیت اول، «تو» هجای

کوتاه است و باید به بلند تبدیل شود و «ری» در «روزگاری» هجای بلند است که باید به کوتاه تبدیل شود و در مصراع اول بیت دوم «درآمدم»

حذف همزه دارد.

نکات ۱) زوی: آخرین حرف اصلی قافیه است. ۲) در کلمات جناس ناهمسان اگر یکی از واژه‌ها حرف و بی‌معنی و دیگری معنادار باشد،

جناس درست است؛ مانند: سر و بر. اما اگر هر دو واژه، حرف و بی‌معنی باشند، جناس محسوب نمی‌شوند؛ مانند: در (حرف اضافه) و گر.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

تست و پاسخ ۴۶

مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- (۱) صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق
 - (۲) وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی
 - (۳) وقت آن است که مردم ره صحرا گیرند
 - (۴) هر وقت خوش که دست دهد مغتنم شمار
- نیست فردا گفتن از شرط طریق
حاصل از حیات ای جان این دم است تا دانی
خاصه اکنون که بهار آمد و فروردین است
کس را وقوف نیست که انجام کار چیست

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تحلیل فصل اول)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

یکی از مفاهیم پرتکرار در ادبیات تعلیمی «فرصت را غنیمت شمردن و کارها را به فردا نینداختن» است. همین مفهوم در ادبیات عرفانی با «قدر وقت را دانستن و وقت را با اندیشه گذشته و آینده تباه نکردن» بیان می‌شود. البته «وقت» در ادبیات عرفانی مفهومی خاص تر می‌یابد و تبدیل به یکی از اصطلاحات خاص عرفانی نیز می‌شود.

پاسخ تشریحی ۳ به «توصیه به گشت‌وگذار در دامان طبیعت در فصل بهار» اشاره دارد؛ در حالی که مفهوم مشترک سایر ابیات «توصیه به غنیمت‌شمردن زمان حال» و «پرهیز از فردا گفتن و پرداختن به زمان‌های نیامده» است.

تست و پاسخ ۴۷

مفهوم «همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی» در کدام بیت آمده است؟

- (۱) من اگر کامروا گشتم و خوش‌دل چه عجب
 - (۲) درد دل دوستان گر تو پسندی رواست
 - (۳) از سر من هوای او هیچ به در نمی‌رود
 - (۴) یکی را به سر بر نهد تاج بخت
- مستحق بودم و این‌ها به زکاتم دادند
هر چه مراد شماس ت غایت مقصود ماست
گر ز در سرای او بخت کشد به گلشنم
یکی را به خاک اندر آرد ز تخت

(علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی مفهوم مصراع دوم بیت سؤال، این است که: عزت و ذلت انسان در اختیار خداست و این خداست که انسان را از قعر چاه به اوج عزت می‌رساند یا از عرش به فرش می‌اندازد. بیت ۴ نیز همین مفهوم را دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم بیت ۱ لایق بودن برای کامروایی و خوشدلی و بیت ۲ تسلیم‌بودن در برابر معشوق و بیت ۳ فراموش نکردن معشوق است.

نکته مصراع «همه بیشی تو بکاهی همه کمی تو فزایی» تلمیح به آیه «تَعَزُّ مِنْ تَشَاءُ وَ تَذَلُّ مِنْ تَشَاءُ» (خدا هر که را بخواهد عزت می‌دهد و هر که را بخواهد خواری می‌دهد) دارد که یکی از پیام‌های کلیدی و پرکاربرد ادبیات عرفانی فارسی است.

تست و پاسخ ۴۸

مفهوم بیت زیر از کدام بیت دریافت می‌شود؟

«وان که محتاج خلق شد خوار است / گرچه در علم بوعلی سیناست»

- (۱) هر عمل دارد به علمی احتیاج
 - (۲) آلا به روی دوست به دنیا و آخرت
 - (۳) یا رب تو چنان کن که پریشان نشوم
 - (۴) احتیاج است آن که قدر آدمی کم می‌کند
- کوشش از دانشش همی‌گیرد رواج
ما را به هیچ وجه دگر نیست احتیاج
محتاج برادران و خویشان نشوم
در بر نامرد، پشت مرد را خم می‌کند

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان و ادبیات فارسی

پاسخ تشریحی مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه ۴ «خوار و بی‌قدر شدن آدمی به خاطر احتیاج و اعلام نیاز به دیگران» است. مفهوم سایر ابیات:

- ۱) دانش و تخصص موجب رونق کار و عمل می‌شود.
- ۲) به جز معشوق (خداوند) به دیگری محتاج نیستیم.
- ۳) دعا برای محتاج دیگران نشدن / پرهیز از بیان احتیاج به غیر خدا / همت والا

تکنیک در سؤالاتی که مضمون ابیات یکسان است (مثلاً همه درباره «احتیاج» سخن می‌گویند) به نگاه مثبت یا منفی شاعر به آن مضمون دقت کنید تا حداقل دو تا از گزینه‌ها را به این شیوه رد کنید. منظور این است که ببینید آیا شاعر آن مضمون را ناپسند و نکوهیده می‌داند (مانند ۳) و (۴) یا نگاهی متفاوت به آن دارد (مانند ۱) یا (۲). حالا هر یک از گزینه‌های باقی‌مانده را از نظر مفهومی با بیت سؤال مقایسه کنید تا به تشابه یا تفاوت آن‌ها پی ببرید و دوباره رد گزینه کنید.

تست و پاسخ ۴۹

بیت «ولیکن ماه دارد قصد بالا / فروشد آفتاب از کوه بابل» با کدام بیت ارتباط تصویری دارد؟

تصویر «غروب آفتاب و طلوع ماه» در کدام گزینه توصیف شده است.

۱) به یک ماه بالا گرفت آن نهال	۲) چو خورشید بر چرخ بنمود تاج
۳) شه مشرق که مغرب را پناه است	۴) چو آفتاب پس کوهسار پنهان شد
- فزون زان که دیگر درختان به سال
زمین شد به کردار تابنده عاج
قزل‌شه که افسرش بالای ماه است
ز شرق از پس اشجار مه نمایان شد

(علوم و فنون ادبی دهم - کارگاه تحلیل فصل ۲)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه گاهی شاعر در سروده خود تصویری را توصیف می‌کند که با کمی دقت می‌توانیم آن تصویر را در ذهن خود مجسم کنیم. اغلب چنین تصویری با مفهوم ارائه‌شده در بیت، تناسب و هم‌خوانی دارد. در کنکور گاهی این تصاویر مشترک میان ابیات مد نظر است.

پاسخ تشریحی در بیت سؤال «غروب آفتاب و طلوع ماه» به تصویر درآمده است. همین تصویر را در ۴ نیز می‌توان دید. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) معنی بیت: رشد سریع نهال در ماه اول، بیش از رشد درختان دیگر در طول یک سال بود.
- ۲) طلوع خورشید و روشن شدن جهان
- ۳) توصیف مقام والای ممدوح (قزل‌شاه)

تست و پاسخ ۵۰

مفهوم کدام ابیات یکسان است؟

الف) من از این بند نخواهم به درآمد همه عمر	ب) از فلاخن سنگ بی‌گردش نمی‌گردد خلاص
ج) دل نه زان‌سان به کمند تو گرفتار شد ای جان	د) در قفس طلبد هر کجا گرفتاری است

- ۱) الف - د ۲) ب - ج ۳) الف - ج ۴) ب - د

(علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی در ابیات «الف» و «د» مفهوم مشترک این است که «عاشق به دنبال رهایی از بند عشق نیست» و با بیت زیر تناسب مفهومی دارند:

اسیرش نخواهد رهایی ز بند شکارش نجوید خلاص از کمند

مفهوم بیت «ب»: رهایی جان عارف از بند (تن) با سرور و ذوق
مفهوم بیت «ج»: با تدبیر نمی‌توان از کمند عشق رها شد.

تست و پاسخ (۵۱)

کدام یک در رابطه با فرصت‌ها و محدودیت‌های تغییرات هویتی، درست است؟

- ۱) فرصت‌های افراد برای کسب هویت‌های جدید متفاوت است؛ زیرا هر جامعه‌ای بنا به عقاید و هنجارهایش برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.
- ۲) جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، هر نوع تحرک اجتماعی را صرفاً برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند و از کانون‌های قدرت پیروی می‌کنند.
- ۳) در یک جهان سکولار فعالیت‌هایی که هویت دینی و معنوی افراد را نفی کند به رسمیت شناخته نمی‌شود و هویت‌هایی که بر مبنای عقاید دینی و معنوی افراد است نمی‌تواند ظهور اجتماعی داشته باشد.
- ۴) اگر تغییرات هویتی از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر رود و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۰)

درس نامه در جهان‌های اجتماعی مختلف، فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی و کسب هویت‌های جدید، متفاوت است. هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند. در جدول زیر به بررسی امکان تغییرات هویتی در برخی جهان‌های اجتماعی می‌پردازیم:

<ul style="list-style-type: none"> ● براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد. ● صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد. 	جامعه آپارتاید (جدانژادی)
<ul style="list-style-type: none"> ● قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است. ● تحرک اجتماعی صعودی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند. 	جامعه سرمایه‌داری
<ul style="list-style-type: none"> ● هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند. 	جامعه دینی و معنوی
<ul style="list-style-type: none"> ● حول ارزش‌های دنیوی و این‌جهانی شکل می‌گیرد و تحرک اجتماعی را در محدوده همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد. ● هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند در آن بروز و ظهور داشته باشد. ● فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌کند. <p>مثال ۱: جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی</p> <p>مثال ۲: عدم امکان رأی‌دادن به قوانین الهی در کشورهای تحت نفوذ غرب، مانند الجزایر (دموکراسی کنترل‌شده)</p>	جامعه سکولار و دنیوی

پاسخ تشریحی تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.
- ۲) جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، تحرک اجتماعی صعودی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند. وجود عبارت «قدرت» در این جمله نادرست است.
- ۳) در یک جهان سکولار، هویت‌هایی که ابعاد دینی و معنوی انسان را نفی کند، به رسمیت شناخته می‌شود.

تست و پاسخ ۵۲

در متن زیر، به ترتیب به کدام آسیب‌های اجتماعی اشاره شده است؟
 «هنگامی که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های سازنده جهان اجتماعی، ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند، چه پیامدی حاصل می‌شود؟» «در چه صورت راه برای دگرگونی هویت فرهنگی یک جهان اجتماعی باز می‌شود؟» «علل درونی آن به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازمی‌گردد؟» «کدام آسیب مربوط به جامعه‌ای است که فرهنگ تاریخی خود را فراموش کرده است؟»

- ۱) تزلزل فرهنگی - بحران هویت - تحول فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی
- ۲) تزلزل فرهنگی - تزلزل فرهنگی - تعارض فرهنگی - خودباختگی فرهنگی
- ۳) بحران هویت - بحران هویت - تعارض فرهنگی - از خودبیگانگی تاریخی
- ۴) بحران هویت - تزلزل فرهنگی - تحول فرهنگی - خودباختگی فرهنگی

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۱۱ و ۱۲)

پاسخ تشریحی تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد

تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدهند.

اگر در یک جهان اجتماعی بحران هویت پدید آید، راه برای دگرگونی هویت فرهنگی آن جهان اجتماعی باز می‌شود.

علل درونی تحولات فرهنگی یا به ابداعات و نوآوری‌های مثبت و منفی افراد و اعضای جهان اجتماعی مربوط می‌شود یا به کاستی‌ها و بن‌بست‌های موجود در هویت فرهنگی جهان اجتماعی بازمی‌گردد.

اگر جهان اجتماعی، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خودبیگانگی تاریخی می‌شود.

تست و پاسخ ۵۳

طبق دسته‌بندی انواع قدرت، هر یک از موارد زیر به ترتیب، مربوط به کدام قسمت در جدول است؟

- قدرت برخلاف حکم الهی و تبعیت از روی احساس رضایت
- تأثیرگذاری بر اراده دیگران برای رسیدن به اهداف خود
- هر نوع تدبیر و سازمان‌دادن قدرت

مفهوم	مصادیق یا ویژگی‌ها
«الف»	اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین
اقتدار غیرمشروع	«ب»
قدرت اجتماعی	«ج»

۱) «ج» - «الف» - «ب» ۲) «ب» - «ج» - «الف» ۳) «ب» - «الف» - «ج» ۴) «ج» - «ب» - «الف»

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۵)

پاسخ تشریحی هنگامی که قدرت برخلاف حکم و قانون الهی باشد و تبعیت از قدرت هم از روی احساس رضایت باشد، اقتداری غیرمشروع

شکل می‌گیرد. (ب)

قدرت اجتماعی هنگامی پیدا می‌شود که انسان برای رسیدن به اهداف خود بتواند بر اراده دیگران تأثیر بگذارد و اراده و کار ارادی آنان را به خدمت بگیرد. (ج)

هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید. زیرا سیاست اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین است. سیاست در معنای عام خود، شامل هر نوع تدبیر و سازمان‌دادن قدرت است. (الف)

تست و پاسخ ۵۴

- به ترتیب موضوع «جنبش وال استریت»، علت «پدید آمدن پیمان‌هایی مانند بریکس» و پیامد «جنگ سرد» چیست؟
- از مصادیق چالش فقر و غنا - حفاظت و حمایت از منابع کشورها برای ایجاد و استقرار صلح جهانی - تداوم جنگ گرم بین مناطق پیرامونی بلوک شرق و غرب
 - راهکاری برای مقابله با بحران اقتصادی ۲۰۰۸ آمریکا و اروپا - حمایت از کشورهای توسعه‌یافته - رونق اقتصاد کشورهای وابسته به تسلیحات نظامی
 - جنبشی در مقابله با بحران اقتصادی - مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های اروپایی و آمریکایی - رونق اقتصاد کشورهای صنعتی
 - از اقدامات زیست‌محیطی برای مقابله با بحران بوپال - ارتقادهنده وضعیت کشورهای در حال رشد و توسعه‌نیافته - انتقال جنگ و درگیری به کشورهای استعمارزده

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۸، ۱۰ و ۱۱)

پاسخ تشریحی: بحران اقتصادی سال‌های اخیر در اروپا و آمریکا از سال ۲۰۰۸ شروع شده است و با وجود تلاش‌هایی که برای مهار آن می‌شود همچنان ادامه دارد. جنبش وال استریت، اقدامی برای مقابله با این بحران اقتصادی است. برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی، کشورهای عضو بریکس و ... بین دولت‌ها شکل گرفته است. کشورهای عضو بریکس، خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقادهنده وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهان می‌دانند. پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

تست و پاسخ ۵۵

- عالمان شیعی چه زمانی تعامل خود را از مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز تغییر دادند و این تغییر چه پیامدی به همراه داشت؟
- هنگامی که حکومت قاجار با ورود به عرصه سیاسی و اجتماعی از دولت‌های استعماری تأثیر پذیرفت - اصلاح رفتار حاکمان قاجار یا ساختار حکومت آن‌ها توسط بیدارگران اسلامی، از جمله جنبش تنباکو.
 - هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به قراردادهای استعماری روی آورد - ورود فعال عالمان شیعی به عرصه زندگی اجتماعی و سیاسی در جهت رقابت با قدرت حاکم؛ مانند جنبش تنباکو.
 - زمانی که همکاری سیاسی با قاجار صرفاً در حد واجبات نظامیه انجام می‌شد - همکاری عالمان شیعه با حاکمان قاجار در اموری که برای بقای زندگی اجتماعی ضروری است؛ مانند حفظ امنیت یا مقابله با دشمنان خارجی.
 - زمانی که در جریان انقلاب مشروطه رقابتی سخت بین بیدارگران و منورالفکران غرب‌گرا شکل گرفت - ظالمانه و غیرمشرع دانستن حاکمیت حاکمان قاجار توسط علمای شیعه و تدوین رساله‌های جهادیه.

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۴)

درس‌نامه ... فرایند شکل‌گیری انقلاب مشروطه

- گام اول: نخستین بیدارگران اسلامی در ایران، جنبش‌هایی را برای اصلاح رفتار حاکمان و ساختار حکومت قاجار به وجود می‌آوردند.
- گام دوم: تعامل عالمان شیعی با قاجار براساس «مقاومت منفی» بود.

در مقاومت منفی، حاکمیت پادشاه، ظالمانه و غیرمشرع دانسته می‌شود و همکاری سیاسی با آن، جز در حد واجبات نظامیه انجام نمی‌شود. **تعریف**

منظور از واجبات نظامیه اموری است که برای بقای زندگی احتمالی لازم است؛ مانند حفظ امنیت یا مقابله با دشمنان خارجی.

• **گام سوم** - هنگامی که قاجار (به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری) به جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، «مقاومت منفی» به سوی «فعالیت رقابت‌آمیز» تغییر کرد. برخورد رقابت‌آمیز عالمان دینی با قاجار، حرکت اصلاحی بود. آن‌ها برای اصلاح برخی رفتارهای پادشاهان قاجار تلاش می‌کردند. جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است. تعریف، منظور از فعالیت رقابت‌آمیز، ورود فعال به عرصه زندگی اجتماعی و سیاسی، در جهت رقابت با آن است.

• **گام چهارم** - تجربه موفق جنبش تنباکو، فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد. جنبش عدالتخانه فقط به دنبال اصلاح کار یا رفتار خاصی از پادشاه نبود بلکه اصلاح شیوه زمامداری او را هدف قرار داده بود. این جنبش در پی تأسیس مجلسی بود که قوانین عادلانه الهی را تدوین کند و شاه را ملزم سازد که در چهارچوب این قوانین عمل کند. این حرکت، حاکمیت را از مدار استبداد به مدار عدالت منتقل می‌کرد. جنبش عدالتخانه از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می‌داد، یک انقلاب اجتماعی بود. مشکل عدالتخانه این بود که رفتار عادلانه را به کسانی تحمیل می‌کرد که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند. آن‌ها قدرت را با شمشیر قوم و عشیره یا حمایت دولت‌های استعمارگر به دست آورده بودند؛ عالم به عدالت نبودند و عمل به عدالت نیز به قدر کافی در شخصیت آن‌ها نهادینه نشده بود.

پاسخ تشریحی هنگامی که قاجار - به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری - به جای مقاومت در برابر بیگانگان، به قراردادهای استعماری روی آوردند، مقاومت منفی به سوی فعالیت رقابت‌آمیز تغییر کرد. منظور از فعالیت رقابت‌آمیز، ورود فعال به عرصه زندگی اجتماعی و سیاسی، نه در جهت تأیید قدرت حاکم و حمایت از آن، بلکه در رقابت با آن است. جنبش تنباکو نمونه‌ای از فعالیت‌های رقابت‌آمیز است.

تست و پاسخ ۵۶

به ترتیب هر یک از موارد زیر، نشان‌دهنده کدام موضوع است؟

«فهم کنش اجتماعی»، «مطالعه نابرابری اجتماعی»، «فهم معنای زندگی» و «ارائه معیارهای جهان‌شمول برای رفع منازعات هویتی»

(۱) نقطه‌ضعف رویکرد تبیینی - نقطه‌قوت رویکرد انتقادی - نقطه‌قوت جامعه‌شناسی تفسیری - نقطه‌ضعف جامعه‌شناسی انتقادی

(۲) نقطه‌قوت رویکرد تفسیری - نقطه‌قوت رویکرد انتقادی - هدف رویکرد تفسیری - نقطه‌قوت رویکرد تفسیری

(۳) نقطه‌ضعف رویکرد تبیینی - روش جامعه‌شناسی تبیینی - هدف رویکرد تفسیری - نقطه‌ضعف رویکرد تفسیری

(۴) نقطه‌قوت رویکرد تفسیری - روش جامعه‌شناسی تبیینی - نقطه‌قوت جامعه‌شناسی تفسیری - نقطه‌ضعف جامعه‌شناسی انتقادی

(پایه‌شناسی دوازدهم - ترکیبی)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره مطالب این سؤال از بخش «سخنی با دانش آموز» طراحی شده است. از این بخش در کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ نیز سؤال طرح شده بود.

پاسخ تشریحی

نقطه‌ضعف	نقطه‌قوت	رویکرد
فهم کنش اجتماعی	مطالعه نظم اجتماعی	تبیینی
مطالعه و بررسی قدرت اجتماعی	فهم معنای زندگی	تفسیری
ارائه معیارهای جهان‌شمول برای رفع منازعات هویتی	مطالعه نابرابری اجتماعی	انتقادی

تست و پاسخ ۵۷

نگرش نسبت به نابرابری اجتماعی در رویکردهای کمونیستی و لیبرالی به ترتیب چگونه است؟

- (۱) تأکید آنان بر قشربندی نشان می‌دهد که باید انگیزه رقابت از بین برود و راه پیشرفت مادی مسدود گردد - مالکیت خصوصی برای بقای جامعه ضرورت ندارد و باید حذف شود و نابرابری‌های اجتماعی از نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود.
- (۲) نابرابری‌های اجتماعی ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست - با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع را در پدیدآیی و تداوم آن نادیده می‌گیرند.
- (۳) برای ایجاد برابری و عدالت اقتصادی باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت تا دیگر طبقه پایین نداشته باشیم - دولت باید برای کاهش نابرابری‌ها تدابیری بیندیشد؛ برای مثال از ثروتمندان مالیات بگیرد.
- (۴) از گذشته تا حال هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است و قشربندی در همه زمان‌ها و مکان‌ها موجود بوده است - نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجه نابرابری‌های طبیعی نیستند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه...

- (۱) رویکرد لیبرالی (موافقان قشربندی اجتماعی):
 - معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد.
 - نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود.
 - طرفدار قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است.
- (۲) رویکرد کمونیستی (مخالفان قشربندی):
 - مخالف قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌هاست.
 - معتقدند که نابرابری‌های اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست؛ بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست و باید با آن مبارزه کرد.
 - عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.
 - مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است؛ بنابراین برای ایجاد برابری، باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت. مخالفان قشربندی گمان می‌کنند، اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایطی یکسان خواهند داشت.

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) نادرست (رویکرد کمونیستی بر معایب قشربندی تأکید می‌کند؛ نه خود قشربندی). - نادرست (در رویکرد کمونیستی، اعتقاد بر آن است که مالکیت خصوصی باید لغو شود).
- ۳) درست - نادرست (مربوط به مدل عدالت اجتماعی (رویکرد سوم) است).
- ۴) نادرست (مربوط به رویکرد لیبرالی است). - نادرست (مربوط به رویکرد کمونیستی است).

تست و پاسخ ۵۸

در مطالعه یک پدیده اجتماعی مانند اعتیاد، هر یک از رویکردهای تبیینی، تفسیری و انتقادی به ترتیب چه هدفی را دنبال می‌کنند؟

- (۱) یافتن معنای کنش افراد - ارائه پیشنهاد برای رسیدن به وضع مطلوب - انتقاد از وضع موجود
- (۲) پیشگیری و کنترل اعتیاد - معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی - تفسیر، انتقاد و تجویز
- (۳) نگاه از بیرون به این پدیده - شناخت و کشف نظم اجتماعی - نقد و اصلاح رفتار کنشگران
- (۴) پیش‌بینی و پیشگیری از این پدیده - تلاش برای فهم معنای کنش افراد - تجویز وضع مطلوب

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۳، ۵، ۷)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

نکته سؤال به دنبال «هدف» رویکردهاست؛ نه موضوع یا روش آن‌ها.

درس نامه

جامعه‌شناسی انتقادی	جامعه‌شناسی تفسیری	جامعه‌شناسی تبیینی	رویکرد معیار
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن‌ها	کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی	چه چیزی را مطالعه می‌کند؟ (موضوع)
تفسیری، انتقادی و تجویزی	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	چگونه مطالعه می‌کند؟ (روش)
انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و ارائه پیشنهاد و راه‌حل برای رسیدن به آن	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی	قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه از طریق شناخت نظم اجتماعی	به دنبال چیست؟ (هدف)

پاسخ تشریحی بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تفسیری - انتقادی - انتقادی
- ۲) تبیینی - تفسیری - انتقادی (بیانگر روش رویکرد انتقادی است؛ نه هدف آن.)
- ۳) تبیینی (بیانگر روش رویکرد تبیینی است؛ نه هدف آن.) - تبیینی - انتقادی

تست و پاسخ ۵۹

به ترتیب کدام یک از ویژگی‌های عقل نظری است و کدام یک از کارکردهای عقل تجربی نیست؟

- ۱) واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند شناسایی می‌کند - دانشمندان برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی از این عقل استفاده می‌کنند و همواره به آزمون‌های حسی پایبندند.
- ۲) هرگونه تلاش ذهنی و علمی را شامل می‌شود و انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد - واقعیت‌هایی را که با آگاهی و اراده انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها را شناسایی می‌کند.
- ۳) قانون علیت در فلسفه یا قانون جاذبه زمین در فیزیک با این عقل شناخته می‌شود - هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند.
- ۴) به کمک حس و با روش تجربی احکام ریاضی و متافیزیکی را درمی‌یابد و ریاضی و فلسفه را شکل می‌دهد - درباره ارزش‌های فردی و اجتماعی داوری می‌کند؛ برای مثال عدالت را خوب و ظلم را بد ارزیابی می‌کند.

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۳

نکات

- ۱) عقل در معنای عام هرگونه تلاش ذهنی و فکری را شامل می‌شود که هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می‌کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می‌برند. در این معنا می‌توان از انواع عقل سخن گفت: عقل ابزاری (تجربی)، عقل تفسیری و عقل انتقادی.
- ۲) عقل در معنای خاص، قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد و براساس موضوع مورد مطالعه خود به اقسامی تقسیم می‌شود: عقل نظری و عقل علمی.

پاسخ تشریحی بررسی گزینه‌ها:

- ۱) عقل نظری - عقل تجربی / قسمت اول مربوط به عقل عام است و قسمت دوم مربوط به عقل خاص است. - عقل عملی / عقل نظری - عقل در معنای عام / توضیح نادرستی درباره عقل نظری است؛ زیرا عقل نظری، با کمک عقل و استدلال، احکام ریاضی و متافیزیکی را درمی‌یابد. - عقل عملی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

علوم اجتماعی

تست و پاسخ ۶۰

در ارتباط با اندیشمندان، نظریات و روش آن‌ها، پاسخ درست کدام است؟

- ملاک فارابی برای تقسیم‌بندی جوامع به انواع مختلف چه بود؟
 - چرا ماکس وبر، تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌داند؟
 - اهمیت امروزی ابوریحان بیرونی در مطالعات مذهبی، تاریخی و جغرافیایی چیست؟
 - کدام اندیشمند در کتابی با عنوان «نظام ادب، تعارف و مفهوم وجهه در فرهنگ ایرانی» به تعارفات ایرانیان اشاره کرده است؟
- (۱) استدلال عقلی - تفاوت پدیده‌های طبیعی با پدیده‌های معنادار - به‌کارگیری روش تجربی در کنار روش انتقادی - چارلز هندی
 - (۲) نوع علم و اندیشه جوامع - محدود دانستن علم به علم تجربی - به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی - سوفیا کوتلاکی
 - (۳) مقایسه جوامع زمان خود با جوامع گذشته - تفاوت جهان اجتماعی و جهان طبیعی - به‌کارگیری روش حسی در کنار روش تفهیمی - وبر
 - (۴) نوع فرهنگ و رفتار جوامع - ضرورت اثبات موضوعات با روش تجربی - به‌کارگیری روش تفهیمی در کنار روش حسی - نیکی کدی

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۵، ۸ و ۹)

پاسخ تشریحی

فارابی با توجه به جوامع زمان خود و جوامع گذشته و همچنین با استدلال عقلی، جوامع مختلف را براساس نوع علم، اندیشه، فرهنگ و رفتاری که دارند، به انواعی تقسیم کرده است.

ماکس وبر، از آن‌جا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌داند، معتقد بود آن‌چه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌داند، بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت.

اهمیت امروزی ابوریحان در به‌کارگیری روش انتقادی در کنار روش تجربی، در بررسی‌های مذهبی، تاریخی و جغرافیایی است. سوفیا کوتلاکی، مردم‌شناس یونانی، در کتابی با عنوان «نظام ادب، تعارف و مفهوم وجهه در فرهنگ ایرانی» به تعارفات ایرانیان اشاره کرده است.

تست و پاسخ ۶۱

پاسخ درست پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کدام‌یک، از فواید و کارکردهای علوم اجتماعی نیست؟
- بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست‌محیطی، محصول کدام دیدگاه است؟
- کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک، یادآور کدام مفهوم است؟
- در جامعه ایرانی، ساده‌زیستی جزء کدام بخش از آرمان‌ها محسوب می‌شود؟

- (۱) داوری درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری - دیدگاه انسان مدرن - تنازع هویت - بیرون از قلمرو واقعی
- (۲) پیش‌بینی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی - نگاه دنیوی به طبیعت - وحدت و کثرت هویت‌ها - درون قلمرو واقعی
- (۳) پیش‌بینی و پیشگیری برای غلبه بر طبیعت - نگاه دنیوی به طبیعت - مدل تکثرگرا - بیرون از قلمرو واقعی
- (۴) کمک به انسان در استفاده صحیح از طبیعت - دیدگاه انسان مدرن - وحدت یا کثرت هویت‌ها - درون قلمرو واقعی

پاسخ: گزینه ۳

(جامعه‌شناسی دهم - درس‌های ۶ و ۷ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۲ و ۸)

پاسخ تشریحی

پیش‌بینی، پیشگیری، کنترل و غلبه بر طبیعت، از فواید علوم طبیعی است.

موارد سایر گزینه‌ها از فواید و کارکردهای علوم اجتماعی است.

در جهان اجتماعی دنیوی، طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارد و صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است که انسان می‌تواند به میل خود در آن دخل و تصرف کند. بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست‌محیطی کنونی در دنیا محصول همین دیدگاه است.

درون بسیاری از جوامع صنعتی، تقسیم‌بندی‌های نژادی و قومی وجود دارد؛ از جمله: جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا و کشمکش میان فلامان‌ها و والون‌ها در بلژیک. این موارد بیانگر سیاست‌گذاری هویتی تکثرگراست.

تست و پاسخ ۶۲

هر یک از موارد زیر، با چه موضوعی ارتباط دارد؟

- به دستور غازان خان، شهادتین بر دو سوی سکه‌ها ضرب شد.
- مالیات ابراری برای کاهش فاصله طبقاتی است.
- قاره آفریقا با وجود معادن ارزشمند، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست.

- (۱) برخی فرهنگ‌ها قابلیت جهانی شدن ندارند - مدل موافقان قشربندی - جوامع غربی چالش‌های درونی خود را به کشورهای پیرامونی منتقل می‌کنند.
- (۲) غلبه نظامی با غلبه فرهنگی همراه نیست - مدل عدالت اجتماعی - چالش و نزاع بین کشورهای فقیر و غنی به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌شود.
- (۳) فرهنگ‌های قومی شایستگی جهانی شدن را ندارند - مدل مخالفان قشربندی - علت فقر کشورهای پیرامونی، عملکرد کشورهای مرکزی است.
- (۴) غلبه نظامی گسترش فرهنگی به دنبال نمی‌آورد - مدل عدالت اقتصادی - مشکل اصلی کشورهای فقیر، خودباختگی فرهنگی آن‌هاست.

پاسخ: گزینه ۲

(پایه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۳ و ۱۰ / پایه‌شناسی دوازدهم - درس ۷)

پاسخ تشریحی: غلبه نظامی گرچه به حضور مستقیم مهاجمان در مناطق جغرافیایی مورد تهاجم منجر می‌شود، همواره گسترش فرهنگی آن‌ها را به دنبال نمی‌آورد. برای مثال مغولان با قدرت نظامی خود مناطق وسیعی از جهان را تصرف کردند ولی فرهنگ آن‌ها، قومی و قبیله‌ای بود و شایستگی‌های جهانی شدن را نداشت. آنان به سرعت تحت تأثیر فرهنگ‌هایی قرار می‌گرفتند که به لحاظ نظامی از آنان شکست خورده بودند. این‌گونه بود که امپراتوری مغول در چین، هند و ایران تحت تأثیر فرهنگ‌های اقوام مغلوب، هویتی چینی، هندی و ایرانی پیدا کرد و به صورت سه حکومت مستقل درآمد. یکی از مصادیق غلبه فرهنگی فرهنگ اسلام بر فرهنگ مغول این بود که به دستور غازان خان شهادتین بر دو سوی سکه‌ها ضرب شد.

در مدل عدالت اجتماعی نسبت به نابرابری‌ها، دولت نیز تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدابیر بیشتری بیندیشد؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند.

دام‌تستی: عدالت اقتصادی هدف رویکرد کمونیستی (رویکرد دوم) است و عدالت اجتماعی هدف رویکرد سوم است.

قاره آفریقا از منابع و معادن ارزشمندی مانند نفت، الماس، طلا، اورانیم، آهن، مس و نقره برخوردار است اما در نتیجه استعمار، فقیرترین قاره مسکونی دنیاست. مطابق با نظریه استعمار، چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌شود و به ابعاد فرهنگی آن سرایت می‌کند.

تست و پاسخ ۶۳

موارد درست در بین عبارتهای زیر کدام‌اند؟

- الف) فرهنگ صهیونیسم دارای رویکرد دنیوی است و دیگران را در خدمت به یک نژاد خاص به کار می‌گیرد.
- ب) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش عمومی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش علمی را غنی‌تر می‌کند.
- ج) در بیشتر نقاط دنیا، هزینه‌های آموزش و بهداشت از محل مالیات‌ها پرداخت می‌شود.
- د) نادیده گرفتن ارادی بودن کنش سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف رفتارهای قابل مشاهده محدود شود.
- ه) فرهنگ جاهلی تا دوران پس از فتح مکه توسط مسلمانان، در برابر اسلام آشکارا مخالفت کرده بود.
- و) عقلانیت جهان اسلام، اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان می‌گیرد.

(۱) ب - و (۲) ج - د (۳) ه - د (۴) الف - ج

(پایه‌شناسی دهم - درس ۱۶ / پایه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۲ و ۴ / پایه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱، ۴ و ۱۰)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی: بررسی عبارتهای نادرست:

- ب) تلاش‌های علمی به تدریج بر ذخیره دانش علمی جهان اجتماعی می‌افزاید و دانش عمومی را غنی‌تر می‌کند.
- د) کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.

ه) فرهنگ جاهلی در عصر نبوی تا فتح مکه، در برابر اسلام آشکارا مقاومت کرده بود و از آن پس، به ناچار ظاهر اسلامی به خود گرفته بود. (و عقلانیت در جهان اسلام با وجود تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشنگرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد.

تست و پاسخ ۶۴

هر یک از موارد زیر در چه زمانی یا تحت چه شرایطی پدید آمدند؟

- تبیین واقعیت‌های نظام مشروطه توسط میرزای نائینی
- پدید آمدن دانش فاقد توان ارزیابی ارزش‌ها
- تبدیل ایران به قلب تپنده بیداری اسلامی
- عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی

- (۱) با استفاده از علم فقه - قرن نوزدهم و بیستم میلادی - ظهور قطب فرهنگی جدید اسلام - گسترش تجارت و رشد صنعت
- (۲) با توجه به واقعیات اجتماعی ایران - دوران حس گرایی - بازگشت ایران به هویت اسلامی خود - با رشد تجارت و کشف آمریکا
- (۳) در آغاز قرن بیستم میلادی - شرایط بحران معرفتی غرب - پس از حیات مجدد معنویت اسلام - پس از دوران رنسانس
- (۴) در شرایط عدم امکان تحقق نظام مطلوب شیعه - نفی عقل و وحی - بهار عربی و بیداری اسلامی - انقلاب صنعتی در انگلستان

پاسخ: گزینه ۲

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۱۳ / جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۵ و ۶ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۱۰)

پاسخ تشریحی

در آغاز قرن بیستم، میرزای نائینی با توجه به واقعیات‌های اجتماعی ایران با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین کرد. روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم، بیشتر شکل حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد. این علم، توان داورى درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد (زیرا این پدیده‌ها حسی نیستند) و صرفاً به صورت دانش ابزاری، در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد. جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد. با رشد تجارت، کشف آمریکا و بالاگرفتن تب طلا، زمینه‌های عبور از اقتصاد کشاورزی ارباب - رعیتی فراهم آمد.

تست و پاسخ ۶۵

پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- کدام گروه از اندیشمندان درباره ابعاد اجتماعی هویت انسان بحث می‌کند؟
- چه عاملی منجر به برتری جایگاه بازرگانان نسبت به زمینداران شد؟
- کدام یک، از کارکردهای علم فقه در جامعه اسلامی نیست؟
- به چه دلیلی جامعه‌شناسی تبیینی از شناخت واقعی سیاست و قدرت باز می‌ماند؟

- (۱) جامعه‌شناسان - رشد تجارت و برده‌داری - از جامعه آرمانی سخن نمی‌گوید - فروکاستن سیاست و قدرت به پدیده‌های مادی و فاقد معنا
- (۲) فیلسوفان - انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی - برای شکل‌گیری امت اسلامی تلاش می‌کند - عدم توصیف ارزش‌های سیاسی
- (۳) روانکاوان - بالاگرفتن تب طلا - رفتارها و هنجارهای اجتماعی را ارزیابی یا نقد می‌نماید - معناداری و ارزش‌زدایی از این دو پدیده
- (۴) انسان‌شناسان - انتقال ثروت به جوامع اروپایی - مسائل اجتماعی را توصیف یا تبیین می‌کند - تمرکز بر ذهنیت‌ها

پاسخ: گزینه ۱

(جامعه‌شناسی دهم - درس ۸ / جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۷ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۶ و ۱۰)

پاسخ تشریحی

جامعه‌شناسان و انسان‌شناسان نیز درباره ابعاد اجتماعی هویت انسان‌ها بحث می‌کنند و در این باره نظراتی ارائه می‌دهند. رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمینداران جایگاه برتری پیدا کنند. علم فقه نه تنها ویژگی‌های جامعه مطلوب و آرمانی را مشخص می‌کند بلکه راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را تجویز می‌کند. رویکرد تبیینی با معناداری و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آن‌ها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آن‌ها باز می‌ماند.

تست و پاسخ ۶۶

متأسفانه تصادفات جاده‌ای در ایام تعطیلات سال نو، هم‌زمان با مسافرت‌های نوروزی، همواره موجب فوت یا آسیب دیدن جدی هموطنان ماست (۷۶۹ کشته و بیش از ۲۰ هزار زخمی در نوروز ۱۴۰۳). هریک از گزاره‌های زیر به ترتیب ناظر بر کدام یک از اهداف علم روان‌شناسی در بررسی این موضوع است؟

- تولید برنامه‌های تلویزیونی و تأکید پلیس راهنمایی بر بستن کمربند، موجب کاهش این تلفات خواهد شد.
 - سطح ایمنی خودروها از جمله نبود کیسه هوا و کیفیت بدنه خودرو عامل پرهزینه بودن تصادفات است.
 - می‌توان با اجرای طرحی ملی مبتنی بر جداسازی مسیرهای رفت و برگشت جاده‌ها از تصادفات جاده‌ای کاست.
- (۱) کنترل - تبیین - کنترل
(۲) تبیین - توصیف - پیش‌بینی
(۳) تبیین - تبیین - کنترل
(۴) کنترل - توصیف - پیش‌بینی

(درس ۱ - اهداف علم روان‌شناسی)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره نکات اهداف و مفاهیم علم تجربی، از بخش‌های پرسؤال درس یک هستند که می‌توان با تقریب خوبی طرح سؤال از آن‌ها در کنکور را پیش‌بینی کرد.

درس نامه

توصیف	بیان روشن و تا حد ممکن دقیق از چیستی مفهوم و موضوع مورد نظر است که قصد مطالعه و بررسی آن را داریم.
تبیین	ناظر بر چرایی اتفاق افتادن یک پدیده است. یعنی هر دانشمند هنگام تبیین در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است.
پیش‌بینی	تلاش برای برآورد پدید آمدن یا پدید نیامدن متغیر مورد مطالعه در زمان آینده.
کنترل	مداخله جهت پدید آمدن یا جلوگیری از پدید آمدن پدیده مورد بررسی در آینده.

پاسخ تشریحی زمانی که به دنبال چرایی وقوع پدیده‌ای می‌گردیم، برای مثال عامل پرهزینه بودن تصادفات جاده‌ای را نبود کیسه هوا و کیفیت بدنه خودروها بدانیم، هدف تبیین علم تجربی را دنبال کرده‌ایم. هم‌چنین زمانی که با توجه به عوامل زیربنایی (برای مثال بستن کمربند ایمنی یا نبود گارد ریل میان مسیرهای رفت و برگشت جاده‌ای) تلاش شود وقوع پدیده کنترل شود، هدف کنترل علم تجربی دنبال شده است.

تست و پاسخ ۶۷

در عبارات زیر، جملاتی از فرایند یک پژوهش علمی آورده شده است. با توجه به توالی مفاهیم علمی، کدام گزینه درست است؟

- (الف) نقص توجه در فرزندان پسر در بروز بیش‌فعالی در آن‌ها مؤثر است.
(ب) آیا نقص توجه و بیش‌فعالی در فرزندان پسر با یکدیگر رابطه معناداری دارند؟
(ج) تأثیر نقص توجه بر بروز بیش‌فعالی در فرزندان پسر براساس پژوهش‌های روان‌شناختی
- (۱) (الف) همواره قبل از (ب) می‌آید.
(۲) (ب) بر (ج) مقدم است.
(۳) (ج) مقدم بر (الف) و مؤخر از (ب) است.
(۴) ترتیب درست عبارات بدین شکل است: ج - ب - الف

(درس ۱ - مفاهیم علم تجربی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

مشاوره از تیپ تازه سؤال نترسید. مفاهیم و نکات کتاب درسی محدود و تکرار شونده هستند. ظاهر تازه سؤال به معنای مفهوم تازه نیست.

درس نامه

مسئله	پژوهش با طرح مسئله آغاز می شود. یک جمله پرسشی است.
فرضیه	پاسخ های اولیه و تا حد ممکن سنجیده به مسئله براساس: (۱) دانش خود، (۲) تجربه خود و (۳) قوه تخیل پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله های علمی فرضیه ها در پاسخ به یک سؤال (مسئله) می آیند، اما خود می توانند موجب طرح سؤال های دیگر هم بشوند.
اصل یا قانون	فرضیه ها در صورت پذیرفته شدن به قانون یا اصل تبدیل می شوند. برای تأیید یک فرضیه باید آن را براساس مشاهدات تجربی بیازماییم و نتیجه را با یافته های مقبول در علم تجربی مطابقت دهیم. معتبر و پذیرفته بودن یک پاسخ لزوماً به معنای درست و واقعی بودن آن نیست و ممکن است پاسخی که امروز مورد قبول و علمی است پس از مدتی به دلیل: (۱) آگاهی از نادرستی آزمایش های قبلی و (یا ۲) تغییر در پیش فرض های دانشمندان کنار گذاشته شود.
نظریه	مجموعه ای (ترکیبی) منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع، نظریه را تشکیل می دهد.

آزمون هفدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی عبارت «الف»، «ب» و «ج» به ترتیب فرضیه، مسئله و اصل هستند و با توجه به امکان تقدم و تأخر توأمان میان فرضیه و مسئله، حالات زیر می تواند بر این سه عبارت حاکم باشد: الف - ب - ج یا ب - الف - ج.

تست و پاسخ ۶۸

کدام عبارت در مورد ویژگی های روان شناختی دوره کودکی درست است؟

- کودکان در قضاوت اخلاقی خود اختیار، عاملیت و نیت دیگر افراد را در نظر می گیرند.
- کودکان به سبب ذات اجتماعی خود تمایل زیادی به بازی های اجتماعی از ابتدای تولد دارند.
- کودکان در تشخیص هیجان مراقب اولیه خود (به خصوص هیجان های منفی) توانایی زیادی دارند.
- کودکان در انتخاب ظرف غذای خود، با حجم مشابه غذا، تمایل به انتخاب ظرف با ظاهر بزرگ تر دارند.

(درس ۲ - ویژگی های رشد در دوران کودکی)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه •• ویژگی های رشد در دوران کودکی

رشد جسمانی - حرکتی	ابتدایی ترین و شاخص ترین جنبه رشد	از زمان تولد تا نوجوانی رشد جسمانی - حرکتی با سرعت و تغییرات بسیار همراه است.	رشد جسمانی در کودک از حرکات درشت (مانند بالارفتن از پله) به حرکات ظریف (مانند بستن بند کفش) حرکت می کند.
۰ تا ۲ ماه، بالا نگه داشتن چانه و سینه	۲ تا ۵ ماه، غلت زدن	۷ تا ۱۰ ماه، ایستادن با کمک	۳ تا ۶ ماه، نشستن با کمک
۵ تا ۸ ماه، نشستن مستقل	۱۱ تا ۱۴ ماه، ایستادن مستقل	۱۲ تا ۱۵ ماه، راه رفتن مستقل	۹ تا ۱۲ ماه، بلند شدن از وضعیت نشسته
رشد شناختی	به رشد توانایی های مرتبط با فرایندهایی همچون توجه، ادراک، حافظه، استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم گیری و توانایی های زبانی کودک اطلاق می شود.	مثال کتاب درسی: جست و جوی کودک برای شیشه شیر پنهان شده - انتخاب لیوان شیر بلندتر - انتخاب هدیه بزرگ تر	

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

آزمون هفدهم حضوری

دوازدهم انسانی

<p>اصرار بر خواسته، خشمگین شدن، ابراز محبت و حس آرامش داشتن از مصادیق هیجان هستند.</p> <p>رشد هیجانی مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک و هیجانات اطرافیان کودک (به خصوص مادر) است و کودکان با دریافت واکنش دیگران به هیجانات خود جهت می دهند.</p> <p>بروز هیجان مشروط به آگاهی فرد و رابطه دوطرفه کودک با مادرش است.</p> <p>کودک ممکن است واکنش مادر را به شکسته شدن لیوان، به نشانه هیجان مثبت درک کند و برای دریافت مجدد این هیجان رفتارش را تکرار کند.</p> <p>رشد هیجانی در کودک معطوف به سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت است. با توجه به رشد آگاهی کودکان از هیجان های مختلف و واکنش اطرافیان (به خصوص مادر) سه هیجان فوق به هیجان های مرکب دیگر چون احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترجم تعمیم پیدا می کند.</p> <p>ساده یا پیچیده بودن هیجان براساس نوع بروز آن مشخص می شود. بروز هیجانات ساده تحت تأثیر نظام پردازش فردی نیست و غالباً به یک صورت (صورت مشابه) پدیدار می شود. بروز هیجانات مرکب با توجه به نوع ارزیابی ظهور متفاوت دارد.</p> <p>رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازتر و متنوع تر، رشد یافته تر است.</p>		
رشد هیجانی		
<p>انسان موجودی اجتماعی است و از بودن با دیگران لذت می برد. آگاهی از این ویژگی مهم، در مراحل رشد به تدریج حاصل می شود و او را اجتماعی تر می کند.</p> <p>قاعده مند شدن و اجتماعی شدن بازی کودکان در مسیر رشد، بیانگر رشد اجتماعی آنهاست.</p>		
رشد اجتماعی		
۲ تا ۳ ماهگی، لبخند اجتماعی (اولین علامت رشد اجتماعی)	۸ ماهگی (۷، ۸ ماهگی) ترس از غریبه	۴ یا ۵ سالگی، بازی های موازی
<p>دوره دبستان - بازی های گروهی - علاقه به بازی با هم جنسان خود (دخترها با دخترها و پسرها با پسرها)</p> <p>تشخیص این که چه کاری خوب است، چه کاری بد است.</p>		
رشد اخلاقی		
<p>کودکان هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند و به همین دلیل مسئول کار خود نیستند؛ پس زمانی که کودکی سهم یک برادرش را نیز بخورد، خلاف رفتار عمل نکرده است.</p> <p>رشد اخلاقی دربرگیرنده آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی و اصول شرعی و عرفی است که تعیین می کند انسان ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.</p> <p>منظور از رشد درک اخلاقی در این جا همان انجام عمل اخلاقی است، هر چند ممکن است دلیل انجام عمل اخلاقی متفاوت باشد.</p> <p>رشد اخلاقی کودک ممکن است در حدی باشد که کاری را اخلاقی بداند که دیگران را خوشحال می کند یا کاری را اخلاقی بداند و انجام دهد که باعث برانگیختن تحسین دیگران می گردد، در حالی که کودک وقتی بزرگ می شود کار اخلاقی را به دلیل درستی آن انجام می دهد، نه صرفاً برای خوشحال کردن دوستش.</p> <p>کودکان پردازش ادراکی دارند و تفکر اخلاقی آنها از این قاعده مستثنی نیست. کودکی که در اتفاقی سه لیوان شکسته در نظر کودک ۶ ساله گناه کارتر از کودکی است که به عمد یک لیوان را شکسته است.</p>		

پاسخ تشریحی تشریح گزینه ها:

- پردازش کودکان در تمامی حوزه ها من جمله قضاوت اخلاقی، ادراکی است و به همین جهت با توجه به ویژگی های ظاهری، قضاوت اخلاقی می کنند و نیت افراد را در نظر نمی گیرند.
- بازی های کودکان ابتدا به صورت انفرادی است و به موازات رشد قاعده مندتر و اجتماعی می شود.

- ۳) کودکان در تشخیص هیجان‌های دیگران دچار اشتباه می‌شوند و ممکن است واکنش منفی مادر خود را مثبت ادراک کرده و رفتار خود را تکرار کنند.
- ۴) پردازش کودکان ادراکی است و براساس ظاهر بزرگ‌تر ظرف غذا، ظرف بزرگ‌تر را انتخاب می‌کنند.

تست و پاسخ ۶۹

به ترتیب، کدام گزینه توصیف درست‌تری از جنبه‌ی رشدی مورد اشاره در عبارات زیر است؟

- ترگل نسبت به قبل، رشد قابل توجهی را در مهارت‌های مرتبط با حرکتی چون بستن دکمه‌های لباسش داشته است.
- شایان در تمرکز کردن برای انجام فعالیت‌ها مشکل دارد و والدین او برای بهبود وضعیتش اسباب‌بازی‌هایی خریده‌اند که توانایی تمرکز کردن او بهتر شود.
- شیوا چند وقتی است مهدکودک می‌رود. در آغاز وقتی که بچه‌های دیگر برای بازی با او پیش قدم می‌شدند، پشت مادرش قایم شده و با آن‌ها بازی نمی‌کرد، اما حالا به راحتی دوست پیدا کرده و با آن‌ها بازی می‌کند.

- ۱) سرعت رشد این جنبه تا نوجوانی بسیار زیاد است. - آگاهی از این جنبه مستلزم آگاهی از خود کودک و آگاهی از احوالات اطرافیان اوست. - آگاهی از ویژگی‌های این جنبه‌ی رشدی تدریجی است و حالت افزایشی دارد.
- ۲) ابتدایی‌ترین جنبه‌ی رشدی است. - بررسی انواع پردازش در این جنبه قرار می‌گیرند. - آگاهی از ویژگی‌های این جنبه‌ی رشدی تدریجی است و حالت افزایشی دارد.
- ۳) این جنبه تا نوجوانی با تغییرات زیادی همراه است. - آگاهی از این جنبه مستلزم آگاهی از خود کودک و آگاهی از احوالات اطرافیان اوست. - دلیل انجام کار در این جنبه مهم بوده و در افراد مختلف، متفاوت است.
- ۴) شاخص‌ترین جنبه‌ی رشدی است. - بررسی انواع پردازش در این جنبه قرار می‌گیرند. - دلیل انجام کار در این جنبه مهم بوده و در افراد مختلف، متفاوت است.

(درس ۲ - حوزه‌های رشد)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی: تشریح عبارات:

- عبارت اول به جنبه‌ی جسمانی - حرکتی رشد اشاره دارد و عبارت اول هر چهار گزینه درباره‌ی آن درست است.
- عبارت دوم به جنبه‌ی شناختی رشد اشاره دارد که به توانایی‌های مرتبط با فرایندهایی چون توجه، ادراک، حافظه، استدلال، قضاوت، حل مسئله، تصمیم‌گیری و توانایی‌های زبانی کودک اطلاق می‌شود. انواع پردازش (مفهومی - ادراکی) نیز در این جنبه‌ی رشدی می‌گنجد. (رد ۱ و ۳)
- عبارت سوم به جنبه‌ی اجتماعی رشد در دوره‌ی کودکی اشاره دارد. آگاهی از این ویژگی در فرایند رشد، به تدریج حاصل می‌شود و او را اجتماعی‌تر می‌کند. (رد ۲ و ۴)

تست و پاسخ ۷۰

اگر بخواهیم عبارات زیر را از نظر قرابت با مفاهیم «وراثت»، «یادگیری» و «آمادگی خاص نهفته» مرتب کنیم، کدام گزینه پاسخ صحیح است؟

- الف) همنشین تو از تو به باید تا تو را عقل و دین بیفزاید
- ب) عاقبت گـرگ زاده گـرگ شود گرچه با آدمی بزرگ شود
- ج) نتوان به پند کرد نکو بدسرشت را صیقل‌گری نمی‌کند آینه خشت را

۱) الف - ب - ج

۲) الف - ج - ب

۳) الف - ج - ب

۴) ج - الف - ب

(درس ۲ - عوامل مؤثر بر رشد)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

مشاوره عوامل مؤثر بر رشد، تنها بخشی از کتاب درسی روان شناسی است که با ادبیات فارسی پیوند دارد و سؤالات مربوط به آن، گاه با استفاده از شعر طراحی می‌شوند. تسلط به ابیات فعالیت ۲-۱ کتاب درسی به همین جهت حائز اهمیت است.

محیطی	وراثتی
و قنا رتبا عذاب النار	عاقبت گرگ زاده گرگ شود
زینهار از قرین بد زینهار	گرچه با آدمی بزرگ شود
خاندان نبوتش گم شد	با سیه دل چه سود گفتن وعظ
پسر نوح با بدان بنشست	نرود میخ آهنین در سنگ
سگ اصحاب کهف روزی چند	پر تو نیکان نگیرد هر که بنیادش بد است
پی نیکان گرفت و مردم شد	تربیت ناهل را چون گردکان بر گنبد است
ولیکن مدتی با گل نشستم	بگفتا من گلی ناچیز بودم
وگرنه من همان خاکم که هستم	کمال همنشین در من اثر کرد

درس نامه ●● عوامل مؤثر بر رشد

محیطی	وراثتی
رسش و عوامل وراثتی تحت تأثیر عوامل محیطی قرار می‌گیرند.	آمادگی خاص نهفته از قبل در فرد.
عوامل محیطی در بیرون از فرد قرار دارند.	انسان دارای برنامه رشد طبیعی و منظم است.
عوامل محیطی (خانواده، پرجمعیت و خانواده تک فرزندی) در تسلط کودکان بر لغات تأثیر بسزایی دارد.	به رفتارهای وابسته به آمادگی زیستی رسش (اسم مصدر از رسیدن) یا پختگی می‌گویند.
یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی اسباب بازی است.	به دلیل اهمیت وراثت با بررسی ویژگی‌های افراد فامیل نزدیک و دور، می‌توان برخی ویژگی‌های فرد را پیش‌بینی کرد.
یادگیری یکی از عوامل محیطی است.	برخی از این صفات از بدو تولد در رفتار نوزاد ظاهر می‌شود.
	مصادیق رسش: راه‌افتادن، حرف زدن، خواندن و نوشتن، آمادگی برای حرف زدن، قلم به دست گرفتن

پاسخ تشریحی بیت (الف): زمانی که صحبت از تأثیر همنشین و دوست به میان می‌آید عامل مؤثر بر رشد عامل محیطی است، زیرا این عوامل بیرون از فرد هستند. (همنشین خوب، دین و عقل آدمی را زیاد می‌کند).
 بیت (ب): زمانی که تأکید شود که حتی با وجود تغییر همنشین تغییری در فرد به وجود نمی‌آید، عامل مؤثر بر رشد، وراثت است. (حتی اگر فرزند گرگ با آدم بزرگ شود، گرگ است).
 بیت (ج): زمانی که تأکید شود پند و اندرز و تربیت (عاملی بیرونی) مؤثر نیست و ذات موجود است که اهمیت دارد (عامل درونی) عامل مؤثر بر رشد، وراثت بوده است.

تست و پاسخ ۷۱

در هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب کدام یک از حالات چهارگانه «ردیابی درست علامت» رخ داده است؟

- کوروش با شنیدن صدای رتبا از تلویزیون گمان کرد که صدای اذان است و روزه خود را افطار کرد.
 - حسین در خروجی فرودگاه منتظر دوستش بود، اما نتوانست در شلوغی جمعیت او را تشخیص دهد.
 - تعمیرکار خودروی کیارش، با تشخیص اشتباه منشأ صدا، لنت خودروی کیارش را تعویض کرد.
- (۱) از دست دادن محرک - رد درست - از دست دادن محرک (۲) هشدار کاذب - رد درست - هشدار کاذب
 (۳) از دست دادن محرک - از دست دادن محرک - از دست دادن محرک (۴) هشدار کاذب - از دست دادن محرک - هشدار کاذب

(درس ۳ - کارکردهای توبه)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

درس نامه

در سؤالات ردیابی درست علامت می‌بایست دو گام را طی کنیم: (۱) نخست تشخیص دهیم محرک هدف چیست و (۲) سپس تشخیص دهیم فرد با چه فرایندی حضور این محرک را اعلام می‌کند.

محرک هدف حاضر	ردیابی محرک	عدم ردیابی محرک
اصابت یا تصمیم درست	از دست دادن محرک هدف	
محرک هدف غایب	هشدار کاذب	رد درست

پاسخ تشریحی

- موقعیت اول: محرک هدف: اذان مغرب (غایب) - اعلام وجود محرک: بازکردن روزه (گزارش وجود محرک) ← هشدار کاذب
- موقعیت دوم: محرک هدف: دوست حسین (حاضر) - اعلام وجود محرک: شناختن و صدازدن او (عدم گزارش وجود محرک) ← از دست دادن محرک
- موقعیت سوم: محرک هدف: ایراد لنت ترمز (غایب) - اعلام وجود محرک: تعویض لنت ترمز (گزارش وجود محرک) ← هشدار کاذب

تست و پاسخ ۷۲

موفقیت در هر یک از وظایف شناختی زیر، با کمک کدام یک از انواع حافظه محقق می‌شود؟

- به خاطر داشتن رمز کارت بانکی
 - به یاد آوردن اولین خاطره زندگی
 - حل جدول کلمات با توجه به توضیحات مفاهیم
 - ثبت پلاک خودروی با سرعت غیرمجاز به دست پلیس مستقر
- (۱) بلندمدت - رویدادی - بلندمدت - کوتاهمدت
 (۲) بلندمدت - رویدادی - معنایی - حسی
 (۳) کاری - بلندمدت - بلندمدت - حسی
 (۴) کاری - بلندمدت - معنایی - کوتاهمدت

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۴ - انواع حافظه براساس زمان - انواع حافظه براساس نوع اطلاعات)

- پاسخ تشریحی: از زمان انتخاب رمز بانکی تا زمان استفاده از آن، فاصله زمانی بیشتر از چند دقیقه وجود دارد، به همین جهت به خاطر آوردن رمز کارت بانکی با کمک حافظه بلندمدت محقق می‌شود.
- خاطرات شخصی هر فرد مصداق حافظه رویدادی او هستند، زیرا زمان و مکان مشخص داشته و دربردارنده تجربه شخصی او هستند. هم‌چنین با توجه به فاصله زمانی مصداق حافظه بلندمدت هستند.
 - در حل جدول کلمات، فرد می‌بایست با خواندن توضیحات یک مفهوم (برای مثال بزرگ‌ترین جزیره ایران) مفهوم مد نظر را فراخوانی کند (برای مثال قشم). موفقیت در این فرآیند با استفاده از حافظه‌های بلندمدت و معنایی است.
 - خودروی متخلف که سرعت زیادی دارد، در عرض کسری از ثانیه از جلوی پلیس راهنمایی - رانندگی می‌گذرد و پلیس می‌بایست با تصویری که از پلاک او در ذهن دارد، تخلف او را ثبت کند. این فرآیند با کمک حافظه حسی محقق می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

تست و پاسخ ۷۳

هریک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام یک از مراحل یا انواع حافظه مرتبط است؟

«پدیده نوک‌زبانی - میز کار همه اجزای شناخت - فراخنای ارقام - ظرفیت اندوزش نامحدود»

- (۱) اندوزش - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه کاری - بلندمدت
 (۲) بازیابی - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه کاری - بلندمدت
 (۳) اندوزش - حافظه کاری - حافظه کوتاه‌مدت - حسی
 (۴) بازیابی - حافظه کاری - حافظه کوتاه‌مدت - حسی

(درس ۴ - انواع مراحل حافظه)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

- پدیده نوک‌زبانی: در «پدیده نوک‌زبانی» فرد می‌گوید من پاسخ این سؤال را می‌دانم (اصطلاحاً در نوک زبان من است)، ولی نمی‌توانم بگویم. اگر شما چنین وضعیتی را تجربه کرده‌اید، بدانید در مرحله بازیابی آن اطلاعات مشکل دارید.
- میز کار انواع شناخت: حافظه کاری حافظه‌ای است که به سایر اجزای شناخت خدمت‌رسانی می‌کند و میز کار همه اجزای شناخت ماست.
- فراخنای ارقام: بازه ارقامی است که فرد در مدت‌زمان مشخصی می‌تواند به یاد بیاورد و مربوط به حافظه کوتاه‌مدت است.
- ظرفیت اندوزش نامحدود: ظرفیت اندوزش حافظه‌های حسی و بلندمدت نامحدود و ظرفیت اندوزش حافظه‌های کاری و کوتاه‌مدت محدود هستند.

تست و پاسخ ۷۴

فردی را در نظر بگیرید که دائماً در زندگی خود شکست می‌خورد و زمانی که در موقعیت‌های پرفشار زندگی قرار می‌گیرد، نمی‌تواند شرایط را کنترل و گام‌های رسیدن به خواسته‌هایش را بازآفرینی کند. به همین خاطر پرخاشگر شده و رفتارهای تکانشی دارد. این فرد با چه شرایط روان‌شناختی روبه‌روست و از چه طریق می‌تواند از آن خارج شود؟

- (۱) فشار روانی - یادگیری روش‌های حل مسئله
 (۲) ناکامی - یادگیری روش‌های حل مسئله
 (۳) فشار روانی - یادگیری روش‌های مقابله سازگارانه
 (۴) ناکامی - یادگیری روش‌های مقابله سازگارانه

(درس ۵ - پیامدهای ناتوانی در حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۲

درس‌نامه

فشار روانی	ناکامی
ناتوانی در حل مسئله، فرد را از رسیدن به هدف مورد نظر باز می‌دارد؛ در نتیجه احساس فشار روانی می‌کند.	ناتوانی در حل مسئله وضعیت عاطفی ناخوشایندی به نام ناکامی ایجاد می‌کند. احساس ناکامی مکرر پیامدهای ناگواری دارد. بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی جدی ندارند، بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.
یکی از روش‌های کاهش فشار روانی، پرورش روش‌های درست حل مسئله است. افرادی که مدام در حالت فشار روانی قرار دارند، روش‌های کارآمد حل مسئله را نمی‌دانند.	ناکامی موجب پرخاشگری می‌شود. هر چه قدر شهروندان جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کم‌تر خواهد بود. مثال کتاب درسی: آسیب به اموال عمومی طرفداران تیم مغلوب

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

نکته در وجوه تمایز میان دو مفهوم «تصمیم‌گیری» و «حل مسئله» باید توجه کرد که «بازآفرینی» واژه‌ای منحصر به حل مسئله است، زیرا حل‌کنندگان مسئله می‌بایست راه حل رسیدن به خواسته را بازآفرینی کنند و مانند تصمیم‌گیری راه حل‌های از پیش آماده وجود ندارد.

پاسخ تشریحی ناتوانی در حل مسئله موجب: (۱) ناکامی و (۲) فشار روانی می‌شود. ناکامی موجب پرخاشگری می‌شود و با پرورش مهارت‌های درست حل مسئله می‌توان به واسطه کم‌شدن تجربه ناکامی از رفتارهای پرخاشگرانه کاست.

تست و پاسخ ۷۵

با توجه به دو موقعیت زیر، کدام گزینه درست است؟

الف) کبارش کم‌درد شدیدی دارد. با مشورت چند دکتر به این نتیجه رسید که می‌تواند عمل جراحی انجام دهد که در این صورت احتمال بالایی برای بهبودی وجود داشته، ولی با احتمال ضعیفی آسیب به ستون فقراتش می‌تواند برایش مشکل‌سازتر باشد. از طرفی، کبارش می‌تواند تمرینات ورزشی انجام داده تا کمی از کم‌درد او بکاهد.

ب) نیلوفر به تازگی از کارش استعفا داده و فشار اقتصادی را تحمل می‌کند. او برای پرداخت اقساط وام خود و همچنین برطرف کردن مشکل درآمدی به دنبال کار جایگزین می‌گردد.

- (۱) در موقعیت «ب» برخلاف «الف»، توجه فرد معطوف به موضوع انتخاب کردن است.
- (۲) در موقعیت «ب» برخلاف «الف» فرد با مسئله روبه‌روست.
- (۳) در موقعیت «الف» برخلاف «ب» فرد می‌خواهد بهترین اولویت را انتخاب کند.
- (۴) در هر دو موقعیت، فقط یک راه فرد را به هدف می‌رساند.

(درس ۶ - تفاوت تصمیم‌گیری با حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه •• رابطه بین حل مسئله و تصمیم‌گیری

شباهت: تصمیم‌گیری نوعی حل مسئله است، چون تصمیم‌گیرندگان با این مسئله مواجه هستند که بهترین انتخاب چیست. در واقع، هر دو با مسئله روبه‌رو هستند.

تفاوت‌ها:

تصمیم‌گیری	حل مسئله
توجه به موضوع انتخاب‌ها	توجه به یافتن راه حل‌ها
سروکارداشتن با اولویت‌ها	سروکارداشتن با راه حل‌ها
انتخاب بهترین اولویت	انتخاب راه حل منتهی به حل مسئله
گزینش از بین انتخاب‌های مختلف و گزینه‌های احتمالی	بازآفرینی روش‌های موفق و کارآمد
راه حل‌های مختلف ما را به مقصود می‌رسانند.	فقط یک راه ما را به مقصود می‌رساند.

پاسخ تشریحی موقعیت «الف»: موقعیت تصمیم‌گیری است، زیرا فرد باید بین انجام عمل جراحی یا انجام ورزش یکی را انتخاب کند.

موقعیت «ب»: موقعیت حل مسئله است و فرد باید برای حل مسئله مشکل مالیش به دنبال راه حل بگردد و راه حل را بازآفرینی کند.

در هر دو موقعیت، فرد با مسئله روبه‌روست وجه اشتراک تصمیم‌گیری و حل مسئله (رد ۲)

در تصمیم‌گیری برخلاف حل مسئله، توجه فرد معطوف به موضوع انتخاب‌هاست. (رد ۱)

در حل مسئله برخلاف تصمیم‌گیری فقط یک راه فرد را به هدف می‌رساند. (رد ۴)

در تصمیم‌گیری راه‌های مختلفی پیش‌روی فرد است و فرد می‌خواهد بهترین اولویت را انتخاب کند. (درستی ۳)

تست و پاسخ ۷۶

بازیکن فوتبالی در فصل نقل و انتقالات از دو تیم لیگ برتری پیشنهاد قرارداد دارد. هریک از عبارات زیر، به ترتیب به کدام یک از مراحل تصمیم‌گیری او اشاره دارد؟

- در نظر گرفتن میزان و شرایط مالی هر قرارداد
- بررسی شرایط زندگی در شهر هر یک از تیم‌ها
- شرکت منظم و با جدیت در تمرین‌های تیم انتخاب‌شده

- (۱) بیان ویژگی‌های هر انتخاب - بیان ویژگی‌های هر انتخاب - تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر
- (۲) بیان ویژگی‌های هر انتخاب - بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر
- (۳) بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - بیان ویژگی‌های هر انتخاب - اجرای بهترین اولویت
- (۴) بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر - اجرای بهترین اولویت

(درس ۶ - مراحل حل مسئله)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه •• مراحل تصمیم‌گیری

انتخاب رشته تحصیلی	شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر	۱
انتخاب رشته تحصیلی دوره دوم متوسطه	شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌های آن تصمیم	۲
بررسی دروس هر رشته	بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت	۳
امنیت شغلی و علائق تحصیلی	ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت	۴
انتخاب رشته	اجرای بهترین اولویت	۵
مطالعه دقیق و کارآمد دروس این رشته	تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر	۶
پیشرفت تحصیلی و ابراز رضایت تحصیلی	بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر	۷

پاسخ تشریحی در مرحله سوم تصمیم‌گیری، فرد ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت را بر می‌شمارد و سبک و سنگین می‌کند. مانند شرایطی که در مسیر انتخاب رشته فرد، دروس هر رشته را بررسی می‌کند یا در مسیر انتخاب باشگاه تازه شرایط مالی یا شرایط زندگی در هر اولویت را بررسی می‌کند. در مرحله ششم تصمیم‌گیری، فرد تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر و انتخاب‌شده را دارد مانند شرایطی که در مسیر انتخاب رشته فرد پس از انتخاب رشته، دروس آن رشته را دقیقاً و کارآمد مطالعه می‌کند یا در مسیر انتخاب باشگاه مورد نظر منظم و با جدیت در تمرینات تیم انتخاب‌شده شرکت می‌کند.

تست و پاسخ ۷۷

به ترتیب علت زیربنایی هریک از رفتارهای زیر در کدام گزینه آمده است؟

- دانش‌آموزی که با وجود تکالیف باقی‌مانده انتخاب می‌کند بخوابد.
 - نوجوانی که با وجود خستگی فراوان ساعت‌ها به درد و دل دوستش گوش می‌کند.
 - گربه‌ای که با زیرکی غذای روی میز رستورانی را برداشته و فرار می‌کند.
 - صاحب‌خانه‌ای که افزایش اجاره‌بهای ملک خود را کم‌تر از تورم در نظر می‌گیرد.
- (۱) انگیزش - نگرش - نگرش
 - (۲) انگیزش - نگرش - انگیزش
 - (۳) نگرش - انگیزش - نگرش
 - (۴) نگرش - انگیزش - انگیزش

(درس ۷ - انگیزش و نگرش)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

روان شناسی

پاسخ تشریحی وجوه تمایز دو مفهوم انگیزش و نگرش به شرح زیر است:

- انگیزش ناظر بر عوامل زیستی بوده و نگرش ناظر بر عوامل فرازیستی است و به همین دلیل انتخاب خوابیدن که نیازی جسمانی است ناظر بر عامل انگیزش است.
- انگیزش ناظر بر نیازهای فردی و نگرش ناظر بر نیازهای اجتماعی است و به همین دلیل شنیدن درد و دل دوست با وجود خستگی و افزایش کم اجاره‌بها در مقایسه با تورم هر دو ناظر بر عامل نگرش هستند.
- انگیزش مشترک میان انسان و حیوان و نگرش منحصر به آدمی است و به همین دلیل زیربنای تمامی رفتارهای حیوانات عوامل انگیزشی است.

تست و پاسخ ۷۸

با توجه به نقش متقابل عوامل جسمانی و روان‌شناختی در سلامت روان، جاهای خالی جدول زیر، به ترتیب با عبارات کدام گزینه کامل می‌شوند؟

عامل روانی	پیامد روانی	بیماری جسمانی
۳	۱	فشار خون بالا
۲	۴	بیماری ام اس

- ۱) پرخاشگری - افسردگی - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم
- ۲) پرخاشگری - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم - افسردگی
- ۳) افسردگی - پرخاشگری - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم
- ۴) افسردگی - فشار روانی - اضطراب و استرس مداوم - پرخاشگری

(درس ۸ - نقش متقابل جسم و روان)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

عوامل روانی عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی	عامل روانی پیامد بیماری‌های جسمانی
فشارهای زیاد (استرس و اضطراب) موجب بیماری قلبی - عروقی و فشار خون بالا می‌شود.	دیابت موجب زود عصبانی شدن و احساس غم می‌شود.
فشارهای روانی شامل ترس از دست دادن دوست موجب سردردهای میگرنی می‌شود.	بیماری ام اس موجب افسردگی می‌شود.
فشار روانی موجب علائم جسمانی (درد معده)، علائم شناختی (نداشتن تمرکز)، علائم رفتاری (فرار) و علائم هیجانی (ترس و عصبانیت) می‌شود.	

پاسخ تشریحی

بیماری جسمانی	پیامد روانی	عامل روانی
فشار خون بالا	پرخاشگری	اضطراب و استرس مداوم
بیماری ام اس	افسردگی	فشار روانی، ترس از دست دادن دوست

تست و پاسخ ۷۹

در هریک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب کدام یک از انواع مقابله دیده می‌شود؟
 • گلبهار برای انتخاب رشته دانشگاهی خود بین رشته‌های تاریخ و باستان‌شناسی از افرادی که قبلاً در این رشته‌ها تحصیل کرده‌اند، پرس‌وجو و تحقیق می‌کند.

• ساعی سر جلسه کنکور و قبل از توزیع شدن دفترچه‌های سؤال با دوستان خود شوخی می‌کند تا حواسش پرت شود و کم‌تر اضطراب داشته باشد.
 • یونس وقتی مضطرب می‌شود بدون توجه به شرایط زمانی از خانه خارج شده و از دکه سر خیابانشان سیگار خریده و می‌کشد.
 • وضعیت خانوادگی نهال آشفته است و او برای بهبود وضعیت طوری وانمود می‌کند انگار مسئله‌ای وجود ندارد تا مسئله خودبه‌خود حل شود.

(۱) ناسازگارانه - سازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه

(۲) سازگارانه - سازگارانه - سازگارانه - ناسازگارانه

(۳) ناسازگارانه - ناسازگارانه - ناسازگارانه - سازگارانه

(۴) سازگارانه - ناسازگارانه - سازگارانه - ناسازگارانه

(درس ۱ - انواع روش‌های مقابله)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

منبع استرس یا مشکل را یک مسئله در نظر می‌گیرد.	استفاده از مهارت حل مسئله	سازگارانه
مثال کتاب درسی: برنامه‌ریزی دقیق درسی برای نتیجه‌گیری در کنکور		
زمانی که فرد به تنهایی نمی‌تواند مشکل را حل کند.	مشورت و راهنمایی گرفتن	
مثال‌های کتاب درسی: فشار ناشی از قبول‌نشدن در کنکور و مشاوره‌گرفتن از معلمان و مشاوران - تردید در انتخاب رشته و به تبع آن مشورت با مشاور	استفاده از حس شوخ‌طبعی (سبک‌شمردن مشکل)	
در مواردی استفاده می‌شود که امکان از بین بردن مشکل در کوتاه‌مدت وجود ندارد و برای سازگاری بهتر با فشار روانی استفاده می‌شود.	فعالیت بدنی و ورزش کردن	
مثال کتاب درسی: خراب‌شدن ماشین، درحالی‌که منتظر خودروی امدادی هستیم.	سایر روش‌ها (کوتاه‌مدت)	
فعالیت بدنی و ورزش ملایم می‌تواند به فرد کمک کند تا نسبت به مشکل بی‌توجه شود.	سایر روش‌ها (بلندمدت)	
تنفس عمیق، گفتن عبارت ایست، شمردن اعداد، تلقین برخی جملات، خواندن یک بیت یا یک جمله، ترک موقعیت، خوردن یک لیوان آب خنک، به خاطر آوردن یک رویداد خوشایند یا یک بیت شعر خوشایند	منفعل بودن	
فرد دست از فعالیت برمی‌دارد و برای از بین بردن فشار روانی تلاش نمی‌کند.	در انتظار معجزه بودن	
مثال کتاب درسی: رهاکردن درس	انجام‌دادن رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل	
فرد بدون تلاش در انتظار اتفاق‌های خارق‌العاده است.	استفاده از داروهای شیمیایی، دخانیات و سایر موارد مشابه	
فرد از لحاظ هیجانی به شدت تحریک می‌شود، به طوری که بر هیجانات و رفتار خود کنترل ندارد، بسیار عصبی و پرخاشگر است و حتی ممکن است به خود یا دیگران آسیب برساند.	مثال کتاب درسی: مصدومیت در فوتبال و به تبع آن استفاده از داروهای آرام‌بخش	
تعویض در اثر بازی ضعیف و عصبانی‌شدن و پرت کردن لباس ورزشی		
برای فراموش کردن هیجانات منفی فشار روانی و رهایی از آن، نه تنها کمکی نمی‌کند که خود فشارهای بزرگ‌تری را ایجاد خواهد کرد.		

پاسخ تشریحی

گلبهار در مسیر خود مشورت و راهنمایی گرفته است که یکی از روش‌های مقابله سازگارانه با موقعیت فشار روانی است. ساعی زمانی که عامل فشارآور را نمی‌توان حذف کرد با شوخی کردن تلاش کرده تا بتواند موقعیت را بهتر تاب بیاورد. شوخی کردن یکی از روش‌های مقابله سازگارانه با فشار روانی است. استفاده از مواد شیمیایی و دخانیات یکی از مصادیق مقابله ناسازگارانه با فشار روانی است که کشیدن سیگار یکی از مصادیق آن است. منفعل بودن و امیدداشتن برای برطرف شدن خودبه‌خودی مشکل، یکی از روش‌های ناسازگارانه مواجهه با فشار روانی است.

تست و پاسخ ۸۰

درستی یا نادرستی هر یک از عبارات زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- فشار روانی در تمامی موقعیت‌ها موجب افت عملکرد می‌شود.
- مقابله‌های سازگارانه همیشه موجب کاهش عامل فشارآور می‌شوند.
- سبک‌شمردن مشکل و کنار گذاشتن موقت آن می‌تواند مقابله سازگارانه باشد.
- گاهی اوقات برای مقابله سازگارانه کافی است موقعیت فشارآور را ترک کرد.

(۲) درست - نادرست - درست - درست

(۱) درست - درست - نادرست - نادرست

(۴) نادرست - درست - نادرست - نادرست

(۳) نادرست - نادرست - درست - درست

(درس ۱ - مقابله و روش‌های مقابله با فشار روانی)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی

فشار روانی به دو دسته مثبت و منفی تقسیم می‌شود. فشار روانی مثبت می‌تواند موجب رشد عملکرد فرد شود و به همین دلیل «تمامی» فشارهای روانی موجب افت عملکرد نمی‌شوند. در بسیاری از مواقع نمی‌توان از فشار روانی کاست و مقابله سازگارانه ناظر به انجام فعالیت‌هایی است که بتوان به کمک آن‌ها فشار روانی را تحمل کرد. استفاده از حس شوخ‌طبعی زمانی که در کوتاه‌مدت نمی‌توان عامل فشارآور را از بین برد، راهبردی سازگارانه برای مقابله با فشار روانی است. یکی از مقابله‌های سازگارانه کوتاه‌مدت، ترک موقعیت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

• عَيْنَ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٨١-٨٨):

تست و پاسخ ٨١

﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ﴾

- ١) مردم همچون یک امت بودند پس خداوند پیامبرانی بشارت‌دهنده را فرستاد.
- ٢) چون مردم امتی یکپارچه بودند الله پیامبران را همراه با بشارت برانگیخت.
- ٣) مردم امتی متحد بودند؛ پس خداوند پیامبران را مژده‌آور فرستاد.
- ٤) مردم که امتی یکپارچه بودند، خداوند برایشان پیامبران را بشارت‌دهنده فرستاد.

(عربی دوازدهم - درس ٢ - صفحه ٢٧)

پاسخ: گزینه ٣

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی، یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی شدن قبل از آزمون دارن!

خودت حل کنی بهتره به دنبال تفاوت بین گزینه‌ها بگرد. تمام گزینه‌های غلط کلماتی دارن که اضافه ترجمه شده‌اند!

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «أُمَّةً وَاحِدَةً»: امتی متحد / «بَعَثَ»: فرستاد / «النَّبِيِّينَ»: پیامبران / «مُبَشِّرِينَ»: مژده‌آور خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ١) همچون (اضافی است!) - پیامبرانی بشارت‌دهنده (اولاً «النَّبِيِّينَ»: پیامبران» معرفه است نه نکره، ثانیاً «مُبَشِّرِينَ» حال است نه صفت)
- ٢) چون (اضافی است!) - همراه با بشارت («مُبَشِّرِينَ» اسم فاعل است و باید به شکل «انجام‌دهنده» ترجمه شود!)
- ٣) که (اضافی است!) - برایشان (معادل «لَهُمْ» و اضافی است!)

تست و پاسخ ٨٢

﴿قَدْ كَثُرَتِ النَّفَايَاتُ الصَّنَاعِيَّةُ، وَ تَضُرَّ صِحَّةُ الْإِنْسَانِ وَ بَيْنَتْهُ مَسْرَعَةٌ وَ هُوَ لَمْ يَفْعَلْ عَمَلًا هَامًا لِحَدِّ الْآنِ لِدَفْعِ أَضْرَارِهَا كِي يَعِيشَ أَفْضَلَ!﴾:

- ١) زباله‌های صنعتی به سرعت زیاد گشته و به سلامتی انسان و محیط زیست او زیان می‌رساند، حال آن‌که او کار مهمی را تا الان برای زدودن ضررهایش انجام نداده تا بهتر زندگی کند!
- ٢) زباله‌های صنعتی فراوان شده و سلامتی انسان و محیط زیست او را مورد آسیب قرار می‌دهد، در حالی که پرشتاب است و او تا الان عمل مهمی را برای رفع آسیب‌های آن انجام نداده تا این‌که بهتر زندگی کند!
- ٣) زباله‌های صنعتی زیاد شده است و تندرستی انسان و محیط زیستش را به سرعت آسیب می‌زند، حال آن‌که او تاکنون کار مهمی را برای برطرف کردن آسیب آن انجام نداده تا زندگی‌اش بهتر شود!
- ٤) زباله‌های صنعتی زیاد شده و به سلامتی انسان و محیط زیستش شتابان آسیب می‌زند، در حالی که او تا اکنون برای رفع ضررهای آن، کار مهمی انجام نداده تا بهتر زندگی کند!

(عربی دوازدهم - درس ٤)

پاسخ: گزینه ٤

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره به جایگاه ترجمه شدن «مُسْرَعَةٌ» دقت کن. / «أَضْرَار» جمعه یا مفرد؟

درس نامه •• جایگاه ترجمه حال

حال باید در محدوده نزدیک‌ترین فعل قبل از خودش ترجمه بشود!

مثال: كَتَبَ التَّلَامِيذُ وَاجِبَاتِهِمْ وَ لَعِبُوا مَسْرُورِينَ فِي سَاحَةِ الْمَدْرَسَةِ

دانش‌آموزان با خوشحالی تکالیفشان را نوشتند و در حیاط مدرسه بازی کردند. ✕

دانش‌آموزان تکالیفشان را نوشتند و با خوشحالی در حیاط مدرسه بازی کردند. ✓

توضیح: فعل «لَعِبُوا» بازی کردند» نزدیک‌ترین فعل قبل از «مَسْرُورِينَ» است، در نتیجه «با خوشحالی» باید در بخش دوم جمله ترجمه شود، ولی در محدوده فعل «كَتَبَ» نوشتند» ترجمه شده و نادرست است!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «قد کثرت»: زیاد شده است / «النفايات الصناعية»: زباله‌های صنعتی / «تضرر»: آسیب می‌زند / «صحة الإنسان و بينته»: سلامتی انسان و محیط زیستش / «مسرعة»: شتابان / «و هو لم يفعل»: در حالی که او انجام نداده / «عملاً هاماً»: کار مهمی / «لحد الآن»: تا الآن / «لدفع أضرارها»: برای رفع ضررهای آن / «کی یعیش»: تا زندگی کند / «أفضل»: بهتر خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) به سرعت زیاد گشته («مُسْرَعَة»: به سرعت) در بخش دوم جمله به کار رفته است ولی به اشتباه در بخش اول جمله ترجمه شده است، در نتیجه «به سرعت زبان می‌رساند» صحیح است!

۲) در حالی که پرستاب است («مُسْرَعَة»: به سرعت) در بخش دوم جمله به کار رفته است ولی به اشتباه در بخش سوم جمله ترجمه شده است، در نتیجه «به سرعت زبان می‌رساند» صحیح است!

۳) آسیب («أضرار»: آسیب‌ها) جمع است نه مفرد! - تا زندگی‌اش... شود («کی یعیش»: تا زندگی کند).

تست و پاسخ ۸۳

«هناك أشخاص لا يستطيعون أن يفتخروا أمام الناس إلا بنسبهم مع أنهم يعلمون إنما الفخر بعقل ثابت!»:

- ۱) افرادی وجود دارند که در برابر مردم فقط می‌توانند به دودمانشان افتخار کنند، با این که می‌دانند افتخار تنها به خردی استوار است!
 - ۲) افرادی هستند که در برابر مردم فقط به دودمان خود افتخار می‌کنند، در حالی که می‌دانند افتخار بدون شک برای خردی استوار است!
 - ۳) اشخاصی هستند که در برابر مردم می‌توانند فقط به دودمان خود افتخار کنند، با این که می‌دانند افتخار فقط به خردی استوار است!
 - ۴) افرادی وجود دارند که نمی‌توانند در برابر مردم به چیزی جز دودمانشان افتخار کنند، در حالی که آگاه‌اند که قطعاً افتخار به خردی استوار است!
- (عربی دوازدهم - درس ۱)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «إنما» یعنی چه؟ / حواست به جایگاه «إلا» در ترجمه باشه.

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «هناك»: هستند، وجود دارند (در ابتدای جمله) / «لا يستطيعون أن يفتخروا»: نمی‌توانند افتخار کنند (به دلیل وجود «إلا» در ادامه جمله می‌توانیم این فعل را به شکل مثبت نیز ترجمه کنیم!) / «إلا بنسبهم»: فقط به دودمان خود / «مع إنهم»: با این که / «يعلمون»: می‌دانند / «إنما»: فقط / «بعقل ثابت»: به خردی استوار خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) فقط می‌توانند («إلا: فقط» باید بر سر کلمه بعد از خودش یعنی «بنسبهم» ترجمه شود و در این عبارت در جای نادرستی ترجمه شده است!)
 ۲) افتخار می‌کنند (فعل «لا يستطيعون» در ترجمه لحاظ نشده است!) - در حالی که (معادل «مع أن» نیست!) بدون شک (معادل «إن» است نه «إنما»!)

۴) در حالی که (مانند ۲) - قطعاً (معادل «إن» است نه «إنما»! ضمناً در جای مناسب خود ترجمه نشده است)

تذکر به تفاوت ترجمه «إن: قطعاً، بی‌شک، به راستی، همانا و ...» یا «إنما: فقط، تنها» توجه کنید!

تست و پاسخ ۸۴

«إن يعمل كل مواطن معروفاً و لو قليلاً يمكن أن يؤدي إلى تشكيل مجتمع سليم يعيش جميع الناس فيه فرحين!»:

- ۱) اگر هر شهروندی کار نیکی را انجام دهد هرچند کم، ممکن است به شکل دادن جامعه‌ای سالم منجر شود که همه مردم در آن با خوشحالی زندگی می‌کنند.
- ۲) چنانچه هر شهروندی کاری نیک انجام دهد هرچند کم باشد، امکان دارد به شکل‌گیری جامعه‌ای سالم منجر شود تا همه مردم در آن با شادمانی زندگی کنند!
- ۳) اگر هر شهروندی هرچند کم، کار نیکی را انجام می‌دهد، ممکن است به شکل دادن آن جامعه‌ای سالمی بینجامد که همه مردم آن با شادی زیست می‌کنند!
- ۴) چنانچه هر شهروندی کار شایسته انجام دهد، حتی اگر کم باشد می‌تواند منجر به شکل‌گیری آن جامعه‌ای سالمی شود که همگی مردم در آن زندگی می‌کنند، در حالی که خوشحال هستند!

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «مجتمع سلیم» رو بررسی کنی تمومه!

پاسخ تشریحی کلمات مهم: «ان»: اگر، چنانچه / «يعمل»: انجام دهد / «كُلّ مواطن»: هر شهروندی / «معروفاً»: کار نیکی / «ولو قليلاً»: هرچند کم / «يمكن أن يُؤدّي»: ممکن است منجر شود / «إلى تشكيل مجتمع سلیم»: به شکل دادن جامعه سالمی / «يعيش جميع الناس»: همه مردم زندگی می‌کنند / «فرحين»: با خوشحالی
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) جامعه سالم («مجتمع سلیم» نکره است نه معرفه!) - تا زندگی کنند (معادلی برای «تا» در این عبارت به کار نرفته است، ثانیاً دلیلی ندارد که «يعيش» را به شکل مضارع التزامی ترجمه کنیم)

۳) انجام می‌دهد («يعمل» فعل شرط است و بهتر است که به شکل مضارع التزامی ترجمه شود نه مضارع اخباری!) - آن (اضافی است!) - مردم آن («فیه» یعنی «در آن»!)

۴) کار شایسته («معروفاً» نکره است نه معرفه!) - می‌تواند (معادل «يمكن» نیست!) - آن (مانند ۲) - درحالی خوشحال هستند («فرحين» - حال از نوع اسم است و نباید به صورت جمله ترجمه شود.)

تست و پاسخ ۸۵

«لم یکن حاتم الطائي يرد أي ضعيف يُراجعه خائباً فهو كان يُعدّ مثلاً معروفاً في الكرم!»: حاتم طائی ...

- ۱) هیچ ضعیفی به او مراجعه نمی‌کرد مگر این‌که با ناامیدی از نزدش بر می‌گشت و او مثال معروفی در بخشش شمرده می‌شد!
- ۲) هیچ ناتوانی را که به او مراجعه می‌کرد ناامید بر نمی‌گرداند؛ پس او یک مثال معروف در بخشش به شمار می‌رفت!
- ۳) هیچ ضعیفی را که به او مراجعه کرده بود ناامید برنگرداند؛ پس او یک مثال معروف در بخشش به شمار می‌رفت!
- ۴) هیچ ناتوانی را که به او مراجعه می‌کرد ناامید بر نمی‌گرداند؛ پس او مثالی معروف در بخشش شمرده می‌شود!

(عربی یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در حل تست‌های ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا تفاوت بین گزینه‌ها را پیدا کنید!

خودت حل کنی بهتره «لم یکن ... یرد» و «کان یعدّ» رو بررسی کن.

درس نامه

فعل «کان» در دو ساختار زیر می‌تواند ماضی استمراری به‌وجود بیاورد:

- ۱) کان... + مضارع ← «کان یعدّ»: به شمار آورده می‌شد.
- ۲) لم یکن... + مضارع ← «لم یکن یرد»: رد نمی‌گرداند.

پاسخ تشریحی کلمات مهم «لم یکن ... یرد»: بر نمی‌گرداند / «أیّ ضعيف يُراجعه»: هیچ ناتوانی را که به او مراجعه می‌کرد / «خائباً»: ناامید / «کان یعدّ»: به شمار می‌رفت / «مثلاً معروفاً»: مثالی معروف، مثال معروفی، یک مثال معروف
خطاهای سایر گزینه‌ها:

۱) مگر این‌که (معادل «إلا» است که در عبارت عربی چنین کلمه‌ای به کار نرفته است!) - از نزدش (اضافی است!) - برمی‌گشت («لم یکن ... یرد» یعنی «بر نمی‌گرداند»!)

۳) مراجعه کرده بود («یُراجع» مضارع است و چون قبلش فعل «لم یکن ... یرد» معادل ماضی است، آن را به شکل ماضی استمراری ترجمه می‌کنیم نه ماضی بعید!) - بر نگرداند («لم یکن ... یرد» معادل ماضی استمراری است نه ماضی ساده)

۴) شمرده می‌شود («کان یعدّ» معادل ماضی استمراری است ولی به شکل مضارع اخباری ترجمه شده و نادرست است!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۸۶

عین الخطأ:

- (۱) أغلقوا بوابة قلوبكم للإعجاب بالنفس و الكبر ولكن افتحوا باب التواضع فتحاً: دروازه دل‌هایتان را به خودپسندی و کبر ببندید، ولی در فروتنی را بی‌گمان بگشایید!
- (۲) كانت تلميذة ذكية في صفنا، تحل التلميذة أصعب مسائل الرياضيات لنا: دانش‌آموز باهوشی در کلاسماں بود، این دانش‌آموز سخت‌ترین مسئله‌های ریاضی را برای ما حل می‌کرد!
- (۳) قد نريد شيئاً و نصل إليه أيضاً لكن بعد قليل نفهم ما كانت لجهدنا قيمة: گاهی چیزی را می‌خواهیم و به آن نیز می‌رسیم، ولی بعد از مدتی می‌فهمیم آن ارزشی برای تلاشمان ندارد!
- (۴) لا طفل يتعلم مجالسة الآخرين إلا أن يعلمه والداه هذا الأمر: هیچ کودکی همنشینی با دیگران را نمی‌آموزد، مگر این‌که والدینش این کار را به او یاد دهند!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

درس نامه

- (۱) وقتی فعلی به همراه مصدرش در یک جمله بیابند، آن مصدر مفعول مطلق است و اگر مفعول مطلق به تنهایی و بدون وابسته در جمله بیاید، معنای «تأکیدی» دارد.
- مثال:** «افتحوا باب التواضع فتحاً»: باب فروتنی را بی‌گمان بگشایید.
- (۲) «قد» وقتی همراه فعل مضارع بیاید، معنای «گاهی» دارد.
- مثال:** «قد نريد»: گاهی می‌توانیم
- (۳) ساختار «کان + ل + اسم» معنای مالکیت در گذشته (داشت) را دارد.
- مثال:** «ما كانت له»: نداشت.

خطای این گزینه:

ندارد («ما كانت له» یعنی «نداشت!» «لیس له» یعنی «ندارد».)

تست و پاسخ ۸۷

عین الصحيح:

- (۱) تلك شذائد يُواجهها كل نفس في حياته؛ فعليكم بالصبر: با آن سختی‌ها هر کسی در زندگی‌اش مواجه می‌شود؛ پس بر شما باد شکیبایی!
- (۲) لم أوصل مُحاولاتي للنجاح في طريق أهدافي ولكنني لا أكون مأیوساً: به تلاش‌هایم برای موفقیت در مسیر هدف‌هایم ادامه ندادم، ولی نباید ناامید شویم!
- (۳) أحتاج إلى برامج تُساعدني على تعلم اللغة الفرنسية: به برنامه‌هایی که مرا در یادگیری زبان فرانسوی یاری کند، احتیاج داشتم!
- (۴) عرفنا المهندس الشاب الذي يعمل في المصنع و هو مبتسم: مهندس جوانی که در کارخانه کار می‌کرد، ما را شناخت در حالی که خندان بود!

(عربی دوازدهم - درس ۲)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید!

خودت حل کنی بهتره سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

درس نامه ●●

وقتی ساختار «اسم اشاره + اسم بدون ال» داشته باشیم باید به نکات زیر توجه کنیم:

- ۱) این دو کلمه تشکیل یک جمله اسمیه کامل می‌دهند که در آن اسم اشاره، مبتدا و آن اسم بدون «ال» خبر است.
- ۲) در ترجمه، این دو کلمه نباید به شکل یک گروه اسمی ترجمه شوند و باید میان آن‌ها مکتبی (ویرگول) داشته باشیم.
- ۳) از آن‌جا که اسم بدون «ال» خبر است باید آن را به شکل مسند فارسی در کنار فعل اسنادی «است / هستند» ترجمه کنیم. مثال: تلك شدائد: آن‌ها، سختی‌هایی هستند.

پاسخ تشریحی خطاهای سایر گزینه‌ها:

- ۱) آن سختی‌ها («تلك شدائد» یعنی «آن‌ها، سختی‌هایی هستند!») - ضمیر «ها» در «يواجهها» ترجمه نشده: با آن‌ها مواجه می‌شود.
- ۲) نیستم («لا أكن: نباید باشم» فعل نهی است، ولی «نیستم» مضارع منفی و معادل «لا أكون» است!)
- ۳) احتیاج داشتم («أحتاج: احتیاج دارم» مضارع است نه ماضی!)

تست و پاسخ ۸۸

در بین مردم نگویید آن چه را که هیچ سودی در گفتنش نیست». عین الصحیح:

- ۱) لا تقولوا بين الناس ما لا نفع في قوله!
- ۲) لا تقولوا بين الناس ما لا نفعاً في قوله!
- ۳) لا تقولون ما لا نفع في قوله بين الناس!
- ۴) بين الناس لا تقولوا ما لا ينفعكم قوله!

پاسخ: گزینه ۱

(عربی دوازدهم - درس ۱)

مشاوره سوالات فارسی به عربی جزء ساده‌ترین سوالات آزمون سر اسری هستن و با دقت به تفاوت‌هایی که گزینه‌ها با هم دارن، به راحتی می‌شه گزینه صحیح رو پیدا کرد.

خودت حل کنی بهتره جواب گزینه‌ای هستش که «لا»ی نهی و نفی جنس را به شکل درست به کار برده.

درس نامه ●● «لا»ی نفی جنس

این حرف «لا» معنای «هیچ ... نیست» دارد و فقط همراه «اسم» به کار می‌رود. اسمی که بعد از «لا»ی نفی جنس می‌آید:

۱) «ال» و تنوین نمی‌گیرد.

۲) باید مفرد و نکره باشد.

۳) غالباً آخرش فتحه دارد.

مثال: «لا جهاد كجهاد النفس»: هیچ جهادی مانند جهاد با نفس نیست.

«لا»ی نهی

این «لا» همراه فعل مضارع آمده و آن را مجزوم می‌کند. یعنی فعل‌هایی که آخرشان «ون، ین، ان» دارند، حرف نونشان حذف می‌شود و فعل‌هایی که آخرشان «نون» ندارند، حرف آخرشان ساکن می‌شود.

مثال:

تعبدون ← لا تعبدا

تعبد ← لا تعبدا

نکته دقت کنید که اگر آخر فعل مضارع، کسره وجود داشت و بعدش اسم «ال» دار آمده بود، باز هم آن فعل مجزوم است. یعنی آخر آن فعل در واقع ساکن بوده و فقط به خاطر خوانش راحت‌تر، به جای سکون، کسره گذاشته شده است.

مثال: لا يكذب المؤمن في أي حال ← لا يكذب + المؤمن

پاسخ تشریحی بررسی خطاهای سایر گزینه‌ها:

۲) نفعاً (گفتیم که اسم «لا»ی نفی جنس تنوین نمی‌گیرد ← نفع)

۳) لا تقولون («نگویید» فعل نهی است و «ن» از آخر فعل باید حذف شود ← لا تقولوا)

۴) لا ينفعكم (یعنی «به شما سود نمی‌رساند» و ترجمه درستی نیست ← لا نفع) - قوله («در» ترجمه نشده ← في قوله)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

• اقرأ انصّ التالي ثمّ أجب عن الأسئلة (٨٩-٩١) بما يُناسب النّصّ:

أعلن علماء التغذية بأنّ الحليب يحتوي نسبة بالغة من مادة الفسفور و هي مادة لا بأس بها للإنسان. و اللحم و الجبن يشملان الفسفور أيضاً و لكنّ المصدر الرئيسي لهذه المادة المهمّة هو لحوم الأسماك حيث كبد السمك يحتوي نسبة عالية من الفسفور لذلك يُستعمل زيت كبد الأسماك كدواء لعلاج أمراض سببها نقص الفسفور في الجسم منها سوء الهاضمة.

هناك أثمارٌ تُوجد فيها فيتامينا «E» و «D» اللتان يحتاج إليهما الجسم احتياجاً كثيراً منها الجوز و الفستق. يوكّد خبراء التغذية على تناول الأغذية النباتية أكثر من المنتجات الحيوانية لاحتوائها على الزيوت الخالية من مادة الكولسترول الضارة للجسم إذا كان مقدارها أكثر من اللازم. بالتاكيد أنّ الإكثار في استخدام كلّ مادة ضارة للجسم سواء طبيعية أم غير طبيعية.

ترجمه متن «دانشمندان تغذیه اعلام کرده‌اند که شیر حاوی نسبت بسیاری از ماده فسفر است که آن ماده‌ای است که برای انسان هیچ اشکالی ندارد. گوشت و پنیر نیز حاوی فسفر هستند، ولی منبع اصلی این ماده مهم گوشت‌های ماهیان است به طوری که کبد ماهی سرشار از فسفر است و به همین خاطر روغن کبد ماهیان مانند دارویی برای درمان بیماری‌هایی است که دلیل آن کمبود فسفر است، از جمله آن‌ها سوء هاضمه است. میوه‌هایی هستند که در آن‌ها ویتامین‌های E و D وجود دارد که بدن بسیار به آن‌ها نیاز دارد، از جمله آن‌ها گردو و پسته هستند. کارشناسان تغذیه بر خوردن بیشتر غذاهای گیاهی از محصولات حیوانی تأکید می‌کنند به خاطر داشتن روغن‌های خالی از کلسترول که اگر مقدارش بیشتر از مقدار لازم باشد برای بدن انسان مضر است. البته که زیاده‌روی در استفاده از هر ماده‌ای، برای بدن مضر است چه طبیعی باشد چه غیرطبیعی.»

تست و پاسخ ٨٩

عین الصحیح:

- ١) نقص كلّ فيتامين في الجسم يُؤدّي إلى الإصابة بمرض لا علاج له!
- ٢) النباتات أفضل مصدر غذائي للإنسان يُغنيه عن المصادر الحيوانية!
- ٣) الحليب مادة غذائية كاملة تشمل على الفسفور أكثر من المواد الأخرى!
- ٤) من أكل لحم السمك كلّ يوم فسوف يصاب بمرض سببه كثرة الفسفور في الجسم!

پاسخ: گزینه ٢

(عربی دوازدهم - درس ٣)

مشاوره در مورد حل سوالات درک متن چند نکته رو در نظر داشته باشید:

- ١) سوالات درک متن رو در آخر سوالات عربی جواب بدین.
- ٢) متن رو باید با دقت، ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایده‌ای نداره.
- ٣) توی متن و گزینه‌ها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه...» دارن، دقت کنین.
- ٤) در سوالات درک مطلب بر ای تشخیص گزینه صحیح با خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینه‌ها رو بخوانید سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ١) کمبود هر ویتامینی در بدن منجر به دچار شدن به بیماری می‌شود که هیچ درمانی ندارد! (بدیهیه که نه!)
- ٢) گیاهان بهترین منبع غذایی انسان هستند که او را از منابع حیوانی بی‌نیاز می‌کنند! (نه، مثلاً منبع اصلی فسفر کبد ماهیه!)
- ٣) شیر یک ماده غذایی کامل است که بیشتر از مواد دیگر شامل فسفر می‌شود! (نه، کبد ماهی بیشتر فسفر دارد!)
- ٤) هر کس هر روز گوشت ماهی بخورد دچار بیماری می‌شود که دلیلش زیادبودن فسفر در بدن است! (بله زیاده‌روی در مصرف هر چیزی سبب بیماری می‌شود!)

تست و پاسخ ٩٠

عین الخطأ:

- ١) لا احتیاج للبدن إلى مادة الكولسترول لأنها ضارة له و إن كانت قليلة!
- ٢) الإنسان إذا إراد أن يحصل على كلّ ما يحتاج إليه البدن فعليه أن يأكل المأكولات المتنوعة!
- ٣) الفيتامينات التي توجد في المنتجات الحيوانية موجودة في الأغذية النباتية أيضاً!
- ٤) الفسفور مادة لا يمكن للإنسان العيش بدونها و هو يوجد في الأغذية النباتية أو المنتجات الحيوانية!

پاسخ: گزینه ١

(عربی دوازدهم - درس ٣)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

پاسخ تشریحی ترجمه گزینه‌ها:

- ۱) بدن هیچ احتیاجی به مادهٔ کلسترول ندارد، زیرا آن برایش مضر است حتی اگر کم باشد! (اگر کم باشد مضر نیست!)
- ۲) انسان اگر بخواهد که هر آن چه بدن به آن نیاز دارد به دست بیاورد باید خوردنی‌های متنوع بخورد! (بله دقیقاً!)
- ۳) ویتامین‌هایی که در تولیدات حیوانی موجود است در غذاهای گیاهی نیز هست!
- ۴) فسفر ماده‌ای است که انسان بدون آن نمی‌تواند زندگی کند و آن در غذاهای گیاهی یا تولیدات حیوانی یافت می‌شود!

تست و پاسخ ۹۱

«من أُصِيبَ بمرض في جهاز الهاضمة...!»:

- ۱) یکفیه استعمال لحم السمک فقط!
- ۲) فأکل الجبن يُغنيه عن المراجعة إلى الطیب!
- ۳) فعليه أن يجتنب استعمال المنتوجات الحيوانية!
- ۴) يمكن أن يكون سببه قلّة الفسفور في الجسم!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

هرکس در دستگاه گوارش دچار یک بیماری شود ...

- ۱) تنها استفاده از گوشت ماهی برایش کافی است! (قطعاً فقط گوشت کافی نیست!)
- ۲) خوردن پنیر او را از مراجعه به پزشک بی‌نیاز می‌کند! (واضح که غلطه!)
- ۳) باید از مصرف تولیدات حیوانی دوری کند! (نه بعضی از اونا هم لازمه!)
- ۴) ممکن است که دلیلش کمبود فسفر در بدن باشد! (بله دقیقاً در متن ذکر شده که کمبود فسفر می‌تونه باعث سوء هاضمه بشه!)

• عَيْنُ الْخَطَا عَنْ الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (۹۲-۹۳):

تست و پاسخ ۹۲

«المصدر - تناول - يُستعمل - أعلن»:

- ۱) تناول: مفرد مذکر - مصدر مزید ثلاثی له حرفان زائدان - معرب / مجرور بالكسرة بحرف «علی»
- ۲) المصدر: مفرد مذکر - اسم مکان (اشتقاقه من «صَدَرَ، يُصَدَّرُ») - معرفة / اسم لکن و منصوب
- ۳) يُستعمل: فعل مضارع - مزید ثلاثی - له ثلاثه أحرف زائدة: «الف - س - ت» - مجهول / فعل فاعله محذوف و نائب فاعله «زیت»
- ۴) أعلن: فعل ماضٍ - للغائب - مزید ثلاثی من باب إفعال - معلوم - متعدّد / فعل و فاعله «علماء»

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن چون نیاز به بررسی جمله ندارن بعد اگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

اشتقاقه من «صَدَرَ، يُصَدَّرُ» «مَصَدَّرُ» اسم مکان است و تمامی اسم مکان‌های بر وزن «مَفْعَلٌ، مَفْعَلَةٌ» از یک فعل ثلاثی مجرد ساخته می‌شوند نه یک فعل مزید، در نتیجه «صَدَرَ، يُصَدَّرُ» که مزید و از باب تفعیل است نمی‌تواند صحیح باشد!

نکته اسم مکان‌هایی که با وزن «مَفْعَلٌ، مَفْعَلَةٌ» ساخته شده‌اند و اسم‌های مبالغه و اسم‌های تفضیل همگی از فعل‌ها و مصدرهای مجهول گرفته می‌شوند.

مثال:

- ۱) مَلْعَبٌ ← اسم مکان من مصدر «لعب»
- ۲) أَفْضَلٌ ← اسم تفضیل من مصدر «فَضَلَ»
- ۳) عِلْمٌ ← اسم مبالغه من مصدر «علم»

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۹۳

«يحتوي - احتياجاً - توجد - بالغة»:

- ۱) احتياجاً: مفرد مذکر - مصدر مزيد ثلاثي (فعله المضارع: يحتاج) - نكرة - معرب / مفعول مطلق للنوع و منصوب
- ۲) توجد: فعل مضارع - للغائبة - مجرد ثلاثي - حروفه الأصلية: «و - ج - د» - مجهول / فعل مع نائب فاعله جملة تصف «أثمار»
- ۳) بالغة: مفرد مؤنث - اسم فاعل من فعل مجرد ثلاثي - نكرة - معرب / صفة و منصوب بالتبعية من موصوفها «نسبة»
- ۴) يحتوي: فعل مضارع - مزيد ثلاثي على وزن «يفتعل» - حروفه الزائدة: «ي - ت» - لازم / فعل و فاعل و الجملة فعلية

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۴

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواند یا خطا رو!!!

خودت حل کنی بهتره اول موارد سمت راست رو بررسی کن چون نیاز به بررسی جمله ندارن بعد اگر سؤال حل نشد موارد سمت چپ رو بررسی کن!

پاسخ تشریحی خطای این گزینه:

حروفه الزائدة «ي - ت» «يحتوي» مضارع از باب افتعال است، در نتیجه ماضی آن بر وزن «افتعل» بوده و حروف «ا - ت» حروف زائد آن هستند. - لازم «يحتوي» متعدی است نه لازم، زیرا مفعول دارد!

نکته برای تشخیص حروف زائد یک فعل باید به وزن ماضی آن دقت کنیم! و توجه داشته باشید که حرف اول فعل‌های مضارع را هیچ‌گاه جزء حروف زائد آن‌ها نگیرید.

تست و پاسخ ۹۴

عَيْنُ الْخَطَا فِي ضَبْطِ حَرَكَاتِ الْحُرُوفِ:

- ۱) مِنْ أَخْلَاقِ الْجَاهِلِ الْمُعَارَضَةِ قَبْلَ أَنْ يَفْهَمَ وَ الْحُكْمِ بِمَا لَا يَعْلَمُ!
- ۲) إِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاجِحِينَ أَثَارُوا إِعْجَابَ الْآخَرِينَ مَعَ أَنَّهُمْ كَانُوا مُعَوِّقِينَ!
- ۳) إِنَّ مَوْعِدَ الْعِشَاءِ فِي هَذَا الْفُنْدُقِ مِنَ السَّابِعَةِ حَتَّى التَّاسِعَةِ إِلَّا رُبْعًا!
- ۴) الْيَوْمَ لَا مُشْتَرِيَّ فِي السُّوقِ فَأَعْلَقُوا أَبْوَابَ مَتَاجِرِكُمْ!

(عربی یازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکت‌ها بررسی بشن!!!

خودت حل کنی بهتره ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزيد و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

پاسخ تشریحی خطاهای این گزینه:

العشاء (این کلمه به معنی «شب» است ولی با توجه به معنای جمله، کلمه «العشاء: شام» صحیح است!) - التَّاسِعَةُ (اعداد ترکیبی بر وزن «فاعل» هستند نه «فاعل» در نتیجه «التَّاسِعَةُ» صحیح است!)

نکته در تست‌های ضبط الحركات، گزینه‌هایی را که عدد دارند، خیلی جدی بگیرید.

تست و پاسخ ۹۵

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ عَيْنُ الْخَطَا فِي الْمَفْهُومِ:

- ۱) در سبزه نشین و می روشن می‌خور
 - ۲) این سبزه که امروز تماشاگاه توست
 - ۳) هر چشمه و هر سبزه که از خاک برآید
 - ۴) هر گل نو ز گلرخی یاد همی‌کند ولی
- کاین سبزه بسی دمد ز خاک من و تو!
فردا همه از خاک تو بر خواهد رست!
دیدار تو و شکر تو را چشم و زبان است!
گوش سخن‌شنو کجا؟ دیده اعتبار کو؟!

(عربی دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

زبان عربی

مشاوره سوالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند پس باید از قبل بررسی شده باشند.

خودت حل کنی بهتره جمله رو ترجمه کن و به بار دیگه گزینه‌ها رو بخون.

پاسخ تشریحی ترجمه عبارت: «هر نفسی چشنده مرگ است!»

مفهوم عبارت: هر کس در نهایت می‌میرد!

در بیت (۳) به چنین مفهومی اشاره ندارد!

تست و پاسخ ۹۶

عین الصحيح في استخدام العدد أو المعدود:

(۱) جدِّي العزيز قد بلغ من العمر تسعين و أربعة عاماً!

(۲) لوالدي سيارتان إثنان لكنّه لا يسمح لي أن أسوقهما!

(۳) كان ثلاثة لاعبين في المباراة قد أثاروا إعجاب المُتفرّجين!

(۴) أمضينا سنّة عشر أياماً بسرعة و قد بقي يومان إثنان فقط!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۲)

مشاوره قواعد عدد و معدود نکات مهمی دارد و در سال‌های اخیر تست‌های دشواری از این مبحث در کنکور سراسری مطرح شده است.

خودت حل کنی بهتره حواست به جایگاه عدد و مذکر یا مؤنث بودنش باشه!

درس نامه ●●

اعداد یک و دو همواره بعد از معدودشان به کار می‌روند و نقش صفت آن را دارند، در نتیجه باید در جنس، تعداد، معرفه نکره و اعراب با هم مطابقت داشته باشند.

مثال: کتابان إثنان - کتابین إثنین / معلّمتان إثنان - معلّمین إثنین
کتاب واحد / معلّمة واحدة

پاسخ تشریحی در (۱) «تسعين و أربعة» نادرست است چون در اعداد معطوف دورقمی ابتدا یکان را می‌آوریم و سپس دهگان، در نتیجه «أربعة و تسعين» نود و چهار «صحیح است!»

در (۲) «إثنان» صفت «سیارتان» است، بنابراین باید از لحاظ جنس با آن مطابقت داشته باشد، در نتیجه «سیارتان إثنان» صحیح است!

در (۴) «أیاماً» معدود «سنّة عشر» است، و به اشتباه به شکل جمع به کار رفته است، چرا که معدود اعداد یازده و بزرگ‌تر از آن باید به شکل مفرد نوشته شوند، در نتیجه «یوماً» صحیح است!

تست و پاسخ ۹۷

عین فعلاً تمکن قراءته معلوماً و مجهولاً:

(۱) تنكسر زجاجات عديدة في مختبر نبحت عن ظواهر كيميائية!

(۲) يُصدّر بعض البضائع و الصناعات اليدوية رجل غني إلى بلدان صناعية!

(۳) لا تستطيع العاقلة أن تسمح لها حتى تفقد فرصها في الحياة!

(۴) تلك الأبواب فتحت و الطالبات دخلن صالة الامتحان!

پاسخ: گزینه ۳

(عربی دهم - درس ۷)

مشاوره تشخیص جملات معلوم و مجهول، بدون حرکت گذاری فعل‌ها از سوالات سخت آزمون‌هاست که برای یادگیری آن، نیازمند تمرین زیادی است.

نکته فعل‌های باب انفعال همواره معلوم هستند، ولی معنی‌شان شبیه مجهول‌ها هست.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

خودت حل کنی بهتره چک کن ببین کدام فعل رو هم می شه به شکل متعدی خوند (متناسب با «چه چیزی را؟ / چه کسی را؟») و هم می شه با «شد / می شود» خوند.

پاسخ تشریحی در ۲۳ فعل «تفقد» را هم می توان به شکل معلوم ترجمه کرد و هم مجهول:

شکل معلوم: انسان عاقل نمی تواند اجازه دهد که فرصت هایش را در زندگی از دست بدهد!
شکل مجهول: انسان عاقل نمی تواند اجازه دهد که فرصت هایش در زندگی از دست برود.
ترجمه سایر گزینه ها:

- ۱) شیشه های بسیاری شکسته می شوند در آزمایشگاهی که در آن درباره پدیده های شیمیایی تحقیق می کنیم!
- ۲) مردی ثروتمند، برخی کالاها و صنایع دستی را به کشورهای صنعتی صادر می کند!
- ۴) آن درها باز شد و دانش آموزان وارد سالن امتحان شدند!

تست و پاسخ ۹۸

عین عبارة جاءت فيها صفتان من نوعين:

- ۱) قرأنا الآراء المتعددة في موضوع جديد فلنفكر فيه أكثر!
- ۲) أذكي التلاميذ في الصف يكسب درجة عالية في دروس صعبة حقاً!
- ۳) كان حاكم عادل قد حكم بعدالته بين الناس في قرية كبيرة!
- ۴) متعلم يلتزم بما يقول أحسن من العالم الشهير الذي لا ينفع الآخرين!

پاسخ: گزینه ۴

(عربی یازدهم - درس ۵)

خودت حل کنی بهتره چک کن ببین کدام گزینه هم جمله وصفیه داره و هم صفت از نوع اسم.

درس نامه

در عربی دو نوع صفت داریم:

- ۱) صفت از نوع اسم: همان صفت عادی
مثال: «هو طالب مُجتهد»: او دانش آموزی کوشا است.
- ۲) صفت از نوع جمله: صفتی که یک جمله است. (همان جمله وصفیه)
مثال: «هو طالبٌ يجتهدُ كثيراً»: او دانش آموزی است که بسیار تلاش می کند.

پاسخ تشریحی در ۴ «الشهير» صفت از نوع اسم است و «يلتزم» جمله وصفیه است و اسم نكرة «متعلم» را توصیف می کند.

در ۱ «المتعددة» و «جديد» هر دو صفت از نوع اسم هستند.

در ۲ «عالية» و «صعبة» هر دو صفت از نوع اسم هستند.

در ۳ «عادل» و «كبيرة» صفت از نوع اسم هستند و «قد حكم» خبر «كان» است نه جمله وصفیه!

تست و پاسخ ۹۹

عین فعلاً قد أكد بمصدره:

- ۱) قد يظلم الإنسان الطبيعة في نشاطاته ظلماً واسعاً!
- ۲) المزارع يفكر في سبب ذلك الإختلال تفكراً يُوصله إلى نتيجة!
- ۳) كانت البومات تهجم على الأفراخ هجوماً في المزرعة و تأكلها!
- ۴) تدخل الإنسان في الطبيعة يُسبب فيها إختلالاً!

(عربی دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره بحث تأکید از مباحث مهم سال دوازدهم است. هم باید عواملی که باعث ایجاد تأکید می شوند را به خوبی بشناسید و هم باید بدانید که هر کدام، دقیقاً بر چه کلمه ای در جمله تأکید می کنند!

خودت حل کنی بهتره دنبال مفعول مطلق تأکیدی بگرد.

درس نامه ● انواع مفعول مطلق

- (۱) تأکیدی ← مفعول مطلق است که بعدش نه صفت آمده است، نه مضاف‌إلیه و نه جمله وصفیه.
- (۲) نوعی ← مفعول مطلق است که بعدش یا صفت آمده است، یا مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه.

کاربردهای مفعول مطلق

- مفعول مطلق تأکیدی ← بر روی فعل جمله تأکید می‌کند و از آن رفع شک می‌کند.
مفعول مطلق نوعی ← بر کیفیت و چگونگی وقوع فعل جمله دلالت می‌کند.

پاسخ تشریحی سؤال از ما فعلی را می‌خواهد که به وسیله مصدرش مورد تأکید قرار گرفته است، پس باید به دنبال مفعول مطلق تأکیدی بگردیم.

- در (۳) «تهجم» فعل و «هجوماً» مفعول مطلق تأکیدی است، زیرا بعدش، نه صفت آمده و نه مضاف‌إلیه.
در (۱) «بظلم» فعل و «ظلماً» مفعول مطلق نوعی است، زیرا «وأسعاً» صفت آن است.
در (۲) «یفکر» فعل و «تفکراً» مفعول مطلق نوعی است، زیرا «بوصول» جمله وصفیه است.
در (۴) هم اصلاً مفعول مطلق به کار نرفته است، زیرا «اختلالاً» مصدر باب افتعال است و «تدخل» هم مصدر باب «تفعل» و اصلاً فعلی در کار نیست! و در واقع «اختلالاً» مفعول به برای فعل «یُسبب» است.

تست و پاسخ ۱۰۰

عین ما لیس فیہ المنادی:

- (۱) صدیقی لا تکذب علی الآخرین حتی یصدقوا کلامک!
- (۲) أمی لا تطبخی الأطعمه التي تُستفادُ الزیوت الکثیره فیها!
- (۳) أبی لِم تُساعد من یسعون أن یضروک!
- (۴) أختی لم تتکاسل فی أداء الواجبات و هذا کان سبب تقدّمها!

پاسخ: گزینه ۴

(عربی دوازدهم - درس ۵)

مشاوره در تست‌های منادی به شدت به غایب با مخاطب بودن فعل‌های جمله توجه کنید!

خودت حل کنی بهتره چک کن ببین در کدام گزینه فعل و ضمیر مخاطب وجود ندارد.

درس نامه ●

اسمی که ابتدای جمله می‌آید اگر منادی باشد، در ادامه عبارت معمولاً یکی از موارد زیر را می‌بینیم:

- (۱) فعل یا ضمیر مخاطب } إلهی، أعطني رزقاً حلالاً
إلهی، علیک توکلت
- (۲) جمله سؤالی ← تلامیذ، أکانت أسئله الامتحان صعبه؟
- (۳) جمله بی‌ارتباط ← صدیقی، یکاد المعلم یدخل الصف!

نکته مواظب باشید که فعل‌های مونث غائب (مانند «تذهب، تجلس») را با فعل‌های مخاطب اشتباه نگیرید.

پاسخ تشریحی در (۴) «لم تتکاسل: تنبلی نکرد» برای اسم مؤنث «أخت» به کار رفته است، در نتیجه مفرد مؤنث غایب است و هم‌چنین

ضمیر «ها» غایب است، در نتیجه «أخت» مبتدا است نه منادی.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) دوست من، به دیگران دروغ نگو تا سخت را باور کنند! («صدیق» منادی است!)
- (۲) ای مادر، غذاهایی نیز که در آن‌ها روغن‌های زیاد استفاده می‌شود! («أم» منادی است!)
- (۳) پدر من، چرا به کسانی کمک می‌کنی که سعی می‌کنند بر تو زیان برسانند! («أب» منادی است!)
- (۴) خواهر من، در انجام تکالیف تنبلی نکرد و این، دلیل پیشرفتش است! («أخت» مبتدا است نه منادی!)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۰۱

کدام گزینه با توجه به واقعیات تاریخی درباره تاریخ و تمدن یونان باستان به درستی بیان شده است؟

- ۱) در یونان باستان برخلاف سایر کشورهای دیگر، نخست حکومت جمهوری بر سر کار آمد، اما در نهایت، شاهان به صورت موروثی حکومت کردند.
- ۲) هم‌زمان با جنگ‌های پلوپونزی، هخامنشیان در ایران حکومت می‌کردند و تجربه ناموفق دو نبرد سالامیس و ماراتن را با یونان داشتند.
- ۳) دولت - شهرهای خسته و متفرق یونانی توسط فیلیپ اول مطیع و متحد شدند و این اتحاد تا زمان فیلیپ دوم دوام آورد.
- ۴) در یونان، نفوذ و قدرت کاهنان به اندازه کاهنان مصر و بین‌النهرین بود اما به پای کاهنان سومری نمی‌رسید.

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دهم - درس ۴ - حکومت و سیاست در یونان باستان - درس ۹ - رقابت و درگیری یونان با ایران)

درس نامه

یکی از ویژگی‌های برجسته تمدن یونان باستان شیوه متفاوت حکمرانی بود که توسط یونانیان به وجود آمد. در یونان باستان، مانند بسیاری از کشورهای دیگر، نخست شاهان به صورت موروثی حکومت می‌کردند اما در نتیجه توسعه دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه‌ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را به دست گرفتند.

زمانی که دولت - شهرهای یونانی درگیر رقابت و جنگ بودند، قدرت جدیدی در مرزهای شمالی یونان یعنی مقدونیه در حال ظهور بود. فیلیپ دوم، شاه مقدونیه، با تشکیل ارتشی نیرومند از طوایف جنگجوی مقدونی، دولت - شهرهای متفرق یونان را مطیع خود کرد و بر این کشور مسلط شد.

پاسخ تشریحی

ایران و یونان در دوران داریوش یکم هخامنشی با جنگ ماراتن و دوران خشایارشا با جنگ سالامیس روبه‌رو شدند و ایران به موفقیت چندانی نرسید. سال‌ها بعد از این ماجرا، جنگ‌های پلوپونزی میان آتن و اسپارت رخ داد که هم‌چنان حکومت هخامنشی بر سر کار بود و به اسپارت کمک مالی می‌کرد.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) در یونان باستان مانند سایر کشورها، نخست شاهان به صورت موروثی حکومت می‌کردند.
- ۳) دولت - شهرهای خسته و متفرق یونان توسط فیلیپ دوم متحد شدند.
- ۴) در یونان باستان، نفوذ و قدرت کاهنان به مراتب کم‌تر از مصر و بین‌النهرین بود.

تست و پاسخ ۱۰۲

هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب، در توصیف کدام یک از حکومت‌های عصر باستان است؟

- الف) به عنوان واسطه تجاری میان هند، چین و اروپا عمل می‌کرد.
- ب) برای نخستین بار، مسیر دریایی میان هند و مصر شناسایی شد.
- ج) نظام حکومتی آن‌ها مجموعه‌ای از حکومت‌های نیمه‌مستقل بود.
- د) اختلاف و دشمنی میان پادشاه و بزرگان به برکناری و قتل پادشاه می‌انجامید.

۱) ساسانیان - هخامنشیان - ساسانیان - اشکانیان	۲) اشکانیان - هخامنشیان - اشکانیان - ساسانیان
۳) هخامنشیان - ساسانیان - اشکانیان - ساسانیان	۴) اشکانیان - ساسانیان - هخامنشیان - اشکانیان

(تاریخ دهم - ترکیبی - درس‌های ۱۰ و ۱۳ - حکومت‌های هخامنشی، اشکانی و ساسانی)

پاسخ: گزینه ۲

مشاوره این تست مشابه تست‌های کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ است. در کنکور اردیبهشت، این فرم تست به سوالات تاریخ اضافه شد.

درس نامه

داریوش بزرگ هخامنشی در جریان لشکرکشی به هندوستان، اسکیلاکس را مأمور کشف مسیرهای آبی کرد. وی در نتیجه سفر خود از مسیر رود سند تا اقیانوس هند و سپس عبور از دریای سرخ و رسیدن به مصر برای نخستین بار مسیر دریایی میان هند و مصر را شناسایی کرد. نظام حکومتی اشکانیان مجموعه‌ای از حکومت‌های نیمه‌مستقل بود که به حکومت مرکزی اشکانی مالیات و نیروی نظامی می‌داد. این نوع حکومت را ملوک‌الطوایفی می‌گویند.

در دوره اشکانیان، جریان دادوستد و بازرگانی خارجی رونق اساسی یافت. گشایش جاده ابریشم در این دوره از عوامل مهم برقراری روابط سیاسی و تجاری میان ایران و چین و رونق اقتصادی بود. ایران در این دوره به عنوان واسطه تجاری بزرگ میان چین و هند از یک سو و اروپا از سوی دیگر عمل می‌کرد.

یکی از مسائل و مشکلات اساسی حکومت ساسانی، اختلاف و دشمنی میان پادشاه و بزرگان کشور بود. این اختلافات گاهی چنان شدت می‌یافت که به برکناری و حتی قتل پادشاه می‌انجامید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

پاسخ تشریحی ترتیب عبارات ذکر شده به این صورت است:

الف: اشکانیان

ب: هخامنشیان

ج: اشکانیان

د: ساسانیان

تست و پاسخ ۱۰۳

کدام موارد از منابع دست اول نوشتاری در دوران ساسانیان قابل استخراج است؟

الف) در این دوره نقش روحانیون زرتشتی در امور قضایی بیشتر شد.

ب) راه‌ها و وسایل ارتباطی اهمیت زیادی داشت و جاده‌ها توسعه یافت.

ج) هنر فرش‌بافی و پارچه‌بافی به‌ویژه پارچه‌های ابریشمی رونق زیادی پیدا کرد.

د) زنان حق مالکیت و فعالیت اقتصادی داشتند و می‌توانستند درآمد کسب کنند.

۴) «ب» - «د»

۳) «الف» - «د»

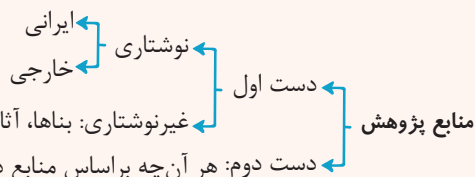
۲) «ب» - «ج»

۱) «الف» - «ج»

(تاریخ دهم - درس‌های ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۶ - هنر و معماری ساسانیان)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه منابع پژوهشی عصر باستان

منابع دست اول نوشتاری خود به دو گروه ایرانی و خارجی (غیرایرانی) تقسیم می‌شوند. آثار غیرایرانی شامل نوشته‌های یونانیان، کتاب تورات و تاریخ هروودت و نوشته‌های رومی و اسلامی می‌شود. منابع دست اول نوشتاری ایرانی هم شامل سنگ‌نوشته‌ها، خدای‌نامه‌ها و ... می‌شود.

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) از کتاب‌های حقوقی مانند کتاب «مادیان هزاردادستان» به دست می‌آید.

ب) بقایای کاروان‌سراها و پل‌های برج‌مانده از دوره ساسانی بیانگر آن است.

ج) منسوجات به‌جامانده از آن زمان و شواهد موجود نشان‌دهنده این امر است.

د) در آثار و متون دینی و حقوقی مربوط به دوره ساسانی و قرون نخستین اسلامی، مطالب و گزارش‌هایی در این باره وجود دارد.

تست و پاسخ ۱۰۴

مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۱)، برای وقوع کدام یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب «احتمال بسیار زیاد» و «احتمال زیاد» قائل شده‌اند؟

الف) گروه‌هایی از جمعیت‌های انسانی از آفریقا و آسیای مرکزی در دوران پارینه‌سنگی به ایران مهاجرت کرده‌اند.

ب) کشت دانه‌های گیاهان توسط زنان شروع شده است.

ج) برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.

د) اقوام هند و اروپایی نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران می‌زیسته‌اند.

۴) «ب» - «د»

۳) «الف» - «د»

۲) «الف» - «ج»

۱) «ج» - «ب»

(تاریخ دهم - ترکیبی - درس‌های ۴، ۸، ۹ و ۱۵ - تاریخ باستان)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره این سؤال تا حدود زیادی مشابه یکی از تست‌های کنکور اردیبهشت ۱۴۰۳ است. در کنکور اردیبهشت دو سؤال از مواردی که مؤلفان کتاب برای ذکر آن‌ها از عباراتی مانند «احتمال»، «مشهور است» و ... به کار برده‌اند، آمده است. تفاوت این تست با تست کنکور این است که مؤلفان برای ذکر همه موارد بیان‌شده در این سؤال «احتمال» قائل شده‌اند اما سؤال ما «احتمال بسیار زیاد» و «احتمال زیاد» رو پرسیده. برای پاسخ به این نوع تست‌ها، لازم است کلمه به کلمه کتاب رو خوب بخونی و به خاطر بسپری.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

الف) برخی پژوهشگران احتمال داده‌اند گروه‌هایی از جمعیت‌های انسانی از آفریقا، آسیای مرکزی، قفقاز و شبه‌قاره هند در دوران پارینه‌سنگی به سوی سرزمین ایران مهاجرت کرده‌اند.
 ب) از آن‌جا که زنان مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان را بر عهده داشتند، به احتمال زیاد، کشت دانه توسط آنان شروع شده است.
 ج) به احتمال بسیار زیاد، برخی داستان‌های شاهنامه مانند داستان «بیژن و منیژه» اصل و ریشه اشکانی دارند.
 د) عده‌ای از مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی، نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریایچه آرال می‌زیسته‌اند.
 بنابراین، مؤلفان در ذکر رویدادهای فوق به ترتیب در عبارت «ج» به «احتمال بسیار زیاد» و در عبارت «ب» به «احتمال زیاد» قائل شده‌اند.

تست و پاسخ ۱۰۵

کدام مورد درباره زمان وقوع رویدادهای زیر درست است؟

الف) انتقاد انوری از اوضاع زمان خود در قصیده‌نامه اهل خراسان
 ب) تقدیم شاهنامه توسط فردوسی به سلطان زمان خود
 ج) شکست مغولان در نبرد عین جالوت از مملوکان مصر
 د) قتل عام مردم شهر ری به دلیل اسماعیلی بودن

۱) «ب» مقدم بر «الف» است ولی «د» مدت‌ها پس از «ج» به وقوع پیوست.

۲) «الف» و «ب» در یک دوره زمانی رخ داده‌اند و «د» مقدم بر «ج» است.

۳) «الف» مقدم بر «ب» است ولی «د» مدت‌ها پس از «ج» به وقوع پیوست.

۴) «د» و «ب» تقریباً در یک دوره زمانی رخ داده‌اند و «ج» متأخر از «الف» است.

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ یازدهم - ترکیبی - درس ۱ - ادبیات و متون ادبی - درس ۹ - فرهنگ و تمدن در سه‌های نخستین اسلامی در ایران - درس ۱۰ - روی کار آمدن غزنویان - درس ۱۱ - حکومت ایلخانان)

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) انوری شاعر دوره سلجوقی است. در درس اول خواندید که او در قصیده‌نامه اهل خراسان از اوضاع زمان خود انتقاد کرده است.
 ب) فردوسی شاهنامه خود را به سلطان محمود غزنوی هدیه کرد.
 ج) مربوط به دوره ایلخانان است.

د) این اقدام در هنگام هجوم محمود غزنوی به شهر ری برای نابودی حکومت آل بویه شیعه‌مذهب رخ داد.

بنابراین «ب» و «د» در یک دوره زمانی رخ داده‌اند. سلجوقیان نیز پیش از ایلخانان در ایران حکومت می‌کردند، پس «الف» مقدم بر «ج» یا بهتر بگوییم «ج» متأخرتر از «الف» است!

تست و پاسخ ۱۰۶

کدام موارد درباره مقایسه دو حکومت غزنویان و سلجوقیان، درست است؟

الف) خاستگاه نژادی هر دو حکومت از ترکان ماوراءالنهر به شمار می‌رود که بعدها اسلام آوردند.
 ب) سلجوقیان به رهبری طغرل سلجوقی توانستند مدت‌ها پس از انقراض غزنویان قدرت را به دست بگیرند.
 ج) خلافت عباسی، هر دو حکومت را تأیید کرده بود و آن‌ها در پی کسب رضایت خلیفه زمان خود بودند.
 د) غزنویان، برخلاف سلجوقیان به اقلیت‌های دینی مثل شیعیان و اسماعیلیان احترام می‌گذاشتند.

۱) «الف» - «د» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «د» ۴) «ب» - «ج»

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ یازدهم - درس ۱۰ - ایران در دوران غزنوی و سلجوقی)

مشاوره برخی حکومت‌های تاریخی قابل قیاس با هم هستند مثل علویان طبرستان و فاطمیان مصر - که توی کنکور تیر ۱۴۰۲ خارج از کشور دقیقاً ازش سؤال اومده بود - طاهریان و سامانیان و صفاریان با هم و ... حالا از چه نظر قابل مقایسه‌ان؟! ۱) خاستگاه نژادی ۲) تبعیت یا عدم تبعیت از خلافت عباسی ۳) نوع و شیوه سیاست و حکومت ۴) محدوده جغرافیایی ۵) میزان دوام حکومت ۶) متحدان و دشمنان ۷) مرادفات سیاسی ۸) وضعیت اجتماعی، اقتصادی و عقیدتی و ...

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

درس نامه ●●

غزنویان: در زمان ضعف سامانیان، محمود پسر سبکتگین که سپهسالار سامانیان در خراسان بود، در شهر غزنه حکومتی مستقل تأسیس کرد که در تاریخ ایران به حکومت غزنویان مشهور است. وی سپس به تدریج بر تمامی نواحی خراسان و بخشی از قلمرو سامانیان سلطه یافت. سلجوقیان: اوضاع مملکت در دوران مسعود غزنوی، جانشین محمود، چنان نابسامان شد که وقتی سلجوقیان به رهبری طغرل به شهرهای خراسان هجوم آوردند، مردم دروازه‌های شهر را به روی مهاجمان گشودند و فصل تازه‌ای از تاریخ ایران با حکومت سلجوقیان آغاز شد.

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

- (الف) در جریان لشکرکشی‌های مسلمانان به ماوراءالنهر و سرزمین‌های آن سوی رود سیحون در سده‌های نخست هجری (زمان طاهریان و سامانیان) شماری از ترکان (غزنویان) به صورت فردی یا گروهی اسلام آوردند و به خاطر توانایی‌های رزمی و نظامی وارد دستگاه عباسی و حکومت‌های ایرانی - اسلامی شدند. سلجوقیان هم طایفه‌ای از ترکان بودند که پس از گرویدن به اسلام، نخست در ماوراءالنهر و سپس در خراسان مستقر شدند.
- (ب) طغرل سلجوقی در نبرد دندانقان مسعود غزنوی را شکست داد و غزنویان را به سرحدات شرقی ایران محدود کرد.
- (ج) کاملاً درست است؛ محمود به بهانه رضایت خلیفه هر اقدامی انجام می‌داد و طغرل هم از خلیفه لقب رکن‌الدوله را گرفت.
- (د) غزنویان و سلجوقیان، دشمن آل بویه شیعه‌مذهب و اسماعیلیان بودند.

تست و پاسخ ۱۰۷

کدام گزینه در خصوص انواع سبک و روش‌های تاریخ‌نگاری اطلاعات درستی ارائه می‌کند؟

- (۱) تاریخ بیهقی به طور متمرکز و ویژه به دوره فرمانروایی مسعود غزنوی می‌پردازد و تمام اخبار و روایت‌های مربوط به این دوره را تحلیل و تفسیر کرده است.
- (۲) مروج‌الذهب مسعودی همانند تاریخ بیهقی در دسته تاریخ‌نگاری تحلیلی و همانند تاریخ طبری براساس روش سال‌شماری تدوین شده است.
- (۳) بلاذری و دینوری در قرن سوم هجری با مطالعه و مطابقت‌دادن همه روایت‌ها یک گزارش از مجموع آن‌ها را تنظیم و در آثار خود ثبت کرده‌اند.
- (۴) طبری در تاریخ خود روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد و به صورت موضوعی ارائه کرده است.

(تاریخ یازدهم - درس‌های ۱ و ۲ - انواع تاریخ‌نگاری در دوره ایران اسلامی)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●●

- (۱) تاریخ‌نگاری روایی
- ← (۱) ذکر روایت‌های متعدد درباره یک موضوع
 - ← (۲) آوردن اسناد
 - ← (۳) عدم دخل و تصرف مورخ در روایت‌ها
 - ← (۴) در ابتدا، ثبت و ضبط سخنان و سیره پیامبر و صحابه
 - ← (۵) بعدها، ثبت وقایع دوران‌های مختلف
 - ← (۶) مشهورترین چهره: محمد جریر طبری مؤلف تاریخ طبری
- (۲) تاریخ‌نگاری ترکیبی
- ← (۱) مطالعه و مطابقت‌دادن روایت‌ها و ذکر یک گزارش از مجموع آن‌ها
 - ← (۲) گزینش و انتخاب از بین چند گزارش
 - ← (۳) پنهان‌ماندن برخی از جنبه‌های خبر
 - ← (۴) رواج یافتن از اواخر قرن سوم هجری
 - ← (۵) مشهورترین چهره‌ها: بلاذری مؤلف فتوح البلدان، دینوری مؤلف اخبار الطوال
- (۳) تاریخ‌نگاری تحلیلی
- ← (۱) بررسی دقیق تمام اخبار و روایت‌ها
 - ← (۲) تحلیل و تفسیر علل و پیامدهای وقایع
 - ← (۳) برجسته‌ترین آثار: تجارب‌الامم ابوعلی مسکویه / تاریخ بیهقی / مروج‌الذهب مسعودی

هم‌چنین مورخان با دو روش سال‌شماری و موضوع‌محوری نوشته‌های خود را تنظیم می‌کردند.

تاریخ طبری براساس روش‌های سال‌شماری و کتاب‌های مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر مسعودی به روش موضوع‌محوری نوشته شده‌اند.

پاسخ تشریحی بلاذری در قرن سوم صاحب کتاب فتوح البلدان و دینوری (متوفای ۲۹۰ ق. قرن سوم) نویسنده اخبار الطوال از مشهورترین چهره‌های سبک تاریخ‌نگاری ترکیبی هستند. مورخ در این روش به جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت‌دادن همه روایت‌ها یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تاریخ بیهقی یک تاریخ‌نگاری سلسله‌ای است و مربوط به دوره غزنویان است. اگر صرفاً به دوره سلطان مسعود می‌پرداخت، تک‌نگاری محسوب می‌شد. تاریخ بیهقی به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی نگارش شده است.
- ۲) مروج الذهب برخلاف تاریخ طبری که به روش سال‌شماری نوشته شده، براساس روش موضوع‌محوری نگارش یافته است.
- ۴) تاریخ طبری به روش سال‌شماری نگاشته شده است نه موضوع‌محوری و در دسته تاریخ‌نگاری روایی قرار می‌گیرد.

تست و پاسخ ۱۰۸

کدام گزینه در خصوص اوضاع اجتماعی دوران خلفای نخستین و تحولات اقتصادی این دوران درست است؟

- ۱) از آن‌جا که دو خلیفه اول از گروه مهاجران بودند، فرماندهی سپاه و حکومت شهرها و نواحی را به افرادی از گروه مهاجران می‌سپردند.
 - ۲) اختلاف بر سر جانشینی پیامبر و آسیب‌دیدن اتحاد امت اسلامی باعث تشدید اختلافات و اوج‌گرفتن مجدد تعصبات قبیله‌ای در دوره سه خلیفه اول شد.
 - ۳) خلیفه دوم درآمدهای به‌دست‌آمده را به عنوان عطایا بر پایه مساوات اسلامی میان مسلمانان توزیع می‌کرد.
 - ۴) سخت‌گیری خلیفه دوم نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، برخلاف خلیفه بعدی، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.
- (تاریخ یازدهم - درس ۵ - اوضاع اجتماعی و اقتصادی دوران خلفای نخستین)

پاسخ: گزینه ۳

مشاوره آگه اسم خلفای نخستین رو بدونی بهتر می‌تونی به پاسخ سؤال بررسی.

- خلیفه اول: ابوبکر
خلیفه دوم: عمر
خلیفه سوم: عثمان
و خلیفه چهارم: حضرت علی

درس نامه

● اوضاع اجتماعی دوران خلفای نخستین:

پس از رحلت پیامبر، در پی اختلافی که میان مسلمانان بر سر جانشینی پیامبر به وجود آمد، اتحاد امت اسلامی آسیب دید. با این حال، ابوبکر و عمر تا حدودی مراقب بودند که عدالت را میان افراد گروه‌های مختلف مسلمانان رعایت کنند و از هر دو گروه مهاجر و انصار افرادی را به سمت‌های فرماندهی سپاه و حکومت شهرها برمی‌گزیدند. برخی سیاست‌های خلیفه سوم علاوه بر ایجاد نارضایتی باعث تشدید اختلافات و اوج‌گرفتن مجدد تعصبات قبیله‌ای شد.

● تحولات اقتصادی دوران خلفای نخستین:

در دوران خلافت عمر و عثمان درآمدهای فراوانی به خزانه مسلمانان سرازیر شد. خلیفه دوم (عمر) این درآمدها را میان مسلمانان توزیع کرد. نحوه توزیع عطایا بر پایه مساوات اسلامی نبود اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش از ثروت‌اندوزی آن‌ها جلوگیری می‌کرد. خلیفه سوم محدودیت‌های عمر را نادیده گرفت و بزرگان قریش اراضی و مزارع وسیعی را به ثروت خود افزودند.

پاسخ تشریحی خلیفه دوم (عمر) نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش سخت‌گیری داشت اما خلیفه سوم (عثمان) این سخت‌گیری‌ها و محدودیت‌ها را نادیده گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دو خلیفه اول تا حدودی عدالت را رعایت می‌کردند.
- ۲) در زمان عثمان این اتفاق افتاد.
- ۳) بر پایه مساوات اسلامی نبود.

تست و پاسخ ۱۰۹

موارد کدام گزینه به شباهت دو حکومت ساسانی و صفوی اشاره درستی دارد؟

- الف) مقابله با تهاجمات مکرر در مرزهای شمال شرقی و غربی قلمرو
- ب) تأسیس نیروی دریایی برای برقراری امنیت و تحکیم سلطه بر خلیج فارس
- ج) رسمی کردن دین و مذهب زمان خود برای ایجاد تمرکز و انسجام بیشتر
- د) فروپاشی در اثر تهاجم نیروی خارجی اعراب مسلمان و افغان‌ها

- ۱) «الف» - «ب» ۲) «الف» - «ج» ۳) «ب» - «د» ۴) «ج» - «د»

(تاریخ یازدهم - درس ۱۳ - سلسله صفوی - تاریخ دهم - درس‌های ۱۰، ۱۱ و ۱۲ - سلسله ساسانی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

مشاوره این یه تست ترکیبی از چند درس تاریخ دهم و تاریخ یازدهم. ساسانیان یه حکومت متمرکز و قدرتمند قبل از اسلام و صفویان حکومتی قدرتمند و متمرکز در ایران اسلامی. بهتره توی جدول رویدادهای کلیدی و ویژگی‌های هر دو سلسله رو لیست کنی تا بتونی پاسخ رو انتخاب کنی.

پاسخ تشریحی بررسی عبارت‌ها:

الف) در زمان ساسانیان، قبایل صحراگرد آسیای مرکزی مکرر به مرزهای شمال شرقی ایران در منطقه خراسان هجوم می‌آوردند و همچنین ساسانیان همواره با لشکرکشی‌های رومیان در مرزهای غربی خود روبه‌رو بودند. حکومت صفوی هم از سمت خراسان مورد هجوم ازبکان و از سمت غرب با تهاجم عثمانی‌ها مواجه بود.

ب) ساسانیان از ابتدای تأسیس سلسله، نیروی دریایی خود را ایجاد کردند و از آن برای برقراری امنیت و تحکیم سلطه خود بر خلیج فارس استفاده کردند، اما صفویان نیروی دریایی تأسیس نکردند و شاه‌عباس از کشتی‌های انگلیسی برای بیرون‌راندن پرتغالی‌ها و تحکیم سلطه خود بر خلیج فارس استفاده کرد.

ج) شاه‌اسماعیل صفوی مذهب تشیع را رسمی اعلام کرد و اردشیر بابکان نیز دین زردشتی را دین رسمی حکومت خود اعلام کرد. رسمی کردن دین و مذهب در زمان این دو سلسله موجب پیوند دین و سیاست و افزایش تمرکز و قدرت حکومت مرکزی شد.

د) حکومت صفوی به علت حمله افغان‌ها و در پی تسخیر اصفهان توسط آن‌ها از بین رفت و حکومت ساسانی در اثر حمله اعراب مسلمان از بین رفت. از آن‌جا که قندهار بخشی از قلمرو صفوی بود، شورش افغان‌ها و تسخیر اصفهان یک تهاجم خارجی محسوب نمی‌شود، اما حمله اعراب تهاجم خارجی بود.

دام‌تستی ممکنه توی دام عبارت «د» بیفتی و شورش افغان‌ها رو تهاجم خارجی در نظر بگیری.

تست و پاسخ ۱۱۰

مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۳): ایران و جهان معاصر، برای توضیح موارد زیر به کدام منابع استناد کرده‌اند؟

الف) میزان صادرات غیرنظامی آمریکا به ایران و واردات نفتی آمریکا از ایران در سال ۵۷

ب) عوامل اصلی کمبود غله در ایران در خلال جنگ جهانی اول

ج) نخستین نشانه‌های اندیشه نوین در عصر قاجار

۱) «الف» و «ب»: گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران، «ج»: سفرنامه‌ها

۲) «الف»: اسناد، «ب»: تحقیقات جدید، «ج»: تصاویر و عکس‌ها

۳) «الف» و «ج»: تحقیقات و پژوهش‌های جدید، «ب»: گزارش‌های اروپاییان

۴) «ب»: گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران، «الف»: اسناد، «ج»: سفرنامه‌ها

پاسخ: گزینه ۲

(تاریخ دوازدهم - درس ۵ - ترکیبی)

مشاوره این تیپ سؤال در کنکور ۱۴۰۲ به سؤالات کنکور اضافه شد. منبع تست هم «بررسی شواهد و مدارک» در فعالیت کتاب درسی بود. تنها روش به خاطر سپردن این موارد اینده که هر مطلبی رو توی کتاب می‌خونی، منبعی رو که کتاب آورده برای خودت تکرار کنی و مطالب رو با ذکر منبع برای خودت مرور کنی.

درس نامه

در فعالیت ۶ کتاب درسی، بخش «بررسی شواهد و مدارک»، قسمتی از گزارش ویلیام هیلی سولیوان، آخرین سفیر آمریکا در ایران، با عنوان «نظر اجمالی بر اوضاع و روابط ایران» که وی در اردیبهشت ۱۳۵۷ برای وزارت خارجه آمریکا نوشته است به میزان صادرات غیرنظامی آمریکا به ایران اشاره شده و ذکر می‌کند که «صادرات غیرنظامی ما به ایران الان به حدود ۲ میلیارد دلار در سال رسیده.»

جنگ جهانی اول موجب قحطی بزرگی در ایران شد. یکی از اصلی‌ترین مقدمات بروز این قحطی فراگیر، سیاست‌ها و اقدامات انگلستان در ایران بود. گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران اشاره می‌کند که خرید، جمع‌آوری و دپوی گسترده غله ایران برای تأمین نیروهای متفقین در جریان جنگ از عوامل اصلی کمبود آن در ایران است.

پاسخ تشریحی بررسی موارد:

الف) اسناد سفارت آمریکا

ب) گزارش‌های مقامات انگلیسی مستقر در ایران

ج) اولین نشانه‌های اندیشه نوین در سفرنامه‌های عهد قاجار مشاهده می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۱۱

کدام مورد درباره وضعیت دولت عثمانی در جریان جنگ جهانی اول، درست است؟

- ۱) در ابتدا اعلام بی طرفی کرد اما با مداخله نیروهای روسیه و انگلیس به ناچار درگیر جنگ شد.
- ۲) پس از بروز انقلاب در روسیه و خارج شدن این کشور از جبهه جنگ و قبل از پایان جنگ فروپاشید.
- ۳) در میانه جنگ از متفقین جدا شد و به متحدین پیوست و در نهایت شکست خورد.
- ۴) با شروع جنگ به متحدین پیوست ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد.

پاسخ: گزینه ۴

(تاریخ دوازدهم - درس ۶ - فروپاشی عثمانی و تغییر نقشه سیاسی)

درس نامه

با شروع جنگ جهانی اول، دولت عثمانی به متحدین پیوست و هرچند در ابتدا توانست موفقیت‌هایی به دست آورد ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد. این در حالی بود که به دنبال انقلاب در روسیه، این کشور از جبهه جنگ خارج شده بود و انگلستان و فرانسه فرصت مناسبی برای تقسیم سرزمین عثمانی میان یکدیگر پیدا کردند. این دو کشور قبل از پایان جنگ قراردادی بین خود به امضا رساندند و به موجب آن امپراتوری عثمانی را بین خود تقسیم کردند.

پاسخ تشریحی

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) این عبارت بیشتر در مورد ایران است.
- ۲) عثمانی پس از جنگ اول فروپاشید.
- ۳) در ابتدای جنگ به متحدین پیوست.

تست و پاسخ ۱۱۲

کدام گزینه در خصوص رویدادهای مربوط به مسئله نفت ایران و هم‌زمانی آن‌ها با رویدادهای جهانی، اطلاعات درستی ارائه کرده است؟

- ۱) در همان سالی که جنگ جهانی اول شروع شد، دولت انگلستان ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خرید و حق نظارت کامل بر آن شرکت را به دست آورد.
- ۲) زمانی که رضاشاه قرارداد داری را لغو کرد و قرارداد دیگری با سهم بیشتر برای ایران با انگلستان امضا کرد، جنگ جهانی دوم آغاز شده بود.
- ۳) در آخرین سال جنگ جهانی دوم، نمایندگان دوره پانزدهم مجلس شورای ملی به پیشنهاد دکتر مصدق طرحی را تصویب کردند که در حکم آغاز سیاست موازنه منفی بود.
- ۴) پس از پایان جنگ جهانی دوم و خارج شدن نیروهای شوروی از ایران، احمد قوام طی موافقت‌نامه‌ای امتیاز نفت شمال را به این کشور واگذار کرد.

پاسخ: گزینه ۱

(تاریخ دوازدهم - درس‌های ۴، ۸ و ۹ - ملی شدن صنعت نفت ایران)

مشاوره در این سوال، علاوه بر این‌که باید زمان وقوع رویداد یا بستن قرارداد را با اتفاقات جهانی (در این‌جا جنگ جهانی اول و دوم)

تطبیق بدی، باید حواست به اطلاعات و واقعیت‌های تاریخی عبارت‌ها هم باشه!

درس نامه

- زمان وقوع جنگ جهانی اول: ۱۹۱۴ - ۱۹۱۸ م. / ۱۲۹۳ - ۱۲۹۷ ش.
- زمان وقوع جنگ جهانی دوم: ۱۹۳۹ - ۱۹۴۵ م. / ۱۳۱۸ - ۱۳۲۴ ش.
- زمان خرید ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس توسط انگلستان ← ۱۹۱۴ م.
- زمان لغو امتیازنامه داری توسط رضاشاه و بستن قرارداد جدید با انگلستان ← ۱۹۳۳ م. / ۱۳۱۲ ش.
- زمان اتخاذ سیاست «موازنه منفی» ← ۱۳۲۳ ش.

پاسخ تشریحی

در سال ۱۹۱۴ انگلستان ۵۱ درصد سهام شرکت نفت پارس و انگلیس را خریداری کرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) رضاشاه در سال ۱۹۳۳ قرارداد داری را لغو کرد؛ در این زمان جنگ جهانی دوم هنوز شروع نشده بود.
- ۳) یک سال قبل از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۳۲۳ نمایندگان دوره چهاردهم مجلس شورای ملی، این طرح را تصویب کردند.
- ۴) پیش از خارج شدن نیروهای شوروی از ایران، طی موافقت‌نامه‌ای امتیاز نفت شمال به شوروی واگذار شد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تاریخ

تست و پاسخ ۱۱۳

- هر یک از توصیفات زیر به ترتیب، مربوط به کدام یک از منتقدان تاریخ‌نویسی سنتی در عصر قاجار است؟
- (الف) برای نخستین بار واقعیت قتل امیرکبیر را بازتاب داده است.
- (ب) صاحب کتاب صدراالتواریخ است و تاریخ‌نویسی درباری بود.
- (ج) به حقیقت‌نویسی و مختصر‌نویسی علاقه داشت و مورخ زمان فتحعلی‌شاه بود.
- (د) تاریخ‌نویس نبود، اما تاریخ‌نویسی سنتی را به شیوه علمی نقد کرد.

- (۱) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - خاوری شیرازی
- (۲) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده - خاوری شیرازی - میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه
- (۳) میرزا محمدجعفر خورموجی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - خاوری شیرازی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده
- (۴) خاوری شیرازی - محمدحسن خان اعتمادالسلطنه - میرزا محمدجعفر خورموجی - میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

(تاریخ دوازدهم - درس ۱ - انتقاد به تاریخ‌نویسی سنتی)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

(پاسخ تشریحی) الف) میرزا محمدجعفر خورموجی

ب) محمدحسن خان اعتمادالسلطنه

ج) خاوری شیرازی

د) میرزا فتحعلی خان آخوندزاده

تست و پاسخ ۱۱۴

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه درست است؟

- الف) خلیج فارس (ب) تنگه هرمز
ج) دریای عمان (د) دریای خزر

- ۱) مورد «الف» عامل ورود توده هوای سودانی است و به لحاظ دسترسی به آب‌های آزاد شبیه به «ب» و «د» است.
۲) مورد «ج» عامل ورود توده‌های هوای مرطوب موسمی و به لحاظ گستردگی در عرض جغرافیایی مشابه با «الف» و «ب» است.
۳) مورد «ج» از نظر اهمیت، ویژگی‌ها و قابلیت‌ها با مورد «الف» شباهت دارد ولی از نظر موقعیت نسبی متفاوت با «ب» است.
۴) مورد «الف» از نظر بهره‌برداری از منابع نفت و گاز با مورد «د» شباهت دارد و از طریق «ب» به «ج» وصل می‌شود.

(جغرافیای دهم - درس ۳: موقعیت نسبی ایران - درس ۵: ورود توده‌های هوا به کشور - درس ۶: منابع آب ایران)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

در جدول زیر با مهم‌ترین ویژگی‌ها و اهمیت منابع آبی ایران آشنا می‌شوید:

خلیج فارس	نقش ارتباطی بین سه قاره / بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان / کانون توجه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و غیرصنعتی / برخوردار از ارزش فرهنگی / تجارت دریایی و صید انواع ماهی و میگو / مهم‌ترین مرکز صید و پرورش مروارید
تنگه هرمز	آبراهه هلالی شکل و متصل‌کننده آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان به خلیج فارس / مهم‌ترین آبراهه راهبردی و گذرگاه تجاری مهم جهان
دریای عمان	مجاورت با آب‌های آزاد (اقیانوس هند) / برخوردار از قابلیت دفاعی مناسب از نظر اقتصادی و نظامی / حمل و نقل کالا و مسافر / تأثیر بر زندگی مردم ساحل‌نشین / فراهم کردن مشاغل چون صیادی و پرورش ماهی و میگو
دریای خزر	بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی دارای منابع نفت و گاز / تأمین ۹۰٪ از خوابار جهان / دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری آسیای میانه / تجارت دریایی / ویژگی‌های خاص محیط زیستی / گردشگری و صید ماهی

پاسخ تشریحی

با توجه به جدول بالا، بیشترین شباهت میان «الف» و «د» برقرار است؛ یعنی خلیج فارس و دریای خزر. چرا؟ چون هر دو منبع نفت و گاز و تأمین‌کننده آن هستند، به علاوه برای پرورش و صید ماهی هم مناسب‌اند؛ بنابراین از نظر اهمیت ویژگی و قابلیت به هم شبیه‌اند. همچنین خلیج فارس «الف» از طریق تنگه هرمز «ب» به دریای عمان «ج» وصل می‌شود. بررسی گزینه‌های نادرست:

- ۱) خلیج فارس و دریای خزر به آب‌های آزاد دسترسی ندارند. دریای عمان به آب‌های اقیانوس هند متصل است. (خلیج فارس از طریق تنگه هرمز به دریای عمان وصل می‌شود و از آن طریق به آب‌های آزاد دسترسی پیدا می‌کند).
۲) گستردگی خلیج فارس در عرض جغرافیایی بیشتر از دریای عمان است.
۳) موقعیت نسبی دریای عمان و خلیج فارس و تنگه هرمز چندان متفاوت نیست. هر سه در جنوب کشور واقع‌اند. اهمیت‌ها، ویژگی‌ها و قابلیت‌های دریای عمان و خلیج فارس تا حدودی متفاوت است.

تست و پاسخ ۱۱۵

کدام مورد عبارت زیر را در خصوص انواع آب و هوای ایران، به درستی کامل می‌کند؟

«شهرهای بیرجند و زاهدان دارای آب و هوای هستند که از نظر طبقه‌بندی کوپن در دسته قرار می‌گیرند.»

- ۱) گرم و خشک همراه با بارش کم، اختلاف شدید دما و فقر پوشش گیاهی - B
۲) گرم و شرجی همراه با بارندگی اندک، رطوبت نسبی بالا و میانگین دمای بالای سالیانه - A
۳) گرم و خشک همراه با بارندگی اندک، رطوبت نسبی متوسط و میانگین دمای بالای سالیانه - A
۴) گرم و شرجی همراه با بارش کم، اختلاف شدید دما و فقر پوشش گیاهی - B

(جغرافیای دهم - درس ۵: انواع آب و هوای ایران / جغرافیای یازدهم - درس ۳: طبقه‌بندی نوای آب و هوایی)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

درس نامه ●●

چون میانگین سالیانه بارش، دما و رطوبت در نقاط مختلف کشور یکسان نیست؛ کارشناسان اقلیم کشور را به چهار ناحیه مختلف آب و هوایی تقسیم می‌کنند:

آب و هوای گرم و خشک	آب و هوای کوهستانی	آب و هوای گرم و شرجی	آب و هوای معتدل خزری
(۱) بارش کم و خشکی هوا (۲) اختلاف شدید دما (۳) فقر پوشش گیاهی (۴) تبخیر و تعرق زیاد	(۱) افزایش بارندگی و کاهش دما با افزایش ارتفاع (۲) میانگین دمای پایین (۳) بارندگی اغلب به صورت برف	(۱) بارندگی اندک (۲) رطوبت نسبی بالا (۳) میانگین دمای بالای سالیانه	(۱) بارندگی زیاد (۲) اعتدال دما در طول سال (۳) پوشش گیاهی غنی

از سوی دیگر طبق طبقه‌بندی نواحی آب و هوایی کوپن، داریم:

علامت آب و هوا	نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی سردتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های بارانی استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	میانگین سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.	بارش در دوره سرد سال بیشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	میانگین سردترین ماه کم‌تر از -3°C است.	بارش تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیری
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از $+1^{\circ}\text{C}$ نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

پاسخ تشریحی آب و هوای گرم و خشکی که در ایران وجود دارد، مطابق آب و هوای گروه B در طبقه‌بندی کوپن است؛ اختلاف دما زیاد است، بارش کم است و پوشش گیاهی ضعیف. بنابراین شهرهایی مثل زاهدان و بیرجند با آب و هوای گرم و خشک در گروه B می‌گنجد.

تست و پاسخ ۱۱۶

کدام مورد براساس متن زیر به درستی تنظیم شده است؟

«اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در استان قزوین و قلعه کوه بزمان یا خضر زنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر وصل کنیم، منطقه کوهستانی مرکزی تشکیل می‌شود.»

(۱) ناحیه طبیعی کوهستانی مرکزی دارای ویژگی‌های طبیعی مثل پوشش گیاهی است که مرزهایش نیز براساس همان ویژگی‌ها تعیین شده و ممکن است چند استان در آن قرار بگیرد.

(۲) یک ناحیه طبیعی مثل منطقه کوهستانی مرکزی، می‌تواند بین یک یا چند استان قرار بگیرد، زیرا مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شود.

(۳) تعیین مرزهای دقیق ناحیه‌ای مثل منطقه کوهستانی مرکزی دشوارتر از نواحی سیاسی مثل خراسان رضوی، قزوین و سیستان و بلوچستان به عنوان یک ناحیه سیاسی است.

(۴) نواحی طبیعی بستر فعالیت‌های انسانی و زندگی محسوب می‌شود و تحت مدیریت نواحی انسانی قرار دارند، اما مرزهایشان براساس تصمیم‌گیری‌های سیاسی تعیین می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲ (جغرافیای دهم - درس ۴: منطقه کوهستانی مرکزی / جغرافیای یازدهم - درس ۲: کانون ناحیه، مرزهای ناحیه)

درس نامه ●● مبنای این سؤال همان مبحث کانون و مرز ناحیه است. بنابراین در این بخش به توضیح چند موضوع اصلی می‌پردازیم:

(۱) تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است؛ البته در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی مثل خاک یا زیست‌بوم است.

(۲) قلمرو و وسعت نواحی متفاوت است؛ گاه یک ناحیه بخشی از یک روستا، یک شهر یا استان یا یک کشور است و گاه چند کشور و قاره را در بر می‌گیرد و مقیاس جهانی دارد.

۳) مرزهای نواحی قابل تغییرند؛ در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود. برای مثال مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشکسالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه غیر کشاورزی تبدیل کند.

۴) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند. مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شود. در این مرزبندی گاهی یک ناحیه آب و هوایی، ناحیه زبانی و قومی و نظایر آن، بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

پاسخ تشریحی منطقه کوهستانی مرکزی یک ناحیه طبیعی است که طبق نکته ۴ درس‌نامه، بین چند استان قرار گرفته است و چون یک ناحیه طبیعی است که بین سه ناحیه سیاسی قرار گرفته، در نتیجه ویژگی‌هایش با آن‌ها تنیده شده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مرزهای یک ناحیه طبیعی براساس تصمیم‌گیری‌های سیاسی تعیین می‌شود.

۳) تعیین مرزهای نواحی انسانی دشوارتر است.

۴) نواحی انسانی و طبیعی تحت مدیریت نواحی سیاسی قرار دارند.

تست و پاسخ ۱۱۷

کدام گزینه عبارت زیر را کامل می‌کند؟

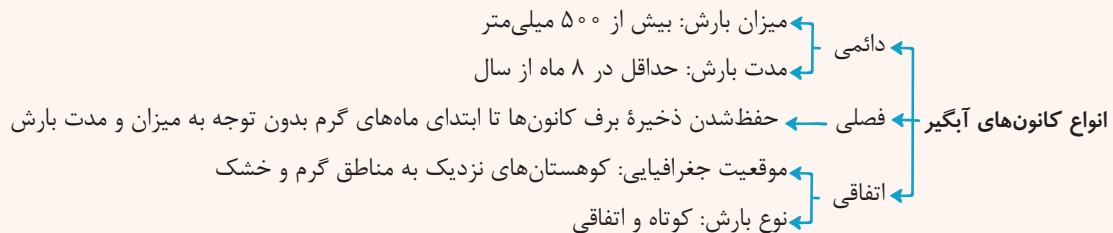
«کانون‌های اتفاقی در شکل می‌گیرند؛ زیرا»

- ۱) کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک - بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد
- ۲) کوهستان‌های اطراف خلیج فارس و دریای عمان - حداقل ۵۰۰ میلی‌متر بارش در ماه‌های گرم سال رخ می‌دهد
- ۳) کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک - حداقل ۵۰۰ میلی‌متر بارش در ماه‌های گرم سال رخ می‌دهد
- ۴) کوهستان‌های اطراف خلیج فارس و دریای عمان - بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد

(پغرافیای دهم - درس ۶، انواع کانون‌های آبگیر)

پاسخ: گزینه ۱

درس‌نامه

پاسخ تشریحی در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک و نه کوهستان‌های اطراف خلیج فارس و دریای عمان که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، نوعی کانون آبگیر موقت شکل می‌گیرد که آن‌ها را کانون‌های اتفاقی می‌نامند.

تست و پاسخ ۱۱۸

با بررسی موارد «الف» و «ب» کدام گزینه درست است؟

الف) با توجه به مشکلات شهرهای بزرگ در سال‌های اخیر از جمله آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب‌های اجتماعی، حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به شهرهای کوچک‌تر یا روستاها آغاز شده است.

ب) در دوران معاصر، افزایش شهرنشینی و رشد و توسعه شهرها و تمرکز جمعیت در آن‌ها از یک سو و کاهش تدریجی روستانشینی و مهاجرت نیروی کار کشاورزی از روستاها به شهرها از سوی دیگر، مشکلاتی را در این سکونتگاه‌ها به وجود آورده است.

۱) شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود.

۲) نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن اعم از طبیعی یا انسانی در طول زمان تغییر می‌کند یا تکامل می‌یابد.

۳) با پیشرفت فناوری و وسایل حمل‌ونقل، جابه‌جایی جمعیت و مهاجرت نسبت به گذشته افزایش یافته است.

۴) رشد سریع جمعیت از یک سو بر تعداد جمعیت شهرها افزوده و از سوی دیگر، با تبدیل روستاها به شهر تعداد نقاط شهری افزایش یافته است.

(پغرافیای دهم - درس ۹: شهرگرایی یا مهاجرت معکوس / پغرافیای دوازدهم - درس ۲: شهر پایدار)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

جغرافیا

مشاوره وقتی برای کنکور یا آزمون‌های جامع آماده می‌شوی، باید ذهن متمرکزی داشته باشی و پیوند مطالب را دریابی! مهاجرت، شهرگزیری، جمعیت شهر و روستا و خدمات این دو، فصل مشترک جغرافیای دهم و دوازدهم هست!

پاسخ تشریحی توضیح «الف» مربوط به پدیده شهرگزیری یا مهاجرت معکوس است. بسیاری از شهرنشینان آرزوی رفتن به مکانی خوش آب و هوا و سرسبز مثل روستاها را دارند. این افراد ترجیح می‌دهند با تملک خانه‌ای در نواحی دارای مواهب طبیعی از امکانات آن‌جا بهره‌مند شوند. از سوی دیگر توضیح «ب»، مقدمه‌ای است بر اجرای مدیریت شهرها و روستاها که بیانگر راه‌حل‌هایی مثل تأمین تجهیزات و خدمات عمومی مسکن و ... است. حالا شهر پایدار چیست؟

با توجه به تصویر روبه‌رو، شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون این‌که منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کم‌ترین تأثیر نامطلوب را بر محیط زیست دارد. بنابراین تنها گزینه‌ای که با دو عبارت «الف» و «ب» سروکار دارد، همین است.

تست و پاسخ ۱۱۹

کدام مورد دلیل مناسبی برای متن زیر ارائه داده است؟

- «هوای گرم و سبک بالا می‌رود و هوای نسبتاً سرد و سنگین به زیر آن می‌رود و جانشین آن می‌شود.»
- (۱) در نواحی کم‌فشار، فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه گرم شدن آن می‌شود.
 - (۲) وقتی هوا سرد می‌شود، مولکول‌های آن از هم دورتر و تعدادشان در واحد حجم کم‌تر می‌شود.
 - (۳) هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری وجود دارد به سمت جایی که فشار کم‌تری دارد، جریان می‌یابد.
 - (۴) وقتی هوا گرم می‌شود، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود.

(جغرافیای یازدهم - درس ۳: مرکز کم‌فشار و پرفشار)

پاسخ: گزینه ۳

درس‌نامه

هوا دارای وزن است و بنابراین، بر همه‌چیز فشار می‌آورد، هرچند ممکن است فشار آن را احساس نکنیم. فشار هوا به وسیله فشارسنج اندازه‌گیری می‌شود و واحد اندازه‌گیری آن، هکتوپاسکال است.

مرکز کم‌فشار	مرکز پرفشار
وقتی هوای یک منطقه گرم می‌شود، مولکول‌ها سریع‌تر حرکت می‌کنند و از هم فاصله می‌گیرند. در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می‌شود. هوای گرم سبک می‌شود و به سوی بالا صعود می‌کند ← شکل‌گیری مرکز کم‌فشار	وقتی هوا سرد می‌شود، مولکول‌های آن به هم نزدیک‌تر می‌شوند و تعدادشان در واحد حجم بیشتر می‌شود. هوای سرد سنگین است و به سمت پایین یا سطح زمین فرود می‌آید ← شکل‌گیری مرکز پرفشار

نکته در کم‌فشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می‌شود و در پرفشار، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد.

پاسخ تشریحی هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری وجود دارد به سمت جایی که فشار کم‌تری دارد جریان می‌یابد و به همین ترتیب، باد به وجود می‌آید؛ به عبارت دیگر هوای گرم و سبک بالا می‌رود و هوای نسبتاً سرد و سنگین به زیر آن می‌رود و جانشین آن می‌شود.

تست و پاسخ ۱۲۰

با توجه به عوامل درونی و بیرونی پیدایش و شکل‌گیری ناهمواری‌ها در سطح زمین، کدام موارد در یک دسته قرار می‌گیرند؟

(الف) حرکات ورقه‌های زمین بر روی بخش خمیری شکل گوشته

(ب) خرد شدن، متلاشی و تجزیه شدن سنگ‌ها در طول زمان

(ج) شکل‌گیری رشته‌کوه‌ها و کوه‌های آتشفشانی به مرور زمان

(د) تغییر چهره زمین بر اثر هوازدگی و فرسایش به شکل‌های گوناگون

(۴) «ب» - «د»

(۳) «الف» - «ب»

(۲) «د» - «الف»

(۱) «ب» - «ج»

(جغرافیای یازدهم - درس ۴، شکل‌گیری ناهمواری‌ها)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی به طور کلی دو دسته از عوامل موجب پیدایش و شکل گیری ناهمواری‌ها در سطح زمین می‌شوند؛ عوامل درونی و بیرونی!

عوامل درونی
پوسته زمین به قطعات بزرگی تقسیم شده است. این ورقه‌ها (پوسته یا گوشته فوقانی) به آرامی روی گوشته خمیری شکل حرکت می‌کنند (حرکات امتداد لغز و ...). در نتیجه: چین خوردگی‌ها، رشته کوه‌ها، گسل‌ها و ... پدید می‌آید.

عوامل بیرونی
چهره زمین طی زمان بر اثر هوازدگی و فرسایش تغییر می‌کند. هوازدگی عبارت است از فرایندی که طی آن، سنگ‌ها خرد و متلاشی می‌شوند.

«الف» و «ج» مربوط به عوامل درونی و «ب» و «د» مربوط به عوامل بیرونی هستند.

تست و پاسخ ۱۲۱

- کدام یک از موارد مطرح شده متناسب با مشخصات کشور ایران، تنظیم شده است؟
- الف) با توجه به موقعیت مطلق آن، کشور ما برای انجام فعالیت‌های نوع اول اقتصادی بسیار مناسب است.
ب) کشور ایران در حال حاضر مجهز به انواع قطارهای پرسرعت (حداکثر ۲۰۰ کیلومتر در ساعت) است.
ج) در نیمه غربی و شمال غربی این کشور، فعالیت‌های نوع دوم اقتصادی رشد کرده است.
د) نخستین گام برای احداث خط لوله سراسری در ایران، در سال ۱۳۵۷ برداشته شد.
- ۱) موارد «ب» و «د» برخلاف موارد «الف» و «ج» با جغرافیای کشور مطابقت دارد.
۲) موارد «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» با جغرافیای کشور مطابقت دارد.
۳) موارد «ب» و «ج» برخلاف موارد «الف» و «د» با جغرافیای کشور مغایرت دارد.
۴) موارد «د» و «ج» برخلاف موارد «الف» و «ب» با جغرافیای کشور مغایرت دارد.

پاسخ: گزینه ۲ (پغرافیای دهم - درس ۱۰؛ بخش صنعت و معدن / پغرافیای یازدهم - درس ۷؛ فعالیت‌های اقتصادی / پغرافیای دوازدهم - درس ۳؛ انواع عمل و نقل ریلی و لوله‌ای در ایران)

پاسخ تشریحی در پایه دهم، درس دهم، انواع فعالیت‌های اقتصادی (کشاورزی و دامداری، صنعت و خدمات) در ایران بررسی شده است و در پایه یازدهم هم با انواع فعالیت‌های اقتصادی آشنا شدید که عبارت بودند از:

- ۱) نوع اول (کشاورزی و دامداری)
۲) نوع دوم (صنعت)
۳) نوع سوم (خدمات)
۴) نوع چهارم (فناوری اطلاعات)
- پس بنابراین «الف» و «ج» تا این جا درست هستند اما نکته «ج» در چیست؟ نیمه غربی! در پایه دهم (درس دهم) براساس نقشه چنین به نظر می‌رسد که وضعیت صنعت در نیمه غربی کشور بهتر از شرق و مرکز است.
- موارد «ب» و «د» مرتبط به پایه دوازدهم و مبحث حمل و نقل است که نادرست بودند. صورت صحیحشان چیست؟
- ب) در حال حاضر کشور ما قطار پرسرعت ندارد و سرعت قطارها حداکثر ۱۶۰ کیلومتر در ساعت است.
د) نخستین گام در سال ۱۳۳۶ برداشته شد.

تست و پاسخ ۱۲۲

کدام مورد، مطابق با عبارت زیر تدوین و تنظیم شده است؟

- «به باور مکیندر، هارتلند، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هر کس بر منابع آن مسلط شود، می‌تواند بر کل جزیره جهانی و جهان فرمان براند.»
- ۱) حمله نظامی آمریکا به افغانستان و عراق در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۰ و اشغال این کشورها، براساس این نظریه انجام شد.
۲) حمله‌های مکرر عربستان به یمن در سال‌های اخیر با کمک گرفتن از کشورهای متحد، نمونه‌ای بارز از این نظریه توسعه طلبانه است.
۳) رژیم بعثی عراق تحت تأثیر این نظریه در سال ۱۳۵۹ به ایران و در سال ۱۳۶۹ به کویت حمله کرد.
۴) این نظریه بر سیاست‌های جنگ طلبانه آلمان و هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم تأثیر گذاشته است.

پاسخ: گزینه ۴ (پغرافیای یازدهم - درس ۱۰؛ نظریه‌های قدرت و نظریه‌های ژئوپلیتیکی)

درس نامه

رابطه عوامل جغرافیایی با سیاست و قدرت از گذشته‌های دور مورد توجه اندیشمندان بوده و توجه به آن موجب پیدایش نظریه‌های ژئوپلیتیکی شده است؛ از معروف‌ترین این نظریه‌ها عبارت است از:

ماهان	مکیندر	راتزل
<ul style="list-style-type: none"> نظریه قدرت دریایی تأثیرگذاری فضاهای دریایی در شکل‌گیری قدرت جهانی و کنترل قدرت خشکی 	<ul style="list-style-type: none"> نظریه هارتلند (قلب خشکی جهان) شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت تسلط بر هارتلند، تسلط بر جهان 	<ul style="list-style-type: none"> نظریه فضای حیاتی کشمکش بر سر قدرت و توسعه‌طلبی باقی ماندن و پیروزی قدرت‌های بزرگ و حذف قدرت‌های کوچک

پاسخ تشریحی مکیندر معتقد بود بخش مرکزی جهان همان هارتلند یا قلب خشکی جهان است که شرق اروپا محسوب می‌شود و منبع بزرگ قدرت به شمار می‌رود و اگر کسی بر آن مسلط شود، گویی بر جهان مسلط شده، برخی معتقدند آلمان در سیاست‌های توسعه‌طلبانه‌اش طی جنگ جهانی اول و دوم، تحت تأثیر این نظریه بوده است. موارد ذکر شده در سایر گزینه‌ها تحت تأثیر نظریه فضای حیاتی راتزل بوده است.

تست و پاسخ ۱۳۳

با توجه به شکل‌های زیر، کدام مورد عبارت را به درستی کامل می‌کند؟

«سکونتگاه‌های روستایی و شهری را می‌توان رتبه‌بندی کرد؛ یعنی»

۱) رابطه میان آن‌ها را به عنوان یک سلسله مراتب در نظر گرفت؛ به عبارت دیگر اگر از «الف»

به سمت «ب» حرکت کنیم، میزان تعداد و تنوع خدمات کاهش می‌یابد

۲) گستردگی حوزه نفوذ هر سکونتگاه را مشخص کرد؛ به عبارت دیگر اگر از «ب» به سمت «الف» حرکت کنیم، میزان تعداد و تنوع خدمات کاهش می‌یابد

۳) رابطه میان آن‌ها را به عنوان یک سلسله مراتب در نظر می‌گیریم؛ به عبارت دیگر اگر از «ب» به سمت «الف» حرکت کنیم، میزان جمعیت کاهش می‌یابد

۴) گستردگی حوزه نفوذ هر سکونتگاه را مشخص کرد؛ به عبارت دیگر اگر از «الف» به سمت «ب» حرکت کنیم، میزان جمعیت افزایش می‌یابد

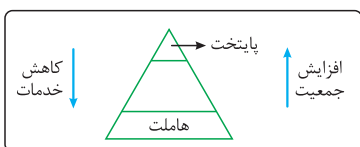
(بغرافیای دوازدهم - درس ۱: سلسله مراتب سکونتگاه‌ها)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

سکونتگاه‌های روستایی و شهری را می‌توان رتبه‌بندی کرد. سکونتگاه‌ها از نظر تعداد جمعیت متفاوت‌اند و طیف وسیعی از روستاهای کوچک با کم‌تر از ۱۰۰ نفر جمعیت تا شهرهای بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت را در بر می‌گیرند. حالا این رتبه‌بندی همان سلسله مراتب سکونتگاه‌ها براساس اهمیتشان است که برای این منظور آن‌ها را براساس میزان جمعیت و عملکرد (خدماتی که ارائه می‌کنند) طبقه‌بندی می‌کنند ← سکونتگاه‌های کوچک یا کم‌جمعیت معمولاً خدمات محدودی به ساکنان ارائه می‌دهند اما در سکونتگاه‌های بزرگ‌تر تعداد و تنوع خدمات بسیار زیاد است.

پاسخ تشریحی به شکل زیر نگاه کنید:

در این تصویر اگر از پایتخت یا طبق صورت سؤال «الف» به سمت هاملت یا همان «ب» حرکت کنیم، خدمات و تنوع آن کاهش می‌یابد و اگر از «ب» به سمت «الف» حرکت کنیم، جمعیت افزایش می‌یابد.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

نکته حوزه نفوذ سکونتگاه‌ها، محدوده جغرافیایی است که از یک سکونتگاه کالا و انواع خدمات دریافت می‌کند و بین آن محدوده و سکونتگاه جریان کالا، رفت‌وآمد و خدمات وجود دارد.

تست و پاسخ ۱۲۴

- کدام گزینه با توجه به موارد ارائه‌شده، دلیل مناسبی برای عبارت زیر مطرح می‌کند؟
 «حمل‌ونقل چندوجهی امروزه در میان کشورها، کاربرد فراوان دارد.»
 الف) حمل‌ونقل چندوجهی در حال حاضر در کشورهای پیشرفته صنعتی و اروپای غربی کاربرد دارد.
 ب) از طریق این نوع حمل‌ونقل زمان جابه‌جایی کالا یا مسافر کاهش می‌یابد.
 ج) این نوع حمل‌ونقل در برخی شیوه‌های حمل‌ونقل مانند حمل‌ونقل ریلی و جاده‌ای کاربرد دارد.
 د) حمل‌ونقل چندوجهی هزینه‌های مربوط به حمل‌ونقل را به طور مؤثری کاهش می‌دهد.
- (۱) «الف» - «ج»
 (۲) «الف» - «د»
 (۳) «ب» - «ج»
 (۴) «ب» - «د»

(جغرافیای دوازدهم - درس ۴، حمل‌ونقل چندوجهی)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی

درس نامه ●●

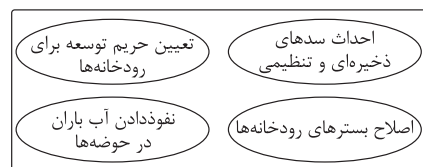
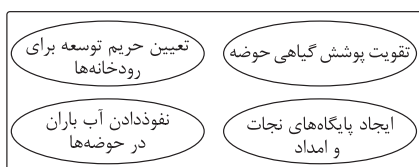
حمل‌ونقل چندوجهی یا چندمنظوره، ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل‌ونقل است. امروزه برنامه‌ریزان تلاش می‌کنند که در برنامه‌های مختلف به جای یک شیوه حمل‌ونقل کالا از مبدأ تا مقصد، از دو یا چند شیوه استفاده شود تا بتوان زمان و هزینه حمل‌ونقل را به‌خوبی مدیریت کرد. مطالعات نشان می‌دهد که حمل‌ونقل چندوجهی هزینه‌های حمل‌ونقل را به طور مؤثری کاهش می‌دهد.

بررسی موارد:

- الف) در کشور ایران هم این نوع فرایند حمل‌ونقل چندوجهی وجود دارد.
 ج) حمل‌ونقل چندوجهی را می‌توان در همه شیوه‌های حمل‌ونقل مانند دریایی و هوایی هم به کار برد.

تست و پاسخ ۱۲۵

روش‌های غیرسازه‌ای برای مدیریت سیل پیش از وقوع آن، در کدام تصویر مطرح شده است؟

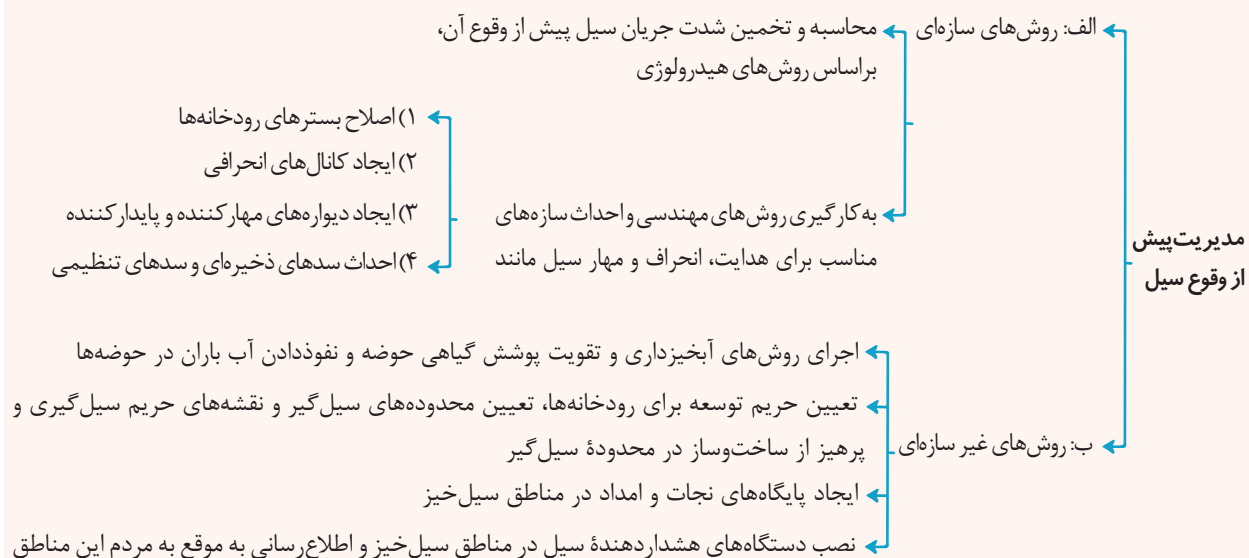

(جغرافیای دوازدهم - درس ۶: مدیریت سیل)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه ●●

پاسخ تشریحی موارد ذکر شده در ۴ همگی جزو روش‌های غیرسازه‌ای در مهار سیل و مدیریت پیش از وقوع سیل است. موارد ذکر شده در ۱ همگی جزو روش‌های سازه‌ای هستند. موارد ذکر شده در ۲ و ۳ ترکیبی از روش‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای هستند.

تست و پاسخ ۱۲۶

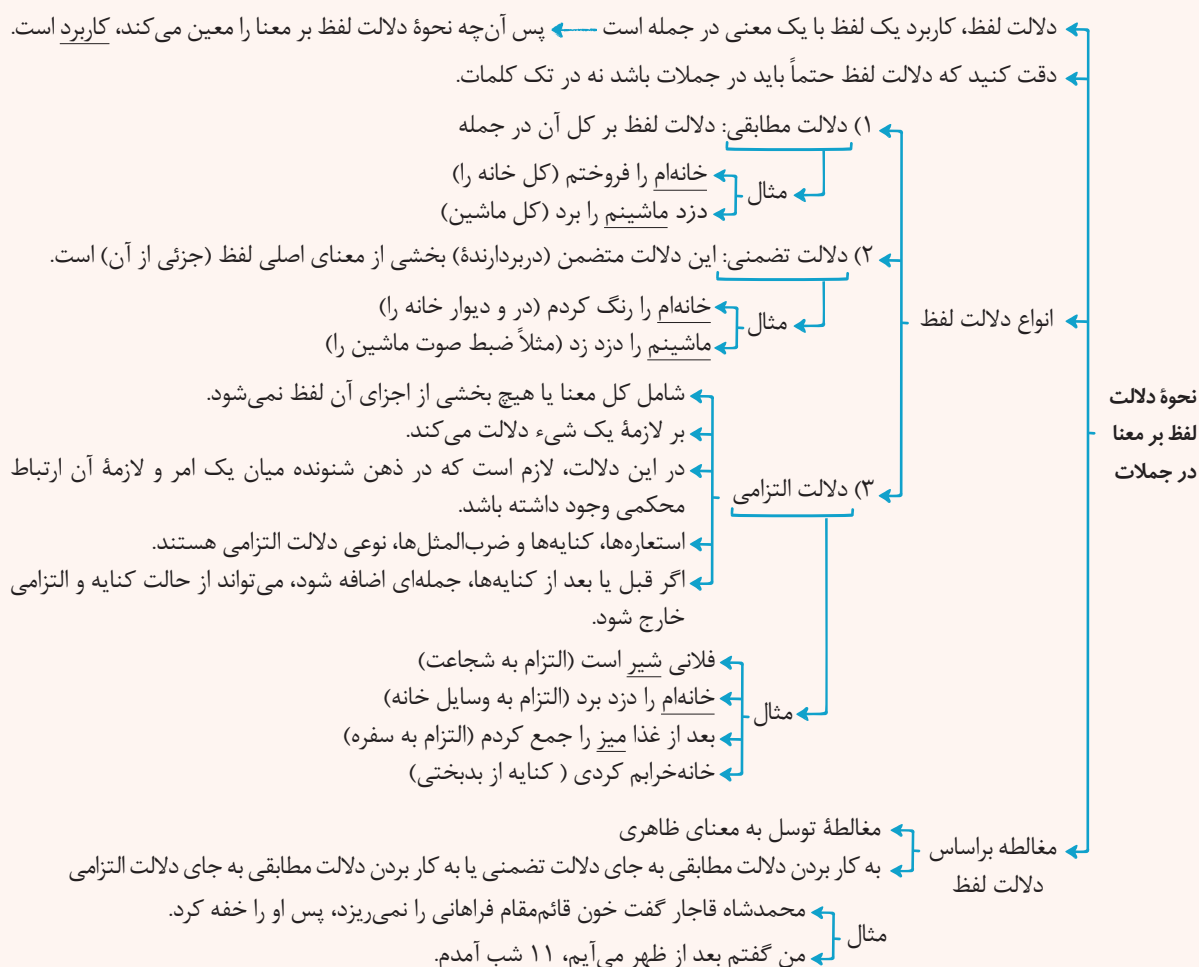
دلالت واژه «سر» در عبارت «سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی» با دلالت کدام واژه مشخص شده یکسان است؟

- (۱) دیشب بعد از ۱۵ سال وارد ایران شدم؛ این جا چه قدر تغییر کرده.
- (۲) پیره‌ن چاک و غزل خوان و صراحی در دست
- (۳) صاحب‌خانه جوابم کرده؛ مجبورم خانه را عوض کنم.
- (۴) آن قدر به این میز فشار آوردی که آخرش شکست.

پاسخ: گزینه ۲

(منطق - درس ۲)

درس نامه

پاسخ تشریحی واژه «سر» در صورت سؤال کنایه از تصمیم‌نداشتن است، پس دلالت التزامی است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) دلالت مطابقی
- ۲) دلالت التزامی
- ۳) دلالت مطابقی
- ۴) دلالت تضمینی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۲۷

کدام مفاهیم می‌توانند در یک طبقه‌بندی درست جای بگیرند؟

- (۱) اندیشه - استدلال قیاسی - قضیه - استقرای تعمیمی
 (۲) مستطیل - متوازی‌الاضلاع - قائم‌الزاویه - مربع
 (۳) جسم - موجود - دارای مکان - مجرد
 (۴) جاندار - گیاه - رشد‌کننده - جانور

(منطق - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

استفاده از نسبت‌های چهارگانه در طبقه‌بندی مفاهیم

هنگامی که مفاهیمی را طبقه‌بندی می‌کنید، وجوه اشتراک آن‌ها با مفاهیم مشابه و وجوه افتراق آن‌ها با مفاهیم غیرمشابه را مشخص می‌کنید.
 در این دسته‌بندی‌ها از مفهوم عام آغاز می‌کنیم و به مفهومی خاص می‌رسیم.
 در یک دسته‌بندی درست، لازم است هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم زیرمجموعه خود در طبقه دیگر، رابطه عموم و خصوص مطلق داشته باشند.
 در یک دسته‌بندی درست، اقسام مختلف یک مفهوم باید نسبت به یکدیگر رابطه تباین داشته باشند.

پاسخ تشریحی متوازی‌الاضلاع، عام‌ترین مفهوم است، سپس قائم‌الزاویه و بعد از آن مستطیل و در آخر هم مربع قرار می‌گیرد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) هیچ مفهومی عام‌ترین نیست و لذا مفهومی نداریم که در ابتدای طبقه‌بندی قرار بگیرد.
 ۳) جسم و دارای مکان، رابطه تساوی دارند؛ پس نمی‌توانند با هم طبقه‌بندی درست کنند.
 ۴) رشد‌کننده و جاندار، رابطه تساوی دارند؛ پس نمی‌توانند با هم طبقه‌بندی درست کنند.

تست و پاسخ ۱۲۸

«کشتی‌گیر وزن ۸۶ کیلوگرم ایران پس از باخت در مسابقات جهانی و آسیایی به حریف ترک تبار خود، در مصاحبه با شبکه ۳ تلویزیون گفت: من هیچ وقت نمی‌توانم این حریف را شکست دهم.» این کشتی‌گیر دچار کدام مغالطه شده است؟

- (۱) تمثیل ناروا (۲) ایهام انعکاس (۳) بزرگ‌نمایی (۴) تعمیم شتاب‌زده

(منطق - درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

ویژگی‌های استقرای تعمیمی

سیر این استقرا، از جزئی به کلی است ← با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست می‌آید.
 تقسیم‌بندی این استقرا، قوی و ضعیف است ← هرچند این استدلال چندان قوی نیست.
 در استقرای تعمیمی، تک‌تک جامعه آماری را بررسی نمی‌کنیم و از نمونه‌های تصادفی استفاده می‌کنیم.
 مبنای استقرای تعمیمی، تخمین است.

استقرای تعمیمی

مثال‌های مرتبط ← دو تن از دوستان من که فارغ‌التحصیل رشته جغرافیا هستند، کاری مرتبط با این رشته پیدا نکردند پس همه فارغ‌التحصیل‌های جغرافیا، کاری مرتبط با رشته خود ندارند.
 هزاران سال است که خورشید، صبح‌ها طلوع کرده است؛ پس از این به بعد نیز طلوع خواهد کرد.

استقرا و علوم تجربی

دانشمندان علوم تجربی تلاش می‌کنند با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی (استقرای تعمیمی قوی)، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند.
 برای مثال در فیزیک و شیمی با انجام آزمایش‌های متعدد در آزمایشگاه، قوانین کلی علمی تأیید می‌شوند = استقرای تعمیمی
 راه رسیدن به قانون‌های علمی، استقرای تعمیمی است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

آزمون هفدهم حضوری

اگر شرایط استفاده از استقرا در استقرای تعمیمی رعایت نشود، دچار مغالطه «تعمیم شتاب زده» می شویم.

پاسخ تشریحی این کشتی گیر با ۲ مرتبه باخت، یک نتیجه کلی گرفته است. پس نسبت مناسب میان نمونه و جامعه آماری را رعایت نکرده و به یک حکم کلی رسیده و از این رو دچار مغالطه تعمیم شتاب زده شده است.

تست و پاسخ ۱۲۹

در کدام گزینه، قضیه‌ای داریم که علامت موضوع و محمولش یکسان است؟

- (۱) بعضی صداها را نمی شنیدیم.
 (۲) با ما به از این باش که با خلق جهانی.
 (۳) حیوان از ماده حیات گرفته شده است.
 (۴) فلزات، در دمای طبیعی مایع نیستند.

(منطق - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

نکته شرایط دامنه مصادیق موضوع + شرایط دامنه مصادیق محمول ← اساس تعیین اعتبار یک قیاس یعنی شرط اعتبار قیاس نیست، اما کمک می‌کند که شرایط اعتبار را برای قیاس بررسی کنیم.

پاسخ تشریحی صورت استاندارد قضیه، به این صورت است: «من شنونده بعضی صداها نیستم». این قضیه شخصی سالبه است و علامت موضوع و محمولش، مثبت است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

- ۲) قضیه نیست چراکه یک جمله امری است (تو با ما بهتر از این باش)
 ۳) لفظ حیوان مورد نظر است؛ پس شخصیه موجهه است و موضوعش مثبت و محمولش منفی است.
 ۴) اهمال سور دارد و با توجه به این که حیوه مایع است باید بگوییم «بعضی فلزات، در دمای طبیعی مایع نیستند»، این یک قضیه سالبه جزئیه است و لذا موضوعش منفی و محمولش مثبت است.

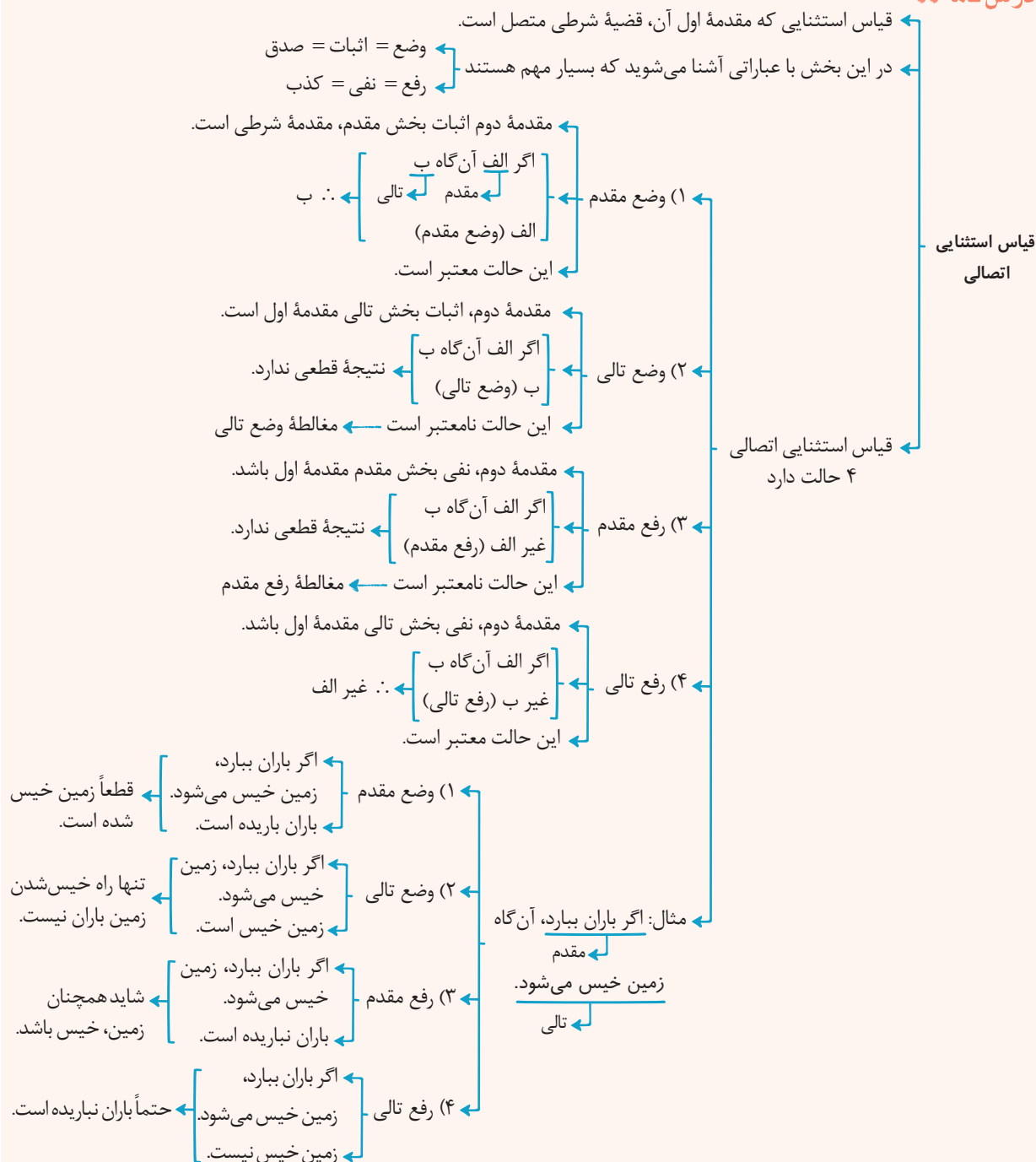
تست و پاسخ ۱۳۰

اگر مصراع «گر نبودی اختیار این شرم چیست؟»، یک قیاس استثنایی معتبر باشد، کدام مورد می تواند یکی از مقدمات آن باشد؟
 (۱) این شرم چیست (۲) شرم هست (۳) اختیار هست (۴) اختیار چیست؟

(منطق - درس ۹)

پاسخ: گزینه ۲

درس نامه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی

صورت استاندارد این استدلال به این صورت است:

«اگر اختیار نباشد (مقدم)، شرم وجود ندارد (تالی)، شرم وجود دارد؛ پس اختیار هست.» (دقت کنید که شعر صورت سؤال استفهام انکاری است).
بررسی گزینه‌ها:

- ۱) ربطی به مقدم و تالی ندارد.
- ۲) رفع تالی (معتبر)
- ۳) رفع مقدم (مغالطه)
- ۴) ربطی به مقدم و تالی ندارد.

تست و پاسخ ۱۳۱

کدام گزینه درباره مغالطه بار ارزشی کلمات درست است؟

- ۱) در میان کلمات هم‌خانواده با پیام‌های ضمنی متفاوت رخ می‌دهد.
- ۲) یک کلمه واحد در هر جمله‌ای که به کار رود، بار ارزشی یکسان خواهد داشت.
- ۳) رسانه‌های مختلف برای منتقل کردن اخبار خود به این مغالطه متوسل می‌شوند.
- ۴) صفات ناپسندی را بدون دلیل به فردی نسبت می‌دهد تا بار منفی به ذهن مخاطب القا کند.

پاسخ: گزینه ۳

(منطق - درس ۱۰)

درس نامه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی رسانه‌ها برای این که پیام خود را به مردم منتقل کنند در اخبار از کلمات با بار ارزشی متفاوت استفاده می‌کنند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) مغالطه بار ارزشی کلمات در میان کلمات مترادف که پیام اصلی یکسان و پیام ضمنی متفاوت دارند.
- ۲) یک کلمه وابسته به این که در جمله برای چه کسی به کار رفته می‌تواند بار ارزشی متفاوت به خود بگیرد.
- ۳) بیانگر مغالطه مسموم کردن چاه است.

تست و پاسخ ۱۳۳

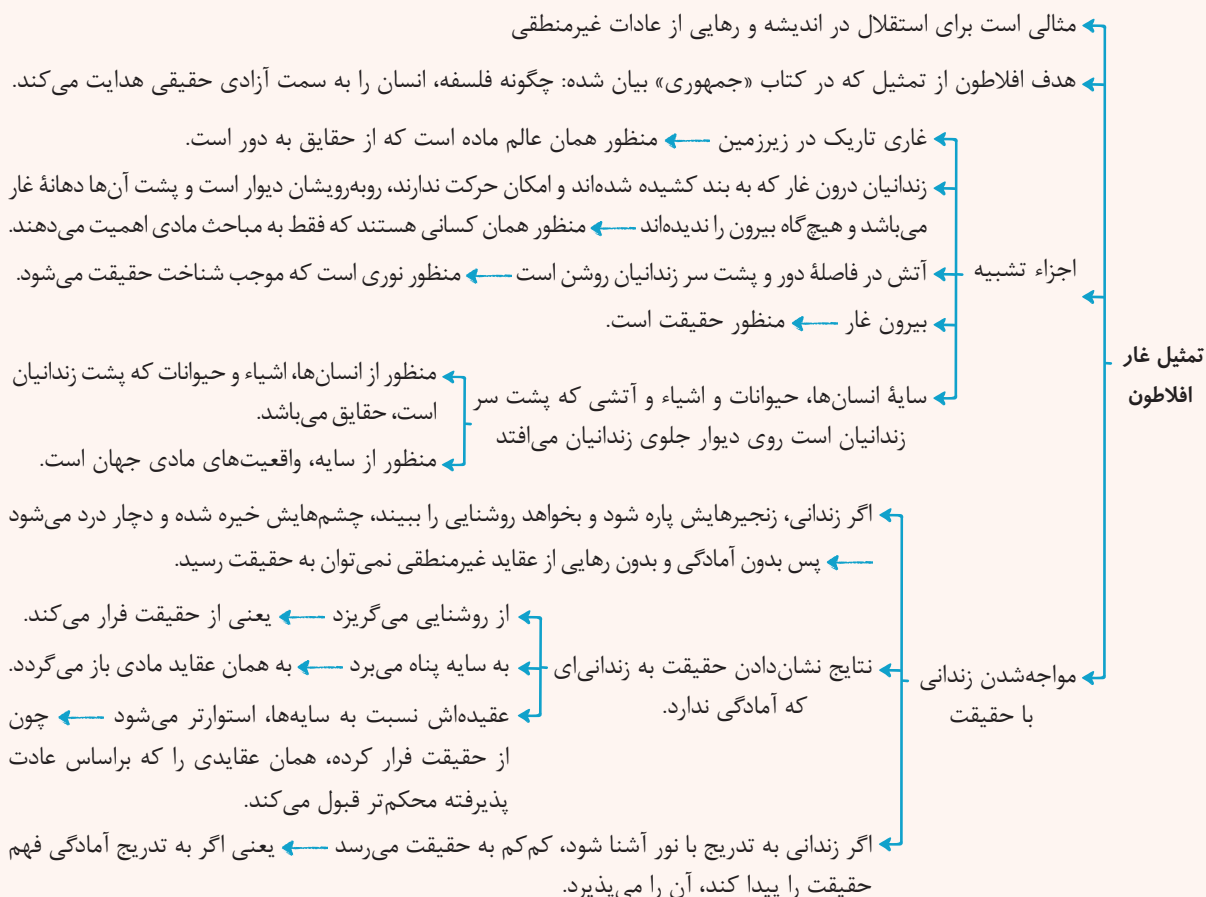
کدام عبارت درست است؟

- ۱) انسان‌ها براساس معنایی که برای زندگی در نظر دارند، فلسفه خود را شکل می‌دهند.
- ۲) تفاوت یک فیلسوف با دیگران، در اندیشیدن یا نیندیشیدن به مسائل اساسی زندگی است.
- ۳) تصمیم و عمل کسی که اهل تفکر فلسفی است، برخلاف دیگران، براساس باورهای وی شکل می‌گیرد.
- ۴) افلاطون در تمثیل غار، جایگاه و نقش نیروی عقل انسانی در رهایی از عادات ناپسند فکری را به تصویر می‌کشد.

(فلسفه یازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

پاسخ تشریحی افلاطون که از بزرگ‌ترین فیلسوفان تاریخ است، تمثیلی دارد که به «تمثیل غار» مشهور است. او در این تمثیل می‌خواهد

نشان دهد که چگونه فلسفه (که ابزارش عقل است) انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) فلسفه هرکس معنادهنده به زندگی اوست، نه برعکس.
- ۲) عموم مردم در مسائل بنیادین فلسفی می‌اندیشند و نظر می‌دهند؛ درباره خدا، آزادی، اختیار، خوشبختی و رنج. فرق فیلسوف با مردمان دیگر این است که اولاً فیلسوف درباره همین مسائل به نحو جدی فکر می‌کند؛ ثانیاً با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد. او تابع برهان و استدلال است؛ نه تابع افراد و اشخاص.
- ۳) همه انسان‌ها با باورهای خود زندگی می‌کنند و براساس آن‌ها تصمیم می‌گیرند و عمل می‌نمایند.

تست و پاسخ ۱۳۳

درباره اندیشمندان یونان باستان، کدام مورد صحیح است؟

- ۱) پارمنیدس معتقد بود که هستی یک امر واحد ثابت است و تغییری نمی‌کند و در آن بودن و شدن راه ندارد.
- ۲) هراکلیتوس معتقد بود که هیچ قانون ثابت و پایداری در جهان وجود ندارد و همه چیز در سیلان است.
- ۳) نمی‌توان نظر پارمنیدس درباره حقیقت هستی و نظر فیثاغورس درباره مبدأ اولیه جهان را با هم جمع نمود.
- ۴) یکی از عوامل ظهور سوفسطائیان را می‌توان، بی‌اعتنایی آن‌ها به علوم و مغالطه‌کار بودن دانست.

(فلسفه یازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی پارمنیدس معتقد است که حقیقت هستی یک امر واحد ثابت و تغییرناپذیر است در حالی که فیثاغورس معتقد است که حقیقت جهان و عنصر اولیه آن اعداد هستند که اموری متعدد و بی‌نهایت هستند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) پارمنیدس معتقد است در جهان «حرکت و شدن» راه ندارد. «بودن» به معنای وجود و ثبات است که هستی وجود دارد و حرکت و شدن به معنای تغییر است که پارمنیدس آن را نمی‌پذیرد.
- ۲) هراکلیتوس معتقد است که دگرگونی قانون کائنات و قانون زندگی است.
- ۴) بی‌اعتنایی سوفسطائیان به علوم، نتیجه ظهور سوفیست‌ها بود و تشویش و نگرانی مردم آتن از اختلاف نظر دانشمندان عامل ایجاد سوفسطائیان بود.

نکته تمام اندیشمندان یونانی به‌جز پارمنیدس، جهان را دارای حرکت و تغییر می‌دانند.

تست و پاسخ ۱۳۴

کدام مورد، عبارت مقابل را به درستی کامل نمی‌کند؟ «اصل امکان شناخت»

- ۱) از طریق استدلال قابل اثبات نیست.
- ۲) لازمه هرگونه اظهار نظر درباره عالم هستی است.
- ۳) در فلسفه معرفت‌شناسی بررسی می‌شود.
- ۴) با ابزاری جز عقل، قابل رد یا اثبات نیست.

(فلسفه یازدهم - درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی امکان شناخت، از مسائل معرفت‌شناسی است که خودش قسمتی از بخش اصلی فلسفه است، نه این‌که مربوط به فلسفه معرفت‌شناسی، که شاخه فلسفه است باشد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) امری بدیهی است و امور بدیهی قابل اثبات منطقی نیستند.
- ۲) لازمه اظهار نظر درباره عالم هستی، شناخت هستی است و لازمه آن، امکان شناخت است.
- ۴) مسئله‌ای فلسفی است و تنها راه بررسی این‌گونه مسائل، عقل می‌باشد.

نکته فلسفه‌های مضاف، شاخه فلسفه هستند، اما معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی بخش اصلی و ریشه‌ای فلسفه هستند.

تست و پاسخ ۱۳۵

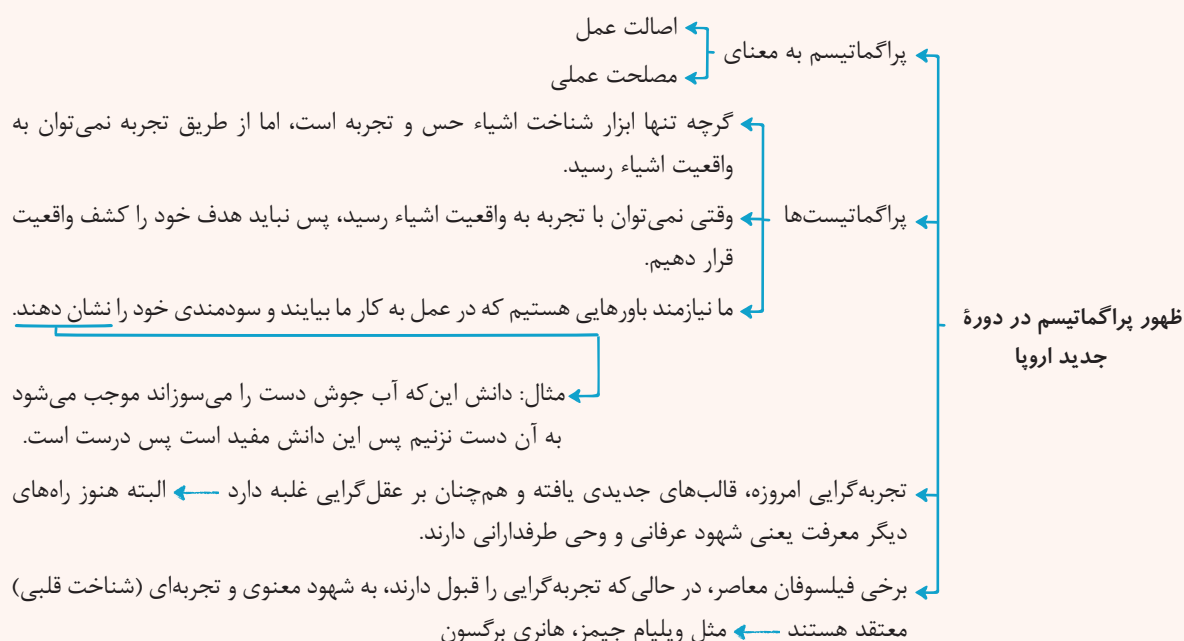
کدام مورد، با تجربه‌گرایی ناسازگار است؟

- (۱) جست‌وجوی ملاک درستی گزاره‌ها در چیزی غیر از تطابق با واقع
- (۲) معتبر دانستن نوعی شناخت قلبی و شهودی
- (۳) اعتقاد به عدم امکان شناخت واقعیت
- (۴) عقلی دانستن گزاره‌های بدیهی

پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه یازدهم - درس ۸)

درس نامه

پاسخ تشریحی

آنچه یک عقل‌گرا را از تجربه‌گرایان جدا می‌کند، قبول گزاره‌ها و قواعد عقلانی است که از طریق تجربه قابل دستیابی نیستند و فقط متکی بر استدلال عقلی‌اند.

پراگماتیست‌ها معتقدند گرچه تنها ابزار شناخت اشیاء حس و تجربه است، اما از طریق تجربه نمی‌توان به واقعیت اشیاء رسید (رد ۳)؛ بنابراین ما نباید هدف خود را کشف واقعیت قرار دهیم، بلکه ما نیازمند باورهایی هستیم که در عمل به کار ما بیایند و سودمندی خود را نشان دهند؛ مثلاً کسی که باور دارد آب در حال جوش، بسیار داغ است و دست را می‌سوزاند، به آب جوش دست نمی‌زند و دچار سوختگی نمی‌شود. پس این دانش در عمل برای ما مفید است و همین فایده، به معنی درست بودن است. (رد ۱)

برخی از فیلسوفان معاصر، در حالی که تجربه‌گرایی را قبول دارند. به شهود معنوی و تجربه دینی (به عنوان نوعی شناخت قلبی) نیز معتقد هستند. (پراگماتیست‌ها مثل جیمز و برگسون) (رد ۲)

تست و پاسخ ۱۳۶

کدام گزینه تمثیل مناسب‌تری برای نشان دادن نظریه ملاصدرا درباره رابطه نفس و بدن است؟

- (۱) پشت و روی یک پارچه
- (۲) رابطه پدری و فرزند
- (۳) مادر بودن و شاغل بودن یک زن
- (۴) تابلوی نقاشی و نقاش

پاسخ: گزینه ۱

(فلسفه یازدهم - درس ۱۰)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه

نام مکتب فلسفی ملاصدرا، حکمت متعالیه است.

مانند سایر فیلسوفان مسلمان، حقیقت انسان را حقیقتی دو بُعدی می‌داند.
روح براساس این مکتب چیزی ضمیمه شده به بدن نیست = ابن سینا
اصل نظر ملاصدرا: روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.
روح و بدن دو چیز مجزا نیستند، بلکه وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که یکی (روح)،
باطن دیگری (بدن) است \neq دکارت

دیدگاه حکمت متعالیه
به حقیقت انسان

تأثیر متقابل روح و بدن
هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود.
هر اتفاقی در بدن بیفتد، بر روح تأثیر می‌گذارد.
بدن بیمار، روح را کسل می‌کند.
بدن شاداب، به روح شادابی می‌بخشد.
روح بانشاط، جسم را به فعالیت می‌کشانند.
روح افسرده، جسم را زمین‌گیر می‌کند.

تا بی نهایت

=
حقیقت انسان
از نظر ملاصدرا

(۱) جماد (جسم بی جان)

(۲) نبات = گیاه (جسم نامی)

(۳) حیوان (جسم نامی حساس)

(۴) انسان (جسم نامی حساس ناطق دارای روح)

مراحل تکاملی به ترتیب

روح انسانی آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند.
ظرفیت روح انسان پایان ندارد (روح بی نهایت است)
روح می‌تواند به هر مرتبه کمالی از خلقت برسد.
اگرچه انسان ظرفیت و استعداد بی نهایت دارد، اما این ظرفیت به معنای رسیدن
حتمی انسان به کمالات نیست.
انسان باید با اختیار و اراده خود، این ظرفیت را به فعلیت برساند.

مراحل تکاملی طبیعت
از نظر حکمت متعالیه

(۱) از جمادی مردم و نامی شدم (۲)

وز نما مردم به حیوان بر زدم (۳)

مردم از حیوانی و آدم شدم (۴)

پس چه ترسم کی ز مردن کم‌شدن

حمله دیگر بمیرم از بشر

تا برآرم از ملائک بال و پر

وز ملک هم بایدم جستن ز جو

کل شیء هالک آلا وجهه

بار دیگر از ملک پزان شوم

آنچه اندر وهم ناید آن شوم

توصیف مراحل تکاملی توسط مولوی
این اشعار به هدفمندی و غایتمندی
اشاره دارد.

پاسخ تشریحی از نظر ملاصدرا روح، نتیجه رشد و تکامل بدن است و روح و بدن با یکدیگر وحدت حقیقی دارند و بر روی یکدیگر تأثیر متقابل دارند، اما از هم مجزا نیستند. یعنی هر اتفاقی در جسم بیفتد، در روح اثر می‌گذارد و هر اتفاقی که در روح بیفتد در جسم مؤثر است. در حقیقت از نظر ملاصدرا روح و بدن، باطن و ظاهر یک حقیقت واحد هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) پدر و فرزند در حقیقت از هم مجزا هستند.

۳) مادربودن و شاغل‌بودن یک زن دو بُعد از یک چیز است که رابطه وجود و ماهیت را نشان می‌دهد.

۴) تابلوی نقاشی، اثر یک نقاش است، ولی بر روی نقاش اثر متقابل ندارد. چون در حقیقت جداگانه هستند.

تست و پاسخ ۱۳۷

کدام گزینه بین فلاسفه مسلمان و ماتریالیست‌ها نقطه اختلافی در مسائل اخلاقی می‌باشد؟

۱) هر آن‌چه را برای خود می‌پسندی، برای دیگران بپسند.

۲) اخلاقیات، باعث بهبود روابط اجتماعی و سلامت جامعه می‌شوند.

۳) صداقت، عدالت و امانت‌داری غیراخلاقی هستند.

۴) هیچ انسانی نمی‌تواند به طور مطلق آزاد باشد.

(فلسفه یازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

فیلسوفان طبیعت‌گرا و ماتریالیست و عموم کسانی که بعد روحانی و معنوی را باور ندارند، ریشه‌های فعل اخلاقی را در همان رفتار طبیعی جست‌وجو می‌کنند.

به عقیده آن‌ها فعل اخلاقی و فعل طبیعی را نمی‌توان کامل از هم جدا کرد.

به نظر آن‌ها، انسان مانند سایر موجودات هر کاری را برای منافع طبیعی خود انجام می‌دهد (علت) ← «خوب» و «بد» عناوینی هستند که خود ما به هر کاری می‌دهیم (قراردادی‌اند ≠ ذاتی و فطری)، بسته به این‌که آن کار به سودمان باشد یا به ضررمان (معلول)

← قانون اول اخلاقی: آن‌چه را برای خود می‌پسندی، برای دیگران هم بپسند، در این صورت است که می‌توانی با دیگران زیست کنی.

← چون انسان زندگی اجتماعی دارد، ناگزیر به رعایت منافع دیگران است تا منفعت خودش نیز حفظ شود.

← قوانین اخلاقی
مبدأ زمانی ابداع قوانین اخلاقی: از زمانی که انسان دریافته نفع او در گرو نفع دیگران است.

← اموری مانند صداقت، عدالت و امانت‌داری در واقع ارزش حقیقی ندارند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت دارند، آن‌ها را مراعات می‌کنیم.

← ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان دیدگاهی نزدیک به افلاطون و ارسطو دارند ← عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و رذیلت‌ها می‌دانند.

← از آن‌جهت که رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می‌دهد = عقل عملی

← عقل فضایی مانند عدل، احسان، خویش‌داری و شجاعت را کمالاتی می‌داند که باعث رشد و کمال روح می‌شوند ← فضایل، غذای روح هستند.

← آب و غذا و اموری از این قبیل، جسم را رشد می‌دهند.

دیدگاه فلاسفه طبیعت‌گرا و ماتریالیست درباره معیار فعل اخلاقی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

آزمون هفدهم حضوری

دوازدهم انسانی

هر انسانی فضایل را دوست دارد و از رذایل گریزان است.
 فضایل موجب کمال روح می‌شوند و رذایل به روح صدمه می‌زنند.
 هر انسانی به دنبال کسب فضائل است و با کسب فضیلت‌ها احساس نشاط و لذت و رضایت درونی می‌کند.
 علی‌رغم علاقه بشر به فضایل، اما انتخاب و عمل به آن‌ها آسان نیست.

انسان دو دسته تمایل دارد
 (۱) تمایلات مربوط به بعد مادی و حیوانی
 (۲) تمایلات مربوط به بعد روحی و معنوی
 تمایلات روحی و معنوی همان فضایل هستند.
 تمایلات مادی و حیوانی همان رذایل نیستند، اما می‌توانند منجر به رذایل شوند.
 گاهی میان فضیلت‌ها با منافع و تمایلات مادی تلاقی ایجاد می‌شود که اگر تمایلات مادی قوی باشند انسان را از فضیلت باز می‌دارند و شاید او را به سوی رذیلت بکشانند.

(۱) علاقه به فضایل (به تنهایی نمی‌تواند باعث ترک رذایل شود).
 +
 خدا با ترغیب ما به فضایل و منع از رذایل و تعیین مجازات و پاداش، میل به فضایل را تقویت می‌کند.
 (۲) خدا (دینداری).
 باز هم عمل به فضایل قطعی نیست، چون انسان مختار است.

پاسخ تشریحی از نظر ماتریالیست‌ها و طبیعت‌گرایان اموری مانند صداقت، عدالت و امانت‌داری ارزش حقیقی ندارند و حقیقتاً فضیلت

شمرده نمی‌شوند، اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت افراد در رعایت آن‌ها است، باید (ناچاریم) آن‌ها را رعایت نماییم.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) اولین قانون اخلاقی ماتریالیست‌ها این است که آن‌چه را برای خود می‌پسندی برای دیگران بپسند چون در این صورت است که می‌توانی با دیگران زیست کنی و فلاسفه مسلمان هم این قانون را می‌پذیرند.

۲) هم فلاسفه مسلمان و هم فلاسفه ماتریالیست رعایت ضوابط اخلاقی را عامل بهبود جامعه می‌دانند.

۴) توماس هابز که از ماتریالیست‌های اولیه است همین نظر را دارد و فلاسفه مسلمان هم این نظر را می‌پذیرند.

تست و پاسخ ۱۳۸

رابطه کدام مفهوم با وجود نسبت به سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) شاعر

(۲) انسان هفت‌سر

(۳) مثلث متساوی‌الاضلاع

(۴) مثلث متوازی‌الاضلاع

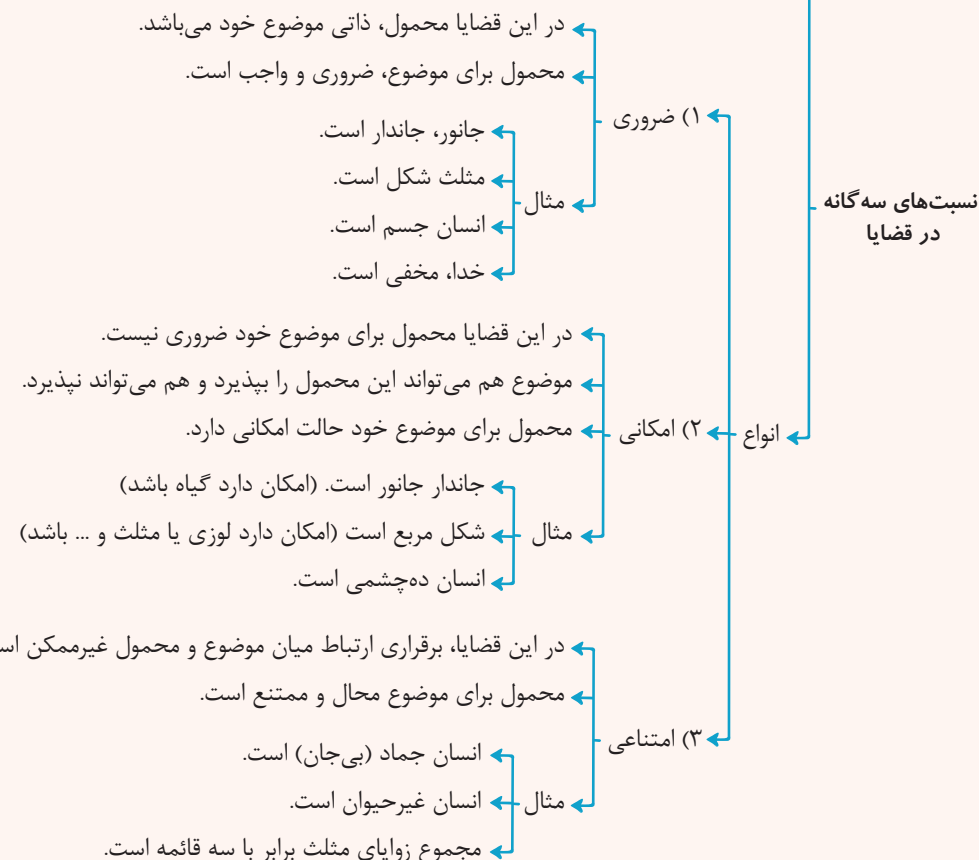
پاسخ: گزینه ۴

(فلسفه دوازدهم - درس ۲)

درس نامه

به انواع روابط میان موضوع و محمول در یک قضیه نسبت‌های سه‌گانه از قضایا می‌گویند.

پاسخ تشریحی مفهوم «مثلث متوازی‌الاضلاع» با مفهوم «وجود» رابطه‌ی امتناعی دارد، یعنی محال است مثلث دارای اضلاع موازی باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) شاعر یک مفهوم، ممکن الوجود است.
- ۲) انسان هفت‌سر یک مفهوم ممکن الوجود است.
- ۳) مثلث متساوی‌الاضلاع یک مفهوم ممکن الوجود است.

تست و پاسخ ۱۳۹

کدام مورد بیانگر یکی از نتایج اصلی است که زیر سؤال رفتن آن، اصل علیت را مخدوش و بی‌معنا می‌کند؟

- (۱) یکسان عمل کردن طبیعت
- (۲) امکان پیش‌بینی و پیشگیری از امور و رخدادها
- (۳) میان وجود و عدم، چیزی نیست.
- (۴) جهان دارای انتظام است.

(فلسفه دوازدهم - درس ۳)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه ●●

و جوب علی و معلولی همان ضرورت علی و معلولی است.
 ضرورت یکی از فروع و لوازم اصل علیت است.
 پدیده‌ها در ذات خود ممکن‌الوجودند، اما اگر علت آن‌ها فراهم شود، از حالت امکانی خارج می‌شوند و وجود برای آن‌ها ضروری می‌شود.
 طبق این اصل وقتی علت تامه باشد (علت با تمام حقیقت خود تحقق یابد)، معلول ضرورتاً باید صادر شود
 ← اگر ضرورتی نباشد، اصل علیت معنا ندارد.

وجوب علی و معلولی

نتایج وجوب علی و معلولی
 (۱) حقیقت و قطعیت عالم = لا یتخلف بودن عالم
 (۲) میان وجود و عدم چیزی نیست ← یعنی
 اگر علت باشد، واجب‌الوجود بالغیر می‌شود.
 اگر علت نباشد، ممتنع‌الوجود بالغیر می‌شود.
 حالت سومی وجود ندارد.
 میان باید علی و باید اخلاقی تفاوت وجود دارد.
 باید نماز بخوانیم / باید صادق باشیم و ...
 اگر تمام عوامل حرکت ماشین فراهم باشد، ماشین باید حرکت کند.
 چند نکته مهم
 اصل علیت ← ارتباط و پیوستگی
 اصل سنخیت ← ارتباط و پیوستگی خاص و معین
 اصل ضرورت (وجوب) ← ارتباط و پیوستگی حتمی و قطعی

آزمون هفدهم حضوری

دوازدهم انسانی

پاسخ تشریحی دقت کنید که اگر کسی اصل ضرورت بخشی علت به معلول یا همان وجوب علی و معلولی را نپذیرد، عملاً پذیرش اصل علیت

برای او بی‌معنا می‌شود چون هیچ قطعیت و حقیقتی وجود نخواهد داشت و همه مطالب احتمالی می‌شوند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) از نتایج اصل سنخیت است.
- ۲) از نتایج اصل سنخیت است.
- ۳) یکی از نتایج اصل وجوب علی و معلولی است.
- ۴) از نتایج اصل سنخیت است.

تست و پاسخ ۱۴۰

کدام گزینه را می‌توان به عنوان تمثیلی از معنای اول اتفاق پذیرفت؟

- ۱) یک ورزشکار پس از باخت در یک مسابقه تکواندو می‌گوید: «من همه شرایط لازم برای قهرمانی را داشتم ولی شانس نیاوردم.»
- ۲) یک تعمیرکار خودرو پس از ایرادهای زیادی که در یک خودرو مشاهده می‌کند می‌گوید: «تولید این خودرو هیچ هدف و برنامه‌ای نداشته»
- ۳) یک کارشناس هواشناسی با ناراحتی می‌گوید: «هیچ وقت نمی‌توانیم عامل ایجاد خشکسالی‌های مکرر در این منطقه را شناسایی کنیم»
- ۴) یک روان‌شناس پس از تحقیق بر روی روحيات نوجوانان معتقد شده که رفتار نوجوانان به شدت غیرقابل پیش‌بینی است.

(فلسفه دوازدهم - درس ۴)

پاسخ: گزینه ۱

مشاوره دقت کنید که در ۲) هدف تولید ماشین زیر سؤال رفته، نه هدف خلقت جهان، یعنی ارتباط با معنای سوم اتفاق ندارد.

درس نامه

بررسی معنای اول اتفاق

پاسخ تشریحی معنای اول اتفاق، یعنی انکار اصل علیت یا اصل ضرورت علی و معلولی؛ به این معناکه ممکن است شخص معتقد باشد با وجود علت، معلول پدید نیامده یا معلول بدون وجود علت پدید آمده است. در مثال (۱) ورزشکار معتقد است «همه، شرایط لازم برای قهرمانی را فراهم کرده (علت تامه) ولی قهرمان نشده (معلول پدید نیامده)»

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) این جمله نفی‌کننده هیچ یک از اصول علیت یا لوازم آن نیست.

(۳) این جمله بیانگر آن است که «ما نمی‌توانیم» عامل آن را شناسایی کنیم، در حالی که «عامل با علت» برای آن وجود دارد.

(۴) مواجهه با رخداد‌های پیش‌بینی‌نشده، معنای چهارم اتفاق است که هیچ تعارضی با اصل علیت و لوازم آن ندارد.

تست و پاسخ (۱۴۱)

ریشه‌ی اعتراض هیوم به برهان‌های عقلی اثبات خداوند را در کجا باید پیگیری کرد؟

- (۱) مباحث علت و معلول
(۲) دیدگاه‌های معرفت‌شناسانه
(۳) اشکال به برهان نظم
(۴) عدم اعتقاد به وجدان اخلاقی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

درس نامه

- ادعا می کند که دلایل دکارت و سایر فیلسوفان پذیرفتنی نیست.
- علت: عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد.
- معلول: دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند، مردود هستند.
- مهم ترین برهان فیلسوفان برای اثبات وجود خدا از نظر هیوم، برهان نظم است؛ چون براساس تجربه است.
- دیوید هیوم
 - توانایی اثبات وجود خدا را ندارد.
 - به عقیده او برهان نظم فقط اوصافی را بیان می کند
 - ناظم
 - خالق
 - هیوم، اثباتی برای انکار خدا ندارد، اما اثبات های وجود خدا را هم نمی پذیرد.

پاسخ تشریحی دیوید هیوم، فیلسوف حس گرا و تجربه گرای قرن هجدهم ادعا می کند که دلایل دکارت و سایر فیلسوفان پذیرفتنی نیست؛ از نظر وی، دلایلی که صرفاً متکی بر عقل باشند مردودند؛ زیرا عقل اساساً ادراک مستقل از حس و تجربه ندارد. این مبنا، بحثی معرفت شناختی است.

تست و پاسخ ۱۴۲

کدام یک از گزینه ها کاربرد متفاوتی از عقل به معنای قوه استدلال و تفکر می باشد؟

- (۱) بررسی وجود انسان از نظر تک بعدی یا دو بعدی بودن
- (۲) بررسی دلایل روانی عدم استقبال داوطلبان کنکور از برخی رشته ها
- (۳) بررسی ویژگی های مدینه فاضله و آرمانی
- (۴) بررسی وظایف همسران در مقابل یکدیگر در خانواده

(فلسفه دوازدهم - درس ۷)

پاسخ: گزینه ۴

درس نامه

- ارسطو، عقل مجرد را قبول دارد، اما به عقل به عنوان قوه استدلال انسان، توجه ویژه ای کرد.
- عقل یکی است اما براساس
 - عقل نظری
 - کارکردش، دو جنبه دارد.
 - عقل عملی
- کارکردهای عقل
 - عقل نظری
 - درباره هست و نیست ها صحبت می کند.
 - درباره چگونگی هست ها صحبت می کند.
 - عقل عملی
 - درباره بایدها و نبایدها صحبت می کند.
 - درباره اخلاقیات و امور اختیاری صحبت می کند.
- براساس کارکردهای نظری و عملی عقل، دانش بشری (علم، حکمت) هم به دو قسم تقسیم می شود (نه برعکس)
 - عقل از نظر ارسطو
 - علم نظری
 - دانشی که از عقل نظری به دست می آید.
 - علم عملی
 - دانشی که از عقل عملی به دست می آید.
 - ارسطو، انواع استدلال ها را در بخش منطق آثار خود
 - تدوین کرد و کاربردشان را روشن کرد
 - استدلال عقلی
 - استدلال تجربی
 - اختراع، ابداع، ایجاد
 - انسان حیوان ناطق است.
 - نظرات ارسطو درباره انسان
 - «نطق» که همان قوه «تعقل و تفکر» است، ویژگی ذاتی انسان است.
 - «نطق» انسان را از سایر حیوانات جدا می کند.
 - علت: ارسطو، عقل را ذاتی انسان می دانست ← معلول: تصویر روشن تری از عقل ارائه کرد.

پاسخ تشریحی از نظر ارسطو، عقل به معنای دستگاه تفکر و استدلال، دارای ۲ کارکرد است که بر این اساس به «عقل نظری» و «عقل عملی» تقسیم می‌شود. عقل نظری وظیفه بررسی اشیاء و موجودات و کیفیت آن‌ها را بر عهده دارد و وظیفه عقل نظری بررسی رفتارهای اختیاری و باید‌ها و نبایدهای او است. «بررسی باید‌ها و نبایدهای همسران در مقابل یکدیگر در خانواده» در حوزه عقل عملی قرار دارد. بررسی سایر گزینه‌ها: (۱) و (۲) و (۳) چون کیفیت و چگونگی موجودات را بررسی می‌کنند، همگی در حیطه عقل نظری قرار دارند.

تست و پاسخ ۱۴۳

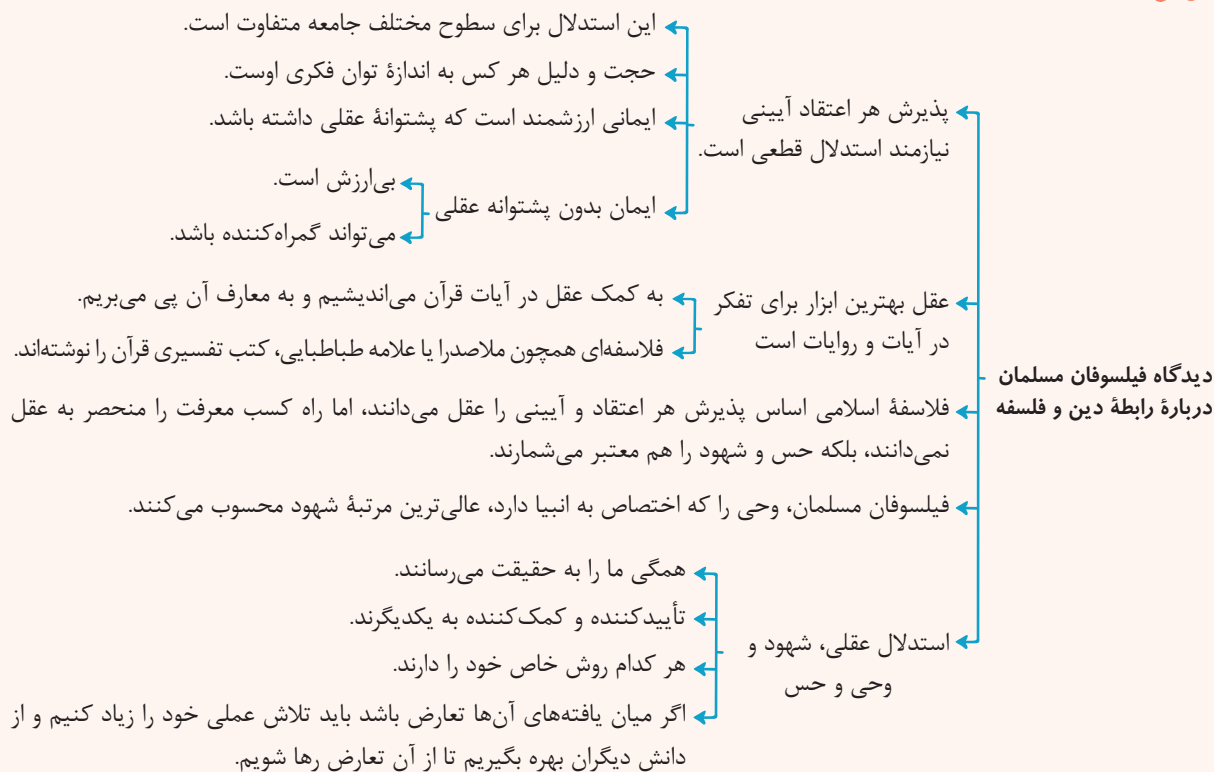
کدام گزینه درباره رابطه عقل و دین درست است؟

- (۱) ایمان ارزشمند، آن است که پشتوانه عقلی داشته باشد و ایمان بدون پشتوانه عقلی قطعاً انسان را به خطا می‌کشاند.
- (۲) بزرگانی چون ملاصدرا و علامه طباطبایی هر چند فیلسوف بودند، ولی معتقد بودند در تفسیر آیات قرآن نباید از عقل کمک گرفت.
- (۳) آن‌چه به عنوان تعارض بین عقل و داده‌های وحی به ذهن ما می‌رسد، احتمالاً به خاطر ضعف توانمندی‌های عقلی انسان‌ها است.
- (۴) از نظر فلاسفه مسلمان، هر چند عقل، مهم‌ترین ابزار درک اعتقادات است، ولی حس، عقل و شهود ما را به یک حقیقت می‌رسانند.

(فلسفه دوازدهم - درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه

پاسخ تشریحی از نظر فلاسفه مسلمان، هیچ تعارضی بین داده‌های عقل و وحی وجود ندارد. ولی چون انسان‌ها توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی دارند، گاهی ممکن است گمان کنند که میان یافته‌های عقل و داده‌های وحی تعارضی وجود دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) ایمانی ارزشمند است که پشتوانه عقلی داشته باشد، ولی ایمان بدون این پشتوانه به طور قطعی انسان را به خطا نمی‌کشد هر چند ممکن است که این اتفاق بیفتد.
- (۲) از آن‌جا که عقل بهترین ابزار درک آیات و روایات است فیلسوفان بزرگی مثل ملاصدرا و علامه طباطبایی تلاش کرده‌اند با تدبیر عقلی در قرآن کریم به تفسیر آن بپردازند.
- (۴) آن‌چه ما را از مسیرهای متفاوت به یک حقیقت واحد می‌رساند، عقل، وحی و شهود است.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

فلسفه و منطق

تست و پاسخ ۱۴۴

کدام مورد درباره دیدگاه ابن سینا راجع به اموری مانند سیل و زلزله درست است؟

- (۱) باعث کندی حرکت عالم طبیعت نمی‌شود.
 (۲) با هیچ سیر کمالی در طبیعت تضادی ندارد.
 (۳) بود و نبود آن‌ها در عالم، تأثیری ندارد.
 (۴) از لطف و عنایت خداوند نشأت نگرفته است.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۰)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیالی سبز

فلسفه و منطق

پاسخ تشریحی از نظر ابن سینا این امور ممکن است مانعی در مقابل سیر کمالی یک پدیده باشند (رد ۲)، اما نقش مثبت خود را در حرکت کمالی کل عالم طبیعت ایفا می کنند. (تأیید ۱) و رد (۳). از نظر ابن سینا کل عالم طبیعت، از لطف و عنایت خداوند سرچشمه گرفته است. (رد ۴)

تست و پاسخ ۱۴۵

کدام گزینه با اصلی از حکمت متعالیه که با هدف تبیین تعدد و تکثر در عالم مطرح شده است، در ارتباط است؟

- ۱) وجود فلسفه مشاء و نور حکمت اشراق یک معنا و هویت پیدا کرده اند.
- ۲) تکثرها همگی ظاهری هستند و هیچ تعدد واقعی در عالم نداریم.
- ۳) ماهیت امری انتزاعی، با منشأ واقعی است.
- ۴) وجود، وجه مشترک اشیاء است که ما به ازای خارجی دارد.

(فلسفه دوازدهم - درس ۱۱)

پاسخ: گزینه ۱

درس نامه

این اصل، تبیین تعدد و تکثر در عالم است.

به نظر ملاصدرا، درست است که هستی یک حقیقت واحد است، اما این حقیقت واحد، دارای درجات، مراتب و شدت و ضعف است.

نور در مرتبه‌های قوی و در مرتبه‌های ضعیف است.

ما یک حقیقت واحد داریم، مانند «نور» که نور قوی نور است و نور ضعیف هم نور است.

تاریکی هم، همان نبود نور است.

شدت و ضعف وجود، به خود وجود برمی گردد ← منشأ تفاوت همان وجود است چون چیزی جز وجود نیست.

مراتب داشتن وجود (تشکیک وجود) وجود حقیقت واحدی است، در تجلیات و ظهورهای خود دارای مراتبی می شود و هر مرتبه‌ای از وجود، به میزان درجه وجودی خود، ظهور آن حقیقت واحد و یگانه است.

مراتب وجود در اشعار:

در هزاران جام گوناگون، شرابی بیش نیست
گرچه برخی ز آب بحر، موج بی شمار

گرچه بسیاری انجم، آفتابی بیش نیست
کثرت اندر موج باشد، لیک آبی بیش نیست

در فلسفه صدرایی، «وجود» که محور فلسفه مشائی و «نور» که اساس فلسفه اشراقی بود با هم یکی می شوند و یک معنا و هویت می یابند.

چند نکته مهم ← ترکیب «مراتب داشتن حقیقت وجود» و «وحدت حقیقت وجود» ← «وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت»

پاسخ تشریحی ملاصدرا برای تبیین تعدد و تکثر در عالم از اصل مراتب داشتن وجود (تشکیک وجود) استفاده کرده است.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) مراتب داشتن وجود
- ۲) وحدت وجود
- ۳) اصالت وجود
- ۴) اصالت وجود

تست و پاسخ ۱۴۶

صاحب یک کارگاه تولیدی در طول یک سال ۲۳,۰۰۰ جفت کفش از قرار هر جفت ۴۵۰,۰۰۰ تومان تولید کرده است. اگر هزینه‌های تأمین مواد اولیه در سال ۹۳۲ میلیون تومان، اجاره‌بهای ماهانه کارگاه ۱۰۰ میلیون تومان، هزینه‌های جاری در هر فصل ۴۰۰ میلیون تومان، هزینه تعمیرات و جایگزینی قطعات خودروی صاحب کارگاه در سال معادل ۳۵ میلیون تومان، هزینه پرداخت قبوض آب، برق، گاز و مالیات سالیانه ۱,۵۰۰ میلیون تومان، متوسط حقوق پرداختی به هر کارگر ماهانه ۳ میلیون تومان (در مجموع ۱۳ کارگر) و هزینه خرید قطعات مورد نیاز دستگاه‌های تولیدی معادل ۱۰۰ میلیون تومان در سال باشد و اگر این تولیدکننده در پایان سال موفق به فروش ۲۰ هزار جفت کفش شده باشد و همچنین درآمدی معادل یک میلیارد تومان از کالاهای واسطه‌ای صادر شده به کشور پاکستان کسب کرده باشد، آن‌گاه با این توضیحات سود اقتصادی این تولیدکننده در پایان سال چه قدر است؟ (این تولیدکننده به جای سرمایه‌گذاری در کارگاه تولید کفش، می‌توانست سرمایه‌اش را صرف تأسیس یک آموزشگاه هنر کند و درآمدی معادل ۵۰۰ میلیون تومان در سال کسب کند.)

(۱) ۵,۰۵۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۲) ۳,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۳) ۲,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان (۴) ۳,۶۶۵,۰۰۰,۰۰۰ تومان

پاسخ: گزینه ۲

(ترکیبی درس‌های ۱ و ۳) (درس ۱، هزینه‌های تولید، درآمد و سود / درس ۳، قانون دوم: هزینه فرصت هر انتخاب را مناسبه کنید!)

مشاوره در کنکور تیرماه ۱۴۰۲ سؤال از مبحث سود و زیان به صورت ترکیبی با هزینه فرصت مطرح شد. اگر صورت سؤال سود حسابداری رو خواسته باشه باید هزینه فرصت رو نادیده بگیرید ولی اگر سود واقعی یا سود ویژه خواسته شده، باید هزینه فرصت رو به سایر هزینه‌ها اضافه کنید و سپس سود را حساب کنید.

درس نامه

کل محصول فروخته شده \times قیمت هر واحد از محصول = درآمد

$>$ هزینه - درآمد = سود

$<$ هزینه - درآمد = زیان

اجاره یا خریداری ماشین‌آلات و سایر سرمایه‌های فیزیکی + اجاره یا خریداری محلی به عنوان مغازه = هزینه‌های مستقیم

هزینه استهلاک + هزینه پرداخت قبوض و مالیات + هزینه‌های حمل‌ونقل + هزینه خرید مواد اولیه + حقوق یا دستمزد کارمندان (کارگران) +

هزینه فرصت یا هزینه پنهان = هزینه‌های غیرمستقیم

هزینه‌های مستقیم - درآمد = سود حسابداری

(هزینه‌های غیرمستقیم + هزینه‌های مستقیم) - درآمد = سود اقتصادی (سود ویژه یا سود واقعی)

پاسخ تشریحی ابتدا درآمد سالیانه را محاسبه می‌کنیم: جفت کفش فروخته شده \times قیمت هر جفت کفش = درآمد

تومان $۴۵۰,۰۰۰ \times ۲۰,۰۰۰ = ۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

نکته تعداد کالاهای واسطه‌ای صادر شده به کشور پاکستان نیز جزء درآمد تولیدکننده محسوب می‌شود.

تومان $۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$ = کل درآمد سالیانه تولیدکننده

سپس هزینه‌های سالانه کارگاه را محاسبه می‌کنیم: هزینه تأمین مواد اولیه \Rightarrow تومان $۹۳۲,۰۰۰,۰۰۰$

اجاره‌بهای سالانه کارگاه \Rightarrow تومان $۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۲ = ۱,۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

فصل

هزینه‌های جاری در سال \Rightarrow تومان $۴ \times ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

هزینه‌های پرداخت قبوض آب، برق، گاز و مالیات \Rightarrow تومان $۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

ماه نفر

حقوق سالانه کارگران \Rightarrow تومان $۱۳ \times ۱۲ \times ۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۴۶۸,۰۰۰,۰۰۰$

هزینه خرید قطعات مورد نیاز دستگاه‌های تولیدی \Rightarrow تومان $۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

نکته هزینه‌های تعمیر و جایگزینی قطعات خودروی صاحب کارگاه ربطی به هزینه‌های تولید ندارد؛ پس در محاسبه هزینه‌ها لحاظ نمی‌شود.

$$932,000,000 + 1,200,000,000 + 1,600,000,000 + 1,500,000,000 + 468,000,000 + 100,000,000$$

= 5,800,000,000 تومان (مجموع هزینه‌های مستقیم)

سود ویژه یا اقتصادی = (هزینه‌های پنهان یا هزینه فرصت + هزینه‌های مستقیم (آشکار) تولید) - درآمد

$$100,000,000,000 - (5,800,000,000 + 500,000,000) = 3,700,000,000 \text{ تومان} \Rightarrow \text{سود اقتصادی یا ویژه}$$

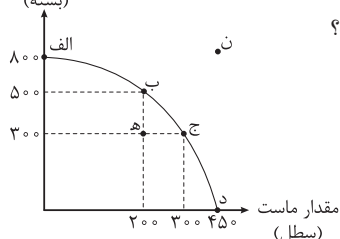
چون میزان درآمد بیشتر از مجموع هزینه‌های بنگاه با احتساب هزینه فرصت است، در نتیجه بنگاه اقتصادی از فعالیت اقتصادی خود سود کرده است.

تست و پاسخ ۱۴۷

یک کارخانه تولید لبنیات می‌تواند دو کالای ماست و کشک را تولید کند. با توجه به منحنی مرز امکانات تولید این کارخانه، کدام گزینه

در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

مقدار کشک
(بسته)

الف) اگر نقطه تولید این کارخانه نقطه (ج) باشد، آنگاه هزینه فرصت تولید ۲۰۰ بسته کشک بیشتر، کدام است؟

ب) در کدام نقطه هیچ کشکی در این کارخانه تولید نمی‌شود؟

ج) در چه صورت نقطه تولید کارخانه، نقطه (ه) خواهد بود؟

د) در کدام نقطه مقدار تولید ماست و کشک برابر است و این مقدار کدام است؟

۱) الف) ۵۰ سطل ماست / ب) نقطه (د) / ج) در صورتی که منابع و مواد اولیه جدید این اجازه را به کارخانه دهند تا هر دو محصول، به

مقدار بیشتری تولید شوند. / د) نقطه (ج) - ۳۰۰

۲) الف) ۱۰۰ سطل ماست / ب) نقطه (الف) / ج) در صورتی که تقاضای مشتریان برای محصول ماست افزایش یابد. / د) نقطه (ب) - ۲۰۰

۳) الف) ۱۰۰ سطل ماست / ب) نقطه (د) / ج) در صورتی که بخشی از کارگران خط تولید کشک کارخانه، در حال حاضر بیکار باشند. /

د) نقطه (ج) - ۳۰۰

۴) الف) ۵۰ سطل ماست / ب) نقطه (الف) / ج) تعداد کارگران تولیدکننده ماست، از طریق استخدام از بیرون کارخانه افزایش یابند. / د) نقطه (ب) - ۲۰۰

(درس ۴، الگوی مرز امکانات تولید، هزینه فرصت اجتماع، کارایی و ناکارایی)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی الف) در نقطه (ج)، این کارخانه ۳۰۰ سطل ماست و ۳۰۰ بسته کشک تولید می‌کند. برای تولید ۲۰۰ بسته کشک بیشتر،

کارخانه باید در طول منحنی مرز امکانات تولید به سمت چپ و بالا حرکت کند؛ یعنی از نقطه (ج)، به نقطه (ب) برود.

در نقطه (ب)، تولیدات این کارخانه ۵۰۰ بسته کشک است؛ یعنی ۲۰۰ بسته بیشتر از تولیدات در نقطه (ج) است. هم‌چنین کارخانه، ۲۰۰

سطل ماست در نقطه (ب) تولید می‌کند که ۱۰۰ سطل کم‌تر از تولید ماست در نقطه (ج) است. بنابراین هزینه فرصت تولید ۲۰۰ بسته کشک

بیشتر، ۱۰۰ سطل ماست است؛ به این دلیل که برای تولید ۲۰۰ بسته کشک بیشتر، کارخانه باید از تولید ۱۰۰ سطل ماست، صرف نظر کند.

ب) در نقطه (د) تمام منابع و امکانات برای تولید کالای ماست به کار گرفته می‌شود و حداکثر ۴۵۰ سطل ماست تولید می‌شود و دیگر امکان

تولید کشک وجود نخواهد داشت. (در نقطه (الف) تمام منابع و امکانات برای تولید کالای کشک به کار گرفته می‌شود و حداکثر ۸۰۰ بسته

کشک تولید می‌شود و دیگر امکان تولید ماست وجود نخواهد داشت.)

ج) به بررسی هر یک از موارد ذکر شده در قسمت «ج» گزینه‌ها می‌پردازیم:

۱) منحنی مرز امکانات تولید به خارج انتقال می‌یابد.

۲) در طول منحنی مرز امکانات تولید جابه‌جا می‌شویم و چون تقاضای مشتریان برای محصول ماست افزایش یافته است، در طول منحنی مرز

امکانات تولید به سمت راست و پایین حرکت خواهیم کرد.

۳) این مورد تغییری در منحنی مرز امکانات تولید ایجاد نخواهد کرد، فقط باعث می‌شود نقطه تولید کارخانه به نقطه‌ای در زیر منحنی مرز

امکانات تولید منتقل شود. (به عنوان مثال نقطه (ه))

۴) این مورد باعث می‌شود میزان ماست تولیدی کارخانه نسبت به حالت قبل افزایش یابد؛ در نتیجه منحنی مرز امکانات تولید به خارج انتقال می‌یابد.

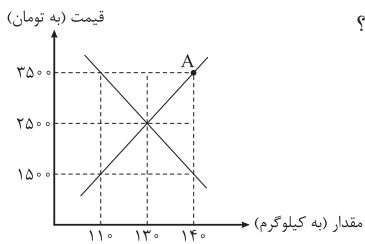
د) در نقطه (ج)، میزان تولید دو کالای ماست و کشک برابر است و از هر دو محصول، ۳۰۰ واحد تولید می‌شود.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تست و پاسخ ۱۴۸

با توجه به نمودار عرضه و تقاضای مقابل، کدام گزینه در بردارندهٔ پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) در نقطهٔ A بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟

ب) در سطح قیمت ۱۵۰۰ تومان در بازار چه وضعیتی وجود دارد؟

ج) درآمد تولیدکننده در نقطهٔ تعادل چه قدر است؟

د) اگر تولیدکننده‌ای ناراضی در سطح قیمت فروش ۳۵۰۰ تومان بخواهد بازار به تعادل برسد،

چه راه حلی پیش رو دارد؟

۱) الف) کمبود تقاضا / ب) فزونی عرضه بر تقاضا / ج) ۳۲۵,۰۰۰ تومان / د) قیمت محصول را ۱,۵۰۰ تومان کاهش دهد.

۲) الف) مازاد عرضه / ب) فزونی تقاضا بر عرضه / ج) ۲۴۰,۰۰۰ تومان / د) تعداد فروش را ۳۰ واحد بیشتر کند.

۳) الف) کمبود تقاضا / ب) فزونی تقاضا بر عرضه / ج) ۳۲۵,۰۰۰ تومان / د) کاهشی ۱۰۰۰ تومانی قیمت محصول

۴) الف) کمبود عرضه / ب) فزونی عرضه بر تقاضا / ج) ۲۴۰,۰۰۰ تومان / د) از تعداد فروشش به قدر ۳۰ واحد بکاهد.

پاسخ: گزینهٔ ۳

(درس ۵، تعادل در بازار کالا و خدمات)

الف) در نقطهٔ A بازار در شرایط کمبود تقاضا یا مازاد عرضه قرار دارد؛ زیرا قیمت از سطح قیمت تعادلی بیشتر است، لذا

تولیدکنندگان انگیزهٔ بالایی برای تولید دارند و به علت گران بودن محصول، تقاضاکنندگان یا خریداران تمایل چندانی به خرید ندارند. (د ۴)

ب) در سطح قیمت ۱,۵۰۰ تومان چون قیمت پایین‌تر از قیمت تعادلی است، پس فزونی تقاضا بر عرضه یا مازاد تقاضا یا همان کمبود عرضه داریم.

ج) درآمد در نقطهٔ تعادل عبارت است از قیمت تعادلی ضربدر مقدار تعادلی: $۲,۵۰۰ \times ۱۳۰ = ۳۲۵,۰۰۰$ تومان

د) در سطح قیمت فروش ۳,۵۰۰ تومان در بازار مازاد عرضه (کمبود تقاضا) به دلیل بالابودن قیمت‌ها وجود دارد. برای این که بازار به تعادل

برسد، کافی است قیمت را به سطح قیمت تعادلی برسانیم؛ یعنی قیمت محصول را ۱۰۰۰ تومان ($۳,۵۰۰ - ۲,۵۰۰ = ۱۰۰۰$) کاهش دهیم.

تست و پاسخ ۱۴۹

مالک یک معدن، سنگ آهن خود را به ارزش: ۲۵,۰۰۰ میلیون تومان به مجتمع ذوب آهن می‌فروشد و مجتمع ذوب آهن، سنگ آهن را به شمش

فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۳۲,۰۰۰ میلیون تومان به کارخانهٔ تولید فولاد می‌فروشد؛ کارخانهٔ فولادسازی، شمش فولادی را به ورقهٔ

فولادی تبدیل کرده و آن را به ارزش ۴۰,۰۰۰ میلیون تومان به کارخانهٔ خودروسازی می‌فروشد؛ کارخانهٔ خودروسازی، ورقهٔ فولادی را به ورقهٔ

خودرو تبدیل کرده و محصول خود را به ارزش ۴۵,۰۰۰ میلیون تومان به مصرف‌کنندهٔ نهایی می‌فروشد. با توجه به این داده‌ها، اگر نرخ مالیات

بر ارزش افزوده ۹ درصد باشد، آن‌گاه:

الف) قیمت کالای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده چه قدر است؟

ب) مجموع کل مالیات بر ارزش افزودهٔ جمع‌آوری شده چه قدر است؟

ج) میزان مالیات بر ارزش افزودهٔ خالص جمع‌آوری شده توسط کارخانهٔ فولادسازی چه قدر است؟

د) کدام‌یک از مراحل تولید این کالا از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف است؟

۱) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان / ب) ۳,۰۰۰ میلیون تومان / ج) ۷۲۰ میلیون تومان / د) مرحلهٔ ۱

۲) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان / ب) ۴,۰۵۰ میلیون تومان / ج) ۲,۷۰۰ میلیون تومان / د) هیچ‌کدام

۳) الف) ۳۶,۶۰۰ میلیون تومان / ب) ۳,۰۰۰ میلیون تومان / ج) ۲,۷۰۰ میلیون تومان / د) مرحلهٔ ۱

۴) الف) ۴۹,۰۵۰ میلیون تومان / ب) ۴,۰۵۰ میلیون تومان / ج) ۷۲۰ میلیون تومان / د) هیچ‌کدام

پاسخ: گزینهٔ ۴

(درس ۶، مالیات بر ارزش افزوده)

مشاوره سؤال‌های مبحث ارزش افزوده یکی از سخت‌ترین و زمان‌برترین سؤالات کتابه و می‌تونه اذیتتون کنه. بهترین راه برای جواب

دادن به این سؤال‌ها اینه که قبل از هر چیز جواب مواردی که راحت‌تر هستن رو پیدا کنید و با حذف گزینه به جواب برسین، مثلاً به دست

آوردن ارزش کالای نهایی خیلی ساده است و محاسبات کمی داره، بهتره اول به این بخش جواب بدین.

درس نامه ●●

برای حل مسائل مالیات بر ارزش افزوده باید جدول زیر را به خاطر بسپارید.

مراحل	توضیحات
قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده	(نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در آن مرحله) + قیمت کالا در آن مرحله
مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده	نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در آن مرحله
اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌ای که در مرحله قبل پرداخت شده	برابر است با مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل
مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده	مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله - مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل - یا نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times میزان ارزش افزوده آن مرحله
مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده	مجموع مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده تمامی مراحل یا مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

پاسخ تشریحی الف

(نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در آن مرحله) + قیمت کالا در آن مرحله = قیمت کالا با احتساب مالیات بر ارزش افزوده
 میلیون تومان $49,050 = 45,000 + (45,000 \times \frac{9}{100}) = 45,000 + 4,050$ = قیمت کالای نهایی با احتساب مالیات بر ارزش افزوده

(ب)

مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر = مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده در تمام مراحل تولید
 میلیون تومان $45,000 \times \frac{9}{100} = 4,050$

(ج) برای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده توسط کارخانه فولادسازی، دو راه حل وجود دارد:

راه حل اول:

مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در کارخانه فولادسازی و هم چنین مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مجتمع ذوب آهن را محاسبه کنید و سپس این دو مقدار را از هم کم کنید.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در کارخانه فولادسازی = مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در کارخانه فولادسازی
 میلیون تومان $40,000 \times \frac{9}{100} = 3,600$

نرخ مالیات بر ارزش افزوده \times قیمت کالا در مجتمع ذوب آهن = مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مجتمع ذوب آهن
 میلیون تومان $32,000 \times \frac{9}{100} = 2,880$

میلیون تومان $720 = 3,600 - 2,880$ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در کارخانه فولادسازی

راه حل دوم:

میزان ارزش افزوده توسط کارخانه فولادسازی را محاسبه کنید که این مقدار برابر است با تفاضل ارزش محصول فروخته شده توسط کارخانه فولادسازی با ارزش محصول فروخته شده توسط مجتمع ذوب آهن، سپس مقدار محاسبه شده را در نرخ مالیات بر ارزش افزوده ضرب کنید.

ارزش محصول فروخته شده توسط مجتمع ذوب آهن - ارزش محصول فروخته شده توسط کارخانه فولادسازی = میزان ارزش افزوده توسط کارخانه فولادسازی
 میلیون تومان $8,000 = 40,000 - 32,000$

میلیون تومان $720 = 8,000 \times \frac{9}{100}$ = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده توسط کارخانه فولادسازی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

د) هیچ کدام از مراحل تولید، معاف از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده نیستند. قانون گذار برای فعالیتهای صنعتی و معدنی معافیت کامل از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده را در نظر نگرفته است.

تست و پاسخ ۱۵۰

عبارات کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسشهای زیر است؟

الف) اشخاص با گرفتن مجوزهای مختلف کسب و کار، چه اجازه‌ای به دولت می‌دهند؟

ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی چیست؟

ج) دولت‌ها تلاش می‌کنند با تعریف و اجرای حقوق مالکیت چه چیزی را بهبود ببخشند؟

۱) الف) از کسب و کار آنها مالیات دریافت کند. / ب) درآمد مؤدی / ج) امنیت خرید و فروش و مبادلات

۲) الف) به کسب و کار آنها نظارت کند. / ب) ثروت مؤدی / ج) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

۳) الف) به کسب و کار آنها نظارت کند. / ب) ثروت مؤدی / ج) امنیت خرید و فروش و مبادلات

۴) الف) از کسب و کار آنها مالیات دریافت کند. / ب) درآمد مؤدی / ج) جلوگیری از ضرر و زیان خریداران و فروشندگان

پاسخ: گزینه ۳

(درس ۶، وظایف دولت، انواع مالیات)

الف) اشخاص با گرفتن مجوزهای مختلف کسب و کار، به دولت اجازه می‌دهند به کسب و کار آنها نظارت کند (گرفتن مالیات

از کسب و کارها بخشی از فرایند نظارت مفسوب می‌شود و آنگه نظارتی نباشد، دولت‌ها نمی‌توانند از کسب و کارها مالیات بگیرند!)

ب) اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی (پرداخت کننده مالیات) است.

ج) دولت‌ها با تعریف و اجرای حقوق مالکیت: امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشند. (ممکنه شما به ملکی رو بفری، فردا قیمتش بیاد

پایین و ضرر بکنی، تعریف و اجرای حقوق مالکیت هیچ تأثیری روی این اتفاق نداره و نمی‌تونه از ضرر شما جلوگیری کنه!)

تست و پاسخ ۱۵۱

عبارات کدام گزینه در بردارنده پاسخ صحیح پرسشهای زیر است؟

الف) بازرگانان در معاملات خود به جای رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر آنان به طرف مقابل بود، طرف مقابل نیز بر اساس

اصل اعتماد این رسید را می‌پذیرفت.

ب) مشکلات عمده مبادلات تهاتری چه بود؟

ج) مزیت پول فلزی نسبت به کالاهای خاص و پرترفدار چه بود؟

۱) الف) تحویل کالا - طلب / ب) محدود بودن کالاهای در دست بشر - سخت بودن تعیین و محاسبه قیمت - نبود امکان پس‌انداز و حفظ

ارزش / ج) فسادناپذیری، حجم کم، حمل و نقل آسان تر

۲) الف) پرداخت پول - بدهی / ب) عدم تمایل هر دو طرف به مبادله - دشواری ارزش گذاری و تبدیل آنها - نبود امکان پس‌انداز - حمل و نقل

دشووار / ج) فسادناپذیری، حجم کم، حمل و نقل آسان تر

۳) الف) تحویل کالا - طلب / ب) عدم تمایل هر دو طرف به مبادله - دشواری ارزش گذاری و تبدیل آنها - نبود امکان پس‌انداز - حمل و نقل

دشووار / ج) ارزش بیشتر، حمل و نقل ساده تر، فسادپذیری بیشتر

۴) الف) پرداخت پول - بدهی / ب) محدود بودن کالاهای در دست بشر - سخت بودن تعیین و محاسبه قیمت - نبود امکان پس‌انداز و حفظ

ارزش / ج) ارزش بیشتر، حمل و نقل ساده تر، فسادپذیری بیشتر

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۹، پول چیست؟)

الف) پرداخت پول - بدهی (رسیدهها، راهکاری برای از بین بردن موانع عمل پول بودن و نه عمل کالا، از طرفی این رسیدهها نشون دهنده

بدهی بازرگان بودن و نه طلب اون‌ها.)

ب) مشکلات مبادلات تهاتری: ۱) عدم تمایل هم‌زمان هر دو طرف به انجام مبادله ۲) دشواری ارزش گذاری و تبدیل آنها ۳) نبود امکان پس‌انداز

۴) حمل و نقل دشوار

ج) مزیت پول‌های فلزی نسبت به کالاهای خاص: ۱) فسادناپذیری ۲) حجم کم ۳) حمل و نقل آسان تر

تست و پاسخ ۱۵۲

کدام گزینه متضمن پاسخ درست پرسش‌های زیر است؟

(الف) چرا دیدگاه کشورها به مسئله تجارت بین‌الملل با هم متفاوت است؟

(ب) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود، و سرمایه‌ها در فضای تولید به هدر می‌روند و با تولید محصولات و بی کیفیت، رفاه جوامع کاهش می‌یابد.

(۱) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها، باعث می‌شود تا دولت‌ها دیدگاه‌های متفاوت و بعضاً متضادی درباره تجارت بین‌الملل داشته باشند. / ب) کالاها - نامرغوب

(۲) الف) کشورها به دلیل ویژگی‌های متفاوت خود از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی، دیدگاه‌های متضاد و متعارضی به مسئله تجارت بین‌الملل دارند. / ب) منابع - کم‌تر

(۳) الف) کشورها به دلیل ویژگی‌های متفاوت خود از نظر منابع و عوامل تولید، دسترسی به فناوری و وضعیت اقلیمی، دیدگاه‌های متضاد و متعارضی به مسئله تجارت بین‌الملل دارند. / ب) کالاها - نامرغوب

(۴) الف) آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی متفاوت و مسائل و مشکلات خاص کشورها، باعث می‌شود تا دولت‌ها دیدگاه‌های متفاوت و بعضاً متضادی درباره تجارت بین‌الملل داشته باشند. / ب) منابع - کم‌تر

پاسخ: گزینه ۴

(درس ۷، اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت، دولت‌ها و تجارت بین‌الملل)

پاسخ تشریحی الف) با وجود منافع قابل توجهی که تجارت بین‌الملل برای کشورها دارد؛ اما در عمل دولت‌های گوناگون با روند تجارت بین‌الملل یکسان برخورد نکرده‌اند. یک کشور ممکن است با مشکلات خاص خود مواجه باشد و کشور همسایه‌اش، مشکلات و مسائل متفاوتی داشته باشد. هم‌چنین آرمان‌ها و چشم‌اندازهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کشورها ممکن است تفاوت‌های قابل توجهی داشته باشد. همین امور موجب می‌شود تا دولت‌ها در طول تاریخ و در شرایط گوناگون، برخوردهای گوناگون و گاه متعارضی با مسئله تجارت بین‌الملل داشته باشند. (ب) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود؛ اولاً از منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی هدررفت آن‌ها محسوب می‌شود (چراکه منابع کمیاب هستند)، ثانیاً با تولید محصولات کم‌تر و بی کیفیت‌تر، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.

تست و پاسخ ۱۵۳

در کشوری با جمعیت ۹۵ میلیون نفر، رکود اقتصادی و تولیدی در جامعه حکمفرماست. در این کشور ۳۵ میلیون نفر زیر ۱۵ سال سن دارند و ۴۰٪ از جمعیت باقی‌مانده جزء جمعیت غیرفعال هستند، اگر تعداد شاغلین در این کشور ۹ میلیون نفر باشند، آن‌گاه:

الف) در این کشور چه نوع بیکاری‌ای مشهودتر است؟

(۱) الف) بیکاری ساختاری / ب) ۹۲٪

(۲) الف) بیکاری دوره‌ای / ب) ۷۵٪

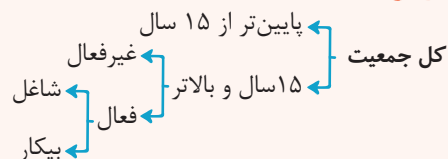
(۳) الف) بیکاری ساختاری / ب) ۷۵٪

(۴) الف) بیکاری دوره‌ای / ب) ۹۲٪

پاسخ: گزینه ۲

(درس ۸، اشتغال و بیکاری، انواع بیکاری)

درس نامه

جمعیت زیر ۱۵ سال + جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت کل کشور

جمعیت فعال + جمعیت غیرفعال = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت شاغل + جمعیت بیکار = جمعیت فعال

انواع بیکاری:

تعریف	نوع بیکاری
<ul style="list-style-type: none"> شامل کسانی می‌شود که: ✓ شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو هستند. ✓ به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد. 	بیکاری اصطکاکی

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

تعریف	نوع بیکاری
<ul style="list-style-type: none"> زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند. مثال: برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان 	بیکاری فصلی
<ul style="list-style-type: none"> ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثال: نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است. 	بیکاری ساختاری
<ul style="list-style-type: none"> بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند. 	بیکاری دوره‌ای

پاسخ تشریحی الف) بیکاری دوره‌ای هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد.

ب) جمعیت ۱۵ سال و بالاتر + جمعیت زیر ۱۵ سال = جمعیت کل کشور
 جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل کشور = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 \Rightarrow میلیون نفر $60 = 95 - 35$ = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر
 40% درصد از جمعیت ۱۵ سال و بالاتر، جزء جمعیت غیرفعال هستند؛ در نتیجه 60% درصد دیگر آن جزء جمعیت فعال هستند.

جمعیت ۱۵ سال و بالاتر $\times \frac{60}{100} =$ جمعیت فعال

میلیون نفر $36 = 60 \times \frac{60}{100}$ = جمعیت فعال

جمعیت بیکار + جمعیت شاغل = جمعیت فعال

\Rightarrow جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

\Rightarrow میلیون نفر $27 = 36 - 9$ = جمعیت بیکار

$\times 100 = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}}$ = نرخ بیکاری

\Rightarrow درصد $75 = \frac{27}{36} \times 100$ = نرخ بیکاری

تست و پاسخ ۱۵۴

عبارات کدام گزینه مشتمل بر پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) با توجه به مباحث مربوط به محاسبه تولید ناخالص داخلی، اقلام ذکر شده در کدام گزینه تماماً در تولید ناخالص داخلی ثبت می‌شوند؟

ب) اقتصاددانان چگونه اثر انحرافی تغییرات قیمت بر محاسبه تولید کل را از بین می‌برند؟

ج) محتوای کدام گزینه در رابطه با مفهوم، معنا و تعریف اصطلاحات اقتصادی نادرست است؟

۱) الف) درآمد یک واسطه مالی - درآمد حاصل از فروش مبلمان منزل / ب) با استفاده از شاخص‌های اسمی / ج) تولید فقط محدود به تولید کالاهایی مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی هم تولید است و باید در محاسبه ما لحاظ شود.
 ۲) الف) فعالیت آقای احمدی در جهت رفع نم دیوار خانه خود - درآمد خانم طاهری از انجام فعالیت خیاطی برای بستگان و همسایه‌ها / ب) با استفاده از سال پایه / ج) تولید ناخالص ملی، تولیداتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود، اندازه می‌گیرد؛ صرف نظر از این که چه شهروندی آن را تولید کرده باشد.

۳) الف) درآمد یک کشاورز از فروش محصول پسته خود به کارخانه فرآوری خشکبار - درآمد سالیانه یک فروشنده مواد مخدر / ب) با استفاده از شاخص‌های اسمی / ج) در محاسبه تولید یک کشور صرف نظر از ابعاد، اندازه و وزن، هر کالا با ارزشی که در بازار داشته در محاسبه مقدار تولید لحاظ خواهد شد.

۴) الف) درآمد شهرداری از فروش طرح ترافیک - درآمد یک تعمیرکار از تعمیر سیستم‌های تهویه خانگی / ب) با استفاده از سال پایه / ج) در محاسبه تولید ناخالص داخلی، ارزش تولیدات خارجیان مقیم کشور منظور نمی‌شود و تنها ارزش تولید افراد کشور چه ساکن در داخل چه ساکن در خارج از کشور در محاسبات لحاظ می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴ (درس ۱۱، چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری کنیم؟ تولید (درآمد) ناخالص داخلی، مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند،

محاسبه تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد آن)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

اقتصاد

پاسخ تشریحی الف) اقلامی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند:

- (۱) کار بدون مزد: فعالیت آقای احمدی در جهت رفع نم دیوار خانه خود
 - (۲) ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای: درآمد یک کشاورز از فروش محصول پسته خود به کارخانه فرآوری خشکبار
 - (۳) خرید و فروش کالاهای دست دوم: درآمد حاصل از فروش مبلمان منزل
 - (۴) فعالیت‌های غیرقانونی: درآمد سالیانه یک فروشنده مواد مخدر
- ب) اقتصاددانان با استفاده از سال پایه اثر انحرافی تغییرات قیمت بر محاسبه تولید کل را از بین می‌برند.
- ج) موارد نادرست:

- ۲** تولید ناخالص داخلی، کالاها و خدماتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود، اندازه می‌گیرد؛ صرف نظر از این که چه شهروندی آن را تولید کرده است. از این رو، تولید ناخالص داخلی ایران، جمع تمام تولیداتی است که شرکت‌ها و افرادی که در ایران فعالیت می‌کنند، آن‌ها را تولید کرده‌اند؛ حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد.
- ۴** در تولید ناخالص داخلی، مجموع تولید یک کشور در داخل مرزهای آن مد نظر است، اما در تولید (درآمد) ملی، ارزش همه کالاها و خدمات تولیدشده توسط مردم یک کشور، چه در داخل و چه در خارج مد نظر است.

تست و پاسخ ۱۵۵

با توجه به جدول زیر، با فرض این که نرخ تورم کشورهای A و C از کشور B، ۲۰ درصد کم‌تر باشد، هزینه سبد بازار در انتهای سال در کشور A و هزینه سبد بازار در ابتدای سال در کشور C به ترتیب کدام است؟

نام کشور	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال
A	۶۵,۰۰۰	؟
B	۱۳۹,۰۴۰	۲۲۲,۴۶۴
C	؟	۲۸۵,۴۶۰

(الف) ۱۰۴,۰۰۰ / ب) ۱۷۸,۴۱۲

(الف) ۹۱,۰۰۰ / ب) ۲۰۳,۹۰۰

(الف) ۱۰۴,۰۰۰ / ب) ۲۰۳,۹۰۰

(الف) ۹۱,۰۰۰ / ب) ۱۷۸,۴۱۲

(درس ۹، پلونه نرخ تورم را مناسبه می‌کنند؟)

پاسخ: گزینه ۱

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال قبل} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال جاری}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در سال قبل}} \times 100$$

پاسخ تشریحی الف)

$$\text{نرخ تورم در کشور B} = \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} \times 100$$

$$= \frac{222,464 - 139,040}{139,040} \times 100 = 60 \text{ درصد}$$

نرخ تورم در کشورهای A و C از کشور B، ۲۰ درصد کم‌تر است و در نتیجه برابر با ۴۰ درصد است.

$$\text{نرخ تورم در کشور A} = \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} \times 100$$

$$\text{A} = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال در کشور A} = x$$

$$\frac{40}{100} = \frac{x - 65,000}{65,000} \Rightarrow 0.4 \times 65,000 = x - 65,000 \Rightarrow 26,000 = x - 65,000 \Rightarrow x = 26,000 + 65,000 = 91,000$$

$$\text{نرخ تورم در کشور C} = \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال}} \times 100$$

$$\text{C} = \text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال در کشور C} = y$$

$$\frac{40}{100} = \frac{285,460 - y}{y} \Rightarrow 0.4y = 285,460 - y \Rightarrow 1.4y = 285,460 \Rightarrow y = \frac{285,460}{1.4} = 203,900$$

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

راه حل میان بر:

در سؤال‌هایی که نرخ تورم به ما داده شده است و قیمت سال قبل و یا سال جدید را از ما می‌خواهد، می‌توان خیلی راحت به جواب رسید: ابتدا باید عدد تورم را به صورت اعشاری بنویسیم و سپس آن را با عدد ۱ جمع کنیم:

یعنی اگر نرخ تورم برابر با ۴۰ درصد است می‌شود: $۰/۴$ و سپس با یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با: $۱/۴$ حال دو تا حالت پیش می‌آید:

حالت اول (مانند کشور A در صورت سؤال):

قیمت ابتدای سال را داریم و باید قیمت انتهای سال را به دست بیاریم. در این حالت باید قیمت ابتدای سال را در عدد به دست آمده ($۱/۴$) ضرب کنیم:

$$۱/۴ \times ۶۵,۰۰۰ = ۹۱,۰۰۰$$

حالت دوم (مانند کشور C در صورت سؤال):

قیمت انتهای سال را داریم و باید قیمت ابتدای سال را به دست بیاریم. در این حالت باید قیمت انتهای سال را بر عدد به دست آمده ($۱/۴$) تقسیم کنیم:

$$\frac{۲۸۵,۴۶۰}{۱/۴} = ۲۰۳,۹۰۰$$

تست و پاسخ ۱۵۶

هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام بخش از تاریخ اقتصاد ایران است؟

الف) در این دوره ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد.

ب) در حالی که کشورهای دیگر منطقه در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

ج) علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

د) توسعه و نوسازی ایران در این زمان به صورتی سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد.

ه) حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند و به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

۱) قاجار - قاجار - نیمه اول حکومت صفویه - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفویه

۲) قاجار - پهلوی - نیمه اول حکومت صفویه - پهلوی - دوره پایانی حکومت صفویه

۳) قاجار - قاجار - دوره پایانی حکومت صفویه - پهلوی - نیمه اول حکومت صفویه

۴) پهلوی - قاجار - نیمه اول حکومت صفویه - قاجار - دوره پایانی حکومت صفویه

پاسخ: گزینه ۱

(درس ۱۰، مسیر تاریخی اقتصاد ایران)

پاسخ تشریحی بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) در دوره قاجار، ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها، از دست داد. تلاش حاکمان صرف تحکیم پایه‌های حکومت خود، افزودن بر خزانه از طریق غارت دسترنج مردم، اعطای امتیازات به وابستگان و خادمان خود، تأمین هزینه‌های گزاف دربار، سفرهای خارجی و تجملات می‌شد.

ب) در دوره قاجار در حالی که کشورهای دیگر منطقه همچون مصر و ترکیه (امپراطوری عثمانی) و سوریه و لبنان، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند، ایران گرفتار ضعف‌های ساختاری در اقتصاد بود.

ج) در نیمه اول حکومت صفویه، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

د) در دوران پهلوی، توسعه و نوسازی ایران به صورتی سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد.

ه) در دوره پایانی حکومت صفویه، اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود تصور درستی نداشتند و به همین دلیل نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند.

تست و پاسخ ۱۵۷

با توجه به اطلاعات جدول وضعیت توزیع درآمد در کشورهای A، B و C:

کشور	سهام دهک اول	سهام دهک هشتم	سهام دهک دهم
A	۳	۹	۲۱
B	۲	۸	۲/۵ برابر سهم دهک هشتم
C	۲۰ درصد سهم دهک هشتم	۱۵	۲۴

الف) توزیع درآمد در کدام کشور نامناسب تر است؟

ب) کدام گروه بیشترین درصد درآمد ملی را دارد؟

ج) چگونه می توان وضعیت توزیع درآمد در این سه کشور را بهبود بخشید؟

- ۱) الف / B / ب) دهک دهم در کشور C / ج) سهم دهک های بالای جامعه را افزایش داده و از سهم دهک های پایین جامعه کم کنیم.
 ۲) الف / C / ب) دهک دهم در کشور A / ج) سهم دهک های بالای جامعه را افزایش داده و از سهم دهک های پایین جامعه کم کنیم.
 ۳) الف / B / ب) دهک دهم در کشور C / ج) سهم دهک های بالای جامعه را کم تر کرده و به سهم دهک های پایین جامعه اضافه کنیم.
 ۴) الف / C / ب) دهک دهم در کشور B / ج) سهم دهک های بالای جامعه را کم تر کرده و به سهم دهک های پایین جامعه اضافه کنیم.

(درس ۱۱، شاخص دهک ها، وضعیت توزیع درآمد)

پاسخ: گزینه ۳

الف) با محاسبه نسبت دهک دهم به دهک اول در کشورهای مختلف، شاخصی به دست می آید که برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد به کار می رود. هر چه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب تر است. در نتیجه، اول باید عدد مربوط به شاخص وضعیت توزیع درآمد در هر یک از کشورها را به دست آوریم:

$$\frac{\text{سهام دهک دهم}}{\text{سهام دهک اول}} = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

$$A \text{ کشور} = \frac{21}{3} = 7$$

$$B \text{ کشور} = \frac{2}{5} \times 8 = 3.2$$

$$C \text{ کشور} = \frac{20}{2} = 10$$

$$C \text{ کشور} = \frac{20}{100} \times 15 = 3$$

$$C \text{ کشور} = \frac{24}{3} = 8$$

هر چه عدد به دست آمده برای شاخص توزیع درآمد بزرگ تر باشد، توزیع درآمد ناعادلانه تر خواهد بود و برعکس هر چه عدد به دست آمده برای شاخص توزیع درآمد کوچک تر باشد، توزیع درآمد عادلانه تر است؛ در نتیجه خواهیم داشت:

وضعیت توزیع درآمد در کشور B با شاخص دهک ۱۰ در مقایسه با دو کشور دیگر ناعادلانه تر است و وضعیت توزیع درآمد در کشور A با شاخص دهک ۷ در مقایسه با دو کشور دیگر عادلانه تر است.

ب) دهک دهم (دهک های بالای جدول یا دهک های ثروتمند) بیشترین سهم از درآمد ملی را دارد. حال باید بررسی کنیم سهم دهک دهم در کدام کشور بیشتر از بقیه است.

$$A \text{ کشور} = 21\%$$

$$B \text{ کشور} = 20\%$$

$$C \text{ کشور} = 24\%$$

در نتیجه دهک دهم در کشور C بیشترین درصد درآمد ملی را دارد.

ج) شاخص دهک ها از نسبت سهم دهک های بالای جامعه به سهم دهک های پایین به دست می آید، هر چه این نسبت کم تر باشد نشان دهنده توزیع درآمد مناسب تر است؛ در نتیجه برای به دست آوردن عدد کم تر در این نسبت باید صورت کسر یعنی سهم دهک های بالای جامعه مانند دهک های دهم و نهم را کاهش داد و یا مخرج کسر یعنی سهم دهک های پایین جامعه مانند دهک های اول و دوم را افزایش داد.

تست و پاسخ ۱۵۸

آقای محمدی ماهانه ۲۳ میلیون تومان درآمد دارد. در صورتی که جدول زیر مربوط به مخارج او باشد، محاسبه کنید ایشان در پایان سال چه مبلغی را باید بابت خمس پرداخت کند؟ (تمامی اقلام مصرفی خریداری شده، استفاده شده است.)

نوع خرج	مقدار (به میلیون تومان)
اجاره مسکن	سالانه ۲۴
خدمات رفاهی	ماهانه ۱/۵
غذا	ماهانه ۳
قبوض	۲۵٪ هزینه سالانه غذا
بازپرداخت وام	ماهانه ۳/۲۵
بنزین	سالانه ۵/۵
امور خیریه	سالانه ۲/۵

(۴) ۲۲/۴ میلیون تومان

(۳) ۲۴۲ میلیون ریال

(۲) ۲۲/۸ میلیون تومان

(۱) ۲۸۴ میلیون ریال

(درس ۱۲، ثبت هزینه‌ها و درآمدها، تعیین سال فمسی در برنامه مفارح)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی همان‌طور که می‌دانیم هر درآمدی که به دست می‌آوریم، اگر بعد از یک سال از مجموع مخارج ما زیاد بیاید، به همان میزان که زیاد آمده مشمول خمس می‌شود، یعنی باید ۲۰ درصد مقدار اضافه‌آمده از درآمدمان را به عنوان سهم امام و سادات به مرجع تقلید یا نماینده او بدهیم؛ بنابراین در این سؤال ابتدا باید درآمد و مجموع مخارج سالانه را به دست بیاوریم، زیرا خمس به صورت سالانه محاسبه می‌شود، (پس هر کدام از مخارج که به صورت ماهانه آمده است را باید به سالانه تبدیل کنیم.)

میلیون تومان $276 = 23 \times 12 =$ درآمد سالیانه

میلیون تومان $18 = 1/5 \times 12 =$ خدمات رفاهی سالیانه

میلیون تومان $36 = 3 \times 12 =$ غذای سالیانه

میلیون تومان $9 = \frac{25}{100} \times 36 =$ قبوض سالیانه

میلیون تومان $39 = 3/25 \times 12 =$ بازپرداخت وام سالیانه

میلیون تومان $134 = 2/5 + 5/5 + 39 + 9 + 36 + 18 + 24 =$ مجموع مخارج سالیانه

در مرحله بعد باید مجموع مخارج سالانه را از درآمد سالانه آقای محمدی کم کنیم تا مقدار باقی‌مانده از درآمد را به دست آوریم:

میلیون تومان $142 = 276 - 134 =$ مانده درآمد سالیانه

در نهایت برای به دست آوردن مبلغ خمس، باید میزان مانده درآمد سالیانه را بر عدد ۵ تقسیم یا در $\frac{20}{100}$ یا همان $\frac{1}{5}$ ضرب کنیم:

میلیون ریال $284 = 142 \times \frac{20}{100} =$ میزان خمس پرداختی

نکته برای تبدیل تومان به ریال، عدد مورد نظر را باید در عدد ۱۰ ضرب کنیم. (یا به عبارت ساده‌تر یک صفر به آن اضافه کنیم.)

برای تبدیل ریال به تومان، عدد مورد نظر را باید بر عدد ۱۰ تقسیم کنیم. (یا به عبارت ساده‌تر یک صفر از آن کم کنیم.)

تست و پاسخ ۱۵۹

با توجه به خرید هوشمندانه و خرید مقایسه‌ای، درست (د) یا غلط (غ) بودن هر یک از عبارات زیر به ترتیب چگونه است؟
 الف) مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند در مرحله تعیین معیارهای خرید مقایسه‌ای مشخص می‌شود.
 ب) ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای به‌ویژه در مورد اقلامی با قیمت بالا، کم‌تر از هزینه بنزین، زمان یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

ج) مطلع شدن از گزینه‌هایی که قبلاً از آن‌ها آگاه نبوده‌ایم از مزایای خرید مقایسه‌ای است.

د) در مرحله دوم خرید هوشمندانه، باید ویژگی‌هایی از کالا که بیشتر برایمان اهمیت دارد را مشخص کنیم.

۱) د - د - غ - د - غ

۲) غ - غ - د - د - غ

۳) غ - غ - د - د - غ

۴) د - د - غ - د - غ

(درس ۱۳، فرید هوشمندانه، فرید مقایسه‌ای)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی: تنها عبارت «ج» درست است و سایر عبارات سؤال نادرست هستند.

بررسی موارد نادرست:

الف) مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند در فهرست گزینه‌ها (مرحله دوم) در خرید مقایسه‌ای مشخص می‌شود.

نکته: مراحل خرید مقایسه‌ای:

اول: تعریف مسئله	شامل بیان این که واقعاً برای رفع چه مشکل یا حل چه مسئله‌ای نیاز به خرید و مصرف دارید، مثلاً برخی افراد بدون دانستن عکاسی برای خرید دوربین حرفه‌ای برنامه‌ریزی می‌کنند. این خرید مناسبی برای آن‌ها نیست بلکه برای این کار یک دوربین ساده نیز کافی است.
دوم: فهرست گزینه‌ها	شامل مواردی که می‌تواند مشکل را رفع یا مسئله را حل کند.
سوم: تعیین معیارها	معیارهایی که عملاً برای افراد هنگام انتخاب مهم است: مثلاً در خرید یخچال جادار بودن، مصرف انرژی، سهولت تعمیرات و زیبایی ظاهری و نیز ایرانی بودن محصول برای خرید مهم است.
چهارم: ارزیابی	شامل سنجش گزینه‌ها براساس معیارهای مختلف
پنجم: تصمیم‌گیری	انتخاب گزینه نهایی

ب) ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای به‌ویژه در مورد اقلامی با قیمت پایین، کم‌تر از هزینه بنزین، زمان یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

نکته: مزایا و معایب خرید مقایسه‌ای:

مزایای خرید مقایسه‌ای:

- شما می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید؛ زیرا در صورت مقایسه درست معمولاً هزینه کم‌تری پرداخت می‌شود.
 - با خرید مقایسه‌ای، ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.
 - با خرید مقایسه‌ای محصولی با کیفیت و با عملکرد بهتر می‌خرید.
 - با خرید مقایسه‌ای درباره گزینه‌هایی از آن کالا که قبلاً از آن‌ها مطلع نبودید، آگاه می‌شوید.
 - با خرید مقایسه‌ای، نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید.
- معایب خرید مقایسه‌ای:

- خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید.

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی خیلی سبز

• ممکن است خرید مقایسه‌ای هزینه‌بر باشد، مانند هزینه‌هایی که برای تماس تلفنی یا سوخت خودرو برای بازدید از فروشگاه‌های مختلف صرف می‌کنید.

• ممکن است پس‌انداز حاصل از خرید مقایسه‌ای، به‌ویژه برای اقلام با قیمت پایین، کم‌تر از هزینه‌های زمان، بنزین یا سایر هزینه‌های دیگر برای کسب اطلاعات باشد.

(د) در مرحله چهارم خرید هوشمندانه، باید ویژگی‌هایی از کالا که بیشتر برایمان اهمیت دارد را مشخص کنیم.

نکته مراحل خرید هوشمندانه:

مشکل و مسئله خودتان را دقیق مشخص کنید. دقیقاً به چه چیزی نیاز دارید؟ بررسی کنید که آیا آن چه می‌خواهید نیاز است یا خواسته و از چه راه‌هایی می‌شود آن را برطرف کرد. آیا اصلاً راهی غیر از خرید کردن هم دارد؟

مشخص کنید که به چه میزان قرار است هزینه کنید.

مشخص کنید که چه گزینه‌هایی در سطح پولی که شما می‌خواهید هزینه کنید وجود دارد (برای این کار می‌توانید از وبسایت‌ها و فروشگاه‌های اینترنتی استفاده کنید. موارد را در لیستی یادداشت کنید).

آن ویژگی‌هایی از کالای هدف را که بیشتر برایتان مهم است مشخص کنید. (در سه دسته: ویژگی‌هایی که می‌خواهید حتماً در کالای هدف باشد، آن‌هایی که اگر باشد بهتر است و در نهایت آن‌هایی که اصلاً نمی‌خواهید باشد).

با استفاده از جدولی که در قسمت خرید مقایسه‌ای مشخص شده است، گزینه‌ها را بررسی کنید.

انتخاب کنید و بخرید.

تست و پاسخ ۱۶۰

- هر یک از عبارات زیر به مزایا یا معایب کدام حساب سپرده سرمایه‌گذاری، اشاره دارد؟
- (الف) نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.
- (ب) معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.
- (ج) نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.
- (د) می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.

- (۱) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
- (۲) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
- (۳) از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
- (۴) از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت - از معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت

(درس ۱۴، روش‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری)

پاسخ: گزینه ۳

درس نامه ●● مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت

مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت	مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
این سپرده‌ها سود بالاتری دریافت می‌کنند.	پول به راحتی در دسترس است؛ مجبور نیستید پولتان را برای زمانی خاص در بانک قرار بدهید. می‌توانید پولتان را بدون هیچ جریمه‌ای برداشت کنید.
نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند.	نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با افزایش نرخ سود عمومی بانک‌ها افزایش یابد.
—	می‌توان با مقدار خیلی کمی پول، این حساب‌ها را باز کرد.
—	می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد.

معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت

معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت	معایب حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
پول به راحتی در دسترس نیست و باید تا پایان دوره مشخص شده آن را در حساب حفظ کرد. برداشت پول مشمول جریمه از دست رفتن بخشی از سود می‌شود.	این حساب‌ها نرخ سود کم‌تری نسبت به حساب‌های دیگر پس‌انداز دارند.
اگر نرخ سود عمومی افزایش یابد، سود این حساب‌ها در حد توافق شده باقی می‌ماند.	نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد.
معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد.	—

پاسخ تشریحی بررسی عبارات صورت سؤال:

- الف) نرخ سود این سپرده‌ها می‌تواند هم‌زمان با کاهش نرخ سود عمومی بانک‌ها کاهش یابد. ← از معایب حساب‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت
- ب) معمولاً مقدار حداقلی باید در این حساب‌ها باشد تا مشمول بستن قرارداد و دریافت سود گردد. ← از معایب حساب‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
- ج) نرخ سود این سپرده‌ها تا پایان دوره قرارداد تغییری نمی‌کند. ← از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت
- د) می‌توان از خدمات بانکداری الکترونیک استفاده کرد. ← از مزایای حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت